

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все пометки, примечания и другие записи, существующие в оригинальном издании, как минимум о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отправляйте автоматические запросы.
Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

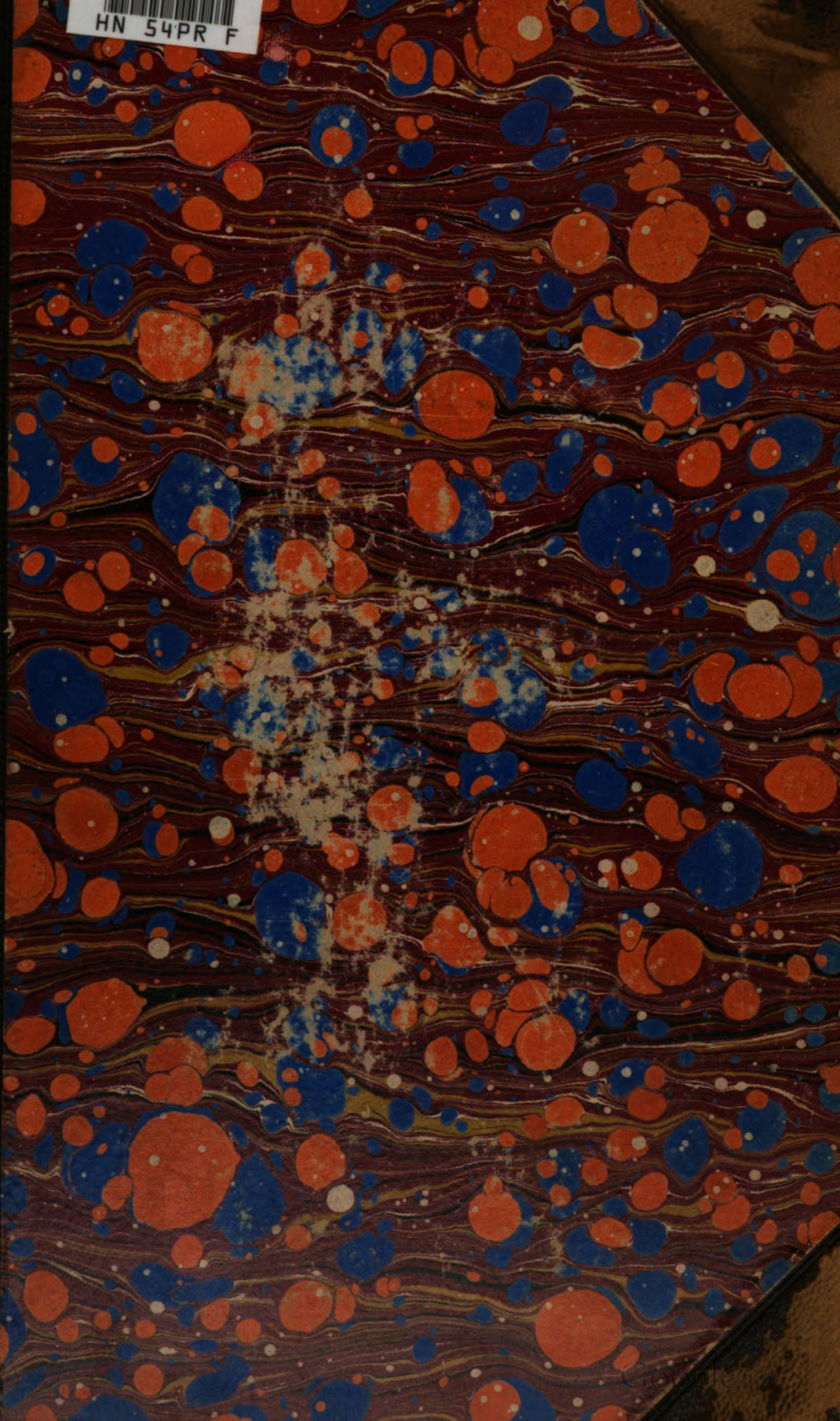
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

HN 54PR F

XLH 546.70 (1)

1
1887

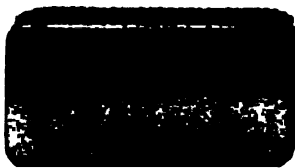
Harvard College Library

FROM THE FUND OF

CHARLES MINOT

(Class of 1838).

Received 24 Dec. 1880.

0 Russian Songs
НАРОДНЫЯ ПѢСНИ

Galician & Ruthenian
ГАЛИЦКОЙ И УГОРСКОЙ РУСИ,

collected by
СОБРАННЫЯ

Я. Ѳ. ГОЛОВАЦКИМЪ.

Сборъ Пѣсней Галицкой и Угорской Руси
ЧАСТЬ I.

ДУМЫ И ДУМКИ.

collected by
ИЗДАНИЕ

Imperial Society of the History and Antiquities of Russia
**ИМПЕРАТОРСКАГО Общества Исторіи и Древностей Россійскихъ
при Московскомъ Университетѣ.**

МОСКВА.

**ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФИИ (М. КАТКОВЪ),
на Страстномъ бульварѣ.**

1878.

~~27223.60~~
~~27233.63~~

XLN 546.70 (1)

DEC 24 1880

Manot ends.
(I, II, III. 1. 2.)

Lectures
ЧТЕНІЯ

въ Императорскомъ Обществѣ Исторіи и Древностей Россійскихъ
при Московскомъ Университетѣ.

**ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ
АЛЕКСАНДРУ НИКОЛАЕВИЧУ**

САМОДЕРЖЦУ ВСЕА РОССИИ

ЦАРЮ ОСВОБОДИТЕЛЮ

посвящаетъ

вѣрноподданный

Яковъ Головацкій.

78¹/₂ ³³/₂

Page 1

Типы Галичанъ: Подольянинъ, Коломыйецъ, Хуцулъ и Перемышлянинъ въ крестьянской избѣ въ окрестности Львова.

ГАЛИЦКІЯ

НАРОДНЫЯ ПЪСЬНИ.

I

ДУМЫ.

А. БЫЛЕВІЯ.

а) *Вспѣваюшія дѣянія народныя Козацкія.*

1.

ВАЙДА.

1564.

. (к. Максимовича, 1834, стр. 106.—Паули I, 130.)

Въ Цариградѣ на рыночку
Та ье Байда мѣдъ, горѣлочку;
Ой ье Байда, та не день, не два,
Недну нѣчку, та й не годиночку;
8 Ой ье Байда, та й кивается,
Таа свого цюру поглядається:
—Ой цюро жъ мѣй, молодесенькій!
Таи будешъ менѣ вѣрнесенькій?»

Царь Турецкій к нему присилає,
10 Бау къ собѣ пѣдмовляє:
—Ой ты, Байдо, та славнесенькій!

- Будь менѣ льцарь та вѣрнесенькій,
 Возьми въ мене царѣвничку,
 Будешь паномъ на всю Украиночку!»
 — «Твоя, царю, вѣра проклятая,
 5 Твоя царѣвничка поганая.» —
 Ой крикнувъ царь іа свои гайдуки:
 — «Возьмѣть Байду добре въ руки,
 Возьмѣть Байду, извяжѣте,
 На гакъ ребромъ зачепѣте!»—
- 10 Ой висить Байда, та й не день, не два,
 Не одну нѣчку, та й не годиначку;
 Ой висить Байда, та й гадає,
 Та на свого цюру споглядає,
 Та на свого цюру молодого,
 15 И на свого коня вороного.
 — «Ой цюро жѣ мѣй молоденькій!
 Подай менѣ лучокъ та тугесенькій,
 Подай менѣ тугій лучокъ,
 И стрѣлочокъ цѣльй пучокъ!»
- 20 Ой бачу я три голубочки,
 Хочу я убити для его дочки.
 Де я мѣрю, тамъ я въ цѣлю,
 Де я важу, тамъ я вражу.»—
 Ой якъ стрѣливъ—царя вцѣливъ,
 25 А царицю въ потылицю,
 Его доньку въ головоньку.
- «Отъ то жѣ тобѣ, царю,
 За Байдыну кару!
 Було тобѣ знати,
 30 Якъ Байду карати:
 Було Байдѣ голову изтяти,
 Его тѣло поховати,
 Вороньжъ конемъ ѣздити,
 Хлопця собѣ зголубити.»
-

2.

ВЗЯТІЕ ВАРНЫ КОЗАКАМИ.

1605.

(См. Рус. Днѣстранку, стр. 118.—Паули I, 135.)

- Кляла цариця, вельможна паній,
 Чорное море проклінала:
 —«Та бодай, море, не процветало,
 Вѣчными часы высыхало,
 5 Ой що мого сынка, единчика,
 Единчика у себе взяло!
 Та ци бѣ я войську не заплатила
 Червоными золотыми,
 Та бѣленькими талярами?
 10 Ци бы я войско не приодѣла
 Червоною китайкою,
 Заслугою Козацькою?..»
- А въ недѣленьку, пораненьку,
 Закликано въ громадоньки,
 15 До Козацькой порадоньки.
 Стали рады додавати,
 Одколь Варны доставати,
 Ой ци съ поля, цили зъ моря,
 Цили съ тои рѣчки невелички?
- 20 Послали посла ажъ пѣдъ Варну...
 Поймавъ же посевъ Турчанина,
 Старенького ворожбита;
 Стали его вышывовати,
 «Одколь Варны мѣста доставати?
 25 Ой ци съ поля, ци изъ моря,
 Ци изъ тои рѣчки невелички?» —
 «А ни съ поля, а ни зъ моря,
 Ино съ тои рѣчки не велички.
- А въ недѣленьку пораненьку
 30 Бѣгутъ, плывутъ човенцями,
 Поблыскують веселцями.
 Вдарили разомъ съ самопалѣвъ,

- Зъ седмицядый отъ западовъ.
 Якъ півсоткою изъ гарматы.
 Стали усѣ Козаки до ней ся добувати —
 Стали Турки нарѣкати;
 5 Стали Варны мѣста доставати —
 Стали Турки утѣкати;
 А якъ утѣкали,
 Тую рѣчку невеличку проклинали:
 «Бодай, рѣчка, не процветала,
 10 Вѣчными часы висыхала,
 Що насъ, Туркѡвъ, въ себе взяла,
 Тай въ неволю всѣхъ задала!..»
 Була Варна здавна славна,
 Славнѣйшии Козаченьки,
 15 Що той Варны мѣста достали,
 И въ ней Туркѡвъ всѣхъ забрали.

3.

ХМЕЛЬНИЦКІЙ.

1648.

(См. Макс. 1834, стр. 96.—Паул. I, 136.—Зап. Стар. II, 1, стр. 12.)

- Чи не тойто хмѣль, що коло тычинъ вьється?..
 Ой тойто Хмельницькій, що зъ Ляхами бьється.
 Чи не тойто хмѣль, що по пивѣ грав?..
 20 Ой тойто Хмельницькій, що Ляхѡвъ рубавъ.
 Чи не тойто хмѣль, що у пивѣ кисне?..
 Ой тойто Хмельницькій, що Ляшенкѡвъ тисне.

- Гей поѣхавъ Хмельницькій къ Золотому Броду,
 Гей не одинъ Ляхъ лежить головою въ воду.
 25 Не пій, Хмельницькій, дуже Золотою Воды!
 Їде Ляхѡвъ сорокъ тысячъ хорошой вроды.—
 «А я Ляхѡвъ не боюся, и гадки не маю,
 За собою великую потугу я знаю;
 Ище й Орду Татарськую за собою веду,
 30 А все того, вражй Ляхи, на вашу бѣду.»—

Ой втѣкали вражй Ляхи, погубили шубы...
 Гей не одинъ Ляхъ лежить выщеривши зубы!
 Становили собѣ Ляхи дубови хаты,
 Ой прійдется вже Ляшенькамъ въ Польшу утѣкати.

- 5 Утѣкали вражй Ляхи деякіи повки,
 Ъли Ляховъ собаки и сѣри вовки.
 Гей тамъ поле, а на полѣ цвѣты:
 Не по однімъ Ляшку заплакали дѣти;
 Гей тамъ рѣчка, черезъ рѣчку глиця:
 10 Не по однімъ Ляшку зѣсталась вдовиця!...

4.

МОРОЗЕНКО.

1655.

(См. Макс. 1734, 74.—Зап. Стар. 14. — Рус. 18. — Паул. I, 146.)

- Ой Морозе, Морозеньку, ты славный Козаче!
 За тобою, Морозеньку, вся Украина плаче.
 Не такъ тая Украина, якъ те горде вѣйсько...
 Заплакала Морозиха йдучи рано на мѣсто.
 15 Здыбали ю три Козаки изъ замку йдучи:
 —«Ой перестань, Морозихо, по сынѣ тужити,
 Ходи зъ нами, Козаками, меду, вина пити!»—
 —«Ой пійте вы здоровеньки, та коли вамъ пьється,
 Коло мосй головоньки все лишенько вьється.
 20 Та видите, мон брата, щось вино не пьється,
 Ой десь-то мѣй Морозенько та зъ Ляхами бьється!»
 Пѣшла, пѣшла Морозиха на гору високу,
 Подивится Морозиха въ долину глыбоку:
 Ажъ зза горы високою горде вѣйсько виступае,
 25 А попередъ Морозенько сивымъ конемъ вигравас.
 —«Не грай, не грай, сивый коню, та не грай подо мною,
 Стунай, стунай, сивый коню, лишь тихою ступою!» —

А въ пакото Морозенька червоня стрѣчка:
 Де поверне Морозенько—вирывала рѣчка.

- Поподъ гору високою покопани шанці:
 Ой злапали Морозенька въ недѣленьку вранць;
 Ой злапали Морозенька, на задъ руки звязали,
 На задъ руки извязавши, до замку вѣдали.
 5 Посадили Морозенька на тисовѣмъ стѣлцѣ:
 Зняли, зняли зъ Морозенька съ чересомъ червѣнцѣ.
 Посадили Морозенька на малѣваній лавцѣ:
 Зняли, зняли зъ Морозенька шовковій жупанцѣ.
 Посадили Морозенька на жовтимъ пѣсочку:
 10 Зняли, зняли зъ Морозенька кирваву сорочку.
 Посадили Морозенька на высокій могилѣ:
 «Поглядайся, Морозеньку, по всѣй своѣй Украинѣ!
 —«Украина!—Милый Боже, та й те горде вѣйсько!
 Прощай же ми, стара нене, та й ты любая прѣчко!»
 15   Воны его а ни били, ни въ чверти рубали,
 Тилько зъ него молодого живцемъ серце взяли.

5.

КОЗУБАЙ.

1651.

(Вацлавъ изъ Олеська, стр. 482.)

- Выберався Козубай на вѣйну зъ Ляхами,
 Та взявъ собѣ самопаль и лукъ зо стрѣлами;
 Казавъ собѣ коня дати вѣйськового, вороного,
 20 Шаблю изъ похвою, фляшку зъ горѣвкою.
 Выѣхавши зъ Украины зъ великою честью,
 Приспѣвъ къ Бѣлій Церквѣ зъ немалою трястю.
 Горѣвки му не стало, кепско—серце уставало,
 Думае съ собою: якъ поде до бою?
 25 Прійшовъ къ нему Федько и Иванъ стрыечный,
 Напившися горѣвки, Козубай беспечный.
 На лукъ стрѣлы накладе, на Ляхѣвъ ихъ выпускае,
 Смотрить, чи суть Ляхи—на Козуба страхи.
 Крикнувъ Козубъ на свои: «Не бѣйтеся страхѣвъ!
 30 Я самъ вѣзъу на вербу на собачихъ Ляхѣвъ;

На вербѣ ся ушыкую, и самопаль вырхтую:
Будемъ Ляхѡвъ брати, головы стинати.»

Седить Козубъ на вербѣ—цюра къ нему бѣжить:
Упавъ Козубъ зъ вербы, ахъ! безъ души лежитъ.
8 Цюра къ нему прибѣгае, бѣзупомъ го затинае,
Козубай безъ души, собою не руше.
Приспѣвъ къ нему Федько — цюра его бѣе —
Та глядитъ на него, Козубай не жие.
Подумавши Федько собѣ: «Свини було пасти тобѣ,
10 А не воѣвати—икалю додавати!»

НЕЧАЙ.

1651.

(Макс. 97 — 99. — Паул. I, 143. — Вацл. 482.)

Ой зъ за горы високои, спѡдъ чорного гаю,
Ой крикнули Козаченьки: «Утѣкай, Нечаю!»
— «Не бѡйтеся, не бѡйтеся, паны Атаманы,
Поставивъ я стороженьку усѣми шляхами.
15 Якъ я маю, Козакъ Нечай, ввѡдси утѣкати,
Ставу свою Козацькую марне потеряти?» —
—«А я тебе, мѡй Нечаю, не убеспечаю:
Держи собѣ коня въ сѣдлѣ для свого звычаю!»
—«Ой е въ мене Шпакъ, Шпакъ—отъ то добрый хлопецъ,
20 Ой той менѣ дае знати, коли утѣкати.» —
— «А я тебе, мѡй Нечаю, не убеспечаю,
Держи собѣ шабелчку та пѡдъ опанчею!
Коли прійдуть тебе Ляхи, Нечаю, рубати,
Щобы 'сь ся мавъ, мѡй Нечаю, чимъ обороняти.» —
25 —«Сѣдлай, хлопче, сѣдлай, мальи, коня вороного,
Та побѣжи въ чисте поле, чи йде Ляхѡвъ много?» —
Вертается мальи хлопецъ ажъ изъ Полонного:
—«Бде Ляшкѡвъ сорокъ тысячъ, тилько безъ одного.»

- А молодой Козакъ Нечай на тоє не дбає,
 Та съ кумою съ Хмельницькою медь, вино кружає;
 Бо поставивъ Козакъ Нечай три сторожи въ мѣстѣ,
 А самъ пошовъ до кумоньки шуку рыбу зѣбсти.
- 5 Ой погляне Козакъ Нечай за тихи воды:
 Ёде Ляхѡвъ сорокъ тысячъ хорошой вроды.
 Подивится Козакъ Нечай въ горѣшну кватырку:
 А вже Ляхѡвъ, вражихъ сынѡвъ, повнѣсѣнько въ рынку.
 — «Ей я Козакъ молоденькій Ляхѡвъ не боюся,
- 10 Маю жь бо я Козаченькѡвъ, та й оборонюся». —
 Ой якъ крыкне Козакъ Нечай на хлопця малого:
 — «Сѣдлай, хлопче, сѣдлай, малый, коня вороного!
 Сѣдлай менѣ вороного, собѣ буланого, —
 Геть вырѣжемъ вражихъ Ляхѡвъ, геть що до одного!»
- 15 Ой не встигнувъ Козакъ Нечай на коника спасти,
 Взявъ Ляхами, якъ снопами во два ряды класти.
 Ой кинувся Козакъ Нечай вѡдѣ дому до дому,
 Та зложивъ же Ляхѡвъ тысячъ съ коней, якъ солому.
 Повернувся Козакъ Нечай на лѣвое плече,
- 20 А вже зъ Ляшкѡвъ, вражихъ сынѡвъ, кровь рѣками тече.
 Повернувся Козакъ Нечай на правую руку,
 Не выскочить Нечаєвъ кѡнь изъ Ляцького трупу.
 Ой удався Козакъ Нечай до коня словами:
 «Не доступай, кѡнь Козаккій, до землѣ ногами!»
- 25 Ой якъ стисне Козакъ Нечай коня острогами,
 За нимъ Ляхѡвъ сорокъ тысячъ зъ голыми шаблями.
 Пошпотався пѡдъ Нечаємъ коникъ на купинку,
 Зловивъ Ляшокъ, скурвий сынокъ, его за чупрынку.
 Ой вдарився Козакъ Нечай по полахъ рукою:
- 30 — «Ой прійдется розлучитись зъ дѣтьми и женою!» —
 — «А де жь твои, Нечаєньку, вороніи коні?..»
 — «У Гетьмана у Польного стоять на припонѣ»
 — «А де жь твои, Нечаєньку, кованіи возы?..»
 — «Пѡдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ заточені въ лозы.»
- 35 — «Ой де жь твои, Нечаєньку, дѣтоньки та жона?»
 — «Ой въ мѣстечку Берестечку сидять собѣ дома. —
 А который Козаченько буде зъ васъ у мѣстѣ,
 Поклонѣтся моей жѣнцѣ, нещасній невѣстѣ:
 Нехай она назабрає сѣбла, злота дєсѣть,

- Нехай мене выкуняе, та й останку просить!»—
 Не хотѣли вражй Ляхи срѣбла, злота брати,
 А волѣли Нечаевька въ дробный макъ сѣкати.
 —«Гей, молодй Козаченьки, котрый буде въ мѣстѣ,
 5 Поклонѣтся матусеицѣ, нещаснй невѣстѣ:
 Нехай вона, нехай плаче, а вже не вышлаете, —
 Ой надъ сыномъ, надъ Нечаемъ чорный воронъ краче.»
 За часъ, за годинку, за малу хвилинку,
 Качается Нечаева головка по рынку.
 10 Ой не дбали вражй Ляхи на Козацьку вроду,
 Рвали тѣло по кавалку, пускали на воду.

6.

КОНОВЧЕНКО.

1684.

(Макс. 1834, 51.—Рус. II.—Паул. 155.)

- Въ славный мѣстѣ у Черкасѣ, тамъ жила вдова,
 Вдова Коновчиха, красна, молода;
 Мала вона сына одного, Ивася,
 15 Тай той ся сынъ на войну наперас:
 «Гей! мати жь моя, рѣдненькая мати!
 Пусти мене съ Козаками погуляти,
 Щобы отцевскую славу не втеряти!»
 —«Ой, сыну мой, Коновченьку, сыну мой, Ивасю!
 20 Чи ты, мой сыноньку, не маешь де бути?
 Чи ты, мой сыноньку, не маешь що пити?
 Чи ты, мой сыноньку, не маешь що ѣсти?» —
 «Гей, гей, мати жь моя, рѣдненькая мати!
 Таки поду съ Козаками погуляти,
 25 Щобы отцевской славы не втеряти!»
 — «Можешь, мой сыноньку, дома поживати,
 Можешь Козакѣвъ на хлѣбъ-сѣль спрашати,
 Будуть тебе Козаки и такъ поважати». —
 «Ой не буде мя, мати, ништо поважати,
 30 Будуть мя Козаки гречкосѣемъ звали,
 Коня мого вороного прибудую величали.

Ей! хочеться мати підъ Тигиню погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»—

- Пішла мати до церкви Богу ся молити,
А вѣнъ зачавъ отцевскои зброи смотрѣти;
Знайшовши, зачавъ полою вѣдтерати,
5 Козацьку барву приберав, зброю наряжае,
И чимъ скорѣй собѣ на герць поспѣшае.
Дали сусѣды мамцѣ до церкви знати,
Покинула вона та й службы слухати,
Сама побѣгла свого сына доганяти:
- 10 Ей, сыну мѣй, сыну, вернися до дому!»
—«Ой! не вернуся, моя мила мати,
Таки поду съ Козаками погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»
Мати ся вернула: «Бодай же ты, сыну,
15 Бодай ты, сыну, три недоля спѣткало!
Одна недоля, щобъ ты Козаки не злюбили,
Та й до свого курѣня щобы не приймили;
Друга недоля, бы ты ясны мечи порубали;
Третя недоля, щобъ ты кулі пострѣляли!» —
- 20 Якъ пріѣхавъ Коновченько до обозу:
Тамъ всѣ Козаки взяли ся изъ нимъ витати,
Старшина его дуже собѣ полюбила,
Та й до курѣня заразъ го приймила.
Съ самимъ Гетьманомъ и снѣдае й обѣдае...
- 25 Козаки го не пускають—вѣнъ ся наперае:
«Ой, Атаманы, вельможни паны!
Пустьтъ мене на Черкеню долину гуляти,
Славы, льцарства Козацькому войську доставати,
Та и отцевскои славы не втеряти!»
- 30 —«Ой ты, Коновченьку, молода детино,
Не йди съ Козаками на Черкеню долину!
Бо ты нй на полѣ, нй на морѣ не бувало,
Смерти Козацькон коло себе не видало.
Якъ ты съ Туркѣвъ кровь уздришь, на кони зѣмлѣешь,
35 На кони зѣмлѣешь и до дому не пріѣдешь.»
«Ой, таки поду съ Козаками погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»—

- Ой рано, ранесенько и коника сѣдлає,
 И коника сѣдлає, а на Бога не гадає,
 На Бога не гадає, та на войну ся наперає.
 Ой выгѣхавъ съ Козаками—и Козаки ся росступаютъ,
 5 Козаки ся росступаютъ, ему Бѣгъ допомагає,
 Ему Бѣгъ допомагає, а вѣнъ Туркѣвъ рубає,
 На арканъ бере, въ неволю посыллає.
 Ой у вечеръ Коновченцько до обозу повертає.
 «Ой чи ївѣ ты вечеровьку?»... его Гетьманъ пытає.
 10 «—Ой, батьку Гетьмане, я то теперъ лыцарства дѣстаєвъ,
 Бо я всѣмъ передъ вѣвѣ, жадного ся не страхавъ!» —
 То его Гетьманъ ласкаво пріймає,
 Коло себе сажлає, славу его выхваляє.
 Ой рано ранесенько и горѣвки ся наливає,
 15 И їсти ся допраує, и на войну ся зберає.
 »Ой сыну, Коновченцьку, треба ся впередъ вымити,
 И Богу ся помолити, вѣттакъ на войну ити!»
 —«Ей! батьку, Гетьмане! Я ся вчера не моливъ,
 И лиця'мъ не мывъ, а предцѣ тилько Туркѣвъ побивъ.»
 20 «Ей, сыну, Ивасю! треба ся, сыну, впередъ умыти,
 И Богу ся помолити, та й горѣвки не пити;
 Бо горѣвки напьешься—сонъ головку похилитъ,
 И зобачуть тя Турки—то в'ны тя порубаютъ.»
 —«Ей, батьку, Гетьмане! Я ся ихъ не страхаю,
 25 Най ся они мене страхають, якъ я выйду погуляти.» —
 Гей! поѣхавъ на войненьку—сонъ головку похилає,
 Ивасенько коникови по гривѣ ся постеллає.
 Ой уздрѣли Турки—прибѣгли, его порубали:
 «Слава тобѣ, Боже, що мы го дѣстали!
 30 Тото вѣнъ насъ много людей збавивъ!» —
 Тогдѣ Коновченцько собѣ пригадаєвъ:
 «Тото мене моей мати слова спѣткали!
 Гей, гей, милый Боже! тото я ей не слухавъ!
 Ой не кажѣть мамѣ, що такъ марне згибаю,
 35 Але кажѣть, що три барвѣ на рѣкѣ убераю:
 Ой убераю на веснѣ та зелененькую,
 А въ осени чорненькую, а въ зинѣ бѣленькую.» —
 Ой йдутъ Козаки зъ войны—вышла его мати,
 Свого сына выглядати.

- Перша сотня наступае, вдова сына не видае.
 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына коня ведутъ.
 Вона тому не звѣрила...
- Ой выйшла вона на могилу, подивится у долину:
- 5 Друга сотня наступае, вдова сына не видае.
 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына зброю несуть.
 Вона й тому не звѣрила.
 Выйшла вона на могилу, подивится у долину,
 Третя сотня наступае, вдова сына не видае.
- 10 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына барву несуть.
 Вона й тому не вѣрила, ще ся запытала:
 «Чи далеко мой сынъ йде? То вѣнъ дуже знать замлѣвъ,
 Що вѣнъ свою зброю не нѣсь, що вѣнъ свого коня не вѣвъ? —
 Ой выйшла вона на могилу, подивится у долину:
- 15 Всѣ Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына головъ несуть,
 Та й ей показали—тяжко повздыхали:
 «Ой, вдово, Коновчихо, нема твого сына, **Ивася!**
 Турки его пострѣляли, та й на смерть го порубали!»

7.

АБАЗИНЪ.

1702.

- Ой закурила, затопила сырими дровами,
 20 Ой нема жь мого Абазина съ чорными бровами.
 Ой у полѣ вѣтеръ дѣше, билину колише,
 Козаченько до милой штыри листы пише:
 «Ой не тужи, моя мила, въ тугу не вдавайся,
 За пѣшести недѣлоньки мене сподѣвайся.»
- 25 — «Видить ми ся, Козаченьку, въ тугу не вдаюся,
 Противъ тебе выходжаю, безъ вѣтру валюся.
 Коло гаю походжаю, гаю не рубаю,
 А въ Вербѣвцю пробуваю, милого не маю.»—
 Ой спускалися Козаченьки зъ високой горы,
 На передѣ Абазинъ та на гнѣдымъ кони:
 «Ой ступай, ступай, гнѣдый коню, прудкою ступомъ,

- Гей не далеко, въ Владыжинѣ, Ляшеньки за мною!»
 Ой вдарено въ Бѣлій Церквѣ зъ ручной гарматы,
 Щобы ѣхавъ Палѣнько Козакъ ратовати.
 Ой не выгѣждавъ Палѣнько Козакъ ратовати,
 5 Гей прійшлося Козаченькомъ марне погибати.
 Ой здыбался Козаченьки въ Владыжинѣ, въ лѣсѣ,
 Не еденъ тамъ Козаченько головоньку звѣсивъ.
 Ой не встигъ же Абазинъ на коника всѣсти,
 Поглянеся назадъ себе—повно Ляховъ въ мѣстѣ.
 10 «Ой, то тобѣ, Абазине, вѣдъ Ляховъ заплата:
 Середъ рынку въ Неміровѣ головонька знята!»
 Ой вдарився та Абазинъ въ кулю головою:
 «Ой вже жъ менѣ не бувати зъ дѣтьми и женою!»
 —»А де жъ твоя, Абазине, Базиниха паній?»—
 15 «Пѣдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ зъ усѣма Ляхами.»
 —«Ой де жъ твои, Абазине, вороніи коні?»—
 «Ой у мѣстѣ Берестечку, въ кумы на припонѣ.»
 —»Ой де жъ твои, Абазине, оковани возы?»
 «Пѣдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ заточепи въ дозы.»
 20 —«Ой де твои, Абазине, сукніи адамашки?»
 «Ой побралаи вражій Ляхи паннамъ на запаски.»
 — «Ой де твои, Абазине, писаніи скрынї?»—
 «Ой побралаи вражій Ляхи, що пасали свинї!»

9.

БИТВА ПОДЪ СОЛОШКОВЦЯМИ.

1734.

(Сравн. Вацл. 486. Паули—I, 161.)

- «Годѣ, годѣ, Козаченьки, въ обозѣ лежати!»
 25 Ой ходѣмо пѣдъ Гусятинѣ Жиды рабовати!» —
 А въ пятницу до полудня Жиды рабовали,
 А въ субботу въ Иванкѣвцяхъ худобу забрали.
 Ой Вольньскій воевода зъ войськомъ наступае,
 Козаченько стороженько своимъ знати дае:
 30 «Ой зъ за горы високои, та зъ зеленой дубины,

- Идутъ Ляхи на три шляхи за пѣвторы мили.» —
 Крикнувъ Козакъ Запорозькій та на нащій люде:
 «Иде Волынській воевода, баталія буде!» —
 Хвалилися паны Ляхи, съ Сатанова йдучи:
 5 «Будемъ драти, пане брате, съ китая онучи.» —
 Козаченьки полы драли, а плечи латали,
 Передъ себе десять тысячъ Ляхѡвъ проганяли.
 На крыжовій дороженцѣ тамъ ся исдѣткали,
 Дали Ляхамъ привитанье, ажъ съ коней спадали.
 10 Выступили Козаченьки зъ мѣста изъ Занкова:
 Ой летѣли вражій Ляхи съ коней, якъ солома.
 А добре ся паны Ляхи съ Козаками били,
 Що лежить ихъ вѡдъ Городка за пѡвтретя мили.
 Ей показавъ Медвѣдейко богатырську славу,
 15 Що потопивъ панѡвъ Ляхѡвъ въ Городецькимъ ставу.
 Ой якъ прійшли Козаченьки та съ пѡдъ Солопковецъ:
 Валилося вражихъ Ляхѡвъ, якъ бѣленькихъ овецъ.

- А Вольнискій воевода зъ горы поглядае,
 Панъ Борейко безъ кульбаки, оклѣпъ утѣкае.
 20 Нещасливый мѣсяць цвѣтень наставъ у тимъ року:
 Рейментару Борейкови потекла кровь зъ боку!
 Поклонився панъ Борейко пану воеводѣ:
 «А вже жъ менѣ съ Козаками воевати годѣ!»
 Борейкова дружинонька волае долами,
 25 Оденъ каже до другого: «Вже пана не мами!»...
 Борейкова дружинонька волае до неба,
 Оденъ каже до другого: «Розійтися треба!»
 Въ славнымъ мѣстѣ у Камянци стрѣльнули зъ рушницѣ:
 Не по однѡмъ та Ляшеньку плакали сестрицѣ.
 30 Въ славнымъ мѣстѣ у Камянци вдарено зъ гарматы:
 Не одного пана Ляха заплакала мати.
 Ой у полю при дорозѣ повянули цвѣты:
 Не по однѡмъ пану Ляху заплакали дѣти.

- Нещаслива тая битва, лиха наробила,
 35 Въ Солопкѡвцяхъ изъ Ляшемькѡвъ висока могила!...

9.

ТОЖЕ ІНАЧЕ.

- Ой въ Деберцѣ, въ тустымъ лѣсѣ, Ляхи ся змѣшали,
 А Козаки въ день и въ ночи за ними вганяли.
 А нагнавши пѣдъ Городокъ, тамъ ся потыкали,
 Въ великое озеритце тамъ ихъ повганяли.
 5 Воевода, славный лыцарь, на одводѣ зѣоставъ,
 А учувши о неславѣ зѣ страхомъ втѣкавъ.
 Скоро его дивизія почала рушати,
 Выѣхавши за Городокъ, взялися стрѣляти.
 Ёще на томъ не сталося, почавъ доправляти,
 10 Въ Копычинцѣ, малый городъ, Козакѣвъ рубати.
 Нещасная баталія пѣдъ Солонкѣвцями:
 Лежать Ляхи съ Козаками, а все купоньками.
 А въ Савидцяхъ высыпана висока могила,
 Нещасная тая мати, котра мае сына:
 15 Нещасливый мѣсяць цвѣтень настаъ у томъ року:
 Вельможному Борейкови тече кровь изъ боку.
 Ходять слуги Борейкови, бѣгутъ долинами,
 Мовить одинъ до другого: «Вже нана не мамн!
 Списы жъ наши, списы ясны, та й съ пропорчиками,
 20 Теперъ же мы всѣ пропали на вѣки изъ вами!»
 Борейкова дивизія въ той часъ ся змѣшала,
 Та й Ляцкому всему войську шики поломала.
 Панъ Любковскій, славный лыцарь, грѣши выбрае,
 А на свою дивизію ничего не дае.
 25 А въ Камянці, въ славнымъ мѣстѣ, прибуде навалу,
 Ой учинивъ воевода на Подолю славу!
 А вдарено въ Бѣлой Церквѣ съ тугон гарматы:
 Не едная заплакала Козацкая мати!...

10.

ЛУГЪ.

1735.

- Бдуть Ляхи на Вкраину, все собѣ думаютъ,
 30 А до Луга Козацкого дороги выгають.

- Стоять Ляхи въ Шаргородѣ, въ Лузѣ знати дають:
 Та вже жь Ляхи, паны браты, Козакѡвъ витають.
 Нещаснїи тїи Ляхи начинили туги,
 Якъ Ляхѡвкамъ, такъ Козачкамъ, погинули други.
- 5 Гей изъ лѣса, изъ Кичманя, сталася тамъ зрада,
 Ахъ пропала Лужецькая велика громада!
 Сочивъ стражникъ на охотникъ, сталися стрѣляти,
 А Высоцкій съ своимъ вѡйскомъ почався зближати.
 Панъ Любковскій рейментаръ въ коло Лугъ обточивъ,
- 10 А Пѡдгурскій зъ молодцями въ очи имъ засочивъ.
 Ой у лѣсѣ у Кичманю повянули кѣты:
 Ахъ пропали Лужецькіи й найменшіи дѣти!
 «Не такъ дѣти»,—изъ собою мовять старїи люде:
 «Поглянь, поглянь, пане брате, вже Луга не буде!
- 15 Выйди зъ Вербки Медведеньку Луга ратовати,
 А вже жь намъ тутъ, пане брате, прїйде загибати!»—
 Прибѣгъ зъ Вербки Медведенько Луга ратовати,
 Не мѡгъ дати Ляхамъ рады, мусѣвъ утѣкати.
 Гей закликавъ Медведенько сотника Сорича:
- 20 «Сѣдай, брате, Ляхѡвъ гнати ажъ до Жабокрича!»—
 Пѡля села Жабокрича, де Ляхи стояли,
 Три Козакѡвъ, якъ шпаконькѡвъ, на палѣ повбивали.
 Не питайся на Украинѣ, Ляше, дороженьки,
 Тилько гляди, якъ по дубкахъ висять Козаченьки!
- 25 По нещаснїй Украинѣ слынула новина:
 «Не одного смерть спѡткала Козацького сына.»
 «Та вже жь намъ тутъ, пане брате, бѡльше не гуляти,
 Борейчижи, скурвіи сыны, будуть насъ вѣшати!»....

12.

ПЯТИГОРЫ.

(Рус. 117. — Паул. I, 162.)

- Лѣтай, лѣтай, сивый орле, по глубокой долини!
 30 Засылають Ляхи листы по всей Украинѣ.
 «Живѣть, живѣть, Украинци, не бѡйтесь ничого:
 Повѣшано въ Пятигорахъ Козаченькѡвъ много!»....

- Мрѣ, мрѣ ясенъ мѣсяць,—а въ недѣлю рано
 У сотника а въ Лаврина Козакѣвъ повѣшано;
 Отаманъ же зъ Асавулою пана Рейментаря просятъ,
 Та й до Бога жалѣбненько свои руки взносятъ:
 5 «Вызовь же насъ, милый Боже, та съ тои неволі!
 Та дай ще равъ засіяти Козацькою волѣ!»...
 Панъ Рейментаръ похожае, имъ вѣдповѣдае:
 —«Умѣли 'сьте, скурвы сынове, Полякѣвъ воевати,
 За то жъ вамъ потреба въ Пятигорахъ погигати!»—
 10 Шибетавъ же соловіенъко рѣзными голосами,
 Та вмилися Козаченьки дробными слезами:
 —«Ей! не слухати було Заяця, мѣли браты,
 Не прійшло бъ намъ, небожатамъ, марне погигати!»
 Бѣгавъ, бѣгавъ Козакъ Заяць, теперъ въ сѣть упавъ,
 15 Не одинъ же Козакъ добрый черезъ него пропавъ!»...
 А вдарено въ Бѣлий Церквѣ зъ грозной гарматы:
 Заплакала не одна Козацькая мати.
 А вдарено у Києвѣ зъ грозной рушницѣ:
 Заплакали за Козакомъ рѣдніи сестрицѣ.
- 20 Вытягнуто въ Пятигорахъ изъ тугого лука:
 «Та вже жъ, пане рейментару, съ тобою розлука!
 Ей! которіи Козаченьки будуть въ свѣтѣ жити,
 Не забудьте Козацькою смерти вѣдомстити!»...

13.

ШВАЧКА.

1768.

(Макс. 1834. 128.)

- Ой выѣхавъ изъ Гуманя Козаченько Швачка,
 25 Охъ сталася въ тѣмъ Гуманю тай велика драчка.
 — «Ой нуте, хлопци, славніи Запорозьці, съ коней та до долу!
 Но не дайте вы ся вражѣмъ Ляхамъ на велику пѣдмову.»
 А вражѣ Ляшки розумніи були, тай способу дѣбрали,
 Злапали Швачку, тай самотою, та до Львова вѣддали!

Ахъ лети, лети, ты чорная галко, та й на Сѣчь рыбку ѣсти:
Ой вже Швачки нема, вже го осадили въ самимъ рыночку въ
мѣстѣ.

Ахъ лети, лети, ты чорная галко, та на Сѣчь рыбку ѣсти:

5 Ой пише Швачка до Кошового, та дробненькое листѣ!—

—«А де жь ваши, хлопці, славні Запорожці, та вороні коні?»

«Ой наши коні въ Ляхѣвъ на припонѣ, сами жь мы въ оковѣ.—

—«А де жь ваши, хлопці, славні Запорожці, Козацьки руш-
ниці?»

10 «Наши рушницѣ въ Ляхѣвъ у свѣтлицѣ, сами жь мы въ темницѣ.»

—«А де жь ваши, хлопці, славні Запорожці, дорогіи сук-
маны?» —

«Ой наши сукманы ватаги забрали, сами жь мы пропали.» —

—«А де жь ваши, хлопці, славні Запорожці, чоботы сафяницѣ?»

15 — «Наши сафяницѣ, забрали Гетьманці, тай сами жь бо мы въ
ямцѣ.» —

Ой лети, лети, чорная галко, та й на Сѣчь рыбу ѣсти:

Ой принеси, принеси, чорная галко, вѣдь Кошового вѣсти!—

— Та вже жь менѣ не лѣтати на Сѣчь рыбу ѣсти,

20 Ой вже жь менѣ не носити вѣдь Кошового вѣсти!

—
14.

САВА.

1596.

(Макс. 1834. 91.—Вацл. 502.)

Бувъ панъ Сава въ Неміровѣ въ Ляхѣвъ на обѣдѣ,

Тай не знае, не вѣдає о своій тяжкій обѣдѣ.

«Сѣдай, хлопче, сѣдай, малый, коня вороного,

Поѣдемо до домоньку, хотя насъ не много!»

25 Стоить дворъ надъ водою, верхомъ похилився:

Їде Сава до домоньку, чогось зажурився.

Ой приѣхавъ до домоньку, та й скрипнувъ дверома,

Пытався челядоньки: «Що чувати дома?»

—«Гараздъ, гараздъ, пане Саво, ще лучше съ тобою,

30 Якъ мы тебе побачили на воронімъ коню.

- Гараздъ, гараздъ, пане Саво, щаслива година,
 Твоя жѣнка, наша панѣ, породила сына.»—
 «Пѣди, хлопче, до пивницѣ, утвори горѣвки,
 Най ся напью за здорыве молодой жѣнки!
 5 Пѣди, хлопче, до пивницѣ, наточи ми вина,
 Та нехай же я напьюся за здорыве сына!
 Пѣди, хлопче, до пивницѣ, наточи ми меду,
 Чогось менѣ трудно, нудно, головки не звезду!»
 Гей сѣвъ Сава конецъ стола, дробне листьє пише,
 10 А Савиха молоденька детину колыше:
 —«Ой люляй же, люляй, люляй, вродливый сыночку!
 Най си лягну, най спочину, зложу головочку!» —
 Ой ще хлопецъ не поспѣшивъ по медъ до пивницѣ,
 Обступили Козаченьки докола свѣтлицѣ.
 15 Не встигъ хлопецъ вернутися съ пивницѣ до хаты,
 Кинулися Козаченьки Саву рабовати:
 —«Помогай Бѣгъ, пане Саво, гараздъ намъ ся маешъ?
 Седишь собѣ у свѣтлонцѣ, вино попиваешъ?..
 Чоломъ, чоломъ, пане Саво, гараздъ намъ ся маешъ?
 20 Далекіи гостѣ маешъ, чимъ же ихъ прѣймаешъ?»
 —«Прѣймавъ бы 'мъ васъ виномъ, пивомъ, не будете пити,
 Либонъ вы ся, Козаченьки, прѣѣхали бити?....»
 Гей пѣрвався та панъ Сава до своей зброи:
 —«Почкай, почкай, пане Саво, то не въ чистѣмъ полѣ!»—
 25 Гей пѣрвався та панъ Сава до ясного меча:
 Ой взяли го на три списы вѣдъ правого плеча.
 Въ тѣмъ Савиха молоденька крѣзь вѣкно втѣкала,
 Съ чистыхъ устокъ 'но словенько кухарцѣ вѣддала:
 —«Ой, кухарко, вѣрна слуго, подай ми детину,
 30 Будешъ доси пановати, доки я не згину.»—
 —«А де жъ твои, пане Саво, сукнѣ гайдамацкѣ,
 Що 'сь въ нихъ ходивъ по Украинѣ, водячи затыжки?
 А де жъ твои, пане Саво, битіи талѣри,
 Що 'сь ихъ набравъ по Украинѣ, водячи затыги?....
 35 А де жъ твои, пане Саво, китайки, атласы,
 Що 'сь ихъ набравъ по Украинѣ жѣнцѣ на поясы?
 А де жъ твои, пане Саво, сукни, адамашки,
 Що 'сь ихъ набравъ, вражій сыну, жѣнцѣ на запаски?....
 А де жъ твоя, пане Саво, Козацкая зброя?

- Осьде висить на кѣлочку, але вже не твоя!—
 Гей вдарився та панъ Сава по полахъ рукою:
 «Прійшло жь менѣ погибати зъ дѣтьми и женою!»—
 Гей вдарився та панъ Сава по полахъ руками:
 5 Оглянется назадъ себе—тече кровь рѣками.
 «Годѣ, годѣ, пане Саво, годѣ воввати,
 Ой не було бѣ, пане Саво, церкѣвъ рабовати.
 Зашумѣла шабелечка, якъ зъ лѣса претѣнка,
 Не лишилася по Савѣ но молода жѣнка.
 10 Гей бачили многи люде Украинську совочку,
 Що принесла пану Савѣ смертельну сорочку.
 Прилетѣли къ пану Савѣ Украински вороны:
 Задзвонили пану Савѣ разомъ во всѣ звоны.

15.

ДОВРИ ПАНЬ.

- Добре було нашимъ батькамъ на Украинѣ жити,
 15 Докъ не знали наши батьки панщини робити.
 Зразу було добри паны, лехки на роботу:
 Цѣлый тыждень собѣ роби, панови въ субботу.
 Якъ настали лихи паны, тяжки на роботу:
 Цѣлый тыждень на панщинѣ, толока въ субботу.
 20 А въ субботу на толоку, въ недѣлю на варту:
 —«Ахъ дай менѣ, орендару, горѣвки хотъ квартиру!»
 Сѣвъ я собѣ коло столу ту горѣвку пити,
 А вже стали до церковцѣ всѣ дзвоны дзвонити.
 А въ недѣлю о полудню у всѣ дзвоны дзвонять:
 25 Асавулу съ Козаками на панщину гонять!...—
 —«Зберѣмося, паны браты, та й ходѣмъ до пана,
 А жебы насъ недѣленька ось та не скарала.»
 Прійшли жь бо мы передъ пана, стали говорити:
 «Берѣть Савулу съ Козаками по сто палокъ бити!»...

16.

ВІТВА РУССЕНХЪ СЪ ТУРКАМИ ПОДЪ ХОТІМОМЪ.

(Вацл. 481.)

- Въ славнимъ мѣстѣ пѣдъ Хотѣмомъ, гей, гей у потоку,
 Бѣся Турокъ изъ Москалемъ бѣльше якъ пѣвъ року.
 Коли стали тай Москали вѣдъ рана до ночи:
 Та не еденъ Турокъ Баша замкнувъ свои очи.
 5 Коли стали тай Москали якъ въ половинѣ:
 Нехай знае Турокъ Баша, который день нынѣ!
 Коли крикнувъ Турокъ Баша та на свои Турки,
 Голосъ гуде: «Досить буде! Погинемо тутки!
 Утѣкаймо въ Волощину, въ Волоськое мѣсто,
 10 А чей бы насъ боронило вѣдъ Москалѣвъ мѣцно!»
 Чорни кавы, чорни вроны, круту гору вкрыли:
 Гей молодыхъ Туркѣвъ Башѣвъ Москалѣй побили.

17.

СОТНИКЪ.

1766.

(Макс. 1834. 121.)

- Бхавъ Сотникъ черезъ Уланѣвъ, горѣвки напився,
 За нимъ, за нимъ сѣмъ сотъ молодцѣвъ: «Нашъ батьку, не жу-
 рися!»
 15 Бхавъ Сотникъ черезъ Уланѣвъ, на гривоньку похилився:
 —«Ой чого ты, пане Сотнику, чого зажурился?»—
 «Якъ же менѣ, панове братя, та не журиться,
 Коли пѣдо мновъ сивъ уланѣ-коникъ почавъ становиться?
 Ой заржій, заржій, сивъ уланѣ-коню, въ круту гору ідучи:
 20 Ой заплачешъ, пані Сотничка, снѣданѣ готуючи.
 Ой заграй, заграй, сивъ уланѣ-коню, хотъ разъ пѣдо мною,
 Бо вже Ляшеньки, вражій сынки, настигають за мною!»—
 Ой заржавъ, заржавъ сивъ уланѣ-коникъ въ стайнѣ на помостѣ:

- Бо вже вбито пана Сотника въ Морозевѣмъ на мостѣ.
 «Ой коли 'сте, вражї Ляшеньки, хтѣли пановати,
 Та було жь вамъ пана Сотника живцемъ испоймати.»
 Ой летѣвъ воронъ съ чужихъ сторонъ та жалбненько крече:
 5 Ой иде Сотничка до Полковника та жалбненько плаче
 «Ой бодай же вы, вражї Ляшеньки, наложили головою,
 Що вы мене молоденькую та вчинили вдовою!»

18.

МЕХАЙ.

(Рус. 15.—Паули I, 171.)

- «Гонять, мамко, на сторожу,
 Пѣдъ Чорный лѣсъ на могилу;
 10 Видить ми ся, моя мамко,
 Що либонь я тамъ загину!»....
 —«Вѣдперайся, мѣй сыноньку,
 Що ты болить головонька.» —

- «Гонять, мамко, на сторожу,
 15 Пѣдъ Чорный лѣсъ на могилу;
 Видить ми ся, моя мамко,
 Що либонь я тамъ загину!»
 —«Вѣдперайся, мѣй сыноньку,
 Що коника та й не мавшь!» —

- 20 Дали коня, дали зброю:
 «Ставай, сынку, до побою!»
 На коника посадили,
 На сторожу выправили.
 Ъду мило, Ъду другу,
 25 Ъду нѣчку, одну, другу,
 Мѣй коничокъ ослабае,
 Сонъ головку похилае.
 Я присиливъ кониченька
 До дубонька зеленого,
 30 Самъ приклонивъ головоньку

На маленьку годиноньку, —
Ой я заснувь, моя мамко!..

Ой прибѣгли Татароньки,
Арканъ вѣяли, коня взяли,
8 Дѣвцѣ бранцѣ даровали.
Ой встаю я ранесенько —
Нема жь мого воронъ коня!

* * *

Ой выйду я на могилу,
Подивлюся у долину:
10 Ъдутъ Ляхи на три шляхи,
А Козаки на чотыре,
Щобъ имъ кони припочили!
А Татаре на всё поле;
Межи ними дѣвка бранка,
15 Дѣвка бранка, Маріанка,
Седить собѣ на конику,
На вдовинымъ, бо 'ой сынонька.
Русу косу рочесала,
Дрѣбне листѣе пописала,
20 Тай на воду пометала:
«Плинь же, плинь же, дрѣбне листѣе,
До моего тата въ гости:
Нехай тато не сумуе,
Най ми посагъ не готуе;
25 Ой бо вже я ѣду полемъ,
То вже лѣсомъ зелененькимъ,
Та й съ Турчиномъ молоденькимъ,
Чи съ Турчиномъ, Арабиномъ
Чи зъ невѣрнымъ Татаринимъ.»

* * *

30 Ой выйду я на могилу,
Подивлюся у долину:
Долѣвъ, долѣвъ долинами
Ъдутъ Турки съ Татарами,

- Межи ними вѣзь кованый
 А въ тимъ возѣ Михай лежить,
 Порубаный, пострѣляныи....
 Капле кровця у кирницю,
 5 Съ кирниченьки рѣчка тече,
 Надъ рѣчкою воронъ краче —
 Михаева мати плаче....
 «Не плачь, мати, не журися!
 Не дуже го порубано,
 10 Не дуже го пострѣляно:
 Головонька на четверо,
 А серденько на шестеро,
 А нѣжечки на гишечки,
 Бѣле тѣло, якъ макъ мѣло!
 15 Не плачь, мати, не журися,
 Бо вже сына поховано,
 Уже му хатку збудовано,
 Безъ дверь хата, безъ вѣконецъ,
 Михаеви вѣчный конецъ!»....

19.

ПРОВОДЫ КОЗАКА НА ВОЙНУ.

(Паули II, 53.—Макс. 117.)

- 20 Ой мала вдова сына сокола,
 Выгодвала въ войсько вѣдала.
 Ой старша сестра коня сѣдала,
 А середуща хустку качала,
 А наймолодша шаблю подала,
 25 Якъ подавала, та й промовляла:
 «Ой, брате мильйй, брате Василю!
 Коли жъ ты приѣдешъ до насъ въ гостину?»
 —«Выйди, сестричко, на круту гору,
 Та выглядай мене покрай дунаю!»
 30 Выйшла сестричка на круту гору,
 Та гляне очкомъ на край дунаю.

На крутій горѣ бѣль камень лежить,
Тамъ все сестричка за братомъ тужить. —

Выйшла сестричка на круту гору,
Та гляне очкомъ на край дунаю,
5 Ажъ тамъ Козаки купоньками йдуть,
Брата Василя коника вѣдуть. —
—«Ой вы, Козаки, вы шаливѣры,
Де 'сьте вы мого братенька дѣли?» —
—«Чи не то твоѣй братъ, що три вѣйска збивъ,
10 А за четвертымъ головъ положивъ?
Зозуля лѣтала надъ нимъ, куючи,
Коники ржали, его везучи,
Колеса скригѣли, пѣдъ нимъ котючи,
Служеньки плакали, за нимъ идучи!..»

20.

ПАНИ ПОТОЦЬКАЯ.

(Макс. 140.)

15 Засвѣтали Козаченьки въ походъ съ полуночи:
Заплакала Марусенька свои чорни очѣ.
—«Не плачь, не плачь, Марусенько, возьмемъ ты зъ собою,
Якъ будемо вѣдѣзжати въ чужую сторону.»—
«Ой їдъ, та їдъ, мѣй миленькій, та не забавляйся,
20 На конику вороненькимъ назадъ ворочайся!»
«Ой Бѣгъ знае, Бѣгъ вѣдае, чи я повернуся,
Кѣнь вороній на подвѣрю чогось испѣткнувся!»
Ой шли Ляхи на три шляхи, дороги пытали:
«Сли сюда Козаки йшли, чи вы не видали?»
25 Всѣ Поляки лки ишли, по три конѣ мали,
Хвалилися Поляченьки, що в'ни звоювали.
Мы пѣдемо, пане брате, Ковакѣвъ рубати,
А якъ прѣйдегъ зла година, будемъ утѣкати.
Розплачется, розтужится, Потоцького жена:
30 «Чи жъ я тобѣ, Панъ Потоцькій, давно не товкла?
Давно уже, ты Потоцькій, зъ Козаки воюешъ,
Ты Ковакѣвъ не звоюешъ, свою силу згубишъ!»

21.

САГАЙДАЧНЫЙ.

Ой на горѣ женці жнуть,
А по пѣдъ горою, по пѣдъ зеленою
Козаки йдуть.

Попередъ панъ Хороужій идетъ,
5 Чорнымъ кониченькомъ, чорнымъ вороненькимъ,
Сильной, дужой.

По серединѣ Кисилѣ панъ идетъ,
Чорнымъ кониченькомъ, чорнымъ вороненькимъ,
Сильной, дужой.

10 А на задѣ Сагайдачній идетъ,
Що промѣнявъ жонку за тютюнъ за люльку,
Злій, небачній.

«Ахъ вернися, Сагайдачній,
Ахъ вернися, злій, небачній,
15 Возьми собѣ жонку, верни менѣ люльку,
Нездобачній.»

«Менѣ твоя жонка не ладится
Козакъ у дорозѣ,
При дорозѣ люлька
20 Знадобится.

Якъ кто въ лѣсѣ обѣзвется,
Я выкрешу вотню,
Люльку закурю,
Не журюся.»

22.

ПОТОЦКІЙ.

25 На широкѣмъ полі бѣлый орелъ вбитый:
Пошли жъ нані Лянки Французамъ служити.
Костюшко Французамъ за надежду служити,
Охъ якъ же вѣнъ дуже тяжко за Польщю тужити!
Домбровского приплють насъ всѣхъ вызволити:

Не будемъ Москалямъ вѣдъ души платити.
 Въ тотъ часъ вдаримъ твердо на наши сусѣди,
 Що насъ набавили нужды и всей бѣды.
 А де очерета, тамъ люде сѣдали,
 5 А де жизни поля, Москалѣ стояли,
 Матери и батьки очи выплакали,
 Що ихъ сыны чужй войска въ рекруты забрали.
 Ой ты, пане Потоцкій, Воеводській сыну,
 Запродавесь Польшу, Литву й Украинну!
 10 Твоя гадка була Королёмъ зѣстати,
 Пѣшовсь до Царицѣ помощи прохати.
 Прийде тотъ часъ, прийде и тая година,
 Счезнешь, бѣсе проклятый, и твоя родина!

23.

ПУЛАВСКИЙ.

1.

Гей милостивый моспане Пулавский!
 15 Мы твои ребята, просимъ твоей ласки,
 Та перестань насъ губити,
 Будемъ тебѣ вѣрно служитьи.
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ! воинъ Козакъ!

2.

Що весь и городъ трапезы мало,
 20 Де впавъ Конрадовъ, казны не стало,
 Штандаръ вытявъ, коменду сѣчу,
 Мы бѣ ишли за границу.
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, воинъ Козакъ!

3.

Що мы ребята, мы не винныи,
 25 Въ походъ идемо принужденныи,
 Нѣ въ такъ малой дружинѣ,
 Крутятъ насъ по всей краинѣ,
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, превосточный царь!

4.

Всѣмъ официромъ ты пардонъ давъ,
 Наши ребята всѣ розогнавъ,
 Штандаръ гусаръ коменду погромивъ,
 Дунцовъ бранцовъ загонивъ,
 5 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ растакана мать!

5.

А на столицѣ будемъ ты хвалить,
 Достоинъ Пулавскій Фельдмаршалъ быть,
 Якъ ся покой здѣлаеть,
 Нехай Польска зъ насъ маеть,
 10 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, вѣрныхъ воиновъ!

6.

Поприсягаемъ всѣ передъ Богомъ
 Не будемъ, Москва, тебѣ ворогомъ,
 Якъ престанемъ воевать,
 Будемъ ты вѣрно слушать,
 15 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, якъ Государя!

24.

ГОНТА.

Да стоявъ, да стоявъ, да панъ Гонто въ степу двѣ недѣли,
 Отъ наѣхали Смолянчики, а винъ ся имъ звѣривъ.
 «Годѣ, годѣ, пане Гонто, да въ степу стояти,
 Отъ їдъ зъ нами Козаками Умань добувати!
 20 Годѣ, годѣ, да панъ Гонто, да въ степу стояти,
 Маймо письмо вѣдъ царицѣй, що вѣльно гуляти.» —
 «Якъ я маю, вражѣ сыны, Умань добувати,
 На мого рѣдногъ батька руки пѣдоймати?» —

25.

РЕЙМЕНТАРЬ.

(Ср. Паули I, 163.)

- Марысенька по садочку ходить,
 А за нею розмай-зѣлье сходить.
 «Ой вырву я розмай-зѣлье зъ ранку,
 Ой пошлю я милому въ дарунку.
 5 Ой въ субботу съ пѣзній вечерй,
 Нагнѣвався мой милый на мене,
 Не хтѣвъ брати подарковъ вѣдь мене.»
 А въ недѣлю рано сонце сходить.
 Пань рейментарь по рыночку ходить,
 10 За нимъ козакъ винце въ руцѣ носить,
 Свого папа рейментаря просить:
 «Ой пане жъ нашъ, пане рейментарю!
 Забери си всю Козацьку зброю,
 А насъ не дай въ тяжкую неволю!
 15 Забери си й конй вороныи,
 А насъ не псуй, бо мы молодіи!» —
 «Заберу я всю Козацьку зброю,
 А васъ вѣддамъ въ тяжкую неволю;
 Заберу я й конй вороныи
 20 А васъ згублю, хоть вы молодии!»

26.

ЖАЛОВА УКРАИНЫ.

- Ляментуеъ Украина изъ великимъ жалѣмъ
 А будучи напoлнена смуткомъ и печалѣмъ.
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда менѣ, що я учинила,
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда менѣ, що я преступила!
 25 На короля, пана свого, руки подносила,
 Не разъ, не два и не десять зъ нимъ есь воевала.
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда, и проч.
 Зъ которыми я поганцы такъ си починала,
 Мѣста, села и фольварки мечемъ сплюндровала.
 30 Ахъ ты мнѣ, и проч.

Братство мѣла любимое зъ паны Султанами,
Ведуть пановъ повязаныхъ руки арканами.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Не одинъ я и монастырь изъ добра истретила,
5 Не одну тежъ я и церковь огнемъ испалила.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Отець, мати дитя свое на руки хватае,
Оставивши всѣ маетки, одъ страху вилѣвае.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

10 Довѣдаламься и о тыхъ, що живутъ въ утробѣ,
Не скрываются предо мною и мертвы въ гробѣ.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

А теперъ я не вѣдаю, що маю чинити,
При комъ будуть zostавати Козацькіи дѣти.

15 Ахъ ты мнѣ, и проч.

Вернула бъ ся до Короля, не схочеть приняти:
Волку Царю Московскому голдовати.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Абы жити и сидѣти въ тихости, въ мирности,
20 А спокойне всѣ прожили Козацькіи дѣти.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

27.

ТОЖЕ.

Хто только схочеть, обачити,
Протерши очи, розважити,
Що ся теперъ стало,
25 Въ вѣку нашомъ маломъ.

За Дорошенька Гетмана
Пуста Украина стала,
Все то презъ его бунты,
Всѣмъ прійшло погинути.

Церкви Божі опустѣли,
 Обители разорили,
 Оскверненная земля
 Презъ Турецкое племя.

5 Вкраина тяжко въздыхае,
 Подолья плаче, рыдае,
 Чадь своихъ заколенныхъ
 И въ неволю одведенихъ.

Всѣхъ мѣсть згодованихъ,
 10 Презъ погановъ зплондрованихъ,
 Камянецъ городъ славный,
 Богомъ фундованый.

Хвала Богу въ немъ устала,
 Окраса церкви упала,
 15 Сталася жертва тому
 Магометови злему.

А родъ Турецкій проклятый,
 Весельямъ гойне изнятый,
 Христіанъ ся брідягъ,
 20 Бисурманы зъ нихъ чинягъ.

Дорошенько поглядае,
 Поголовщину щинае,
 А въ Уманскѣмъ повѣтѣ,
 Брали жоны и дѣти,

25 Самыхъ Уманськихъ мѣщановъ,
 Звоєванихъ отъ погановъ,
 Головы имъ лупили,
 До Цѣсаря возили.

Дорошенько поглядае,
 30 Слезы зъ очей не пускае,
 Видитъ племя свое
 Южъ порабощеное.

Еще порады додае,
 Далѣ къ Днѣпру потягае

Войско Турецькоє
И тежь Татарськое.

Бы зъ ненацька ударили
На всѣ Московскіи силы:

5 И весь таборъ озмете
И въ полонъ поженете.

Людъ правдивый христіанскій
Видитъ намѣтъ бисурманскій,

10 На бога все зложили
Далѣ за Днѣпръ уступили.

Царь Турецкій на зимъ стаеъ,
Людъ свой заразь розпускаеъ:

15 Въ замыслахъ тое положили,
Абы Кіевъ розорили.

.....
.....

Презъ зиму людъ строитъ,
И гарматы розвозитъ.

20 Въ замыслахъ своихъ готуютъ

Церкви божіи плюндруютъ,
Изъ грунту ихъ разорили

Тамъ заразь мосты чинили.

А Московское царство

25 Хоче взяти въ подданство,

На Украину поостатокъ:
Брали дѣтей и матокъ.

Ой Боже нашъ милостивый!

Тысь судія справедливый,

30 Не даждь бисурману
И Петру гетману,

Въ замыслахъ тое чинити,

Рачь ихъ отомстити,

Абы южъ перестали,

35 И въ прудкомъ часѣ упали!

А Московскому цареви,
 Дай силу, Судареви,
 Покори бисурмана,
 Петра Гетмана!

8 Рачь Украину направити,
 Бы въ ней Россійскіи дѣти
 Церкви божіи будовали
 И монастыри обновляли!

Тебе славятъ Архангели,
 10 Начало, власти и силы,
 Шестокрыматыи
 И многоочитіи,

И мы ся тебѣ кланяемъ
 Имя твоо узываемъ,
 15 Рачь насъ заховати,
 Покой вѣчне даровати!

 28.

БУНТЫ КОЗАЦКІИ.

1702.

Жартъ непотребный въ сѣмъ сотѣ второмъ стался
 Людѣ свывольный до купы зебрался,
 А черезъ Іуду и стался и бунты
 20 Позосталися, ахъ, пустыи грунты!
 Ахъ, Украинно, людѣ свывольный маешъ,
 Южъ ляментуешъ, на трупы поглядаешъ.
 Глуштво Козаковъ, же ся збунтовали,
 На своихъ пановъ руки подіймали.
 25 Нуте жъ, молодці, будемъ Ляховъ бити
 И ихъ за шею на славу водити.
 До Немирова сталися зберати,
 По мѣстахъ, селахъ та пановъ рубати,
 Въ Немировъ мѣсто сталися вперати,
 30 Ляхи почали одпоръ имъ давати.
 Ко замку ближче Ляхи уступають,

- О зрадѣ мѣщанъ Немировскихъ не знаютъ,
 Же мыслятъ пановъ въ замку добывати,
 Потомъ добывши, заровно рубати.
 Ляхи изъ замку войска выглядяють,
 5 До Бога сердцемъ жалостне волають,
 Абы помощи въ замку давано
 На радость огня въ трубы заиграно.
 Въ середу рано Ляхи о миръ просятъ,
 Высоко ку небу очи свои зносятъ.
 10 Всй южь заровно Козакомъ здалися,
 А они кажуть: «Мы то добилися.»
 Ахъ, выводячи, стали ихъ рубати,
 Кіями, цѣпами сродзе мордовати.
 Пановъ великихъ много погубили,
 15 Кровь, яко воду, потокомъ пустили.
 Вельми ся тѣшатъ, же смо зоевали,
 Польского войска очи не видали.
 Всѣ ся Козаки письмомъ обсылають,
 А подѣ Бердычовъ на подѣздѣ всѣдають.
 20 Южь ся тамъ Ляхи зберати почали,
 Козаки въ зрадѣ хутенько припали;
 Сталися тамъ Ляхи изъ ними стирати,
 А на пѣхоту мѣцпе натирати;
 И тамъ богато Ляховъ погубили,
 25 Тѣлько же въ зрадѣ козаки ся били;
 А выводячи стали ихъ рубати,
 Мусѣли Ляхи иншіи втѣкати;
 Тѣлько Староста на полю Хмельницкій
 Показался тамъ до нихъ по жолнѣрски.
 30 Тамъ же панъ Руциць изъ ними ся стиралъ,
 Гды на трупъ Ляховъ жалосне поглядалъ;
 Тѣлько посольство на полю стояло,
 Ратунку Ляхомъ щире не давало.
 Утѣшилъ есь ся, Козаче гультайскій,
 35 Же зоевалъ людъ увесь христіанскій,
 Же стали черезъ заслуги панами,
 Коли есте ся подѣ Межибожь собрали.
 Подѣ Межибожомъ щастье не пануе,
 За вашй бунты смерть ся вашъ готуе.

- Изъ Межибожа за неправду бито,
 А не одного подъ Синявою взято,
 А за Зайковомъ щастье 'сте згубили,
 Бо сте цѣхоту всю свою позбули.
 5 Не тысься, Козаче, Ксѣнже наступае,
 До Константинова Вишнѣвецкій выѣжджае;
 Козаки ближче взялися зъ отстрахи,
 Подъ Константиновомъ згнули, якъ мухи.
 Хотѣли есте зрадою добути,
 10 Одъ Ксѣнжента вамъ прійшло погинути.
 Въ поведѣлокъ рано Козаки гердують,
 Ляки изъ замковъ до нихъ ся готують.
 Кажуть Козаки: «Ляховъ не богато.»
 Стершися зъ ними, всѣхъ подъ мечъ побрато.
 15 Показался тамъ Ксѣнже Вишнѣвецкій,
 Збѣлся зъ ними, ахъ, по молодецки!
 Принципалове назадъ утѣкають,
 На невинныхъ смерть нѣчого не дбають.
 Марсь въ сѣмъ сотъ второмъ Козаки почали,
 20 А въ сѣмъ сотъ третомъ Ляшеньки скончали.
 Гетману слава Сѣнявскому завпе,
 Же идетъ смѣле жолнѣровъ добравши.
 Ихъ Мостѣмъ паномъ Либомирскимъ славно,
 Юнакомъ Польскимъ рыцарство дано.
 25 Нехай же будетъ Богу отъ насъ хвала,
 А папомъ нашимъ вѣчная слава!

9.

ПѢСНЬ МАЗЕПѢ,

ИЗМѢННИКУ ЗАДНѢПРЯНСКОМУ И УКРАИНСКОМУ.

- Мазепѣ измѣннику Заднѣпрянскому и Украинскому.
 Егда приближатся послѣдняя лѣта, въ градѣ брани стануть,
 Тогда другъ отъ друга будутъ уstraшені и побѣгнутъ у пустыні,
 30 Ховатися будутъ, зъ жалѣмъ загудуть въ найтвердшу яскиню.
 Мазепина слава, безумная глава, що 'сь ты учинила?

Царя оставляешъ, ко Шведомъ збѣгаешъ, войско засмутивъ,
Церкви измѣнивъ есь, Бога образивъ есь, тамъ ты насъ ля-
каешъ.

Учини благое, аще не страждешъ, Цареви склонися,
Не пощади главы, за измѣну славы, плачь, не стыдися!

8 Батуринъ славетный се днесъ доставъ шпетный, а чрезъ его
враду,

Души погубивъ есь, и градъ разоривъ есь, самъ ищешь ко аду.
Максимъ умный, славный и измѣнникъ явный и бестія его.

Ой, Россіѣ преславна, сянешъ издавна, Шведа не лякайся!

Измѣнниковъ своихъ, начальникъ Мазепа узяти можется.

10 Мазепа врагъ мыслить Украину згубити: чемъ ся такъ не стало?
Бо Мазепъ крушовъ и врагу Шведовъ онъ плахты готуе.

Чи битися маешъ, що тутъ Шведа привѣвъ Сѣверъ разорити?

Не выйдешъ отсюду, избіемъ тя, Іюду, и Шведа загубишь.

Государь свѣтлѣйшій у войску сильнѣйшій и въ панствѣ сво-
имъ можный.

15 Царю Россійскому на многій лѣта, на вѣки вѣчныи, безконеч-
ныи!

ДУМЫ

б) о событіяхъ обыкновенныхъ лицъ.

Ой у салочку вовуля ковала,
Тоту собѣ спѣваночку родина складала,
Щобы свого миленького та не забувала.

ІІІІІ. ІІІІІ.

.1

(Рус.)

- Ой поѣхавъ Романонько
До Сучавы на ярмарокъ,
Тамъ сострѣтивъ его Турокъ.
«Ой Романе, Романоньку!
5 Чи маєшь ты родиноньку?..
«Ой маю я родиноньку,
Одну сестру Оленоньку.»—
«Ой Романе, Романочку!
Продай сестру, Оленочку!
10 Дамъ ти сребла не вагою,
Дамъ ти злота не личборъ.»
Прійшовъ Романъ до домочку,
Склонивъ на стѣлу головочку,
Тай гадає си думочку,
15 Чи продати Оленочку?
Вставъ, зорвався, пошовъ зъ шумомъ,
Только вихоръ за нимъ свиснувъ,
Дощъ ударивъ зъ яснимъ громомъ,
Романъ зъ очей на вѣкъ згинувъ!
20 Сестра бѣдна ся дивує,
Пилно глядитъ кѣнца тому,
Серце ся ёй крає зъ жадою,
Що Романа нема въ дому...

- Вде Романъ до домоньку,
 Спустивъ на дѣль головоньку.
 Выйшла сестра, Оленочка,
 Питаеся вона его:
- 5 «Ой братчику, Романчику!
 Де ты того коня взявъ?...» —
 «Менѣ Турчинъ подаровавъ...
 Давъ ми коня вороного,
 На другого злота много.
- 10 Ой сестричко, Оленочко!
 Та свѣтлоньки повымѣтай,
 И въ покояхъ позакаждай!» —
 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не недѣля?» —
- 15 «Ой сестричко, Оленочко!
 Помый дворы мостовицъ,
 Застель столы кидровицъ,
 Помый миски мѣдяницъ,
 И лыжочки золотин!» —
- 20 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не Рѣздво?...» —
 «Ой сестричко, Оленочко!
 И свѣтлоньки повымащай,
 Вѣкна красно вытерай!» —
- 25 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не Великденъ?...» —
 «Ой сестричко, Оленочко!
 Русу косу собѣ измый,
 Та й красненько заплѣтайся,
- 30 Гостей завтра сподѣвайся!» —
 А вона то все зробила,
 Та й на двѣрь ся подивила:
 «Ой братчику, Романчику!
 Що то въ поли за дѣшеве?
- 35 Чи то вѣрлы крыльма бѣются,
 Чи вѣвчярй съ турмы гонять?...» —
 «Такъ сестричко, Оленочко,
 Вѣрлы крыльма землю обили,
 Порохами скопотили.» —

- «Ой братчику, Романчику!
 Що то въ поли за димове?
 Чи то вѣрлы крыльма бьются,
 Чи вѣчярѣ съ турмы гонять?» —
- 5 «Ой сестричко, Оленочко,
 Скажу тобѣ правду щирю:
 Тото въ поли не димове,
 Нѣ то вѣрлы крыльма бьются,
 Нѣ вѣчярѣ съ турмы гонять,
- 10 Лишь то Турки й Татарове,
 А всѣ твои боярове.» —
 А Олена якъ то вчула,
 На слугу вѣрну крикнула:
 «Ой кухарко, кухарочко!
- 15 Дай ми ножа остренького,
 До завоя тоненького!...» —
 Тонкій завѣй укроила,
 Нѣжь у сердце си встромила...
 Ой надобѣгъ братъ Романонько:
- 20 «Ой сестронько, Оленонько!
 Що жъ ты собѣ изробила,
 На що 'сь ты ся та й пробила?» —
 Вона ему вѣдповѣла:
 «Лутше тутки погигати,
- 25 Нѣжь съ Турками пробувати!

- Пріѣзджаяють Турковъ много
 До Романа на подвѣрье:
 «Отвори намъ, Романоньку!
 Ъдемъ до тя у гостину;
- 30 Выведи намъ, Романочьку,
 Твою сестру, Оленочьку!...» —
 Ой не вѣйшовъ Романонько,
 Выйшла тѣлько кухаронька:
 «Ой де той вашъ Романонько?» —
- 35 Пытаются Турки ей:
 «Ой поѣхавъ Романонько
 Та й до лѣса по дровонька.» —
 «А де жъ то та его сестра,

Его сестра, Оленочка?
 Днесь завой собѣ кроила,
 Нѣжь у серце си встромила.—
 Вбѣгли Турки до свѣтдоньки,
 Вздрыли тѣло Оленоньки;
 5 Ой взяли го за реберцѣ,
 Та й кинули черезъ дверцѣ;
 Стали до него стрѣляти,
 А потѣмъ въ штуки рубати.
 Такъ стрѣляли, такъ рубали,
 10 Ажъ ся калиновѣ луги,
 З великои дуже туги,
 Зачалися розлѣгати.

2.

На зеленѣмъ цариночку
 Пили Турки горѣлочку;
 15 Пили, пили, пѣдпивали,
 А Романа пѣдмавляли:
 «Ой Романе, Романочку!
 Продай сестру, Оленочку,
 За коники воронѣи,
 20 И за сѣдла серебрянѣи,
 За уздѣла шовковѣи,
 И за станѣи золотѣи,
 За червонѣи незлѣченѣи,
 За таляры незмѣренѣи!»
 25 Прѣйшовъ Романъ до домочку,
 Склонивъ на стѣлъ головочку,
 Тай гадае си думочку,
 Чи продати Оленочку:
 «Ой, Олено, сестро моя!
 30 Помѣй двори мостовѣи,
 Застель столы кидровѣи,
 Помѣй миски серебрянѣи,
 И лыжочки золотѣи!»—
 Выйшла она на подвѣрье,

- И дивится въ чисте поле:
 «Ой Романе, Романочку!
 Що то въ поли за дымове?
 Чи то вѣрлы крылми бьются,
 5 Чи овчары съ турмы гонять?..» —
 «Ой Олено, сестро моя!
 Нѣ то вѣрлы крылми бьются,
 Нѣ овчари съ турмы гонять,
 Лишь то Турки и Татаре,
 10 А всѣ твои суть бояре.» —
 До свѣтлицѣ хутко впала,
 Мечь вхопила, шею стяла...
 «Ой Олено, сестро моя!
 На що 'сь ты ся уродила,
 15 На що 'сь собѣ шею стяла?» —
 «Лутче тутка погигати,
 Нѣжь съ Татарми пробувати.» —

3.

- Ой пивъ Романъ у Сочавѣ
 Цѣлый тыждень изъ Турчаномѣ,
 20 Пропивъ сестру Оленочку.
 Прійшовъ же вѣнъ до домочку,
 Пѣславъ сестру по водицю
 Въ кидровую та кирницю.
 Пѣшла она по водицю
 25 Въ кидровую та кирницю,
 Та дивится въ чисте поле:
 Въ чистѣмъ полѣ туманъ кѣпитъ,
 Ци грѣмъ гремитъ, ци звѣнъ звенитъ?..
 Принесла она водицѣ
 30 Съ кидровой та кирницѣ,
 Та ѣ узяла промовляти,
 Свого брата ся пытати:
 «Чо' то въ полѣ туманъ кѣпитъ,
 Ци грѣмъ гремитъ, ци звѣнъ звенитъ?..»

- 5 Вѣнъ до неі промовляе,
 А самъ тяжко издыхае:
 «Не туманъ то въ полѣ копитъ,
 Нї грѣмъ гремитъ, нї звѣнъ звенитъ,
 Ай то твое йде весѣлье!..»
- 10 Ёде Турокъ зъ весѣленькомъ,
 Прїѣзжае въ подвѣренько,
 Поковтуе въ гранаточку:
 «Выйди, выйди, Романочку,
 Выведи ми Оленочку!» —
- 15 Выйшовъ, вийшовъ Романочко,
 Выводитъ му кухарочку.—
 «Ой брешешъ, ты Романочку,
 Не тва сестра Оленочка,
 Лише ви одѣнячко.»—
- 20 Пѣшовъ Романъ до свѣтлицы,
 Веде сестру Оленочку,
 Узявъ Турчинъ меже себе,
 А вна взяла промовляти:
 «Ой Турчине, Турчиночку!
- 25 Дай ми ножа остренького,
 Най я пѣду въ лужиночку
 Вырѣзати калиночку!» —
 Жде годину, жде другую,
 Далѣй пѣшовъ по самую:
- 30 «Волѣвъ е'мъ ся самъ пробити,
 Нѣжъ мавъ е'мъ то тобѣ дати!..»

4.

(Паули.)

- Поле жѣ мое широкое!
 Не могла 'мъ ты проглянути
 Чорненькими оченьками;
 35 Теперъ е'мъ проходила,
 Бѣленькими ноженьками!..
 Що ся въ поли забѣляю,
 Ой ци гуси, ци лебедї?

- Теперь гуси не лѣтають,
 Нѣ лебедѣ не плывають;
 То Татарѣ полонъ женуть:
 Одинъ полонъ зъ жѣночками,
 5 Другій полонъ зъ дѣвочками,
 Третій полонъ зъ дѣточками.
 Стали кошомъ пѣдъ Яришомъ,
 Та взялися пѣвати:
 Дѣвка впала парубкови,
 10 А тещенька зятенькови.
 Взявъ вѣнъ еѣ по при конѣ,
 По при конѣ на ременѣ.
 Ой кѣнь бѣжить дорогою,
 Тещу веде терниною,
 15 Терня ноги пробивае,
 Кровця слѣды заливае,
 Чорный воронъ залѣтае,
 Тоту кровцю испивае.
 Приѣзджае до домоныку:
 20 «Выйди, выйди, Татаронько!
 Привѣвъ е'мъ тѣ кухароньку,
 Привѣвъ е'мъ тѣ невѣльницу,
 Ажъ до смерти робѣтницу!»—
 А вона ей та й завела,
 25 Три работѣ загадала:
 Оченьками стадо пасти,
 Рученьками кужель прѣсти,
 Ноженьками колысати.
 Теща дѣтя колысала,
 30 Та й дѣтинѣ приспѣвала:
 «Люлю, люлю, Татарчатко,
 По доненцѣ унуячтко!
 йода стадо выздыхало,
 Бодай кужель спопелѣла,
 35 Бдай дѣтя скаменѣло!..»
 Учувъ тов вѣрный слуга:
 «Чи чули вы, панянонько,
 Якъ вамъ кляла невѣльница?..
 «Бодай стадо выздыхало,

- Бодай кужель спонелѣла,
 Бодай дѣтя скаменѣло!..»—
 Ой прибѣгла Татаронька,
 Вбѣгла боса безъ пояса,
 5 Та вдарила по личеньку
 Свою рѣдну матусеньку.
 «Дошю моя прелюбезна!
 Не тѣлько 'м ты годовала,
 По личеньку 'м ты не била.»—
 10 «Мамко жь моя старенькая,
 По чомъ же 'сь мя испѣзнала,
 Що 'сь мя доненьковъ назвала?»—
 «Въ недѣлю 'сь барвѣнокъ рѣзала,
 Та 'сь си пальчикъ вѣдрѣзала,
 15 По тому 'мъ ты испѣзнала.»—
 «Мати моя рѣдненькая!
 Скидай съ себе свои латы,
 Вберай дорогій шаты!
 Будешъ зъ нами пановати...»—
 20 «Лѣпшій мой вбогій латы,
 Нѣжъ дорогій твои шаты.»—
 «Мати жь моя рѣдненькая!
 Чи схочешъ тутъ пановати,
 Чи поѣдешъ въ рѣдній край?»—
 25 «Волю дома бѣдовати,
 Якъ въ чужинѣ пановати!..»—
 «Слуги жь мои та й вѣрніи!
 Впряжѣть коніи вороніи,
 Везѣть мамку въ рѣдній край!»

5.

- 30 Чому куры не пѣсте,
 Чому люди не чуєте?..
 Турки село звоєвали,
 Громадами людей гнали.
 Меже ними двѣ сестриці,

- Повели ихъ по жёрницѣ,
 А жёрница пѣжки коле,
 Чорну кровцю проливае,
 Чорный воронъ залѣтае,
 5 Тую кровцю пошивае.
 Сестра сестрѣ промовяе:
 «Проси, сестро, Турка-мужа,
 Нехай косу росу утне,
 Най до мамки мей пѣшле:
 10 Най ся мамка не Фрасуе,
 Най намъ вѣна не готуе!
 Бо мы вѣно утратили
 Пѣдъ яворомъ зелененькимъ,
 За Турчиноюъ молоденькимъ!»

6.

(Изъ 5 разнословныхъ списковъ моихъ и Паули 1, стр. 168.)

- 15 Ходить Турчинъ по рыночку, гей, море, бре!
 Водить съ собовъ дѣвчиночку, гей, сердце мое!
 Править за ню сребло, злото, гей, море, бре! 2, гей, сердце мое!
 Править сребло не мѣрене, гей, море, бре!
 А золото не важене, гей, сердце мое!
 20 Ой знайшовся одинъ панокъ, и проч. 2.
 Сыпле сребло не мѣрене, и проч.
 Та й золото не важене, и проч.
 Ой взявъ же й по пѣдъ пашки, и проч.
 Повѣвъ же й по пѣдъ дашки, и проч.
 25 Ой взявъ же й за рученьку, и проч.
 Привѣвъ вю до домоньку, и проч.
 Ой та сѣли вечеряти, и проч.
 По вечерѣ карты грати, и проч.
 Ся каже постѣль слати; и проч. 2.
 30 Вона жъ тую постѣль сладе, и проч.
 Та й ревненько заплакала, и проч.
 Війшовъ панокъ до комнаты, и проч.

- Взявъ зъ дѣвчиновъ розмовляти: и проч.
 «Ой Марысю, Марысенько! и проч.
 Яку маешь родиноньку? и проч.
 Чи богато роду маешь, и проч.
 5 «Що въ неволи погибаешь?»— и проч.
 «Ой мала я три братчики, и проч.
 Три братчики, рѣднесенькѣ.»— и проч.
 «Де жъ вони ся та подѣли, и проч.
 Три братчики рѣднесенькѣ?»— и проч.
 10 «Одинъ пѣшовъ въ Волощину, и проч.
 Другій пѣшовъ на Вгорщину, и проч.
 Третій пѣшовъ въ Туреччину.»— и проч. 2.
 «Чи жъ бы ты ихъ ще пѣзнала, и проч.
 Свои братья рѣднесенькѣ?»— и проч.
 15 «Вже ихъ теперъ не спѣзнаю, и проч.
 Я въ неволи погибаю!..»— и проч.
 Що теперъ за свѣтъ наставъ, и проч.
 Що братья сестру не пѣзнавъ! и проч.
 Яка теперъ годиночка, и проч.
 20 Не пѣзнае родиночка!.. и проч.

7.

- Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Сидить ледѣнь у неволи,
 Гей у синімъ зелѣзячку,
 Та й у бѣлимъ ремѣнячку,
 25 Сидить та й до батька листѣе пише,
 Такъ до батька промовляе:
 «Чи мешь, батьку, за мновъ дбати,
 Чи мья будешь выкупяти?
 Чи въ неволи поминати?»—
 30 «Що жъ бы, сынку, за тя дати?
 «Чѣтыре коні вороніи,
 Та й сѣдла имъ золотіи.»—
 «Волѣю тя, сынку, въ неволенцѣ споминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати!»—

- Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Седитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзячку,
 Та й у бѣлымъ ремѣнячку,
 5 Седитъ та й до мамки листѣ пише,
 Такъ до мамки промовляе:
 «Чи мешь, ненько, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи споминати?..» —
- 10 «Що жъ бы, сынку, за тя дати?..» —
 «Чътыре коровки риженькіи,
 И съ теляты маленькіи.» —
 «Волѣю тя, сынку, въ неволенцѣ споминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати!» —
- 15 Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Седитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзячку,
 Та й у бѣлымъ ремѣнячку,
 Седитъ та й до брата листѣ пише,
 20 Такъ до брата промовляе:
 «Чи мешь, брате, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи споминати?..» —
 «Що жъ бы за тя, брате, дати?..» —
- 25 «Чътыре волы сивенькіи,
 Та й ярмця новенькіи.» —
 «Волѣю тя, брате, въ неволенцѣ поминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати.» —
 Ой у мѣстѣ Бузановѣ
- 30 Седитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзячку,
 Та й у бѣлымъ ремѣнячку,
 Седитъ та й до сестры листѣ пише,
 Такъ до сестры промовляе:
 35 «Чи мешь, сестро, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи поминати?..» —
 «Що жъ бы, брате, за тя дати?..»
 «Чътыре стрижки чорненькіи,

И зъ ягняты маленькіи..» —
 «Волѣю ты, брате, въ неволенцѣ поминати,
 Нѣжь такъ дорого за ты дати!..» —
 Ой у мѣстѣ Бузановѣ
 5 Сидить ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзачку,
 Та й у бѣлѣмъ ремѣнячку.

8.

(Ср. Вапц. 495.)

Сидить гинтяй у неволи,
 Та тяженько дыше,
 10 Та до свого тата пише:
 «Ци мешь, тату, выкупяти,
 Ци тутъ буду погибати?» —
 «Шо бы за ты, сынку, дати?» —
 15 «Сорокъ коней въ сѣдла осѣдлати.» —
 «Маю за ты, сынку, тѣлько дати,
 Волѣешь тамъ погибати.» —

Сидить гинтяй, и проч.
 Та до своей мамки, пише, и проч.
 20 «Сорокъ волѣвъ изъ ярмами.» —
 «Маю за ты, сынку, тѣлько дати,» и проч.

Сидить гинтяй, и проч.
 25 Та до своей любки пише, и проч.
 «Шо бы за ты, любку дати?» —
 «Сорокъ гусей изъ гусяти.» —
 «Буду прясти, запрядати,
 Буду гуси куповати,
 30 Буду тебе выкупяти,
 Зъ неволеньки ратовати.» —

- Седить гинтай, и проч.
 Та до милой лысьте пише,
 Такъ до ней промовьяе:
 «Чи мешь, мила, за мновъ дбати,
 5 Чи мья будешь выкупяти,
 Чи въ неволи поминати?..» —
 «Шобы, милый, за тя дати?..» —
 «Не можь, мила, тѣлько изложити,
 Мене вѣдси выкупити!..» —
 10 «Буду, милый, зарабатяла,
 Чужу кужель запрядала,
 Буду усе продавала...
 Волѣю все пострадати,
 Тебе зъ вѣдти выкупяти,
 15 Нѣжъ маю тя въ неволенцѣ поминати.» —
 «Вѣдъ теперь я буду знати,
 Якъ миленьку шановати!..»

9.

- «Не боится мокрый дощу, а голый розбою,
 А ты сѣдай, сердце мое, та вандруй зо мною!» —
 20 «Ой шо ты ся наговоривъ, ажъ слухати гидко.» —
 Я не можу вандровати, бо ми косу видко.»
 Будемо мы вандровати черезъ Коломыю,
 Та куплю тѣ рантушину, та косу уккрыю.» —
 «Не буду я, Козаченьку, съ тобовъ вандровати,
 25 Стара мати, матиночка, буде бановати.»

10.

- Коли Турки воѣвали,
 Бѣлу челядь заберали;
 И въ нашої попадоньки
 Взяли они три дѣвоньки.
 30 Едну взяли по при кони,
 По при кони на ремени,

- Другу взяли по при возѣ,
 По при возѣ на мотузѣ,
 Третю взяли въ чорнй мажѣ...
 Що ю взяли по при кони,
 5 По при кони на ремени,
 Тота плаче: «Ой Боже жь мѡй!
 Косо моя жовтенькая!
 Не мати тя рощёсуе,
 Вѡзникъ бичемъ рострѣпуе!..»
 10 Що ю взяли по при возѣ,
 По при возѣ на мотузѣ,
 Тота плаче, тота кричить:
 «Ой Боже жь мѡй, нѡжки мои,
 Нѡжки мои бѣленькіи!
 15 Не мати васъ умывае,
 Пѣсокъ палцѣ розѣдае,
 Кровця пуки заливае!..»
 Що ю взяли въ чорнй мажѣ,
 Тота плаче, тота кричить:
 20 «Ой Боже жь мѡй, очка мои,
 Очка мои чорненькіи!
 Тѡлько орсакъ проходили,
 А бѣлыи свѣтъ не видѣли!..»

11.

- Верхъ Бескида калинова,
 25 Стоить ми тамъ корчма нова,
 А въ тѡй корчмѣ Турчинъ шіе,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ біе:
 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку;
 30 Ёде татѣ, одмѣнъ несе,
 Одмѣнъ несе, возомъ везе,
 Не дастъ вѡнъ ми загинути.» —
 Одмѣнойки та й не стало,
 Дѣвча гѡрко заплакало.

Верхъ Бескида калинова

Стоитъ ми тамъ корчма нова,
 А въ той корчмѣ Турчинъ піе,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ біе:
 5 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку;
 Ёде мамця вѣдмѣнити,
 Не дастъ в'на ми загинути.» —
 Одмѣнойки та й не стало,
 10 Дѣвча гѣрко заплакало.

Верхъ Бескида калинова,

Стоитъ ми тамъ корчма нова,
 А въ той корчмѣ Турчинъ піе,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ біе:
 15 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку,
 Ёде милый одмѣнъ несе,
 Одмѣнъ несе, возомъ везе.»
 Милый прійшовъ, та й вѣдмѣнивъ,
 20 Лѣпшій милый, якъ братъ рѣдний. —

12.

(Рус. 32.)

Ой сталася, стала та въ Манастерищохъ шкѣдка:
 Ой загубила своего мужа та поповича жѣнка.
 Ой не сама жъ вона его загубила,
 Тѣлько къ собѣ Яненька та вѣкномъ впустила.
 25 Ой пѣють же куры, та пѣють же до дня,
 Та стояла Текла зъ Яненькомъ на разговорѣ:
 «Ой годѣ жъ бо, Текло, на разговорѣ стояти,
 Та ходѣмъ до хаты, нехай перестануть собаки брехати!
 Та слухай же, Текло, вже въ всѣ дзвонны дзвонять:
 30 Ой ходѣмъ до дому, нехай о насъ люде не говорятъ!» —

- Ой сама жь бо Текла та дверми уходила,
 А кь собѣ Яненька та вѣкномъ упустила;
 Ой скоро жь бо его та вѣкномъ упустила,
 То заразъ бо ему сокиру вручила;
- 5 Ой скоро жь бо ему сокиру въ руки дала,
 Заразъ своего мужа на постели зарубала.
 Та почавъ же Яненько та сокирою рубати,
 А Текла почала лѣжникомъ та прикрывати,
 А Яненько на тоє зъ близька приглядає,
- 10 Ещє бо на Теклу та съ тиха покликає:
 «Ой годѣ жь бо, Текло, лѣжникомъ накрывати,
 Пѣди до кѣмнаты, та чи спить его мати?» —
 Встала его мати, въ печи затопила,
 Свого сынонька, Андруся, та не будила.
- 15 «Та чи бачишь, Яненьку, уже свѣтъ свитає...»
 А Яненько вже вороного коника сѣдлає.
 «Та чи бачишь, Яненьку, та вже сонце сходжає?...»
 А молодой Яненько вже зъ мѣста утѣкає.
 Ой старенькая мати вже й їсти наварила,
- 20 Свого сынонька, Андруся, та ще не будила.
 Прійшла стара мати Андруся будити,
 Ой не могла черезъ кровцю а нї приступити!
 Скоро жь вона тѣлько на ту кровь ступила,
 Ой заразъ вона таки на порозѣ умлѣла.
- 25 Ой взяли служеньки за попомъ кликати:
 «Ой иди, попоньку, поповичку ратовати!» —
 — Ой не йшовъ попонько, поповичку ратовати,
 Лишь кинувся попонько Текли доганяти.
 Ой дали жь бо знати до вѣта-бурмистра,
- 30 Щобы не пустити Текли й Яненька зъ мѣста.
 Ой довѣдалися та изъ замку гайдуки,
 Взяли жь вони Теклу та Яненька въ руки.
 Ой повели жь Теклу черезъ Глиняпское поле,
 Та чорненькій пожаръ бѣли ноженъки коле,
- 35 Чорная кровця та слѣды заливає,
 Молодая Текла слезами ся умыває.
 Ой привели Теклу передъ Замбійського пана,
 Ажь тогдѣ вже Текла та уся зѣвала.
 Ой на молодій Текли та высокіи брижї,

- Та що на ню погляне Замбійскій панъ, ажъ му седце дриже.
 Ой на молодій Текли черчатая плахта,
 Ей сподобала Теклу вся Замбійського шляхта.
 Ой у четверь рано та почали судити,
 5 Та якъ бы мали Теклу зъ Яненькомъ губити.
 А Теклинъ батенько кошикомъ грошій носитъ,
 Пана Замбійського низькимъ уклономъ просить:
 «Ой рачъ же, паноньку, ти таляры взяти,
 А мою дочку, Теклу, вѣдь смерти ратовати!» —
 10 Отъ уже жъ бо осуждено, щобы Теклу нѣ сѣчено, нѣ рубано,
 Але щобы Теклу горломъ даровано!
 Поповичѣвъ батько кошикомъ червоній носитъ,
 Пана Замбійского йще пилнѣйше просить:
 «Ой побери, пане, та червоній золотіи,
 15 Охъ тѣлько ты не губи, тиі люде недобрі!» —
 Ой у четверь вже къ вечеру та почали судити,
 Ой якъ мають Теклу зъ Яненькомъ згубити?...
 Та хочай на Текли та черчатая плахта,
 Ой не помогла Текли та препишная шляхта.
 20 Та хочай на Текли та брижій хорошій,
 Не помогли ей а нѣ батеньковіи грошій.
 Отъ уже жъ бо осуждено, щобы Теклу не пущено,
 Та щобъ ей головку пѣдъ мечъ положено.
 Ой въ пятницу вывели вже Теклу губити,
 25 А Теклина мати пошла ся въ водѣ втопати.
 Ой стояло жъ тамъ два Козаченьки въ броду,
 Тако й не пустили Теклиной матки въ воду:
 «Було тобѣ, мати, за молоду дочку вчити,
 Ой нѣжели теперъ на ей смерть глядѣти!» —
 30 А Текла на смерть та спильна поглядае,
 До свого Яненька съ тиха промовляе:
 «Чи видишь, Яненьку, високу могилу
 Я жъ бо тебе, Яненьку, люблю, съ тобою загину!
 Чи видишь, Яненьку, тамъ Андрусеву яму?
 35 Я Андруся не любила, зъ Андрусемъ не лягну!» —
 Ой приплыла до береженька качка:
 Та вже загинула Текла неборачка.
 Ой приплымо до береженька гуся:
 Загинула Текла за поповича Андруся.

- Ой приплыла до береженька трэска:
 Загнула Текла, та попова невѣстка.
 А на водѣ у берега похилилася липа:
 Загнула Текла, красна донька Пилипа.
- 5 Ой приплыла до береженька дошка:
 Огъ тамъ ходитъ та й заводитъ Пилипиха Явдоншка.
 А у луженьку при береженьку червона калина:
 Та вже нема и не буде Данилового сына.
 Ой въ пятницу молодую Теклу загубили,
- 10 А въ субботу весь день Теклу вще поминали,
 А въ недѣлю на ратуши пань розсудили:
 «Ой добре 'сьмо учинили, же 'сьмо Теклю загубили.»
 Потѣмъ далѣй заказано, щобы Текли ни згадано,

13.

- Три братчики рыбарчики рыбоньку ловили,
 15 Ой не ймили щуку рыбу, лише дѣтя ймили;
 Вытягли ту дѣтиночку та на берѣжочокъ,
 Пошла слава на все село, ой на всѣхъ дѣвочокъ.
 «Ой вы пань, ой вы вѣты, скликайте громаду,
 Що бы сесѣй дѣтиноцѣ найти рѣдну маму!»
- 20 А вдарили ранесенько у голосный звонъ:
 «Ой сходѣтся та до двора, паняночки всѣ!...»
 Всѣ дѣвочки паняночки до двора ступали,
 Та й на своихъ головонькахъ все вѣночки мали,
 А молода Марисенька по затылю йде,
- 25 Та й на своѣй головоньцѣ вѣнца не несе.
 «Марисенько, Марисенько, чому вѣнка нема?...» —
 «Болѣла мья головонька, то 'мъ го не ввила.
 Ой узали Марисеньку пѣдъ бѣли боки,
 Та кинули Марисеньку у дунай глубокий.»
- 30 Марисенька молоденька та якъ потопаля,
 Такъ до своей матѣноньки вѣрне спровляла:
 «Ой маешъ ты, моя мамко, та й ще старшихъ двѣ,
 Не дай же имъ таку волю, якъ 'есь дала менѣ!

Ой маешь ихъ, моя мамко, еще въ дому пять,
 Не пускай ихъ по толокахъ, нехай дома спягъ!
 А маешь ихъ, моя мамко, усѣхъ на всѣхъ сѣмь,
 Не пускай ихъ по музыкахъ, най седятъ дома всѣ!»

14.

(Вацл. изъ Олеська 501.)

- 5 Въ моёмъ городочку розвивъ ми ся бучокъ:
 Загибъ, загибъ Нестерючокъ вѣдъ поганыхъ ручокъ.
 Пѣшла его мати знати, де ся сынокъ подѣвъ:
 Ой у Рѣжнѣ, коло корчмы, зять Когутѣвъ изѣвъ.
 Коли 'сь хотѣвъ, Нестерюку, на сѣмь свѣтѣ жити,
 10 Не йти жъ було та до корчмы мѣдъ, горѣвку шти;
 Було жъ тобѣ, Нестерюку, у лѣсѣ седѣти,
 Абы тебе не бачили Когутѣвъ дѣти.
 Ой ковала зазулиця въ лѣсѣ при обочи:
 Якъ ударивъ гицель плазомъ, выскочили очи.
 15 Ой а того Нестерюка долѣвъ Рѣжномъ взяли:
 Кровця капле, рѣчка тече, де опроваджали.
 Несли того Нестерюка, стали спочивати:
 Якъ уздрѣли побратими, взяли умлѣвати.
 Ой якъ несли Нестерюка поклали на розѣ:
 20 Ишовъ его дѣдѣ зъ мѣста, умлѣвъ на дорозѣ:
 «Ой ци сесе весѣльчко, ци сесе толока?
 А кому жъ ты докучила, детинко солодка?!..
 А ци сесе весѣльчко, ци сесе 'рстины?
 Вже мы съ тобовъ, мой сыночку, во вѣкъ розлучені!»
 25 Ой понесли Нестерюка по пѣдъ Фудуговы:
 Уже того Нестерюка на брамѣ пороли/
 Они жъ его потрошили и головъ лупали:
 «Бодай же васъ, дурнеюки, кайданы спѣткали!
 Ой щобы васъ, вражій дѣти, кайданы побили!
 30 Вы сынкови, Степанкови, житъчко уймили!» —
 Задзвонили въ чѣтыры звоны на святѣмъ Николи,
 Исховали Нестерюка у Жидѣвскій школы.

Коло тои, каже, школы зробили причёвки,
 Абы тобѣ, Нестерюку, лехкї супочѣвки;
 А на тотихъ причёвочкахъ зродила ожина;
 А вже тобѣ, Нестерюку, спѣвонка зложена.
 5 Ой у саду, у садочку зазуля ковала,
 Тоту собѣ спѣваночку сестричка складала,
 Вона собѣ искладала, все еѣ спѣвала,
 Щобы брата, Степаночка, та не забувала.

15.

Ой учера изъ вечера, ще куры не пѣли,
 10 Прїйшовъ Якимъ до вдовоньки, люде не видѣли.
 «Добрый вечеръ, Марисенько, добрый вечеръ, сердце!...»
 Вона ему вѣдповѣла: «Забїи жѣнку перше!
 Я забила чоловѣка, а ты забїи жѣнку,
 Обое 'смо молоденькї, подемъ па вандрѣвку.»—
 15 Прїйшовъ Якимъ до домоньку, та й взявъ жѣнку бити,
 Катаринка, якъ зазулька, взяла ся просити:
 «Не жаль же ми, Якимоньку, що 'мъ ся не набула,
 Тѣлько ми жаль, Якимоньку, що 'мъ тѣ щира була.
 Не жаль же ми, Якимоньку, що 'мъ ся не нажила,
 20 Тѣлько ми жаль, Якимоньку, що мала детина.»
 Ой ударивъ у грудоньки, рѣшту кулаками,
 Та й затягнувъ пѣдъ лавицю, та накривъ платками.
 Прїйшовъ Якимъ до вдовоньки: «Добрый вечеръ, сердце!»—
 Вона ему вѣдповѣла: «Сховаи жѣнку перше!»—
 25 «Поставивъ бы 'мъ ю пѣдъ грубу, скажуть загорѣла;
 Затягну й въ сухї лозы, скажуть, що вдурѣла.»—
 Прїйшовъ Якимъ до домоньку, та сѣвъ си въ куточку:
 «Нема жь моѣй Катаринки выпрати сѣрочку!»—
 Прїйшовъ Якимъ до домочку, сѣвъ си конецъ стола,
 30 Нагадавъ си Катаринку, ажъ му тече съ чола.
 Пѣшовъ Якимъ до вдовоньки, ставъ наказовати,
 Не даеся Марисенька личка цѣловати.
 Прїйшовъ Якимъ до корчмоньки, напився горѣвки,
 Выкрикае на Марисю: «Збавила 'сь ми жѣнки!»...

16.

(Вацл. изъ Олеська 490.)

- Чи чули вы, добрый люде, такъ новиночку,
 Ой що забивъ Кулиничъ сынъ Прокопову дочку.
 Якъ вонъ ею та й забивавъ, вона ся просила:
 «Не бій мене, Степаночку, ще' мѣ ся не нажила!
- 5 Не бій мене, Степаночку, ты мой чернобривый,
 Ой бо менѣ, Степаночку, съ тобою свѣтъ милый!» —
 «Булу, мила, ты рѣзати, буду пробивати,
 Буду твои черныи очи на нѣжъ выберати.
 Не нажила 'сь ся, негодна, и не будешь жити,
- 10 Ой поѣдешъ ты еще пшнѣ въ сирю землю гнити.» —
 «Бѣгай, хлопче, бѣгай, малый, дай до пеньки знати,
 Ой най же ми в'на не дае марне загнати!» —
 Ой якъ порвавъ ю Кулиничъ за бѣлии руки,
 Вточивъ въ нею сокироньку, задавъ ей муки.
- 15 Якъ на полѣ, якъ на полѣ макѡвка брѣнѣла,
 Ой такъ нашій Степанисѣ головка злетѣла.
 Прийшовъ Степанъ до домочку, та й взявъ повѣдати:
 «Зарѣзавъ 'емъ, мати, жѣнку, що маю дѣяти?» —
 «Ой утѣкай, мой сыночку, въ чужу стороночку,
- 20 Щобы тебе не зловили на лиху долѣчку.» —
 Ой розиславъ панъ окомонъ панськїи Козаки:
 «Де найдете Кулиничѡвъ, вяжѣтъ якъ собаки!» —
 Ой якъ выйшла Кулиничка, та й на мостѣ стала,
 А каждому Козакови по таляру дала:
- 25 «Ой нате жѣ вамъ по таляру, горѣвки нашійте,
 Якъ найдете мого сынка, не дуже жѣ го бійте,
 Ой нате жѣ вамъ по таляру, ще дамъ по другому,
 Якъ найдете мого сынка, не ведѣтъ до дому!
 Втѣкай, втѣкай, мой сыноньку, горами, лѣсами,
- 30 Не сходися, мой сыноньку, съ псами Козаками!» —
 Ой въ Товмачу середъ мѣста выросла ялиця:
 Не вкажешъ ты, Кулиничу, вже до нѣго лиця!» —
 Ой якъ злапали Степана та й руки звязали,
 До тлужон го неволи на вѣки вѡддали.

17.

(Вадл. изъ Олеська 499.)

- Въ Голіградахъ на пуцинье сталася публіка:
 Зарубала Парасуня своего чоловіка.
 Ой у четверъ та й плюбъ брала, въ недѣлю гуляла,
 А зъ вечера изъ пѣзенька Иванка зрубала,
 5 Бо съ Семеномъ Гапюкомъ одну раду мала.
 Ишли вони та изъ думки, зайшли до комѳрки,
 Дали му ся та й напнати доброй горѣвки;
 И скипочку засвѣтила, и сокирку взяла,
 Тогды стала та й думати, якъ бы го рубала?
 10 Якъ вона го та й рубала, вѳнъ ся въ неи просивъ:
 «Не рубай мья, Парасуню, ще 'мъ съ тобовъ не живъ!»
 А молода Парасуня того не слухала,
 Вѳдвинула праву ручку, Иванка затяла.
 Ой затяла Иваночка въ саму головочку,
 15 Сама пѳшла до комѳрки скинути сорочку.
 «Ой чого тѣ, Парасуню, сорочка кървава?
 Ой вѣдай ты, Парасуню, Иванка зрубала?..
 Теперь будешь, Парасуню, та й мати пригоду,
 Порубала 'съ Иваночка, та пустила 'съ въ воду.» —
 20 Нема, нема Иваночка цѣлыхъ недѣль шѣсть,
 Нигде нѣкто за Иваночка нѣчтогъ не приповѣсть.
 Ой не ходи, старый дѣду, зъ лѣской по пѳдъ горы,
 Ой выплынувъ Иваночко на Делѣвське поле.
 Дають знати до Голіградъ та й Делѣвскѣ люде:
 25 «Семень Гапюкъ съ Параскою несчастливый буде!»
 Ой узяли Парасуню публичне карати,
 Не хоче ся Парасуня за Иванка признати.
 Ой узяли Парасуню ажъ до Станѣслава,
 Ажъ тамъ буде Парасунѣ справедлива справа.
 30 Ой казали Парасунѣ передъ Нѣмцѣ стати,
 Втогды взяла Парасуня всю правду казати.
 Въ Станѣславѣ на ратуши малѣванѣ квѣты:
 Семень Гапюкъ съ Параскою посиротивъ дѣти!
 Ой узяли Парасуню по пѳдъ обѣ силы,
 35 Повели ю за Станѣславъ, та й тамъ повѣсили.

18.

- Ой злетѣли два голубы та зъ лѣса на села:
 Чогось наша шенкарочка сумна, невесела?..
 Ой бо шенкаръ поде въ мѣсто, та днуе, ночеуе,
 А шенкарка, Евдосенька, все дома бѣдуе.
- 8 Не тому то шенкарочка сумуе, сумуе:
 Вона своему шенкареву смертоньку готуе!..
 Ой та прійшовъ шенкаръ въ мѣста, сѣвъ си конецъ стола:
 «Подай, мила, ѣсти, пити, бодай ѣсь здорова!...» —
 Пошовъ шенкаръ молоденькій на другій шенкъ пити,
- 10 А шенкарка, Евдосенька, сокиру острити.
 Якъ сокиру выострила, сокиру сховала,
 Все своему шенкареву правды не казала.
 Прійшовъ шенкаръ изъ коршмоньки, взяли ся сварити,
 А були тамъ люде въ коршмѣ, стали говорити:
- 15 «Ходѣмъ же мы, товаришп, на другій шенкъ пити,
 Бо тутъ бѣда, хоче шенкаръ шенкарочку бити.» —
 А шенкарка якъ то вчула, та стала кавати:
 «Идѣтъ собѣ, люде, съ хаты! Бо мы мемо спати.» —
 Ой лѣгъ шенкаръ на постели, шенкарка въ запѣчку,
- 20 Не встигъ шенкаръ задрѣмати, вона зажгла свѣчку.
 Ой якъ вона зажгла свѣчку, та й стала думати:
 Чи шенкаря порубати, чи ще погуляти?..
 Ой свѣтитя бѣла свѣчка, в'на взяла гадати:
 «Поможи ми, дїяволе, шенкаря зрубати!...»
- 25 Затяла го разъ въ голову, а двичі у груди....
 А дѣтя ся прохошило: «Що то, мамо, буде?..» —
 Вона була молоденька, того ся злякала,
 Вже у двері не графила, вѣкномъ утѣкала.
 Ой прибѣгла до матѣнки: «Пускайте жь до хаты!
- 30 Якїсь прійшли гайдамахи шенкаря рубати.
 Си мамка стара була, та ся здогадала:
 «Вѣдавъ же ты, Евдосенько, сама го зрубала?!» —
 Ой фартушокъ обиняла, чоботоньки вбула,
 А скоренько, та борзенько до дзвѣниці дула.
- 35 Якъ прибѣгла до дзвѣниці, взяла въ звонъ бити,
 А взяла ся Тужилѣвська громада сходити.

- А най бы то съ Тужилова, а то зо всѣхъ сторонъ:
 Почорнѣла Євдосенька, якъ чорненькій воронъ.
 А взяли ся исходити, взяли судъ судити:
 Треба тебе, Євдосенько, ажъ до Львова взяти...» —
- 5 Ой шенкаря молодого на лаву вберають,
 А шенкарку, Євдосеньку, до двора волають.
 «Дяковать ти, моя мамко, якъ есь мя навчила,
 Теперь же я, молоденька, у Львовѣ зогнила..
 Дяковать ти, моя мамко, за таку науку,
 10 Теперь я йду, молоденька, до Львова на муку!» —
 Выйшла жъ вона передъ порогъ, на колѣна впала:
 «Теперь же я, кумки-любки, на вѣки пропала!» —
 Выйшла жъ вона за ворота, хусточковъ майнула:
 «Ой тѣлько жъ я, кумки-любки, въ Тужиловѣ була.
 15 Волѣла 'сь мя, моя мамко, сѣмъ разъ на день бити,
 Нѣжъ мала я, молоденька, карами робити!...»
 Пѣшовъ шенкарь молоденькій въ сиру землю гнити,
 А шенкарка, Євдосенька, карами робити.
 «Лѣпше жъ тобѣ, шенкарочку, въ сирій землѣ гнити,
 20 Ой якъ менѣ, молоденькій, карами робити.» —
 За шенкаромъ молоденькимъ дзвонами кивають,
 А шенкарку, Євдосеньку, кѣньми розтягають.
 За шенкаромъ молоденькимъ отецъ, мати плаче,
 Надъ шенкаровъ, Євдосеньковъ, чорный воронъ краче!..»

19.

(Рус. 22. — Паули II, 6.

- 25 Ой нема въ селѣ, йно одна вдовонька,
 Та е у неи найкращя дѣвонька.
 Ой годьмося, товаришеньку, годьмо,
 Та до тои дѣвчиноньки на залѣты ходьмо!» —
 Взяти до неи оба парубоньки ходити,
 30 Взяти ся за ню оба товаришеньки сварити.
 Поповичъ каже: «Та дѣвка моя буде.» —
 Вдовинъ сынъ каже: «Хиба мене не буде.» —
 Поповичъ каже:» Ходѣмъ ся прубовати,

- Котрый мы маемъ туу дѣвчину взяти!» —
 А въ зеленіймъ городочку два явороньки гнутса:
 За дѣвчину молоденьку два парубки бьютса.
 Вдовинъ сынъ говоритъ: «Та вже погодѣмо!
 5 Не такъ то мы, товаришу, той побоецѣ стрѣймо.
 Ой ходѣмо, товаришу, на долину ровну,
 Тамъ одинъ другому право въ серденько мѣрмо.
 А якъ мы выйдемо на широку долину,
 Тамъ мы собѣ покажемо хорошу дѣвчину.
- 10 А якъ мы выйдемо на широкое поле,
 Тамъ одинъ другого най копѣеньковъ сколе!» —
 Поповичъ ставъ си на высокѣй могилѣ,
 А вдовинъ сынъ ставъ си на ширѣкѣй долинѣ;
 Поповичъ стрѣливъ, долину перестрѣливъ,
 15 Вдовинъ сынъ стрѣливъ, въ саме серденько вцѣливъ.
 «Отъ тожъ тобѣ, поповичу, хорошая дѣвка,
 Ой у твоимъ серденьку калиновая стрѣлка!»
 Бодай тая калинонька нѣкды не родила,
 Що такъ марне поповича изъ свѣта згубила!.
- 20 Ой за поповичомъ дзвоны ся розцибають,
 А вдовинъ сынонька тратити гадають.
 За поповичомъ усѣ вже звоны звонятъ,
 А вдовинъ сынонька тратити виводятъ.
 «Стѣйте, панове, стѣйте, ще мене не тратѣте!
 25 Ой пишѣте листоньки, та до братчика шлѣте!» —
 А братчикъ читае, назадъ вѣдселае:
 «Якъ мѣй братъ наробивъ, нехай такъ вѣдбувае!» —
 «Стѣйте, панове, стѣйте, ще мене не губѣте!
 Ой пишѣте листоньки, до сестроньки шлѣте!» —
- 30 А сестра читае, назадъ вѣдселае:
 «Якъ мѣй братъ наробивъ, нехай такъ вѣдбувае!» —
 «Стойте, панове, стѣйте, ще мене не губѣте!
 Та пишѣте листоньки, до матѣнки шлѣте!» —
 Матѣнка читае, ще борше вѣдселае:
 35 «Най ми панове хотъ годинку зачекають!» —
 Матѣнка ѣде, хусточковъ махае,
 Свого сына миленького червѣнцими обсыпае.

* * *

Въ вдовиного сына на весѣлью скачуть,
 А поповичеви у головкахъ плачуть;
 Вдовиного сына та до шлюбу ведуть;
 А поповича пѣдъ мораву везуть,
 5 Вдовинъ сынъ буде та й на свѣтѣ жити,
 А поповичъ пѣдъ моравою гнити...

* * *

Пошовъ вдовинъ сынъ пѣдъ могилу орати:
 «Чей же я забуду за поповича гадати?...» —
 Ой взялася го до серденька туга:
 10 «Выпрѣгай, хлопче, воронъ коника съ плуга!» —
 А молодой хлопецъ ставъ, коня выпрѣгае,
 Ой вдовинъ сынонько на могилѣ омѣвае.
 «Не подобонька моя, не подобни рѣчи,
 Съ пѣдъ могилоньки та до милии бѣгчи!..»

20.

15 Чи чули вы, люде добрій, о такой новинѣ,
 Що убито Петруся въ глубокій Джулингъ.
 За що жь его та забили? — За вельможну паню,
 Що свого пана мала, — Петруся кохала.
 «Ой идѣтъ ми та, служеньки, по того Петруся,
 20 Нехай менѣ вѣнъ заграе, я увеселюся!» —
 По пять разѣвъ на день за нимъ посылала,
 А за шестымъ разомъ сама приѣхала:
 «Ба що ты, Петруско, ба що ты гадаешъ,
 Та чому жь ты мене вѣрне не кохаешъ?» —
 25 «Заразъ, вельможна, вчию твою волю,
 Сѣдаю, вельможна, въ кариту съ тобою.» —
 Три свѣчечки испалало, нѣмъ ся нарадили,
 А четверта допалала, нѣмъ договорили.
 Кохалися вони три четверти року,
 30 Докъ ся не дѣзнали вѣрній слуги зъ боку;
 А якъ ся дѣзнали, пану дали знати,
 Що ходила пані съ Петрусѣмъ до хати.
 А учувъ же тоє слуга пана того:

- «Треба ми сѣдлати коня вороного,
Треба ми здоганяти пана молодого.» —
Ой здогонивъ пана на тѣсовомъ мостѣ:
«Вертай, вертай, пане, е у тебе гості!..» —
- 5 «Ой слуго жь мой вѣрный, не кажи жь ми того!
Бо моя пані шляхетна, роду не такого,
Щобы полюбила хлопця ладакого!» —
«Ахъ, пане жь мой, пане, коли ми не вѣришь,
То зъ нового лука въ мое сердце стрѣлишь.» —
- 10 «Ступай, ступай, сивый коню, спорою ступою,
Ой чей же мы ще застанемъ Петруся въ покою!» —
Подивився Петрусь въ горѣшну квартиру:
«Ой, вельможна пані, вже панъ на подвѣрю!» —
Подивився Петрусь въ квартиру очима:
- 15 «Ахъ, вельможна пані, смерть ми за плечима!» —
А вдарився Петрусь у стѣль головою:
«Пані вельможная, пропавъ я съ тобою!» —
Ой путився Петрусь у жупанъ вберати,
Сыплются гайдуки якъ маку до хаты.
- 20 Крикнула вельможна: «Утѣкай, серденько?» —
А вѣнъ до порога — вже було тяженько...
Ходивъ вѣнъ до пані три четверти року,
Взявъ за то вѣдъ пана зъ рушницѣ по боку.
Взяли го, звязали, та кинули въ воду:
- 25 «Було не кохати сѣмості молоду!» —
Ой взяли Петруся пѣдъ бѣли боки,
Вкинули Петруся у дунай глибокій,
Съ каменѣмъ кинули на глибоку воду:
«Отъ то жь ти, Петрусю, за хорошу вроду!»
- 30 Петрусю, Петрусю! що волишь чинити,
Чи на дунай плысти, чи на хлѣбъ робити?...»
Прійшла его мати, на порозѣ вмлѣла:
«Пані вельможная! десь ми сына дѣла!...
Я тобѣ казала, охъ, ты, мой сыноньку,
35 За вельможну паню дась ты головоньку!..» —
«Не плачь же ты, мати, нехай все я плачу,
Черезъ твого сына житье свое втрачу!» —
Казала вельможна громаду зберати,
Казала Петруся въ дунаю шукати.

- «Ой якъ не найдете, вѣкъ буду плакати,
 А якъ го найдете, дайте жъ менѣ знати,
 Щобы 'мъ приходила его вѣдвѣджати!» —
 Шукали Петруся день и три годинѣ,
 5 Ой, нашли Петруся въ глубокой долині.
 Нашли Петруся въ глубокой рѣцѣ,
 Положили его въ селѣ на улицѣ.
 Стала вся громада та гадку гадати,
 Якъ бы вельможной пані дати знати.
- 10 Скоро вельможной пани дали знати,
 Заразъ вельможная стала ся вберати.
 Вдѣла на себе та жупанъ сипенькій,
 Увила головку въ рубокъ тонесенькій;
 Пѣшла вельможная густыми лугами,
 15 Умывала личко дробными слезами.
 Тонку спѣдниченьку дуже замачала,
 Бѣли пѣженьки на камѣнь щибала.
 Прійшла вельможная тѣло навѣщати,
 Ахъ! ажъ тамъ плаче Петрусѣва мати.
- 20 «Та не плачь, матусю! Бо уже я плачу,
 Я за тоимъ Петрусемъ житѣ свое трачу.
 Де жъ твои, Петрусю, спадки дорогі,
 Що 'мъ ти куповала кождои недѣлї?» —
 Та дала вельможна три тысячї грошїй,
 25 Ой щобъ исправити похоронъ хорошїй.
 А въ суботу весь день во всѣ дзвонї грали,
 Въ недѣлю при службѣ Петруся ховали.
 Нї отецъ, нї мати Петруся ховала,
 Но вельможна панї червонцї сыпала.
- 30 «Сховайте Петруся, збудуйте му ганокъ,
 Щобы люде знали, що бувъ мой коханокъ!...»

21.

(Вац. изъ Олеська 493.)

- Ой у мѣстѣ Богуславѣ тамъ черная хмара,
 Танцевала компанія Канѣвского пана.
 Ой ходитъ же панъ Канѣвскій та помеже танці,
 Потискае боднарѣвну за бѣли палці.
- 5 А сказали боднарѣвнѣ Богуславскіи люде:
 «Втѣкай, втѣкай, боднарѣвно, лихо тобѣ буде!» —
 Ой втѣкала боднарѣвна помеже домами,
 А за нею жовнѣрія зъ голыми шаблями.
 Гнали, гнали боднарѣвну, не могли дѣгнати,
- 10 Ой ажъ мусѣвъ панъ Канѣвскій за нею стрѣляти.
 А въ нашой боднарѣвны шовкова мережка:
 Куда вели боднарѣвну кървава ей стежка.
 А въ нашой боднарѣвны за косами квѣтки:
 Куда ею провадили, кърваві ей слѣдки.
- 15 Казавъ ею та принести коло свого двора,
 Казавъ ею положити на середѣ подвора.
 Оглянувся панъ Канѣвскій, почавъ жаловати:
 «Хорошое дѣвча було, мусѣвъ е'мъ стрѣляти!» —
 Ударився старій боднаръ у стѣлу головою:
- 20 «А вже жъ ми ся не видѣти зъ милою донькою!» —
 Вдарилася боднарѣва по полахъ руками:
 «Дѣтки жъ мои красенъкіи, пропала жъ я зъ вами!...» —
 Ой а казавъ панъ Канѣвскіи коніи закладати,
 А молодѣи боднарѣвнѣ у всѣ дзвонѣ грати.
- 25 Ой та узавъ панъ Канѣвскій зъ мѣста выѣзджати,
 Казавъ тую боднарѣвну красно поховати.
 Ой исказавъ панъ Канѣвскій сто червонныхъ дати,
 Щобы его боднарѣвну красно поховати.
 Ой исказавъ панъ Канѣвскій рублѣ помѣняти,
- 30 Абы его боднарѣвнѣ три дни выдзвонити.
 А въ нашой боднарѣвны пѣдъ вѣкнами гѣлѣи:
 Вже жъ по нашой боднарѣвнѣ въ церквѣ зазвонили.

- Ой въ мѣстечку Берестечку танчикъ дѣвокъ ходить,
Лишь найкраща боднарочка усѣмъ передъ водить.
Ой прїѣхавъ панъ Канѣвскій, на «Добрый день!» дае,
А найкращу боднарочку дѣ собѣ пригортае.
- 5 А пустился панъ Канѣвскій личко цюловати,
Ой стала жь бо боднарочка вѣдъ него втѣкати:
«Волѣвъ бы 'сь мия панъ Канѣвскій въ полѣ пострѣляти,
Якъ при панахъ сенатаряхъ личко цюловати!» —
Вона пану Канѣвскому та жарту не знала,
- 10 Та старого Канѣвско҃го по лицу затыла.
Говорили ись тихонька старенькїи люде:
«Ой утѣкай, боднарочка, бо не гараздъ буде!» —
Боднарочка якъ стояла, взяла утѣкати,
Ой ажъ казавъ панъ Канѣвскій та за нею гнати.
- 15 А втѣкала боднарочка изъ страху якъ пiana,
За невѣ, за невѣ два Ляшеньки Канѣвско҃го пана.
Якъ узяла утѣкати тыми долинами,
За невѣ, за невѣ два Ляшеньки зъ голыми шаблями.
Оденъ иде трепотячи, другій иде тихо:
- 20 «Зажди, зажди, боднарочко, ой бо буде лихо!» —
Здо҃гонили боднарочку на кленовѣмъ мостѣ:
«Чекай, чекай, боднарочко, мы вѣдъ пана гостї.»
Ой имили боднарочку за жовтїи косы:
«А вже жь тобѣ, боднарочко, гуляточки доси!»
- 25 Ой узяли боднарочку, за бѣдую руку:
«Ступай, ступай, боднарочко, та мешь мати муку!» —
Гей, привели боднарочку, на порѣгъ ступають:
А старому Канѣвскому лучокъ набивають.
- 30 Гей, якъ стрѣлизъ панъ Канѣвскій право съ по пѣдъ уха —
Вчинилася боднарочка и пiana и глуха.
Гей, упала боднарѣвна съ порога до хаты,
Ой принала дѣ боднарѣвнѣ еи рѣдна мати!
Гей, упала боднарѣвна зъ избы до свѣтлицы,
Ой припали дѣ боднарѣвнѣ рѣднїи сестрицї.
- 35 Ой уходитъ старый боднарѣ до новои хаты,
Десь тамъ лежѣтъ его доньки дорогїи шаты.
А вдарився старый боднарѣ по полахъ рукою:

- «Наложила моя донья за всёхъ головою!» —
 А вдарився старый боднаръ по шлахъ руками:
 «Дѣти жь мои уродливы, бѣда жь менѣ зъ вами!...
 Не стѣй, коню, коло плота, не дамъ тобѣ сѣна,
 5 Бо вже мою, каже, дочку сребна куля зѣла!
 Не стѣй, коню, коло плота, не дамъ ти оброку,
 Ой вже моей, каже, дочцѣ сребна куля въ боку!» —
 А узяли боднарочку по пѣдѣ бѣлы божи,
 Вотакъ вергли боднарочку на дунай глубокий.
 10 Та узяла боднарочка на спѣдѣ потонати,
 Взяла вона до мамочки съ тиха промовляти:
 «А маешь ихъ, моя мамко, та ще старшихъ дѣв:
 Не дай же имъ таку волю, яку 'сь дала менѣ!
 А маешь ихъ, моя мамко, отъ бо дома пять, пять:
 15 Не пускай ихъ на гулянку, та най дома спять, спять!..»

23.

- Ой дѣвчата, небожата, пшеничка не жата,
 Ой пѣдѣте, поглянѣте, пшеничку пожнѣте!
 Пшениченька зелененька, не часъ еѣ жати,
 Обѣцявся панъ Камѣвскій бондарѣвну взяти.
 20 Въ славномѣ мѣстѣ Берестечку коенда стояла,
 Молодая бондарѣвна въ ратуши гуляла.
 Въ славномѣ мѣстѣ Богуславку танокъ дѣвокъ ходить,
 Молодая бондарѣвна въ самъ передѣ ихъ водить.
 Гей, прѣбжавъ панъ Камѣвскій, всѣмъ дѣвонькамъ чоломъ давъ,
 25 Молодую бондарѣвну обнявъ и поцѣловавъ.
 Гей, шептали старі люди до себе потихо,
 Щобъ входила бондарѣвна, бо буде ей лико.
 Утѣкала бондарѣвна помеже домами,
 А за нею два Козаки зъ голыми шаблями.
 30 Догонили бондарѣвну на широкимѣ мосту:
 «Шкода жь твоего, бондарѣвно, хорошего возрасту!» —
 Гей, узяли бондарѣвну за бѣленьку руку,
 Та повели къ Камѣвскому на велику муку.

- Гей, розказавъ панъ Канѣвскій пѣсенѣкъ спѣвати,
 Самъ сѣвъ собѣ на лѣжечку лучокъ натягати.
 Въ славномъ мѣстѣ Богуславку славнѣйша прилука;
 Бо застрѣливъ панъ Канѣвскій бондарѣвну зъ лука.
- 5 На молодѣй бондарѣвнѣ шовкова меретка:
 Куда несли бондарѣвну кровавая стежка.
 Ой стояла бондарѣвна зъ вечера до ранку,
 Ажъ розказавъ панъ Канѣвскій выкопати ямку;
 И розказавъ панъ Канѣвскій музыки скликати,
- 10 Молодѣи бондарѣвнѣ до гробу заграти.
 Гей, укинувъ панъ Канѣвскій червѣнца до гробу:
 «Ото жъ тобѣ, бондарѣвну, за твою уроду!» —
 На молодѣй бондарѣвнѣ шовковая плахта:
 Заплакала та за нею вся тамтешна шляхта.
- 15 «Бодай того Канѣвского нещастья спѣткало,
 Гей, що намъ черезъ него такой дѣвчины не стало!» —
 Ударився старій бондаръ по полахъ рукою:
 «Наложила моя дочка за всѣхъ головою!»
 А старая бондариха дуже умлѣвала,
- 20 Бо свои дочереньки дуже жаловала.
 Вдарилася бондариха по полахъ руками:
 «Казала я тобѣ, доню, не стої зъ Козаками!»

24.

(Вацл. изъ Олеська 500.)

- Въ славнымъ мѣстѣ Репучинцѣхъ не слава ся стала,
 Счаровала Парасочка вдовиного Йвана.
- 25 «Ой ты, дядю, та й ты, нене, оженѣте мене,
 Бо якъ я ся не оженю, нема людей зъ мене.
 Ой ты дядю, та й ты, нене, не бануй на мене,
 Бануйте вы на Парашку, шо чѣруе мене.
 Вона мене чаровала, нічоґь не казала,
- 30 Лише мому серденькови тяжкій бѣль задала.» —
 Ой якъ пошли, та якъ дали его мамцѣ знати,
 Стала за нимъ его мамка дуже омлѣвати.

- «Мамко жъ моя старенькая, не плачь за мновъ дуже,
Та не ходи по ворожкахъ, бо вмераю уже.
Мамко жъ моя старенькая, буду тя просити,
Поди менѣ по парубки, буду ся працѣти!» —
- 5 Та якъ прійшли парубочки, шапки поздѣймали:
«Черезъ що ты съ свѣта гинешь, вдовиньйй Иване?» —
«Приступѣтся, братя, ближче, буду вамъ казати:
Де любите дѣвчѣ вѣрне, не идѣтъ до хаты!
А я не бувъ у дѣвчины, лишъ разъ на порозѣ,
10 А вже мене тутъ бачите на Божій дорозѣ.
Кладѣтъ мене, мои братя, на бѣлу подушку!
Подѣтъ менѣ приведѣте Парасуню душку!» —
Ой якъ прійшла Парасуня, стала у порога,
Заболѣло Иваночка серце, тай голова.
- 15 Ой якъ прійшла Парасочка, у порога стала:
«Прошу я тя, Парасочко, будь на мня ласкава!
Парасочко солоденька, ты моя миленька!
Ци ты мене счѣрвала, ой ци твоя ненька?...» —
«А нѣ я тя счѣрвала, а нѣ моя ненька,
20 Хибань тебе счѣрвала сусѣда близенька.
А нѣ я тя счѣрвала, а нѣ моя matka,
Чѣруютъ ты чорнѣ очи, головочка гладка.» —
«Парасочко солоденька, кобы 'сь ми сказала,
Ци ты зѣльемъ, ци корѣнемъ мене счѣрвала?» —
- 25 «Ой нѣ зѣльемъ, нѣ корѣнемъ тебе счѣрвала,
Лишь 'емъ тобѣ коло корчмы двѣ яблущцѣ дала...» —
Ой поплыла долѣвъ водовъ вербовая ключка:
«Ой минули, Парасочко, солодки яблущка!...» —
«Ци минули, не минули,—я яблущка ѣла:
30 Я зъ Иванкомъ вѣрне жила, правды не повѣла!» —
Присудили Парасочку на шуки рубати,
Але впросивъ Иваночко тое даровати.
«Вывиставте ми, мои братя, високу могилу,
Щобы люде о томъ знали — за Парасю гину!»

25.

- Въ четверть Магдуня зъ Николовъ гуляла,
 А на того Звѣранского усе поглядала.
 «Магдуню, Магдуню чо ся поглядаешь?
 Вѣдай же ты зо Звѣранскимъ о вандрѡвцѣ гадаешь?» —
- 5 Приѣздить Звѣранскій, та й ставъ за ворѣты:
 «Выйди, выйди, Магдуленько, хоть поговорити!» —
 Не виходить Магда, вийшла еи мати:
 «Кому треба Магдуленьки, най иде до хаты!...» —
 Вийшла, вийшла Магда съ хаты, та й стала... думаеть,
- 10 Якъ же съ такимъ вандрувати, коли жѣнку має?...
 «Магдуню, Магдяню, не бѣйся нї за що:
 Обѣдемо всю Украину, та и Пѡльску Цѣсарську.» —
 Приѣздить Звѣранська та въ пушчиньє рѣно,
 Подивится до коморы, всѣ позаберано.
- 15 Забравъ грошї, забравъ скрынї, та й бѣду постѣвку:
 «Ой вѣдай же панъ Звѣранскій пѡшовъ на вандрѡвку?..
 «Ой вы вѡты, атамань, панскїи гайдуки!
 Якъ спѡймете Звѣранского, рубайте на штуки!
 Никола, Никола, съ кимъ Магда гуляла?
- 20 Съ кимъ вона гуляла, съ кимъ вона пивала?...» —
 «Ой зо мновъ вона гуляла, зо мновъ вона пивала,
 Нїкды менѣ Магдуленька правды не сказала...» —
 Никола, Никола дуже зажурился,
 Не обѣдавъ, не вечерявъ, та й ще розболѣвся.

26.

(Вацл. изъ Олеська 483.)

- 25 Ой служила Настя въ пана
 Чтыри роки не выдана,
 Та й ся съ паномъ покѡхала,
 Такъ що панї въ тѡмъ не знала.
 Пѡшла Настя по водицю,
- 30 Еи панї запытала:
 «Чомъ ты, Насте, смутна ходишь?
 Чого, Насте, вѣрне плачешь?

- По воду йдешь, не спѣваешь,
 Та де станешь, все думаешь?» —
 «Пані моя ласкавая!
 Я бы 'мъ тобѣ щось сказала,
 Ой кобы 'мъ ся не бояла.
- 5 Збераюся съ паномъ прѣчки
 Противъ темненькой нѣчки.» —
 Скоро пані тое вчула,
 Взяла Настю за рученьку,
 Завела ю въ темниченьку.
- 10 Ой иде панъ съ корчмы панъ,
 До мѣсяця промовляе:
 «Ой, мѣсяцю, перекрою,
 Та оствѣти Настю мою!
 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку,
- 15 Свѣти Настѣ въ темниченьку!» —
 Ой приходитъ до домоньку,
 Пані его пытаеся:
 «До кого ты промовляешь?» —
 «До мѣсяця, моя пані.»
- 20 «Та що же ты до мѣсяця,
 До мѣсяця промовляешь?» —
 «Ой мѣсяцю, перекрою,
 Свѣти пані до покою!
 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку,
- 25 Свѣтї пані въ свѣтличеньку!» —
 Дала пані вечеряти,
 По вечерѣ лягли спати.
 Пані встала, та й ся вбрала,
 Вѣрнї слуги побудила;
- 30 Въ праву ручку зайгла свѣчку,
 Въ лѣву ручку мечикъ взяла,
 Вывела ю на улоньку,
 Стяла ей головоньку.
 Рано, рано, пораненьку,
- 35 Изгнавъ панокъ громадоньку
 Городити кошароньку.
 Выйшли, выйшли громадоньки,
 Не городятъ кошароньки.

- Казавъ панокъ позганяти,
 Щобы ямку выкопати,
 Милу Настю поховати.
 Тамъ, де були бѣлы ноги,
 Тамъ выросли два яворы;
 5 А де були бѣлы руки,
 Тамъ выросли двѣ сосноньки;
 А де були чорны косы,
 Тамъ выросли жовты лозы;
 А де було бѣле тѣло,
 10 Тамъ выросло красне кійло.

27.

- Ой зійшли, зійшли двѣ зѳрниченьки ясны,
 Ой вандровали два Козаченьки красны.
 Ей вандровали, та й съ собовъ говорили:
 «Де бы мы собѣ дѣвчину пѳдмовнили?» —
 15 Ой вандровали зѳ Львова зъ города,
 Тамъ пасла гуси дѣвчина молода:
 «Покинь, дѣвчино, гусоньки завертати,
 Та ходи зъ нами, Козаками, будешъ пановати!» —
 «Охъ пѳшла бы я, два Козаченьки, зъ вами,
 20 Кобы жъ то я ся зрадоньки не бояла.» —
 «Ой вѣрь же ты, дѣвка молода, на молодецьке слово:
 Я еще не зрадивъ на сѣмъ свѣтѣ нѣкого!» —
 Не дѳйшовъ Козакъ до вышневого саду,
 Охъ, зробивъ же вѳнгъ надъ дѣвчиною зраду!..
 25 «Ой де жъ ся дѣло, Донче Козаче, молодецьке слово,
 Охъ, що ты казавъ, що ты не зрадивъ на сѣмъ свѣтѣ нѣкого?» —
 Ой коли жъ ты ся, дѣвка молода, такъ зрадоньки бояла,
 Чому жъ 'есь съ собовъ, молода дѣвка, два рубочки не брала,
 Ой одень рубочокъ головку завити,
 30 А другій рубочокъ детину повити?» —
 «Або жъ то мене, Донче Козаче, моя мамка вдавала,
 Що я съ собовъ, съ собовъ молодѳвъ бѣлы рубочки брала?
 Ой не вдала жъ мене мамка моя, сама то моя воля,
 Охъ, побила жъ мене, мене молоду, та нещасная доля!»

28.

- Вандровало пахоля
 Съ Кіева до Львова,
 Пыталося дороги
 До коршмоньки новон,
 5 Де коршмонька новая,
 Де шенкарка молодая.
 «Шенкарочко молода,
 Давай пива, дай вина!» —
 «Якъ я тобѣ вина дамъ,
 10 Коль на тобѣ злый жупанъ?» —
 «Давай вина на вѣру,
 Пиши собѣ на стѣну!
 Не дивуйся на жупанъ:
 Є у мене грошій збанъ.» —
 15 «Коли въ тебе грошій збанъ,
 Я за тебе доньку дамъ.» —
 У коршмѣ ся пѣзнали,
 А въ церквѣ ся звѣнчали.
 «Моя мила, миленька,
 20 На личеньку бѣленька!
 Повѣджь менѣ правдочку,
 Я кого ты родочку?..» —
 «Я зѣ Львова попѣвна,
 На прѣзвиско Карпѣвна.
 25 «А мѣй милый, миленькій,
 На личеньку бѣленькій!
 Повѣджь же ты правдочку,
 Я кого ты родочку?..» —
 «Я зѣ Львова поповичь,
 30 На прѣзвиско Карповичь.» —
 «Щобъ мачуха не жила!
 Сестру зъ братомъ звѣнчала!..» —
 «Ой будь же ты, сестро, тутъ,
 А я пѣду въ божу путь,
 35 Я ся пѣду пытати,
 Якъ ся грѣховъ спасати.»

29.

- Пóшла дѣвчина рано до млина,
 Зо млина ишла, вѣночки вила.
 Вѣночки вила, въ дунай метала,
 По однѣмъ боцѣ плынуть вѣночки,
 5 По другимъ боцѣ ѣдутъ паночки...
 Пустился панець въ дунай по вѣнецъ,
 Вѣнца не доплывъ, и самъ ся втопивъ.
 Махнувъ хусточковъ на своего коня:
 «Не кажи, коню, що я злыдную,
 10 Но кажи, коню, що я паную;
 Не кажи, коню, що я втопився,
 Но кажи, коню, що я вженився:
 А моя жѣнонька на водѣ пѣнонька,
 А мои дѣтоньки у водѣ рыбоньки,
 15 А мои сватове у водѣ ракове,
 А мои сваненьки попові рученьки,
 Мои гуселоньки у церквѣ дзвоньки,
 Моя постѣлонька у водѣ лозинонька,
 Мои бѣле тѣлце рыбки объѣдають,
 20 Мои чорни очи дрѣбный пѣсокъ точить.»

30.

(Рус. 19.)

- Ой поѣхавъ Ивасенько на полованье,
 Та дѣставивъ Настуненьку якъ малѣванье.
 Казавъ ей годовати пшеничнымъ хлѣбомъ,
 Казавъ ей наповати солодкимъ медомъ.
 25 А вони й годовали сухимъ сухаромъ,
 Вони ей наповали гѣркимъ полиномъ.
 А зъ вечера Настуненька цѣну помыла,
 А зъ вечера до пѣзненька сорочку шила,
 О пѣвночи Настуненька сына повила,

- На россвѣтъ Настуненька духи спустила,
 До обѣду Настуненьцѣ та ѿ задзвонили,
 До полудня Настуненьцѣ трунву зробили,
 До вечера Настуненьку въ ямку зложили.
- 5 Ой пріѣхавъ Ивасенько та съ полованья:
 Выйди, выйди, Настуненько, якъ малѣванья!» —
 Ой не выпшла Настуненька, ино ей свѣтъ,
 Уповѣла Ивасева нелюбую вѣсть:
 «Не їдь же ты, Ивасеньку, на матусинѣ двѣрь,
 10 Поїдь же ты, Ивасеньку, на Настусинѣ грѣбъ!
 Бо вже твоя Настуненька сиру землю їсть.» —
 Ой не їхавъ Ивасенько на матусинѣ двѣрь,
 Но поїхавъ Ивасенько на Настусинѣ грѣбъ.
 Ой поставивъ кониченька та у головонькахъ,
- 13 А шабельку ясненькую та ѿ у ноженькахъ.
 А самъ припавъ молоденькій та просто серденька:
 «Ци кажешъ ми, Настуненько, ци кажешъ ся женити?
 Ци кажешъ ми, Настуненько, ци кажешъ ми тужити?» —
 «Нїй кажу ти женитоньки, нїй кажу ти тужитоньки;
- 20 Посїй же ты руту круту на сѣмъ камени:
 Якъ та рута, якъ та крута, буде сходити,
 Тогдѣ жь ты ся, Ивасеньку, будешъ женити.
 Ой якъ озьмешъ лѣпшу мене, забудешъ за мене,
 А якъ озьмешъ гѣршу мене, то згадавшъ мене.»

31.

(Вацл. изъ Олеська 399.)

- 25 Поїхавъ Ивасенько та ѿ на Подѣльс
 Надибавъ Марусеньку у чистѣмъ поли:
 «Ступай, ступай, Марусенько, на бѣльїи камѣнь,
 А съ каменя, Марусенько, на злотый стремѣнь,
 А съ стремѣня, Марусенько, на воронѣ коня,
 30 Теперъ же ты, Марусенько, теперъ вже моя.» —
 Ой пріѣздить Ивасенько передѣ ворота:
 «Выйди, выйди, матѣнонько, ой выйди, стара!
 Привѣвъ ємъ ти невѣстицю, красна, молода.» —

* * *

- Ой поїхавъ Івасенько семь лѣтъ на вѣйну,
 Лишивъ свою Марусеньку на матѣнку рѣдну.
 Ой поїхавъ на вѣйноньку, просивъ свою матѣноньку :
 «Ой матусю, матусенько, шануй мою Марусеньку!
- 5 Купай же ю, моя мамко, въ бѣломъ молоцѣ,
 Постели й, моя мамко, пѣдъ бѣкъ перину,
 Положи й, въ головоньки двѣ подушеньки,
 Накривай й, моя мамко, лехковъ периновъ,
 Годуй же й, моя мамко, съ перцемъ каплуномъ,
- 10 Наповай, й, моя мамко, медомъ та й виномъ!» —
 А в'на свого Івасенька не послухала,
 Та в'на его Марусеньку не дозирала.
 Велѣвъ ей искупати въ бѣломъ молоцѣ,
 А в'на ей искупала въ студеній золѣ.
- 15 Велѣвъ же й постелити пѣдъ бѣкъ перину,
 А вона и постелила стару раднину.
 Велѣвъ ей пѣдложити двѣ подушоньки,
 А вона й пѣдложила два каменоньки.
 Велѣвъ ей накривати лехковъ периновъ,
- 20 А вона й накривала медвежовъ шкировъ.
 Велѣвъ ей годовати съ перцемъ каплуномъ,
 А вона и годовала лютимъ ящуромъ.
 Велѣвъ ей наповати медомъ, та виномъ,
 А вона й наповала гѣркимъ полиномъ.
- 25 Ой а за дня Марусенька ще кужѣль пряла,
 А зъ вечера Марусенька дѣтя купала,
 О пѣвночи Марусенька та й застогнала,
 Ой у куряхъ Марусенька вже исконала.
 Не наймали Марусенцѣ, абы звонили,
- 30 Ой до днини Марусеньку вже й поховали,
 Щобы за ту Марусеньку й люде не знали!
 Ой приїхавъ Івасенько изъ тои вѣйны:
 «А вдарь, коню, копытами втвори ворота:
 Выйди, выйди, Марусенько, сѣбна, золота!» —
- 35 «Ажъ виходить Івасева наймолодша сѣсть,
 Та й вповѣла Івасеви недобрую вѣсть,
 Що вже твоѣй, Івасеньку, Марусеньки нѣтъ!...» —
 Вѣйшовъ Івасъ до хатоньки, пытався матѣноньки:
 «Ой матусю, матусенько! А де жъ моя Марусенька?» —

- «У коморѣ шитье шіе». — Ивась пошовъ, тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! А де жь моя Марусенька?»
 «Ой у саду гуси пасе.» — Ивась дошовъ, тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! А де жь моя Марусенька?..» —
 5 «Ой у полѣ стадо пасе.» — Ивась пошовъ, ѣ тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! Де съ ми дѣла Марусеньку?..» —
 «А вже въ гробѣ, сынку, лежить, та на охрестѣ ручки держить.» —
 Ой та пошовъ Ивасенько на Марусячигъ гробѣ,
 Та уклѣкъ же Ивасенько Марусѣ до погъ:
 10 Чи кажешъ ми, Марусечко, чи кажешъ ся жинити?
 Чи кажешъ ми, Марусечко, вдѣвцемъ ходити?..» —
 «Ахъ, я жь тобѣ, Ивасеньку, та ѣ не бороню..
 Твоя мати чарѣвниця, счаруе ѣ тоту.
 Якъ вона мня, Ивасеньку, та ѣ счаровала,
 15 Лютыми мня ящурями нагодовала;
 Не наймала, Ивасеньку, менѣ звонити,
 Щобы менѣ, Ивасеньку, тяжко лежати!...»

32.

(Вацл. изъ Олеська 484.)

- Пріѣхавъ Ивасенько съ Подѣля,
 Та присиливъ коника до гѣля;
 20 Насунула чорна хмара съ Подгѣря,
 Ой пріѣшовъ вѣнъ до Марусѣ въ подвѣря:
 «Ой идъ менѣ, Марусенько, идъ менѣ!
 Привѣзъ е'мъ ти сребла, злота двѣ скрынѣ!» —
 «По тихеньку, мѣй миленькій, говори,
 25 Щобъ не вчула моя мати съ коморы!» —
 Ой учула стара мати съ коморы:
 «Хто съ тобою, Марусенько, говори?» —
 «Съ кухарками, моя мати, говорю,
 Высылаю до дунаю по воду.» —
 30 «На що тобѣ, Марусенько, та вода?» —
 «Умыгися, папитися, якъ треба.» —
 «Ой маешъ ты мѣдъ, вино, папійся!
 Ой маешъ ты молоко, умыійся!

- Маєшь ты садъ вишневый, пройдися!
 Ой маєшь ты бѣле ложе, преспись!» —
 Матѣнонька стара заснула, заснула,
 Марусенька зъ Ивасенькомъ махнула.
- 8 Ой устала стара мати на зорѣ, на зорѣ:
 «Не машь моєй Марусеньки въ коморѣ.» —
 Ой устала стара мати рапенько,
 Заплакала по Маруси ревненько:
 «Ой сѣдайте, рѣдній братя, на коні,
 10 Доганяйте Марусеньку въ погошѣ!» —
 Ой дѣгнали Марусеньку въ пѣвъ бору:
 «Ой вертайся, Марусенько, до дому!» —
 «Не на то я, мои братя, махнула,
 Щобы я ся та изъ вами вернула.
- 15 Лишила мѣ въ моєй мамцѣ призначокъ
 У пивницѣ на кѣлочку вѣночокъ.
 Та возьмѣте той вѣночокъ съ пивницѣй,
 Повѣсьте го на кѣлочокъ въ свѣтлицѣ;
 Ой що моя стара мати погляне,
 20 Ой то мене молоденьку спомяне:
 «Ой десь, моя Марусенька детина,
 Та що вона въ тимъ вѣночку ходила!
 Десь то моя Марусенька въ чужинѣ,
 Догаджає Ивасеви въ дружинѣ!»

33.

- 25 «Ганусю, дѣвонько, чому то собаченьки брехали?...» —
 «Ой, моя пані матко, сѣрин вовчики ходили.» —
 «Ганусю, серденько, щобы принадоньки не було...» —
 «Ой, моя пані матко, я принадоньки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому то дверенька рыпнула?...» —
 30 «Ой, моя пані матко, маліи дѣтоньки ходили.» —
 «Ганусю, серденько, щобы принадоньки не було...» —
 «Ой, моя пані матко, я принадоньки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому фѣртонька скрипѣла?» —
 «Ой, моя пані матко, молода челядонька ходила.» —

- «Ганусю, серденько, щобы припадоныки не було...» —
 «Ой моя, пані матко, припадоныки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому то детятко плакало?...» —
 «Ой, моя пані матко, теперь є'мъ припадоныку пѣзнала.» —

34.

(Гуцульская.)

- 5 Ой Федѣре, та й Федѣре, изъ старенькимъ дѣдомъ!
 Та не видко Катеринки зъ ранѣшимъ обѣдомъ.
 Але, Федѣре, та Федѣре, зъ сивенькими волю,
 Ой не видко Катеринки зъ чорненькими бровы.
 Присиливъ волю до лому, самъ пошовъ до дому,
 10 Ой оббѣгъ я, побратимку, двѣчи коло хаты:
 «Дитинята, сиротята, лишила васъ мати!»
 Вбѣгъ я до коморы, до новой скринѣ,
 Нема сукній, нема грошей, нема й господинѣ.
 Осѣлавъ я та три конѣ, конѣ воронѣ,
 15 Договивъ я Катеринку на высокѣй горѣ;
 Договивъ я Катеринку зъ трѣма парубками,
 Присиливъ я Катеринку до коня кѣстками:
 «Буду я тя, Катеринко, буду тя карати,
 А чого ты смѣхи збила изъ моеи хаты?» —
 20 «Ой я тото збила, збила, зъ чужеи намовы.» —
 «Буде ити кровця, кровця, изъ твоей головы.»

35.

(Рус. 26.)

- Въ славнѣмъ мѣстѣ, въ Ботушанахъ, сталася новина,
 Пѣдмовила Катерина богацького сына:
 «Покинь, покинь вѣтця, маму, я покину дѣти,
 25 Та подемю до Бендеру мешканя глядѣти!» —

- Пішовъ Семень, пішовъ съ плугомъ у поле орати,
 Взяла съ его Катерина зъ дому выберати.
 А забрала сукні, гроші, повязала въ кюжи,
 Та вѣдала миленькому въ вѣрненькіи руки.
- 5 Оре Семень, оре Семень, сивыми волами:
 Не видати Катерины съ чорными бровами.
 Оре Семень, оре Семень, та й ставъ спочивати:
 «Нема жь мой Катерины, слыхомъ не слыхати!»
 Пустивь Семень волы пасти, давъ воламъ солому,
- 10 А самъ пішовъ по полудень до своего дому.
 Ой приходить до домоныку, та ставъ підъ вѣконце:
 «Выйди, вийди, Катерино, потѣшь мое сердце!» —
 Ой прійшовъ же Семенонько до своего дому:
 Нї палено, нї варено, либонь нема кому?
- 15 Війшовъ Семень та до хати, взявъ дѣтей питати:
 «Дѣти жь мои дробнесенькі, де ся дѣла мати?» —
 «Пѣшла, тату, наша мати, у гай по коровы,
 А намъ таке щось вповѣла: «Будьте, дѣти, здорові.» —
 Пѣшла, тату, наша мати, а въ гай по теляти,
- 20 А намъ таке щось вповѣла: «Вже я вамъ не мати!» —
 Входить Семень до коморы повтверанї скрини,
 Нема суконь, нема грошій, нема й господинї.
 А вдарився тогдѣ Семень по полахъ руками:
 «Дѣти жь мои дробнесенькі, бѣда жь менѣ зъ вами!» —
- 25 А вставъ Семень, взявъ детину, поглянувъ въ кватѣру:
 «Ей, вернися, Катерино, вважай на детину!
 Ей, вернися, Катерино, вернися, небого!
 Я заступлю тя вѣдъ пана, не бѣйся нѣкого!...
 Повѣй, вѣтре, повѣй, буйный, де я тя жадаю,
- 30 Та у тую стороньку, де я жѣнку маю!
 Ой бодай же тїи лозы спалили морозы:
 Бодай тебе, Катерино, побили мой слѣзы!...»

36.

- Ой пошло два паничі на ловы, на ловы,
 Надыбали двѣ павяницѣ въ зеленій дубровѣ.
 Оденъ каже до другого: «То одна Зузанна,
 А за другу вже не кажу, бо то моя давна.»
- 5 Посилають пахолика, що та панна дѣе?..»
 «Плете вѣнки левиндовѣ на тѣсовомъ столѣ.» —
 Посылають вже другого, щобы вѣнокъ дала,
 А вона нѣць не сказала, лишень заплакала.
 «Помогай Бѣгъ, мосця панно! Самъ его мость ѣде.» —
- 10 Ой приѣхавъ самъ его мость передъ ей покои:
 «Выйди, выйди изъ покою, ты серденько мое!» —
 Нѣмъ воны ся набавили, штыри свѣчки спалали,
 Уже пятой до половы, нѣмъ ся спати вклали.
 «Антонику, пахолику, подай ми зеркало!»
- 15 Подивлюся на личенько, чи не збляковало.» —
 «Ой мешъ ты ся вже дивити зъ рання до вечера,
 Та не будешь така панна, якъ есь була вчера.
 Вчера 'сь була така панна, якъ рожка въ городѣ,
 А нынѣ вже 'сь така панна, якъ колошня въ водѣ.»

37.

- 20 «Чи рада 'сь, мати, обіомъ до хати?» —
 «Ой сынови 'мъ рада, невѣстцѣ не рада.» —
 «Де ся дѣла мати?» — Пошла до кѣмпаты,
 Пошла до кѣмпаты сороченьку брати. —
 «Де ся дѣла мати?» — Пошла до пивницѣ,
- 25 Пошла до пивницѣ, взяла двѣ склянницѣ:
 Въ одну наточила солодкого меду,
 Въ другу наточила вужового ѣду.
 Ой сынови дала солодкого меду,
 А невѣстцѣ дала вужового ѣду;
- 30 А мила не пила, милому лишила,
 Милый ся напивъ, за серце ся вхопивъ.
 Мила ся здумѣла . . . милого строила!..
 «Ой не думай, мила, не ты мя строила,
 Строила мя мати, та моя родина.»

38.

Ой за дваромъ панъ Сосновичъ коніки сѣдае,
А передъ нимъ Ганусенька крижомъ упадае:

- 4 «Ой де ѣдешъ, ой де ѣдешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«До Сигота на ярмарокъ, моя мила Ганусенько.»—
- 5 «Ой де ѣдешъ, за чѣмъ ѣдешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«До Волосѣвъ брати грошй, моя мила Ганусенько.»—
«Ой якй же грошй брати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Червоніи золотіи, моя мила Ганусенько.» —
- Ой пріѣхавъ панъ Сосновичъ та съ коніка не аѣзае,
10 Выйшла, выйшла Ганусенька, вже ся го пытае:
«Ой вѣдавъ ты слабый, хорый, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Тадже видишь, що не жарты, моя мила Ганусенько.»—
«А що жъ тобѣ, а що жъ тобѣ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Ой тожъ мене порубано, моя мила Ганусенько.»—
- 15 «А де жъ тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Ой въ кѣвнатѣ на блаватѣ, моя мила Ганусенько.»—
«За що жъ тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Ой за вольты, за коровы, моя мила Ганусенько.»—
«Чѣмъ же тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
- 20 «Яснымъ мечемъ, якъ мѣсяцемъ, моя мила Ганусенько.»—
«Ой хто жъ тебе такъ порубавъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Ой Угроньки Гусароньки, моя мила Ганусенько.»—
Ой вѣдавъ ты вже вмираешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Тадже видишь, що не жарты, моя мила Ганусенько.»—
- 25 «Якихъ же ти лѣкѣвъ треба, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Чѣтыре дошки, два причѣлки, моя мила Ганусенько.»—
«А де жъ тебе поховати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«При костѣлѣ, при престолѣ, моя мила Ганусенько.»—
«Ой а чѣмъ ты поминати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
- 30 «Бѣленькими колачами, моя мила Ганусенько.»—
«А чѣмъ бы ти позвонити, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«Золотыми перстѣнцями, моя мила Ганусенько.»—
«Ой чи заразъ замужъ ити, ты мой милый Сосновиченьку?»—
«А хоть заразъ кату въ руки, нелюбая Ганусенько.»—

39.

- «Де есь бывъ, мой товаришу?» —
 «Въ Ветлинѣ на войнѣ, сердце, Марыско!» —
 «Щось робивъ, 2, мой товаришу?» —
 «Вино 'мъ пивъ, въ карты гравъ, сердце, Марыско!» —
 5 «Ци 'сь не хоровававъ, 2, мой товаришу?» —
 «Хоровавъ, 2, сердце, Марыско!» —
 «Ци не умрешь ты, 2, мой товаришу?» —
 «Ой умру, 2, сердце, Марыско!» —
 «Якъ си скажешь грати, мой товаришу?» —
 10 «Гей въ дзвоны, въ органы, сердце, Марыско!» —
 «А кто за тобовъ буде плакати?» —
 «Панянки Кравовянки, сердце, Марыско!»

Сенарс.
 II, 768. 40/2.
 40.

- Колн милый на войну ишовъ,
 Своей милый наказовавъ:
 15 «Кедь не прійду за рокъ, за два,
 Не чекай мя, мила, нигда!» —
 Безъ два рочка го чекала,
 На третимъ го счаровала,
 Ажь ся подъ нимъ земля пукала.
 20 Въ четверъ вечеръ по вечери
 Сидитъ Ганця на постели,
 Трима'тъ ножки у купеле:
 Бѣлый Янчикъ възля дверей:
 «Ганця, Ганця, що ты робишьъ,
 25 Чомъ ми дверка не отворишьъ,
 Ой ци ты спишьъ, ци ты чуешьъ,
 Чи на мене очекуешьъ?»
 Ой я не спью, ино чую,
 И на тебе очекую.» —
 30 Лѣвовъ ручковъ отверяла,
 Правовъ ручковъ го витала:
 «Витай, витай, голубойку,
 Щось ми прійшовъ до домойку?»

- Милый, милый, що робити,
 Ци вечеру готувати,
 Ци челядку й обудити?» —
 «Ни вечеру готувати,
 5 Ни челядку й обудити:
 На то пань Бѣгъ темну нѣчь давъ,
 Жебы челядь спочивала,
 Бо ся въ поли уконола
 Мила, мила уробъ волю,
 10 Поискай ми главку мою!» —
 Мила волю уробила,
 Главку ему поискала.
 «Милый, милый, що тобѣ е,
 Же ти власки побутнѣли,
 15 Бѣлы личка почорнѣли?» —
 Я на войнѣ зъ краю стававъ,
 Дробный дожджикъ на мя падавъ,
 Же ми власки побутнѣли,
 Бѣлы личка почорнѣли.
 20 Мила, мила, уробъ волю,
 Выпровадъ мя ко дунаю,
 Ко дунаю ко тихому,
 Ко лѣсови ко темному!» —
 Мила волю уробила,
 25 Ко дунаю спровадила,
 Ко дунаю ко тихому,
 Ко лѣсови ко темному. —
 «Мила, мила, щось зробила,
 Же 'сь си дѣдка спровадила?» —
 30 Мила ся го такъ улякла,
 На колѣна предъ нимъ клякла:
 «Ой Боже жъ мѣй, що 'мъ зробила,
 Та я дѣдка спровадила!» —
 «Мила, мила, вратъся назадъ!
 35 Бо я южъ не е твоѣй милый,
 Лемъ я дѣдко справедливый!» —
 Скоро в'на ся повернула,
 На порохъ ся розсынала.

41.

- Ой у поли крениця,
 Пье въ коршмонцѣ ремѣсниця;
 Ой пьють вони, проливають
 Коханочку пѣдмвлиють.
- 5 Ой якъ еи пѣдмвлили,
 Въ колясочку ѣ посадили.
 Отець, мати та не знала,
 Що ихъ донька поѣхала,
 Ажъ сусѣда искажала:
- 10 «Ой вставайте, сыны мои,
 Доганяйте сестры своей!..
 Ой якъ его доженете,
 Руки ѣ ноги обитпете!» —
 Гнали, гнали, не дѣгнали,
- 15 Ажъ у Львовѣ та ѣ пѣзнали:
 Ходить Кася та въ рубочку,
 Носить дѣтя по рыночку.
 «Помагай Бѣгъ, сестро наша!
 Десь пѣдѣла свекра Яся.» —
- 20 «Ой у дому за столикомъ!
 Пье си вино зъ ремѣсникомъ.» —
 «Помагай Бѣгъ, ой ты, Ясю!
 Де съ ты пѣдѣзъ сестру Касю?..» —
 Якъ уняли по колѣна:
- 25 «Отъ тожъ, Ясю, намовлѣня!» —
 Якъ уняли вижше паса:
 «Отъ тожъ тобѣ сестра наша!..»

42.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- А тамъ доловъ на рыночку
 Піють хлопцѣ палѣночку,
 30 Едны піють, други грауть,
 Трети дѣвча намливають.

- «Дѣвча, дѣвча, по́ди зь нами,
 Зь молодыми Козаками!
 Бо Козаки добри люде,
 Добре тобѣ, дѣвча, буде.» —
- 5 Ей пока го намовили,
 Три сто злотыхъ положили;
 Еще бы то мало было,
 Жебы дѣвча наше было.
 Якъ они го намовили,
- 10 До Вильвова спровадили;
 Дѣвча глупе послыхало
 Зь Козаками поѣхало.
 Отець, мати ничъ не знала,
 Сусѣда ей повѣдала:
- 15 «Сусѣдъ, сусѣдъ, сусѣдойко!
 Щобы я ти расповѣла,
 Зь жалю бы 'сь ся розболѣла!
 Твоя дочка намовлена,
 До Вильвова спроваджена!..» —
- 20 «Гой же, гой же, хлопці мои,
 Осѣдлайте коні свои,
 Здоганяйте сестру свою!
 А скоро ю доженете,
 Руки, ноги вѣдотнете!» —
- 25 Здогонили ей у Львовѣ,
 Не пѣзнали ажъ въ Краковѣ:
 Ходить Кася по рыночку,
 Носить злото въ подблочку,
 У томъ злотомъ та вѣночку:
- 30 «Касю, Касю, сестро наша!
 Укажь же намъ швагра Яся!» —
 Сидить Ясѣ за столикомъ,
 Пие винце зь пахоликомъ,
 Мѣрятъ собѣ коршовикомъ.
- 35 Скоро вни го зобачили,
 Ручку, ножку му одтяли.
 Якъ го втяли коло палця:
 «На жъ ти, Ясю, намовлянця!» —
 Якъ го втяли коло пасу:

На жь ти, Ясю, сестру нашу! —
 Якъ го втяли коло шии:
 «Нашъ ти Ясѣ южъ не жис.

43.

Була панна Августина въ пана Кучинського,
 5 Забхало у Гусятинъ Козаченькѣвъ много.
 Тогда паннѣ Кучинская дома не бувала,
 Коли панна зъ офицеромъ въ вѣкнѣ розмовляла:
 Розмовляла цѣлый день, розмовляла въ ночи,
 А все тото привабили еи чорнѣ очи.
 10 Ой приѣздитъ панъ офицеръ, отворяе дверѣ,
 А Кучинскій вино пие: «Витай, пріятелю!..» —
 «Я не прійшовъ вина пити, нѣ хлѣба кушати,
 Ино я прійшовъ до тебе всю правду сказати:
 Чи то панна въ тебе служитъ, чи то дочка твоя?
 15 Бо вже по ню забхала колясочка моя.» —
 Ой якъ день ся робивъ, якъ зоря сходжала,
 Тогда панна офицеру бѣлу ручку дала.
 Узявъ еи за рученьку, ставъ выпроваджати,
 Панъ Кучинскій, отецъ еи, ставъ, благословяти.
 20 «Коли жь есь ты не хотѣла батенька слухати,
 Теперъ будешъ, моя донько, въ войську бѣдовати.» —
 Привѣвъ еи на кватеру, ставъ розказувати:
 «Тутъ бы тобѣ, Августино, свѣй вѣкъ коротати!» —
 Августина красна була, сукнѣ гафтовала,
 25 Дрѣбненькими слозоньками личко обмывала.

44.

А съ Подѣля вѣтеръ вѣе,
 Подолянка гречку сѣе,
 Сѣе, сѣе, досѣвае,
 За Козакомъ поглядае.
 30 Ъде Козакъ долинами:
 «Подолянко, сѣдай зъ нами!

- Не будешь ты въ насъ робила,
 Срѣбломъ, злотою, будешь шила.» —
 Срѣбломъ, злотою вышивала,
 Чорній очка заплакала.
- 5 «Чого плачешь, моя мила?..» —
 «Бо мня доля омылила.» —
 «Куплю я тѣ три хустоньки,
 Утирай собѣ оченьки!» —
 «И хустонька не поможе,
 10 Жаль за родомъ, милый Боже!..»
-

45.

- Ой не любивъ Романъ жоны,
 А зъ людской все намовы,
 Заложивъ ѣ двѣ работѣ,
 Головонька у клопотѣ:
- 15 А зъ вечера мыти, прати,
 На россвѣтѣ стадо гнати,
 «Не жени го гостинцями,
 Но жени го мапѳвцями!» —
 Романова не слухала
- 20 Гостинцями стадо гнала.
 Ажъ ѣде два Козаченьки,
 Оба брата рѳднесенькѣ.
 «А чѣе то стадо гонишь?» —
 «Романово стадо гоню.» —
- 25 «Ци ты, сестро, слугъ не маешь,
 Сама стадо завертаешь,
 Нѳжки свои росщибаешь?..» —
 «Ой маю я два служеньки,
 Не хотять мня слухатоньки,
- 30 А все за Романа того,
 Мужа мого лихенького.» —
 «А е, сестро, Романъ дома?
 Поѣдемо привитати.» —

- «Бдите, братья, привитайте,
Ино его не карайте!» —
До свѣтлоньки вони впали,
Назадъ руки извязали,
5 Вывели го на улоньку,
Втали ему головоньку:
«Ожъ то тобѣ, Романоньку,
За нашу рѣдную сестроньку!» —
Ой Романѣвъ коникъ грае,
10 Романова омлѣвае:
«Ой хоть вѣнъ бувъ лихесенькій,
Та на всѣй свѣтъ славнесенькій!»

46.

(Изъ Сяноцкаго и Земненскаго округовъ.)

- Ой доловъ ми, доловъ, тамъ доловъ далеко,
Тамъ же ми стоить три круги ярины!
15 Пѣшли ми ей жати три краснѣ дѣвойки:
Една пѣшла жати гарда рихтарѣва,
Друга пѣшла жати гарда бургарѣва,
Третья пѣшла жати вбога сирѣтойка.
Гарда рихтарѣва, такъ си заспѣвала:
20 «Кобы мене крѣль взявъ, прирѣла бы 'мъ го
Едновъ конопельковъ и еднымъ стебелцемъ.» —
Гарда бургарѣва такъ си заспѣвала:
«Кобы мене крѣль взявъ, выховала бы 'мъ го
Едновъ пшеничейковъ и еднымъ зеренцемъ.» —
25 Вбога сирѣтойка такъ си заспѣвала:
«Кобы мене крѣль взявъ, породила бы 'мъ му
Сыпнойка такого зъ яснымъ мѣсячейкомъ,
Ѣъ яснымъ мѣсячейкомъ и зъ ясновъ звѣздойковъ.» —
А еи крѣлейко на ловойки ѣхавъ,
30 На ловойки ѣхавъ, то слово слышавъ:
«Дѣвойко, дѣвойко, вбога сирѣтойко!
Ци бы 'сь такъ зрѣвила, якъ есь выгварила?..» —
«Якъ бы 'мъ не зрѣвила, то бы 'мъ не гварила.» —

- Взявъ овѣнъ княнейку по пѣдъ бѣлы бочки,
Привѣвъ вѣнъ ей, привѣвъ, въ свои бѣлы грады:
Строили весѣля за пѣвтора рока,
За пѣвтора рока и за шѣсть мѣсяци.
- 5 А его княнейка зайшла въ тягитнейка,
Породила она сынойка такого:
Зѣ яснымъ мѣсячейкомъ и зѣ ясновъ звѣздойковъ.
Зла проклята баба сынойка хопила,
До орда заднила, въ Дунай го трутила,
- 10 А кѣзлятко взяла краснѣ го повила,
Краснѣ го повила, кличку притулила,
А бѣдна княнейка сѣмъ разы зѣмлѣла.
А еи крѣлейко зѣ ловойкѣвъ прѣхавъ,
Зѣ ловойкѣвъ прѣхавъ и въ дверѣ заковтавъ.
- 15 Баба не пильнуе паню очучати,
Только пильновала пану отверлати:
«Що ти породила твоя княгинойка:
Кѣзлятко вродила, краснѣ го повила,
Краснѣ го повила, кличку притулила.» —
- 20 Взявъ овѣнъ княнейку за бѣлу ручейку,
Вывѣвъ вѣнъ ей, вывѣвъ, съ своихъ бѣлыхъ градѣвъ,
Якъ ей въ Дунай втрутивъ, ажъ ся Дунай змутивъ.
А его княнейка до краю доплыла,
Сына вылопила, зѣ орда го выднила:
- 25 Пѣшла в'на зѣ нимъ, пѣшла, до темного лѣса,
Тамъ си огемь клала, сынойка купала.
А еи крѣлейко на ловы выхавъ,
На ловы выхавъ до темного лѣса:
«Бѣгъ ти, помогай бѣгъ, лѣсова бабойко!» —
- 30 «Боже, дай здоровья, ты великій зрадцю!
Зрадивъ есь мя, зрадивъ, зѣ зрады выпровадивъ,
Въ Дунай есь мя втрутивъ, ажъ ся Дунай змутивъ.» —
Взявъ овѣнъ сынойка на бѣлы ручейки,
Зѣ яснымъ мѣсячейкомъ и зѣ ясновъ звѣздойковъ,
- 35 Пѣшовъ вѣнъ зѣ нимъ, пѣшовъ, въ свои бѣлы грады,
Злу, прокляту бабу казавъ росстрѣлати,
Казавъ росстрѣлати, кѣньми росторгати.

47.

Ой ѣде Козакъ, Козакъ,
 Въ вѣконце пукае:
 «Небого, вдова, рѣкъ бы 'мъ ти слово!
 Хороше дѣвча маешъ, —
 5 Давъ бы 'мъ ти злота, 2
 И коня вороного,
 Кобы съ го дала, 2
 За мене молодого!» —
 «Не хочу злота, 2
 10 Ни коня вороного,
 Не дамъ дѣвчате, 2
 За тебе молодого.
 Эй бо Козаки, 2
 Та зрадливѣи люде:
 15 На войну поде, 2
 А о дѣвонцѣ забуде:
 Моя дѣвонька, 2
 Та все буде плакати,
 Мое сердейко, 2
 20 Ножикомъ покравати!»

ДУМЫ

Б. БЫТОВЫЯ.

а) *Козацькія.*

Это надгробные памятники и вместе
живые свидетели отжитой староны.

М. Максимовичъ.

1.

(Рус. 30. — Паули II, 6.)

- Ой тамъ при долигѣ, ой тамъ при лотоцѣ,
Пють мѣдъ, горѣвку Козаки молодці;
Меже ними Гетьманъ склонивъ головоньку,
Склонивъ головоньку коню на гривоньку:
5 «Братя жъ мои, братя! щось менѣ тяженько,
Щось менѣ тяженько на мое серденько!
Либонь бо я забивъ свого близенького,
Свого близенького, брата рѣдненького.
Не дивуйте, братя, що я брата забивъ:
10 За дымомъ не видѣвъ, за стрѣльбовъ не чувъ 'амъ.
Вытачайте, братя, воаы кованіи,
Выводѣте коні, коні вороніи,
Запрѣгайте въ шлеи, шлеи ремѣнніи!
Вывеземо брата меже три дорозѣ,
15 Меже три дорозѣ, на биті гостинці;
Выкоплемо ему глыбоку долину,
Высыплемо на нѣмъ високу могилу,

- Посадимо на нѣмъ тройкое зѣлье:
 Першое зѣленько пахнющая мятка,
 Щобы поминала его рѣдна матка;
 Другое зѣленько крещачій барвѣнокъ,
 5 Щобы поминавъ го увесь его рѣдокъ;
 Третое зѣленько рутка дробнѣсенька,
 Щобы поминала его милесенька;
 Будуть дѣвки приходжати, тое зѣлье рвати,
 Будуть мого брата, брата споминати:
 10 «Ой не той ту лежить, що панщину робить,
 Ино той ту лежить, що у войсьму служити;
 Ой не той ту лежить, що Ляхамъ вслугуе,
 Ино той ту лежить, що Турка воюе.»

2.

(Вацл. изъ Олеська 498.)

- Ой у мѣстѣ Остророзѣ, въ великомъ обозѣ,
 15 Тамъ забито Козаченька въ воротахъ на розѣ;
 А люде ся избѣгали, кровцю тамовали,
 Молодому Козакови лѣкаря шукали.
 «Не треба ми ни лѣкаря, ни доктора Жида,
 Идѣть менѣ приведѣте черця зъ монастыря!
 20 Ой повѣй, вѣтроньку, съ Полци, изъ Литвоньки,
 Роздуй листы, подай вѣсти до мой родиньки!
 Най родина знае, най ся не цурае,
 Ой най менѣ молодому ратуночокъ дае!» —
 Скоро ся дѣзнала, листоньки писала,
 25 За молодымъ Козаченькомъ въ жалѣ помѣвала.
 Мати не вглѣвала, листы не писала,
 За молодымъ Козаченькомъ на службу давала.
 Не ховали попы, не звонили званы,
 Панъ Богъ знае, въ котрый мѣсць звѣдати те зоромы!..

3.

(Вацл. изъ Олеська 339.)

- Тамъ на горѣ стоить яворъ, яворъ зелененькій:
 Загибае на чужинѣ Козакъ молоденькій.
 «Загибаю, загибаю, прийде часъ вмерати,
 Ой прошу васъ, миліи братя, дайте мамцѣ знати!» —
- 5 Прийшла мати, прийшла мати, прийшла матеночка:
 Обернула бѣде личко напротивъ сыночка;
 «Ото видишь, мой сыночку, мое любе дитя,
 Не слухавъ есь отця, матки, таке твоє житя.» —
- 10 «Прошу, мати, прошу, мати, красно поховати,
 Щобы въ звоны зазвонити, въ суремки заграати.
 Буду, мати, умирати, красно мя сховайте,
 У всѣ дзвоны задзвонѣте, красно заспѣвайте!
 Нехъ же мене не ховають ні попы, ні дяки,
 Нехай мене поховають Украиньскій Козаки.
- 15 Сипте, братя, сипте, братя, високу могилу,
 Нехай каждый о томъ знае, шо съ коханя гину!
 Посадѣть ми, мои сестры, въ головкахъ калину,
 Нехай каждый о томъ знае, шо съ коханя гину:
 Будуть пташки прилѣтати калиноньку їсти,
- 20 Будуть менѣ приносити вѣдъ милои вѣсти!..»

4.

(Вацл. изъ Олеська 383 и моихъ 3 списка).

- А у поли два дубоньки, третій олененькій:
 Погибае на Украинѣ Козакъ молоденькій;
 Погибае, погибаетъ, либонъ хоче вмерти,
 «Ой идѣте, приведѣте дѣвчину до смерти!
- 25 Ой 'но тои не ведѣте; шо 'мѣ давно жохавъ,
 Ино тую приведѣте, шо 'мѣ теперъ зачавъ!» —
 «Ой знати жъ ты, Козаченьку, не справды вмерашъ,
 Шо ты собѣ предо смертю дѣвчины жадаешъ?» —

- Умеръ Козакъ, умеръ Козакъ, та й лежить на лавцѣ,
 Хорошенько его вбрали въ червоній китаецѣ;
 А ще краще поховають въ зеленій муравцѣ...
 Умеръ Козакъ, умеръ Козакъ и Козацька мова,
 5 А лишився кѣнь вороній и ясная зброя.
 Ой зѣйшлися Козаченьки до одной хаты,
 Взяли раду Козацькую, кому коня дати?..
 «Сотникови коня дати, Гетьманови зброю,
 Щобъ позволивъ поховати Козака съ стрѣльбою.
 10 Сотникови коня дати, Гетьманови зброю,
 Щобы везли, провадили Козака до гробу.» —
 Тешуть явѣрь, тешуть явѣрь, тешуть яворину,
 Молодому Козакови та й на домовину.
 Тѣло везуть, коня ведуть, кѣнь ся спотыкае,
 15 Молодая дѣвчинонька зъ жалю умѣвае.
 Тѣло везуть, коня ведуть, кѣнь головку клонить,
 Молодая дѣвчинонька бѣлы ручки ломить.
 «Ой не лони, дѣвчинонько, й мѣзинного палця,
 Бо вже нема и не буде Козака коханця!» —
 20 Ой якъ взяли Козаченька до гробу спускати,
 Ой взявъ за нимъ кониченько жалѣбненько ржати...

5.

(Видл. изъ Одеська 79.)

- Чорна роля заорана, гей, гей,
 И кулями засѣяна,
 Бѣлымъ тѣломъ зволочена, гей, гей
 25 И кровую сполощена.
 Лежить Козакъ на купинѣ, гей, гей,
 Накривъ очи червоюю,
 Червоюю китаѣкою, гей, гей,
 Накривъ очи китаѣкою,
 30 А нѣ трумны, а нѣ ямы, гей, гей,
 А нѣ вѣтця, а нѣ мамы,
 А нѣ кому задзвонити, гей, гей,
 А нѣ кому затужити.

- Звонять коні копытами, гей, гей,
 А вояки острогами,
 Звонять коні копытами, гей, гей,
 А вояки острогами.
- 8 Летить воронъ съ чужихъ сторонъ, гей, гей,
 На могилѣ усѣдае,
 Очи ему выпивае, гей, гей,
 Очи ему выпивае.
 Ходить мати гукаючи, гей, гей,
- 10 Сына своего шукаючи:
 «Ой я твого сына знаю, гей, гей,
 Бо я зъ него попасть маю.» —
 «Скажи менѣ, воронъ милый, гей, гей,
 Чи мой сынокъ еще бѣлый?»
- 15 Чи его очі ясенькый, гей, гей,
 Та чи уста румянькый?...
 Скажи менѣ, воронъ милый, гей, гей,
 Чи мой сынокъ еще бѣлый,
 Чи волосъ бѣлѣется, гей, гей,
- 20 Та чи личко румянится!» —
 «Вже его уста синенькый, гей, гей,
 Вже му волосъ чорненьке,
 А на личку присѣдаю, гей, гей,
 Очи ему выпиваю!...»

6.

(Вашл. изъ Олеська 76 и мойхъ 2 списка.)

- 25 Румянъ поле покрывае,
 Де Козакъ ся проѣжджае;
 Ой выѣхавъ край могилы,
 Край могилы, верховины.
 «Ты, могило, верховино,
 30 Чому 'сь рано не горѣла?» —
 «Ой я рано не горѣла,
 Бо 'мъ кровцѣю обкипѣла.» —
 «А якою?» — «Козацькою,
 Половину изъ Ляцькою.» —

- Ой йдуть Ляхи, на три шляхи,
 А Козаки на чотыре,
 А Татаре поле вкрыли,
 За Татарми обѣзъ иде,
 5 За обозомъ кѣнь Турецкій,
 На томъ коню сынъ Козацкій:
 Въ праву руку шаблю хапле,
 А съ той шаблѣ кровця капле.
 Летить воронъ, сумно краче,
 10 Иде мати, ревнѣ плаче,
 Своимъ житьемъ проклинае,
 Свого сына не пѣзнае.
 Седить воронъ надъ скалою,
 Похитуе головою:
 15 «Ой я твоего сына знаю,
 На день тричѣ попасть маю,
 На кучерѣ наступаю,
 Чорнѣ очи выдѣбаю,
 Бѣлѣ лица высысаю.» —
 20 Иди, стара, до домочку,
 Возьми пѣску въ праву ручку,
 Посѣй его въ городочку!
 Якъ той пѣсокъ въ гору зѣйде,
 Тогдѣ твой сынъ до тя прѣйде!..

7.

(Вацл. изъ Олеська 488.—Паул. I, 145 и мнѣхъ 2 списка.)

- 25 Ой три лѣта, три недѣли,
 Якъ Козака въ лѣсѣ вбили:
 Подъ яворомъ зелененькимъ,
 Лежить Козакъ молоденькій:
 На немъ тѣло почорнѣло,
 30 А вѣдъ вѣтру струпѣшѣло;
 Надъ нимъ коникъ зажурився,
 По колѣна въ землю вбився.

- «Не стѡй, коню, надо мною,
 Виджу жь бо я ширѡсть твою!
 Бѣгай, коню, дорогою,
 Вдарь въ ворота головою,
 5 Ой выйде братъ — утѣшится,
 Выйде мати — зажурится:
 «Десь ты, коню, пана подѣвъ?
 Чи ты его въ степу згубивъ,
 Чи ты его въ море впустивъ,
 10 Чи ты его съ себе скицувъ,
 Чи, може, вѡнъ въ вѡйнѣ згинувъ?» —
 «Нй я его въ степу згубивъ,
 Нй я его въ море впустивъ,
 Нй я его съ себе скинувъ:
 15 За мной Турки надѡгнади,
 Пана мого зъ мене зняли.» —
 Ой цыть, мати, не журися,
 Ой вже твої свинъ оженився,
 А взявъ собѣ за жѣночку,
 20 Въ середь поля могилочку!
 Возьми, мати, пѣску въ жменю,
 Постѣй его на каменю,
 Ходи къ нему зѡрочками,
 Поливай го слозочками:
 25 Якъ той, мати, пѣсокъ зѡйде,
 Тогда сынъ твої зъ вѡины прїйде!»

8.

(Вадл. изъ Олеська 500. — Макс. 1834 г. 149 и монхъ 4 списка.)

- «Вѡдки йдете?» — «Съ подѣ Дунаю.» —
 «Що тамъ чути въ вашимъ краю?» —
 «Мати, мати, зле чувати,
 Хочуть, мати, бранцѣвъ брати!
 30 Идутъ Турки на три шнурки,
 А Татарѣ на чотыре,
 А Козаки поле вкрыли,

- А за ними вѣзъ покритый,
 А въ тѣмъ возѣ Козакъ вбитый,
 Надъ яворомъ воронъ краче,
 Козацкая мати плаче...
- 5 «Ой цыть, мати, не журися,
 Твой сынонько оженився:
 Взявъ вѣнъ собѣ красну дочку,
 Въ чистѣмъ полѣ могилочку;
 Кѣнь му стоить въ головонькахъ,
 10 А крукъ седить у ноженкахъ,
 Въ правѣй руцѣ палашъ держе,
 А съ палаша кровця тече...
 Надъ яворомъ воронъ краче,
 Козацкая мати плаче:
- 15 «Не кричь, мати, не кричь, на плачь!
 Не дуже го порубано,
 Не дуже го пострѣляно:
 Но рученьки на штученьки,
 Головонька на чотыре,
 20 Бѣле тѣло, якъ макъ дробно.
 Шукай, мати, лѣкароньки,
 Зеленой муравоньки!
 Будуи, мати, дѣмъ яловый,
 Будуи, мати, дѣмъ кленовый,
 25 Темненькую свѣтличеньку,
 Высокую могилоньку!..»

9.

(Вацл. изъ Олеска 422.—Макс. 152 и монхъ 2 списка.)

- Ой кѣнь летить, трава шумить,
 Ой тамъ Козакъ забить лежить,
 На травонцѣ головою,
 30 Накрывъ личко китайкою,
 Заслугою Козацкою,
 Та й ставъ надъ нимъ коникъ вго,
 Бѣ кошытомъ, жалуе го.

- «Не стой, коню, надо мною,
 Вже я виджу щирость твою!
 Бѣжи, коню, дорогою,
 Чорнымъ лѣсомъ стеженькою!
- 5 Выйде къ тобѣ моя мати,
 Буде за мене пытати:
 «А де, коню, сынъ мой дѣвся?
 Ци въ Дунаю не втопился?»—
 «Ой знай, коню, що казати,
 10 Скажешъ коню: «Не втопился,
 Але, мати, оженився:
 Ой взявъ собѣ паняночку,
 Въ середь поля земляночку,
 А на личку румяная,
 15 На ней сукня зеленая!»—
 «Ой жебы я коня мала,
 Охъ, то бы я поѣхала,
 А мѣсточко вѣдь мѣсточка,
 Ци хороша невѣсточка?..»—
 20 «На що, мати, о томъ дбати?
 Лѣпше дощокъ пошукати,
 Хатку ему збудовати:
 Безъ дверь хатку, безъ вѣконецъ,
 Бо вже ему прійшовъ конецъ!..»

10.

(Максимовичъ 153 и мой одинъ списокъ.)

- 25 Трава шумить, коникъ бѣжитъ,
 Тамъ убитый Козакъ лежитъ,
 На купинѣ головою,
 Накрывъ очи осокою;
 Ой ще Козакъ не конае,
 30 Орелъ въ очи заглядае,
 На кучеря наступае,
 Вѣнь то его доглядае:
 «Ой, орлоньку, соколоньку!
 Лети жь въ мою стороньку,

- Дай же знати родинонцѣ,
 И рѣдной матинонцѣ!
 Но не кажи, що я вбитый,
 Але кажи, що я взятый:
 5 Заслуживъ си въ Хана дочку,
 Въ чистомъ полю могилочку;
 А Татарская дѣвчина
 Полюбила Татарина;
 А Татаринъ — пестрый сынъ,
 10 Водить кони Козацкия:
 Кони жь мои Козацкия,
 Не пьютъ воды Дунайской!
 Турецкая землеювка
 Шабельками пощечана,
 15 Слезоньками подмачана!..»

11.

(Вацл. изъ Олеска 443.—Максимовичъ 102 и мой списокъ.)

- Ой у лузѣ береза стояла,
 А на березѣ зазуля ковала;
 Пыталася зазуля березы:
 «Ой, березонько, чомъ ты не зелена?..»—
 20 «Ой, якъ я маю зелена бути,
 Коли пѣдо мною Татары стояли,
 Копытами землю грасовали,
 Мечами гѣлье обгинали,
 Ясенькия огни роскладали,
 25 Кирничной воды доставали,
 Въ крышталевѣ фляшки наливали;
 Самборовцѣ шапочки зносили,
 Та й гультая живцемъ на пале вбили.»

12.

(Монхъ три списа.)

- Ой у поли жито гѳрчицею вкрито,
 А тамъ въ лѣсѣ край дороги Козаченька вѣшто,
 Вбито жъ его, вбито, затыгнули въ жито,
 Червоною китайкою головоньку вкрито.
- 8 Ой прійшла дѣвчина съ чорными очима,
 Вѳдокрыла китаечку, та й ся подивила.
 Ой прійшла другая, та вже не така,
 Вѳдокрыла китаечку, ревне заплакала!
 Ой прійшла дѣвчина, либонь его мила,
- 10 Вѳдокрыла китаечку, та й ся подивила.
 Ой прійшла другая, а вже не така,
 Вѳдхилила китаечку, та й поцѣловала:
 «Ой, устань, Козаче, ой встань молоденькій!
 Ходить, блудить по болоню твоѳй кѳнь вороненькій.» —
- 15 «Ой най же вѳнъ блудить, най нѳчку ночуе,
 Та чей же вѳнъ до родини дороженьку вчуе.
 Ой най же вѳнъ блудить, та най же бѣгае,
 Ой най моеѳ матусенцѣ вѣсточку подае!»

13.

(Максимовичъ 145.—Вацл. изъ Олеська 76.)

- Ой сѣвъ Козакъ ѣсти, идуть къ нему вѣсти:
 20 «Кидай, Козакъ, вечерати, часъ на коня сѣсти!» —
 Козакъ покидае, на коня сѣдае,
 Мати его рѳдненькая зъ жалю омѣвае.
 Не дай, Боже, смерти, въ чужѳмъ краю вмерти,
 Нема кому жаловати, головки звязати!
- 25 Воронъ прилѣтае, смерти доглядае,
 Бѣле лычко обѣдае, кости покидае!...

14.

(Вацл. изъ Олеська 225 и мой списокъ.)

- На Украинѣ всёго много, и паши и браги,
 Лише, шо тамъ Ляхи стоять, Козацькіи враги.
 На Украинѣ всёго много, меду и горѣвки,
 Краснѣ дѣвки, молодиці, а всѣ чорнобривки.
 5 На Украинѣ молодиці, шо въ червонныхъ ходять,
 Полотняныхъ не видають, бо ихъ сами робять.
 «Ты, дѣвчино, шо ты робишь, сорому не маешь,
 Чомъ Козакѣвъ, а не Ляхѣвъ, вѣрне не кохашь?» —
 «А що жъ, тое лихо робить старенькая мати,
 10 Гнала мене вѣдъ Ляшонька до самой хаты;
 А у Ляха вершокъ низкій, широкій опушки,
 Скоро мѣ Ляха зобачила, приставъ ми до душки.»

15.

(Вацл. изъ Олеська 472 и моихъ 5 списковъ.)

- Ой тамъ пѣдъ вишнею, тамъ пѣдъ черешнею,
 Ой тамъ Козакъ лежить,
 15 Ой скажится вѣнъ на головоньку,
 Шо го дуже болить:
 «Ой болить мене головонька,
 Та вѣдай же я вмру!
 Ой полюбивъ же я молоду дѣвчину,
 20 Самъ не знаю кому.
 Ой 'сли для того товариша мого,
 Дай же, Боже, ей!
 А если для того, для того другого,
 Жаль ся, Боже, ей!
 25 Ой выкопавъ же я въ полѣ кирпиченьку,
 Не одну, але двѣ:
 Ой полюбивъ же я молоду дѣвчину,
 Та людягъ, не собѣ!
 Ой выкопавъ же я въ полѣ кирпиченьку.

Та не пити воды:
 Ой полюбивъ же я молоду дѣвчину,
 Та не мати жены!
 Ой стелися, стели, зеленый барвінку,
 5 Яко листь по водѣ,
 Ой не тѣптеся, тяжкій вороженьки,
 Та й моей пригодѣ!
 Бо на мене една, бо на мене нынѣ,
 На васъ завтра двѣ.»

16.

(Вацл. изъ Олеська 497 и моихъ списковъ два.)

10 «Сама жъ я не знаю, що то за ноченька,
 А нй я не спала, нй мой оченька!
 Сама я не знаю, що чинити маю,
 Съ туги, закохана вмерати гадаю!
 Я на лѣжку лежала, три листа писала,
 15 До мого милого, що 'мъ го вѣрне кохала.
 Милый взявши, та й перечитавши,
 Тяженько затхнувши, та й не вѣдписавши.» —
 Тиха вода, тиха, берегами носитъ,
 Вже Козакъ молодой о вѣдправу просить:
 20 «Пусти жъ мене, пане, зведси на Вольня,
 Пише мила листы, що вже має сына!» —
 «Шкода жъ ты, Козаче, зведси вѣдсылати,
 Можешъ ты, Козаче на другихъ сказати.» —
 Впаде на колѣна, скаже: «Въ ймня 'тца й сына!
 25 Присягаю Богу, що моя причина!» —
 «Сѣдай, хлопче, коня, коня вороного,
 Поѣдемъ въ дорогу до кохана мого!» —
 Козакъ прїѣзжае, ворота втвирае,
 Вся родина выходить, Козака витае;
 30 Витае Козака вся еи родина:
 «Ой иди, Козаче, вмирае дѣвчина!» —
 Козакъ до свѣтлицы, миленька хоруге,
 Вѣнъ за рученьку, въ личенько цѣлуе:

«Пѣбье ты Козаче лихая година,
 Вѣдцуралась мене вся моя родина;
 Вѣдцурались мене и отецъ и мати,
 Про тебе, Козаче, що ты не видати.» —
 5 «Хоруй, мила, хоруй, Господь Богъ съ тобою!
 Якъ ся выхоруюшь, оженюсь съ тобою
 Благослови жъ Боже, и отецъ и мати,
 Въ щасливу годину та до шлюбу стати!»

17.

(Ср. Вацл. изъ Олеська 259. — Паули II, 55 и монхъ 4 списка.)

Ой лежитъ Козакъ на глыбокій долинѣ,
 10 Постеливъ собѣ въ голову сермянину;
 Дѣвчина ходить, зимную воду носить,
 А бѣдный Козакъ въ ней воды просить:
 «Ой дай му, мамо, хоть коновочку пива,
 Ней ся нашь той бѣдный Козачина!
 15 Ой якъ 'сли умре, то наша слава буде,
 А якъ не вмре, вѣнъ о насъ не забуде.» —
 Дѣвчина лежитъ въ отца, матки въ подушкахъ,
 А бѣдный Козакъ на сосновыхъ дошкахъ.
 Дѣвчина лежитъ въ отца, матки въ перинахъ,
 20 А бѣдный Козакъ на глыбокихъ долинахъ.
 За дѣвчиною отецъ, мати плаче,
 А надъ Козакомъ чорный воронъ краче.
 За дѣвчиною въ всѣ звоны задзвонили,
 А за Козакомъ всѣ звѣри затрубили.
 25 Уже дѣвчиноньку до гробу спускають,
 А Козаченька всѣ птахи розрываютъ.

18.

(Вацл. взъ Олеська 281 и мойхъ 4 списка.)

- Ахъ сяду жь бо я, сяду, та й стану тужити,
 Поѣхавъ миленькій на Вкраицу служити!..
 Кобъ я мала вѣрну слугу, послала бь по него,
 Ой пай же прїѣде, бо ми тяжко безъ него.
- 8 Охъ любили мы ся обое сердечне,
 Присудивъ намъ Господь росстатися конечно.
 «Де жь ты ѣдешь, мой милый Козаченьку?
 Кто жь тобѣ постелить бѣлую постѣленьку?» —
 «Постелить ми ся зелена буковина,
 10 Пôдъ головоньку синая жупанина.» —
 Рôкъ ся любили, два ся не видѣли,
 Скоро ся узрѣли, заразъ ся поболѣли:
 Дѣвчина тужить въ матерки въ коморонцѣ,
 Козачокъ тужить въ зеленій дубровонцѣ.
- 15 Дѣвчина впала на бѣлу постѣлоньку,
 Молодній Козакъ пôдъ бѣлу березоньку.
 Дѣвчина мае меду, вина досить,
 А бѣдний Козакъ зимной воды просить.
 «Подайте менѣ зимной воды пити,
 20 Козацькіи уста смутній закропити.» —
 Надъ дѣвчиною родина ся жалуге,
 А надъ Козаченькомъ сива зазуля куге.
 За дѣвчиною отецъ, мати плаче,
 А за Козаченькомъ чорный воронъ краче.
- 25 За дѣвчиною всѣ звоньы зазвонили,
 А за Козаченькомъ всѣ кавки закавчили.
 Ой дѣвчиноньку три попы ховалъ,
 А Козаченька вовки роспарпали.

19.

(Паули II, 20 и мойхъ 3 списка.)

- А дѣвчина на грибы ходила,
 30 Въ темнôмъ лѣсѣ въ гаю заблудила,
 Здыбавъ сю Козакъ молоденькій,
 Та що пôдъ нимъ коникъ вороненькій:

- «Ты, Козаче, Козаче гайдаю,
Выведи мя ай зъ гаю до краю!» —
«Дайся, дѣвча, менѣ на пѣдмову,
Выведу тя зъ гаю на дорогу.» —
- 5 «Жебы 'мъ мала день и нѣчь блудити,
То ся не дамъ зъ розуму зводити.» —
«Куплю я тѣ коновочку пива,
Такой я тя звезду, чорнобрѣва.» —
«Купуй, купуй, Козаче, й другую,
10 Не звездешъ ты мене молодую!» —
«Куплю я тѣ коновочку меду,
Такой я тя зъ розумоцьку звезду.» —
«Купуй, купуй й другую горѣвки,
Такъ не звездешъ невиномою дѣвки!» —
- 15 Въ коновочцѣ все мѣдъ потахас,
Вже дѣвчинѣ розуму нестас.
Вывѣвъ дѣвку пѣдъ бѣлу березу,
Зрадивъ дѣвку пяну, не тверезу.
А зъ за горы буйный вѣтеръ вѣс,
- 20 Ажъ тамъ Козакъ пшениченьку сѣс.
Ой сѣе вѣнъ, сѣе, сѣвбы не доходить,
Вже дѣвчина зъ обѣдомъ приходить:
«Ой ты, дѣвко, наднѣсь тебе дѣдко,
Я россѣявъ пшениченьку рѣдко.» —
- 25 «Ой обѣдай, Козаче, не думай,
Буде твоя пшениця, якъ думай.
Ой но думай, Козаче, о Бозѣ,
Буде твоя пшениченька въ стозѣ.» —
А вже Козакъ пшениченьку косить,
- 30 Тамъ дѣвчина детину врнносить.
«Ой на жъ тобѣ, Козаче, детину!
Якъ не возьмешъ на покѣсь покину.» —
«Ой на жъ тобѣ девятеро хлѣба,
Скажи, скажи, на якого дѣда?» —
- 35 «Я не хочу твого хлѣба брати,
Таки буду на тебе казати.» —
«Ой на жъ тобѣ десятеро овецъ,
Скажи, скажи, що то якій вдовець!» —
«Я не хочу твоихъ овецъ брати,

- Таки буду на тебе казати.»—
 «Ой на жь тобѣ фасочку масла,
 Вѣдчепися, дѣвчино напасна!
 Ой возьми си и сѣру корову,
 5 Возьми собѣ детину до дому!
 Ой на жь тобѣ пять кѣрцѣвъ пшеници,
 Годуй, годуй сына у свѣтлицѣ!
 Ой на жь тобѣ ще дѣжочку сыра,
 Годуй, годуй Козацького сына!»—
 10 А вже Козакъ дробне листье пише,
 Тай детину ноженьковъ колыше:
 «Люляй, люляй, ой ты малый враже,
 За тобою вся худоба ляже!
 Люляй, люляй, ой ты малый чортку,
 15 Здеруть зъ мене остатню сорочку!»

20.

(По двумъ моимъ спискамъ.)

- Ой по пѣдъ гай, гаємъ зелененькимъ,
 Ходить, блудить Козакъ молоденькій.
 Приблукався до вдовы небоги:
 «Ой ты, вдово, переночуй мене!
 20 Мѣй ти коникъ стані не застоить,
 Ясна зброя клиночка не вломить,
 Я самъ молодъ лѣжка не залезу...
 Ой ты, вдово, збуди жь мя раненько,
 Такъ раненько, щобы не видненько!
 25 Бо ми треба на войну ѣхати.»—
 Ой спить Козакъ, ой спить молоденькій,
 Вдовонька не будить, хоть вже день бѣленькій.
 Ой спить Козакъ, сонце пѣдъ полудне,
 Обудився а саме въ полудне.
 30 «Ой ты, вдово, зрадниченько моя!
 Зрадила 'сь ты мене молодого,
 А втрачу я коня вороного,

А втрачу я всю Козацьку зброю,
 Все жь то, вдово, а все за тобою!..
 Зрадила 'сь ты мене молодого,
 Зраджу я тѣ батенька старого,
 5 Хоть не батка, то рѣдную неньку,
 Хоть не неньку, тебе й молоденьку.»

21.

(Вацл. изъ Олеська 275 и моихъ 3 списка.)

Ой у поли кирниченька одна,
 Тече зъ неи водиця холодна;
 Коло неи розмай зѣлье сходить,
 До дѣвчины Козаченько ходить.
 10 «Ой не ходи, Козаче, до мене!
 Бо не слава на тебе й на мене.» —
 «А я теи славы не боюся,
 Кого люблю, сяду, обіймуся.» —
 Я казала, що то мѣсяць сходить,
 15 А то Козакъ по Самборѣ ходить,
 За поводы въ ручкахъ коня водить.
 Вѣдхилю я новую квартиру,
 Подивлюся безъ мѣсто по рынку,
 Ажь тамъ Козакъ по рыночку ходить,
 20 У гетмана выслуги ся просить:
 «Пусти мене, мѣй пане, до дому,
 Затужила дѣвчина за мною!» —
 «Не такъ вона, якъ ты по нѣй тужишь,
 «Не пуцу ты, ажь року дослужишь.
 25 Скажу тобѣ коня вѣдбрати,
 Скажу тебе въ кайданы вквати.» —
 «Не куй мене, мѣй пане, въ кайданы,
 Закуй мене у вдовы до лавы!
 Не куй мене, мѣй гетмане, тутки,
 30 Заведи мня до вдовоньки утки!
 Бо въ вдовоньки мѣдъ, горѣвка добра,
 Ще й вдовина дѣвчина надобна.
 У вдовоньки мѣдъ, горѣвку пити,
 А вдовину дѣвчину любити.»

45.

(По 4 момъ спискамъ).

- Козакъ молодой по обозу ходить,
 Свого ся пана на вѣдправу просить:
 «Ахъ вѣдправъ мене, мѡй пане, Гетьмане,
 Най ся дѣвчина другому не дѡстане!» —
- 5 «Не вѣдправляю тя, ой мѡй вѣрный служенько,
 А поки тобѣ не зроблю весѣленько.» —
 Ой розѡгрався пѡдъ Козакомъ кѡнь, кѡнь,
 Та й побѣгъ же вѡнъ до дѣвчиноньки въ заводъ,
 А дѣвчинонька Козаченька витае,
 10 А дѣвчинонька Козаченька пытае:
 «Чи ты, Козаче, поводонькѡвъ не маєшь,
 Що ты коника въ рученькахъ не тримавшь?
 Ахъ дала жъ бы я тѣ на поводоньки, дала,
 Кобы ся моя матѣнка не дѡзнала;
- 15 Бо скоро бы ся моя 'мати дѡзнала,
 Заразъ бы вона мя за нелюба дала.»
 «Якъ же тя буде за нелюба давати,
 Дай же ты менѣ на Украину знати!
 А я изберу сто кониченькѡвъ люду,
 20 Вѡдѡйму тебе нелюбови вѡдъ шлюбу.
 А я изберу сто кониченькѡвъ Лягвы,
 Та й нарѡблю я твоѣй матѣнцѣ битвы.»

43.

(Вад. изъ Олеська 440. — Макс. 169. — Наули II, 81 и монхъ 2 списка.)

- Ой дубъ на дуба гилѣмъ похилився,
 Коникъ на Козака дуже засмутився.
- 25 «Ой коню мѡй, коню, коню вороженькѡй!
 Чомъ ты, коню, їдешъ шось такий смутенькѡй?
 Чи тѣ докучила та кульбака моя?
 Чи тѣ докучила ясенькая зброя?
 Чи я тѣ самъ докучивъ, Козакъ молоденькѡй?...» —

- «Нй ми докучила та кульбака твоя,
 Нй ми докучила ясенькая зброя,
 Нй ты ми докучивъ, Козакъ молоденькій,
 Но ми докучила тота корчма твоя,
 5 Того жъ я сумнепкій, що ты молоденькій,
 Куд а ино їдешъ, корчмы не минаешъ,
 Куд а ино ходишь, їшь, пьешъ и гуллешъ,
 А о мене, воронъ коня твого, та й не дбаешъ;
 А до горы їдешъ, мене пѳдтинаешъ,
 10 А якъ зъ горы їдешъ, то и не стримаешъ,
 Черезъ луги їдешъ, то й не попасавъ,
 Черезъ дунай їдешъ, то й не наповашъ!..»

23.

(Изъ Сяноцкаго округа и изъ Земненской столицы.)

- Верхъ Бескида зеленого
 Пасе Япчикъ коня своего,
 15 Пасе, пасе, попасуе,
 На нѳго си посвистуе:
 «Коню, коню черногривый,
 Чомъ есъ сумный, невеселый?
 Ци ти вадить зброя моя,
 20 Ци сукенка соболѳва?» —
 «Не вадить ми зброя твоя,
 Нй сукенка соболѳва,
 Лемъ ми вадять труды твои,
 Кажду пѳчку до милон,
 25 Мене вяжешъ на рыночку,
 Самъ си ляжешъ въ постѳлочку,
 Передъ тобовъ пивце, винце,
 Передо мновъ згниле сѳнце.»

24.

(Вацл. изъ Олеська 402 и монхъ 6 списковъ.)

- Ой ѣхали Козаки зъ обозу,
 Стали собѣ конецъ перевозу,
 Стали собѣ гадоньку гадати:
 «Де жь мы будемъ нѣчку начовати?..
 5 Єденъ каже: «Ой быстрая рѣчка.» —
 Другій каже: «Ѣдьмо, невеличка!» —
 Третій каже: «Хоть ся коня збуду,
 А въ дѣвчины на вечеру буду.» —
 Пріѣхали, стали на дворѣ,
 10 Ще ся свѣтитъ въ Марисѣ въ коморѣ.
 Чи не выйде Марисина мама,
 Не такъ мама, якъ Мариса сама?..
 Ой не выйшла Марисенька съ хати,
 Ино выйшла Марисина мати:
 15 «Не начуйте, Козаки, на дворѣ,
 Не збудѣте Марисю въ коморѣ!» —
 Марисенька въ недузѣ лежала,
 Чорнымъ шовкомъ головку звязала,
 Ажъ зъ за моря зѣлья забажала.
 20 Котрый Козакъ тройзѣля дѣстане,
 Той зо мною до вѣнчаня стане!» —
 Оббрався Козакъ тройзѣля дѣстати,
 Взяла надъ нимъ зазуля ковати:
 «Тяжко тобѣ тройзѣля дѣстати,
 25 А ще тяжше, до вѣнчаня стати.» —
 «Ой е въ мене три кони на станѣ,
 То Марисѣ тройзѣля дѣстану.
 Єденъ коникъ, якъ сокѣль сивенькій,
 Другій коникъ, якъ лебѣдь бѣленькій,
 30 Третій коникъ, якъ воронъ чорненькій.
 Ой тымъ сивымъ до моря доѣду,
 А тымъ бѣлымъ море переѣду,
 А тымъ чорнымъ тройзѣля дѣстану,
 И зъ Марисенькой до вѣнчаня стану.» —
 35 Ой ставъ Козакъ тройзѣля копати,

- Взяла надъ нимъ зазуля ковати:
 «Ой тяжко тобѣ тройзѣля вкопати,
 А ще тяжче до вѣньчана стати.
 Не копай вже, Козаче, тройзѣля,
 5 Бо въ Марисѣ вже зъ другимъ весѣля!» —
 Ой давъ Козакъ коника тримати,
 А самъ ся взявъ зъ Марисей витати;
 Въ правій ручцѣ шабельку тримае,
 А лѣвою Марисю витае:
 10 А въ городѣ макѡвка брѣнѣла,
 Та Марисѣ головка злетѣла:
 «Отъ то жь тобѣ, Марисю, тройзѣля.
 Не зачинай безъ мене весѣля.
 Отъ всѣмъ буде такая заплата,
 15 Котрѣ зводять вѣрного Козака!»

25.

(Гуцульская.)

- Не копай ты, ледѣнику, не копай тройзѣля!
 Дѣвчина збрехала, въ дѣвчины весѣля.
 А я прійшовъ на задвѡрьѣ сорокѡвця мѣню,
 Дѣвчѣ въ вѣнку похожу: «Що дѣєшь, ледѣнио?» —
 20 «Не смѣй же ся, дѣвчинонько, коли зъ тя съ не смѣю,
 Даю жь тобѣ тройзѣлечко, коли мнѣ не вѣришь!» —
 Одновъ ручковъ ледѣничокъ тройзѣлье подае,
 Друговъ ручковъ та вѣночокъ зъ головки зтягае.

26.

(Моихъ два списка.)

- Перепеличенька, та й не величенька,
 25 По полѣ лѣтае, траву прогортае,
 Траву прогортае, голубка шукае.
 «Сивый голубочку, седишь на дубочку,
 Гадочку гадаєшь, що любки не маєшь!» —
 «Серденько, матусю, де 'сь дѣла Ганусю?» —

- «Пішла до потока б'їлі нѣжки мыти.» —
 Козакъ до потока, тамъ нема Ганусї.
 «Серденько, матусю, де 'сь д'їла Ганусю?» —
 «Пішла до садочку, рвати барв'їночку.» —
 5 Козакъ до садочку, тамъ нема Ганусї.
 «Серденько, матусю, де 'сь д'їла Ганусю?» —
 «Пішла до дунаю, б'їлі хусты прати.» —
 Козакъ до дунаю, тамъ нема Ганусї.
 «Матусенько мила, де 'сь Ганусю д'їла?» —
 10 «Пішла до кѣмнати, постѣленьку слати.» —
 Козакъ до кѣмнати, тамъ найшовъ Ганусю:
 «Ганусю, серденько, червона роженько!
 Стели же лѣженько, присунься близенько,
 Присунься близенько до мого серденька!
 15 Будемъ говорити, якъ на свѣгѣ жити.»

27.

(Вацл. изъ Олеська 226 и мой списокъ.)

- На широкѣмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потопае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 20 «Ратуї мене, батеньку,
 Бо я молодъ Козакъ потопаю!» —
 А батенько до човна,
 А нї човна, нї весла!
 «Ої загинешъ, мѣй сыноньку, загинешъ!» —
- 25 На широкѣмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потопае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 «Ратуї мене, матенько,
 30 Бо я молодъ Козакъ потопаю!» —
 А матенька до човна,
 А нї човна, нї весла!
 «Ої загинешъ, мѣй сыноньку, загинешъ!» —

- На широкомъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 5 «Ратуй мене, братеньку,
 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»
 А братенько до човна,
 А нй човна, нй весла!
 «Ой загинешъ, мѡй братеньку, загинешъ!»—
- 10 На широкѡмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае!
 Просить вѣнъ ратунку:
 «Ратуй мене, сестронько,
 15 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»—
 А сестронька до човна,
 А нй човна, нй весла!
 «Ой загинешъ, мѡй братеньку, загинешъ!»—
- 20 На широкѡмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 Ратуй мене, миленька,
 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»—
 А миленька до човна,
 25 Вже в човенъ и весло:
 «Ой не згинешъ, мѡй миленькій, не згинешъ!»...

28.

(Рус. 23. — Паули II, 14 и мовхъ два списка.)

- Ой цѣльый день Кременюшка а нй ѣвъ, а нй пивъ,
 Ой цѣльый день Кременюшка у тузъ ходивъ.
 30 Ой, а свои неньки - мамки за столы садивъ,
 Ой, а свои сукни дрогй у скрынѣ ховавъ,
 Ой, а свои вина, пива та позатачовавъ,
 Ой, а свои воронъ конй та на станѣ ставивъ.

- Ой, поѣхавъ Кременюшка та за три войни,
 Ой, а его неньки-мамки зависливѣ були,
 Ой, писали дробнѣ листы, та до него слали,
 А на жѣнку Катеринку все ворождовали:
- 5 «Ой вже жъ твои неньки-мамки та порозганяй,
 Ой вже жъ твои сукнѣ дрогѣ та посхожованѣ,
 Ой вже жъ твои вина, пива повытачованѣ,
 Ой вже жъ твои воронѣ конѣ та позѣѣжованѣ!»—
 Ой прѣѣхавъ Кременюшка ой изъ трохѣ войнобѣ,
- 10 Ой запукавѣ, та застукавѣ, у новѣ ворота:
 «Выйди, выйди, Катеринко, сама молода!»—
 Выйшла, вышла Катеринка вѣдчиняти ворота,
 А вѣнѣ ей стявѣ головоньку изъ плеча...
 Ой прѣйшовѣ же Кременюшка до новой стаенки:
- 15 А вже жъ его воронѣ конѣ позастоюванѣ!
 Ой прѣйшовѣ же Кременюшка до своей пивницѣ:
 А вже жъ вина, пива позацѣтованѣ.
 Ой прѣйшовѣ же Кременюшка та до своей скрипѣ:
 А вже жъ его сукнѣ дрогѣ та позлежованѣ!
- 20 Ой прѣйшовѣ же Кременюшка до новой свѣтлицѣ:
 А вже жъ его неньки-мамки позасежованѣ!
 А старая его мати на креселку сидѣть,
 Маленькое воробятко на рукахѣ держитѣ:
 «Теперь же я, моя мамко, щобѣ Бога ся не боявѣ,
- 25 Теперь бы я тобѣ, мати, до порога главу стявѣ!» —

29.

(Паули II, 29 и моихъ два списка.)

- Край дунаю могилонька,
 Край могилы долинонька,
 Тамѣ водиця кириченька,
 Тамѣ водиця студененька,
- 30 Козакѣ коня наповас,
 Дѣвча воды приливас.
 «Ходи, дѣвча, ходи зѣ нами,
 На Украину съ Козаками!
 А вѣ насѣ край не такѣи,
- 35 Мы Козаки молодѣи,

- У насъ горы золотіи,
 У насъ воды медовіи,
 А травоньки шовковіи,
 У насъ вербы грушки родять,
 5 У насъ дѣвки въ злотѣ ходять!» —
 А дѣвчина послухала,
 Та съ Козакомъ поѣхала.
 Ёде гору, ёде другу,
 А на третю выѣзжае,
 10 Козакъ коня попасае.
 Стало дѣвча, заплакало,
 Козака ся запытало:
 «Де въ васъ горы золотіи?
 Де въ васъ воды медовіи?
 15 Де въ васъ травы шовковіи?»... —
 Ёнъ й каже: «А хто умный,
 А хто умный и розумный,
 Нехъ ся не дасть на пѣдмову
 Козакови молодому!» —
 20 Дѣвча собѣ нагадало:
 «Що ми мати не казала,
 Бы 'мъ съ Козакомъ вандровала,
 Ахъ, а я жъ ей не слухала!»...

30.

(Три списка — одинъ изъ Сявощаго округа; ср. Наули II, 28.)

- Край дороги широкои,
 25 Кирниченьки глубокои,
 Козакъ коня наповае,
 Дѣвча воду наливае. —
 Козакъ дѣвча пѣдмовляе:
 «Вандруй, вандруй, дѣвча, зъ нами,
 30 Эъ молодыми Козаками!
 А въ насъ вербы грушки родять,
 Въ насъ дѣвчата въ злотѣ ходять,
 А въ насъ горы золотіи
 А въ насъ рѣчки мѣдяніи!» —

- «Щѣлый святъ в'мъ звандровала,
 Злотыхъ гѣръ е'мъ не видала:
 Всюда горы камѣнній,
 Всюда рѣки водяніи!
- 5 Ой выйду я на горбочокъ
 Поглянуся въ долиночокъ;
 На долину папяночки,
 Тамъ зберають фіялочки,
 На недѣлю на вѣночки;
- 10 Ино я ихъ не зберала,
 Тѣлько 'мъ ревне заплакала,
 До батенька листъ писала:
 Ней ся батько не турбуе,
 Ней посагу не готуе!
- 15 Ой бо я вже посагъ взяла,
 Въ чистѣмъ полку присягала,
 Пѣдъ яворомъ зелененькимъ
 Изъ Козакомъ молоденькимъ!»

31.

(По двумъ спискамъ, но неполнымъ.)

- Ой у мѣстѣ Гусятинѣ на высокѣмъ ганку,
 50 Сидитъ Козакъ окованый за Гандзю коханку.
 «А за що вѣнъ окованый?—За бѣленьку шѣю,
 Таки пѣду до Гандзунѣ, хоть смерти пожю!»—
 «А за що вѣнъ окованый? — За бѣленькѣ ноги,
 Таки пѣду до Гандзунѣ до моеѣ небоги!»—
 25 «А за що вѣнъ окованый? — За бѣленькѣ руки,
 Таки пѣду до Гандзунѣ, хоть притерплю муки!»—
 «А якъ взяли Козаченька по пѣдъ самѣ ребра:
 Ой вже жъ менѣ молодому Гандзунѣ не треба!..»

32.

- Ой пѣдъ гаёмъ, гаёмъ зелененькимъ,
 Стоить дунай широкій, быстренькій;
 Надъ дунаёмъ яворъ зелененькій,
 Пѣдъ яворомъ Козакъ молоденькій,
 5 Стиха собѣ на кобзонцѣ грае,
 Струна струнѣ голосу додае,
 Ой мати такъ сына навчае:
 «Маешъ, сынку, жѣнку молоденьку,
 Не дай же ей роспусту тяженьку!» —
 10 А зъ вечера комора брѣмѣла,
 А въ пѣвночи нагайка шумѣла,
 На рѣзвѣтѣ миленька заснула.
 Ой спить мила, вже день бѣлесенькій,
 Ой спить вона, якъ бозъ синесенькій!
 15 «Давъ бы 'мъ, мати, коня вороного,
 Кобъ хто збудивъ пріятеля мого!» —
 «Шкода, сыну, коня вороного,
 Вже не буде пріятеля твого!» —
 «Давъ бы 'мъ, мати, всю Козацьку зброю,
 20 Кобъ хто збудивъ миленькую мою!» —
 «Шкода, сыну, Козацькои зброи,
 Вже не буде миленькои твоей!» —
 «Ой давъ же бы 'мъ Козацкіи лѣки,
 Кобъ хто збудивъ миленькую мою!» —
 «Не допоможуть й Козацкіи лѣки
 25 Вже заснула миленька на вѣки!» —
 «Абы 'сь, мати, три роки конала,
 Шо ты менѣ миленькую взяла;
 Абы 'сь, мати, на томъ свѣтѣ гнила,
 Шо ты мене зъ милой розлучила!..»

33.

Вацл. изъ Олеська 392 и монхъ 4 списка.)

- Гей, ѣхавъ Козакъ зъ Украины,
 Надыбавъ дѣвчину край долины,
 Надъ рѣчкою край дороги,
 Вымываетъ бѣлыя ноги;
- 5 Козакъ бачивъ, конемъ збочивъ,
 А подбѣгши, съ коня скочивъ:
 «Стѣй, дѣвчино, не лякайся,
 Та съ Козакомъ привитайся,
 Дѣвчино, та й небого!»
- 10 «Ой ты дѣвчино ты мила моя,
 Якъ же ты кличе мати твоя?» —
 «Богъ мня створивъ дѣвчиною,
 Пѣпъ мня хрестивъ Кулиною,
 Козаче, та й небоже!»
- 15 «Кидай, дѣвчино, сію долину,
 Вандруй зо мною на Украину,
 На Украинѣ, въ Запорожю,
 Козаченьки пробувають,
 Красныхъ панянокъ не мають;
- 20 Лишь въ насъ горы золотіи,
 А рѣченьки медовіи,
 А травоньки шовковіи,
 Кулино, та й небого!» —
 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мѣй!
- 25 Якій же буде поѣздъ твой?..» —
 «Не журися ты, Кулино,
 Ты дѣвчино, ты небого:
 Посаджу ты за бедрами,
 Обвяжу ты тороками,
- 30 Кулино, та й небого!» —
 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мѣй,
 Якій же буде обѣдъ твоій?..» —
 «Не журися ты, Кулино,
 Ты дѣвчино, ты небого:

Будемъ ѣсти, будемъ пити,
 При кирницѣ, студеницѣ,
 Козацькую саламаху,
 Козацькую затераху,

5 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, ой ты, пане мій!
 Якій же буде нѣчлѣгъ твоій?»—

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

10 Є у степу травы много,
 Нагребемо, постелимо,
 Вѣйлочище пѣдъ бочище,
 Кульбачище въ головище,
 Кулино, та й небого!»

15 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мой!
 Якій же буде палаць твоій?..»

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

А у степу край дунаю,
 20 Самъ я свою хижу маю:
 Густымъ лѣсомъ обсажена,
 Краснымъ цвѣтомъ оздоблена,
 Все, що маю, то сховаю,
 Въ рукавицю на полицю,
 25 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, бодай ты пропавъ!
 На що ты мене съ собой наморлявъ?»

«Сама 'сь, дѣвко, побродила,
 Що 'сь Козака полюбила;

30 Бо Козаки, то голяки:
 У Козака душа въ тѣлѣ,
 А сорочку воши зѣли,
 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, ой ты, пане мій!

35 Якій же буде розѣздъ твоій?»

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

Є у степу дорѣгъ много.

Куда схочу, туда скочу,
 Хочь икъ лѣсу, хочь икъ бѣсу,
 Хочь у поле, хочь у море,
 Кулино, таі небого!»

32.

(Вацл. изъ Олеська 485.)

- 5 Гей, на горѣ, на горѣ,
 Тамъ гуляли гусарі:
 Прійшовъ до нихъ та й Донець,
 Та хорошій молодець.
 «Чи любишь ты Донця?
 10 Чи по́дешь за Донця?..» —
 «Не люблю я Донця,
 Не по́ду за Донця.» —
 Доставъ Донець острый мечь,
 Знявъ головку зъ бѣлыхъ плечь,
 15 А самъ Донець по́шовъ пречь.
 Дѣзналися дворяне,
 Та панськіи Козаки:
 «Скоро Донця доженемъ,
 На дрѣбный макъ посѣчемъ.» —
 20 Скоро Донця дѣгнали,
 Назадъ ручки связали;
 Дали ему свѣтлицю,
 Темменькую шивницю,
 Зелѣзніи ворота,
 25 Сидить Донець сирота.
 Та дознався одноралѣ.
 Якъ му Донець та пропавъ,
 Та за яку причину?
 За вражую дѣвчину.
 30 «Помолю ся Богови,
 И святому Николѣ,
 А чей Донця узволи
 Изъ тяжкой неволи!»

33.

(Ваш. изъ Олеська 390. — Максим. 1827 г. 149 и мой списокъ.)

- Козакъ коня наповавъ, дзюба воду брала,
 Козакъ собѣ заспѣвавъ, дзюба заплакала.
 «Не плачь, дзюба, моя люба, теперъ я съ тобою,
 Якъ поѣду на Украину, заплачешъ за мною.
- 5 Хмара иде, дощикъ буде, ходѣмо до хаты,
 А тамъ будемъ, дзюбо любо, собѣ розмовляти.
 А що кому до того, що я дзюбу люблю,
 А я дзюбѣ, своєї любѣ, черевички куплю;
 Черевички съ китаѣчки, панчошка едвабна,
- 10 Якъ же дзюбу не любити, коли дзюба ладна?
 Кажи, дзюбо, моя любо, чи ты любишь мене?
 А я поду до матоньки просити о тебе.
 А я тебе, дзюбо, люблю, самъ Богъ тов знае,
 Прости мамы, прости тата, нехай насъ злучае!
- 15 Коло млина яворина, явѣръ похлился,
 Якъ ся зъ дзюбой не оженю, не буду жѣнився.
 Якъ же дзюбы не любити, коли дзюба ладна,
 Коло дзюбы стоды, туды, та й на коня гайда! —
 «Не вѣрь, дзюбо, Козакови, що вѣнъ люльку курить,
- 20 Бо вѣнъ мовить, шо ты возьме, а вѣнъ тебе дурить.
 Не вѣрь, дзюбо, Козакови, шо вѣнъ огонь креше,
 Бо вѣнъ поде до другои, та й на тебе бреше!» —
 Ой прибѣгъ мой кониченько та й передъ ворота:
 «Выйди, дзюба, моя люба, красенька, золота!» —
- 25 Ой не выйшла дзюба люба, ино си мати:
 «А хто хоче дзюбу взяти, най иде до хаты!» —
 Бодай тебе, дзюба люба, твои чорни очи!
 Не стоявъ бы мой коничокъ до темной ночи.
 Несчастливый кони мой, треба одѣхати,
- 30 А що було серцю миле, треба занехати.
 Ой поду я на гороньку, а на горѣ бузьки:
 Якій, такій иде до дзюбы, а я до Гануськи.
 Ой чия жъ то кирниченька, що голубъ купався?
 Ахъ чия жъ та дзюба люба, що я въ нѣ кохався? —

- «Ой вийду я на гороньку, махну я рукою:
 Навернися, Козаченьку, згину за тобою!» —
 А хто любить гарбузь, гарбузь, а я люблю дьню:
 А хто побить господаря, а я тосподиню.
 5 А хто любить губы, губы, а я печериць:
 А хто любить дівчатонька, а я молодиць.

34.

(Вацл. изъ Олеська 391.)

- Гей легла зазуленька по Украинь,
 Гей ронила сивы перя по долинь;
 Ой якъ тяжко сивымъ перямъ по долинь,
 10 Още тяжше сиротомиць на чужинь!
 Ходить голубъ надъ водою гукаючи,
 Своей милой голубоньки шугаючи:
 «Та ци спишь ты, сердце мое, та ци чуешь?
 Чомъ до мене, сердце мое, не говоришь?» —
 15 «Якъ я маю, сердце мое, говорити?
 Лежить нелюбъ на руненць, буде мене блии.» —
 «Ой вѣдсунься, сердце мое, вѣдъ нелюба,
 «Застрѣлю нелюба зъ лука, якъ голуба!» —
 «Ой ци забьешь, сердце мое, ци не забьешь,
 20 Завше ты сердцю моему жалю додаешь.» —
 «Покинь отця, покинь маму и всю родину,
 Ходи зъ нами Козаками на Украиню!
 На Украинь суха рыба изъ шафраномъ:
 Будешь жити за Козакомъ, якъ за паномъ.
 25 А у Полщѣ суха рыба изъ водою:
 Будешь жити зъ вражимъ Ляхомъ, якъ зъ бѣдою!»

35.

(По 3 спискамъ.)

- Ой дай же, Боже, недѣлоньки дождати!
 Ой пошлю жь бо я до дівчиноньки въ сваты.
 Ой а дівчинонька стихонька промовляе,
 30 Мене молодого якъ по серденьку красе.

- Ой чи не будешь, дівчинонько, тужити,
 Якъ я поїду на Україну служити?». —
 «Ой не буду, Козаченьку, не буду,
 Ино ты за ворота, я тебе забуду». —
- 5 Ино взявъ Козакъ за браму вѣбжджати —
 Взяла дівчина бѣлы ручки лопати;
 Ой взявъ Козакъ на гору вѣбжджати —
 Взяли дівчину на вѣтеръ пѣдоймати;
 Ой ставъ Козакъ та зъ горы ся спускати —
- 10 Взяли дівчину водою вѣдливати;
 Ой взявъ Козакъ та черезъ дунай плисти —
 Пѣшли за Козакомъ та й Частенькїи листы:
 «Ой вернися, Козаченьку, до дому:
 Впровадивъ ты дівчиноньку до гробу!» —
- 15 «Ой въ него дорога, ой а въ мене другая:
 Ой, головко жъ моя, головко несчастная!
 Ой я гадала, що не буду тужити,
 Приїде ще съ туги головою чаложити!»....

36.

(Мой списокъ.)

- Ходить Козакъ по садочку, на сопѣвку грає,
 20 За нимъ, за нимъ дівчинонька тяженько вздыхає.
 «Розвивайся, сухїи дубе, завтра морозъ буде:
 Ой збирайся, дівчинонько, Козакъ въ походъ їде!» —
 «Я морозу не боюся, листомъ покрьпюся,
 Я походу не боюся, въ сей часъ выберуся.» —
- 25 По надъ село дороженька гаємъ зелененькимъ:
 Туда Козакъ вѣбджає еше молоденькїи;
 Вѣбджає, вѣбджає, низко поклонився:
 «Выбачай ми, громадонько, може зъ кимъ сварився!
 Прощайте ми дороженьку, щобъ ея не курила,
 30 Розвивайте дівчинонцѣ, щобъ ся не журила!
 Не такъ ми жаль дороженьки, що ся за мновь курить,
 Ой якъ ми жаль дівчиноньки, що ся за мновь журить!»

37.

(Мой списокъ.)

- «Дѣвчинонько мила, що будешь робила
Въ Украинѣ далекій?..»
- «Буду хусти прага, буду заробляла,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь ихъ будешь прага, Дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- 5 «На тихимъ дунаю, на бѣлымъ каменю,
Козаченьку, серденько!» —
- «Чимъ будешь золила, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?» —
- 10 «Чистою слезою, зимною росою,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь будешь вѣшала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?.. —
- «На высокій горѣ, на шовковомъ шнурѣ,
Козаченьку, серденько!» —
- 15 «Де жь будешь качала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- «Въ малеваномъ дворѣ, на тисовомъ столѣ,
Козаченьку, серденько!» —
- 20 «Де жь будешь складала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?» —
- «Въ мурованыхъ сѣнѣхъ, въ малеваныхъ скриняхъ,
Козаченьку, серденько!» —
- «Чимъ ты будешь жила, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- 25 «Кобы хлѣба, соли по при Божій воли,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь ты будешь спала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- «Въ анкерю, во пѣрю, Козаче, шальверю,
30 Не губь мое серденько!..»

38.

(Вацл. изъ Олеська 386 и моихъ 3 списковъ.)

- Та теперъ нѣчка, та темненькая,
 Та дороженька, та далекая,
 Кѣнь вороный спотыкается,
 Козаченьку та дрѣмается:
 5 «Ой припну я коня коло калиночки,
 А самъ ляжу спати на край могилочки!»—
 Щасливая годинонька!
 Десь ся взяла дѣвчинонька,
 И вырвала травиченьку,
 10 Та вдарила по личеньку:
 «Ой встань, Козаче, ой встань, годѣ спати:
 Наступае горда, схоче коня взяти;
 Та коня возьмутъ, та кѣнь другій буде,
 Тебе порубають,... на свѣтъ не буде!»—
 15 «Десь ты мене, дѣвчино, любишь,
 Що ты мене такъ рано будишь?...» —
 «Якъ бы я тебе та не любила,
 Я бы за тобою степомъ не бродила;
 Я жъ то тебе изъ давна кохаю,
 20 Що й на свою славу не вважаю.»

39.

- «Ой выйду я на гороньку,
 Пущу коня въ долиноньку;
 Ой поѣду я на стеженьку,
 На битую дороженьку,
 25 Та й тамъ я си ляжу спати,
 Темну нѣчку ночовати.
 Ой выйшла тамъ дѣвчинонька,
 Хорошая Марисенька,
 Та вступила до садоньку,
 30 Выломала галузоньку,

- Червону каліноньку,
 Вдарила го по личеньку:
 «Втѣкай, втѣкай, Козаченьку!
 Бо Татарє зъ вѣйшы йдуть,
 5 Тебе забьють, коня возьмутъ!»—
 «Най бы вбили, най бы брали,
 Було мене не будити:
 Коли 'мъ у снѣ тебе любивъ,
 До серденька приголубивъ.»

40.

(Вацл. изъ Олеська 184 и монхъ З. епископа.)

КОЗАКЪ.

- 10 Постѡй, постѡй, Коломыйче, десь чортъ забарився!
 Кимъ есь чортомъ хѣтѣвъ бутѣ, що 'сь такъ осмалився?
 Мы хорошо ходимо, якъ инши люди,
 Коломыйще, якъ хрущище коло своей буды.

КОЛОМІЕЦЪ.

- Не вѣдаешъ, пане брате, вѣдай нашѣ бѣды,
 15 Яке лихо въ нашимъ краю, спробовати пѡди;
 У насъ газда неборакъ їсть безъ хлѣба рака,
 И недѣля и пятниця у него еднака.

КОЗАКЪ.

- А мы лиха не знаємъ, хоть въ чужинѣ нѣ дому,
 Не кланяемъ 'ся за грѡшь, нѣ за хлѣбъ нікому;
 20 Бо маемо подостатокъ и їсти и пити,
 А якъ зъ гульки до домоньку, є де вѡдпочити.

КОЛОМІЕЦЪ.

- 25 Мы пѡвъ року допчемо, нѣмъ осьмакъ знайдемо,
 Куска хлѣба не знайдемо, якъ домѡвъ прийдемо;
 А якъ якій грѡшь заробимъ, минеся въ дорозѣ,
 А пришовши до домоньку, лихо на порозѣ.

КОЗАКЪ.

- Мы хорошо прибранѣи, їсти, пити, шѡти,
 30 Хорошенько ходимо, не знавши роботы;

Нехай роблять харлаки, мы того не знаємъ,
 Намъ посѣють, намъ зберуть, а мы пашу маємъ.

КОЛОМІЕЦЪ.

Я прійшовши изъ дороги, стогну коло хаты,
 Жѣнка кричить и не дае до себе пристати:
 5 «Поди, поди, сатано, пропивъ есь худобу,
 А я поду на Украину зъ дѣтьми на свободу!»

КОЗАКЪ.

Ты злякався кочерги, та утѣкъ вѣдъ жѣнки,
 Мы хорощй Козаки впали меже стѣнки;
 Не боимъ 'ся нй Ляхѣвъ, нй Ляцкои шаты,
 10 Якъ насъ схотять сполошити, утѣкнемъ до хаты.

41.

(Вацл. изъ Олеська 234.—Максимовичъ 141.)

Бхавъ Козакъ за Дунай,
 Казавъ: «Дѣвчино, прощай,
 Ты конику воронику,
 На силу гуляй!»
 15 Выйшла, ручки заломавши,
 И тяженько заплакавши:
 «Якъ ты мене покидаешъ,
 Но самъ подумай!»
 Свиснувъ Козакъ на коня:
 20 «Будь здорова, молода!
 Верну ся, я коли буде,
 Яка пригода.»—
 «Постой, постой, ты Козаче!
 Твоя дѣвчина плаче,
 25 Якъ ты мене покидаешъ,
 Но самъ подумай!..» —
 «Бѣлыхъ ручокъ не ломай,
 Чорныхъ очокъ не стырай,
 Мене зъ вѣины со славою
 30 Къ собѣ ожидай!» —

«Не хочу я нічого,
 Ино тебе одного,
 Ты будь здоровъ, мой миленькій,
 А все пропадай!»

42.

Изъ Сяноцкаго округа.)

- 5 На горѣ верба, подъ вербовъ вода,
 Черпала мѣ ей дѣвчѣ молода;
 Дѣвчѣ вѣдь воды, Козакъ до воды:
 «Зачекай мя, кречна панно,
 Дай конямъ воды!»—
- 10 Ой не дамъ, не дамъ,
 Бо часу не мамъ,
 Заказала мѣ старая мати,
 Шобъ зъ Козакомъ не стояти,
 Бо я молода.» —
- 15 «Ты ся мя не бѣй,
 Сѣдай на мой конь.
 Понесу тя,
 Повезу тя,
 На мой двори.
- 20 А въ моихъ дворахъ штыри покои,
 А пятая, свѣтлойка;
 Зъ яворовогъ деревойка,
 И тисовый стѣвъ.
 За столомъ сидитъ панѣ молода,
- 25 Татарѣ ей мужа взяли,
 Жалости моя!» —
 «Ой нѣтъ кому дати, до Татаръ знати,
 Жебы мого нелюбочка твердо звязати.
 Потомъ я си погуляю,
- 30 Якъ та рыбка по Дунаю,
 Радосте моя!»

Рускіе крестьяне Станиславскаго уѣзда села Нагорянки въ восточной Галичинѣ.

ДУМЫ

б) *Воинскія и рекрутскія.*

Теперь же я сирота,
А ни мамы, ни тата,
А ни сестры, ни брата.

НАРОДН. ПЬСНЯЯ.

†.

Загудѣвъ, забутѣвъ, сивый голубонько

По зеленѣй лѣщинѣ,

Загуживъ, заплакавъ молодой жовняронько,

По хорошѣй дѣвчинѣ.

5 «Та чого тужишь, та чого плачешь,

Головоньку клопочешь?

Та либонь ты мене, серденько мое,

Та покинути хочешь?» —

«Ой лишаю тя, покидаю тя

10 Всемогущому Богу,

Ой та самъ їду, та й вѣдѣвжаю

Въ далекую дорогу.» —

«Та коли жь мене ты покидаешь,

Перестань хлѣба їсти!

15 Ой ище жь бо ты не дочекаешь

Коло иншой сѣсти!

Та коли жь мене ты покидаешь,

Перестань воды пити!

Ой ище жь бо ты не дочекаешь

20 Изъ иншою говорити!» —

- «Ой лишаю тї, серденько мое,
Та сѣрую корову,
Вызирај мене, серденько мое,
На святую Покрову.
- 5 Ой лишаю тї, серденько мое,
Та сивую кобылу,
Вызирај мене, серденько мое,
Та въ каждую годину.»—
- «Та якъ ты будешь, серденько мое,
10 Чрезъ три рѣченки плисти,
Та пиши до мене, посылай до мене,
Та частенькіи листы!»—
- «Та писати буду, присылати буду,
Ище ѿ самъ повернуся,
15 Ище бо съ тобою, за Божью волю,
Въ осени поберуся.»—

2.

- Ой широкї уличеньки,
Але жъ вони далеченькї;
А хоть вони далеченькї,
20 Идутъ жовнїри молоденькї.
За ними мати старенькая,
За ними мати рѣдненькая,
Бѣлы нѣжки росщибае,
Слезами ся умывае:
- 25 «Ой цыть, мати старенькая!
Ой цыть, мати рѣдненькая!
Слеза моря не наповнить,
Вѣда Цѣсаря не вызволить;
Бо вже мы йдемъ присягати,
30 Цѣсарови конї сѣдлати!»—

3.

(Ср. Паули.)

- Ой що улица, то молодиця,
 А хлопця не видати;
 Бо позаберавъ усѣхъ нашъ Цѣсарь
 На Турка воевати.
- 8 Ой летить воронъ та съ чужихъ сторонъ,
 Та жалбненько кроче;
 Не еденъ отецъ, не една мати,
 За своимъ сыномъ плаче.
- Закурилася бѣла дороженька
 10 Въ крути горы идучи;
 Ой заплакали новобранчики
 На войноньку идучи.
- «Ой павоньки, чорнй галоньки,
 Чомъ въ гору не взлѣтаете:
 15 Ой вы жовняри, новобранчики,
 Чомъ до дому не вертаете?» —
- «Ой радй бы мы въ гору ся взнести,
 Та туманъ полѣгае;
 Ой радй бы мы до дому вернути,
 20 Та Цѣсарь не пускае.
- Ой не такъ Цѣсарь, ой не такъ Цѣсарь,
 Якъ Цѣсарева мати,
 Хтѣла бь бранцями небожатами
 Цѣльнй свѣтъ звоевати!..
- 25 Ой якъ у Львовѣ, такъ въ Станиславѣ.
 Голосненькйн звонь;
 Ой дай же намъ, Боже, повернутися
 Та у свои стороны!» —

4.

(Ср. Вацл. изъ Олеська.)

Ой вѣрлята, соколята все поле покрыли,
 Сквидѣвскихъ выбранчикѣвъ до вѣйска змусили.
 «Ой вѣрлята, соколята, поймайтся пѣдъ гору,
 Сквидѣвскій парубочки, вернѣтса до дому!» —
 5 «Ой мы бы ся пѣдѣймали, туманъ налѣгае,
 Ой мы бы ся повертали, Цѣсарь не пускае.
 Не такъ Цѣсарь, не такъ Цѣсарь, якъ Цѣсарска мати,
 Хоче нами, мужиками, Турка звоѣвати.
 Допоможи, милый Боже, Турка перебити,
 10 Ще ся вернемъ въ свои край дѣвчата любити!» —

5.

(Ср. Вацл. изъ Олеська. — Максим.)

Мене мати породила темненькою нѣчи,
 Дала менѣ станъ салдацкій и чорніи очи:
 Було менѣ, моя мати, станъ салдацкій не давати,
 Лишь ми було, моя мати, счастье, долю дати.
 15 Мене мати породила въ святую недѣлю,
 Дала менѣ лиху долю, де жь я ю подѣлю?
 Лиху долю не продати, а нѣ промѣняти,
 Всяда люде лиху знають, не хтятъ куповати.
 Розвивайся, сухой дубе, морозъ завтра буде!
 20 А вже тобѣ, гарный хлопче, завтра походъ буде!
 «Я морозу не боюся, завтра розвинуся,
 Я походу не боюся, въ сей часъ выберуся.» —
 Плаче мила, плаче мила чорными очима:
 Вечеронька на столѣ, а смерть за влѣчима!
 25 Кропить дощикъ дороженьку, щобъ ея не курила,
 Розрадѣте моѣй милѣй, щобъ ся не журила!» —

6.

- Ой у лузѣ калина весь лугъ прикрасила,
 Породила бѣдна вдова хорошого сына.
 Якъ вона го породила темненькой ночи,
 Дала ёму бѣле тѣло, чорненькіи
- 5 «Волѣла 'сь ми, моя мати, чорне тѣло дати,
 Нѣжь мала 'сь мня записати до Цѣсаря дати.» —
 «Волѣла 'мъ тя, мѡй сыноньку, на цвинтарь сховати,
 Якъ мала 'мъ тя, мѡй сыноньку, до Цѣсаря дати.» —
 «Нащо мене, моя мати, на цвинтарь ховати? —
- 10 Мы ти будемъ съ Туреччины червѡницѣй давати.»
 «А що менѣ, мѡй сыноньку, та съ твоихъ червѡнцѡвъ,
 А хто жь мене поховае по твоей головцѣ?» —
 «Лишу я ти, моя мати, волы та коровы,
 Поховають сусѣдоньки, 'сли будуть здорові.
- 15 Бокомъ, коню, дороженьковъ, нехай ся не курить,
 Перекажѣтъ до матѣнки, нехай ся не журить!
 Скроплю я си дороженьку лрѡбными слозами,
 Перекажѣтъ до матѣнки рѡзными словами!» —

7.

- Ой въ мѣстечку Берестечку стала ся новина,
 20 Выправляла стара вдова на вѡйноньку сына.
 Якъ го выправляла, та й наказовала:
 «Будешь, сыну, въ дорозѣ, не забувай о Бозѣ!» —
 Поки жовнярь не цигь, Бога не гнѣвивъ,
 Поти жь ёму молодѡму усе Бѡгъ счастивъ.
- 25 Якъ взявъ жовнярь щити, та й Бога гнѣвити,
 Свою неньку старенькую та взявъ зневажѣти.
 Ходить жовнярь, ходить, въ рукахъ чакѡ носить,
 Своей неньки старенькой прощаня ся просить:
 «Прощай мене, мати, якъ я живавъ въ свѣтѣ,
 30 Щѡбы менѣ молодому на вѡйнѣ не бути!»...

8.

- «Ой израда, чорнобривий зрада,
 Повѣвъ есь ми, що то буде правда.
 Хоть ты знайдешъ зъ волами, коровами,
 То не знайдешъ съ чорными бровами.
 5 Хоть ты знайдешъ на личку бѣлѣйшу,
 То не знайдешъ надъ мене вѣрнѣйшу.
 Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ сороченьку выпере?» —
 «Въ чистомъ полю тарабанчикъ бѣе,
 10 Ой той менѣ сороченьку выпере.» —
 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ головоньку змые?» —
 «Въ чистомъ полѣ дробный дощикъ лѣе,
 То той менѣ головоцьку змые.» —
 15 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ волосье рочеше?» —
 «Въ чистомъ полю тамъ терни ростуть,
 То ти менѣ волосье рочешуть.» —
 «Не їдь, не їдь, мой миленькій низомъ,
 20 Загачена дороженька хмызомъ!» —
 «Ой маю я коня вороного,
 Перескочить дороженьку съ хмызомъ.» —
 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 Закопана дороженька чарами.» —
 25 «Ой маю я коня вороного,
 Перескочить дороженьку съ чарами.» —
 «Якъ ты будешъ, милый, въ поли хоровати,
 Хто жь ти буде бѣлу постѣль слати?...» —
 «А у поли мурава зеленая,
 30 Ой то буде постѣленька бѣлая.» —
 «Якъ ти приїде въ полѣ умерати,
 Хто жь ти буде надъ гробомъ плакати?...» —
 Въ чистомъ поли тамъ гайворонъ краче,
 Той за мною надъ гробомъ заплаче!...»

9.

- Ой у поля два дворы, третій зелененькій:
 Пóшовъ, пóшовъ у некруты мѡй сынокъ рѡдненькій!
 Ой тихенька его мова, золотая зброя,
 Лишивъ мене старенькую, головонько жь моя!
 5 «Ой заплачешъ отецъ, мати, заплачешъ, заплачешъ,
 Якъ ты мое господарство на плечохъ зобачишъ!...»
 Ой у горахъ снѣги впади, рѣченьки прибули:
 Ой вже жь мого рѡдногъ сына въ черевички вбули!
 Въ черевиченьки вбули, кучерѣ обтяли,
 10 А вже жь мому рѡдну сыну карабѣнокъ дали!...
 «Карабѣне, карабѣне, засмутивъ есь ми душу,
 Килько 'мъ ся я выстерѣгавъ, носити тя мушу!
 Бодай ти карабѣны въ огнѣ погорѣли,
 Щобы мене молодого плечи не болѣли!...»
 15 А у Львовѣ въ крайнѣмъ дому вдарено зъ гарматы:
 Ой заплакавъ рѡдній отецъ, рѡдненькая мати!
 «Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ тугу!
 Збудовали твому сыну кидровую трунву.
 Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ ворожки,
 20 Ой забито твого сына та покрай дорожки!
 Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ лѣки!
 Ой пропавъ же твоѣ сынонько, та пропавъ на вѣки!

10.

- «Ой Боже жь мѡй, Боже, нащо я вродився?
 Кѡнь вороный, я молодой, а ще не женився!
 25 Продай, мати, коня, коня вороного,
 Та ожени мене, хлопця молодого!» —
 «Шкода, сыну, шкода худобы збавляти,
 Пишуть чорне на бѣло, хотять тя вѡддати!» —
 «Волѣла 'сь мня, мати, въ болото веречи,
 30 Нѣжъ мня мали Цѣсарскѣ вояки стеречи. —
 Ой неволя, мати, неволя, неволя,
 Въ Коломыи стрижуть, до Черновець гоня'.
 Ой бытая дорога, малѣванѣ хресты,
 Туды будемъ, моя мати, карабѣны нести.

Бодай ті карабіны зо свѣта пропали,
Щобы мене молодого плечей не збавляли!
Ой летѣла канюка пострѣлена зъ лука:
Вже съ тобою, мила мати, на вѣки розлука!..»

11.

- 5 Ой сподъ луга съ подъ темного,
Та съ подъ гаю зеленого,
Вылѣтала пташка дивная,
Выносила письмо офицерское,
Не офицерское, но государское;
10 А въ томъ письмѣ приписано,
А въ томъ письмѣ наказано:
Мала мати три сына на роду,
Наказано одному на вѣйну, —
А старшому не хочеться,
15 Молодшому не пригодиться,
Середущій виберается,
Жѣнка шельма наругається,
Мати съ плачу ажъ валяється.
«Ой не плачь, не плачь, мамусю моя!
20 Ой не плачь, не плачь, рѣдненька моя!
Наплачешся кѣлько вгодно до воли,
Якъ не зобачишь мои очи нѣколи!..»

12.

- Сидить соколъ на тополи,
Піє пѣсню по неволи;
25 А я молодъ зажурился
Зъ вѣку, роду не женился.
Пѣду мамцѣ уклонюся,
Пѣду зъ нею спращаюся:
«Мати моя миленькая!
30 Мати моя старенькая!
Волѣла 'сь мня, моя мати,
На тихій дунай пускати,
Нѣжь на вѣйну выпроводжати;
Бо зъ дунаю чей выплѣну,
35 А на вѣйнѣ марне згину!..»

13.

- Ой у поли край дороги
 Є высокая могила, гей, гей!
 А на тѡи могилонцѣ,
 Та стоить три деревинѣ: гей, гей!
 5 Ой одна деревина
 Зеленая ясенина, гей, гей!
 А другая деревина
 Та бѣлая березина, гей, гей!
 А третья деревина
 10 Та червона ѣ калина. гей, гей
 На зеленѡй ясенинѣ
 Соловѣй щечече, гей, гей!
 А на бѣлѡй березинѣ
 Сорока скрегоче, гей, гей!
 15 На червонѡй калинонцѣ
 Та зазуленька куе; гей, гей!
 Ой зазуленька куе,
 Стара мати чуе: гей, гей!
 «Ой Бѡгъ знае, Бѡгъ вѣдае,
 20 Де мѡй сынъ ночуе!..» гей, гей!
 А вѡ Львовѣ на рыночку
 Та стояли старѣ люде: гей, гей!
 «Стережѣтся, парубочки,
 Бо либонь бранка буде!» гей, гей!
 25 Ой у ночи а спѡвночи,
 Та о третѣй годинѣ, гей, гей!
 Гей, злапали вдовинѣ сына,
 Въ глыбокѡй долинѣ; гей, гей!
 Ой злапали, ой злапали,
 30 Назадъ руцѣ звязали, гей, гей!
 Ще ѣ въ кайданки оковали,
 Та до Цѣсаря вѡддали. гей, гей!
 Гей, нема кому дати
 До матѣнки знати; гей, гей!
 35 «Ой ѣди, вдово, ѣди, небого,
 Выкуляй си сына свого!..» гей, гей!

- На зеленій ясениї
 Тамъ пташки співають: гей, гей!
 Вдовиному синопькови
 Голов' постригають; гей, гей!
 5 А на б'їлій березинї,
 Тамъ сорока скрегоче: гей, гей!
 Б'їдна вдова за синопькомъ
 Выплакала очи; гей, гей!
 На червоній калинонцї
 10 Тамъ зазуля кує: гей, гей!
 Ой погналі вдовинї сына
 Вже въ дорозї почує!.. ге, гей!

14.

- Шумить вода коло млина, колесо обливає,
 Нашъ полковникъ изъ маіоромъ штандаръ вѣдберас.
 15 Приїхало три салдаты темненькомъ нощи,
 Заплакала Марусенька свои чорні очи.
 «Не плачь, не плачь, Марусенько, возьмемъ ты съ собою,
 Поїдемо на Украину, будемъ звать сестрою.»
 Приїхали на Украину, тамъ три Дуницї стали,
 20 Заразъ мою Марусеньку пѣдъ палаши взяли;
 Взяли мою Марусеньку въ дробнїй макъ с'їкати,
 А вже жь си дороженьки бѣльше не пѣзнати!
 «Дали жь и менї, Марусенько, хлѣба ся наїсти,
 Ажъ не могу черезъ ногу на коника всїсти.
 30 Волѣвъ бы мѣ я, Марусенько, та и тебе не знати,
 Нѣжъ ты мали на Украинї Дуницї пос'їкати!
 Теперъ менї, Марусенько, треба пропадати,
 Ой скочу я до дунаю, мушу погибати.
 Дунай вода быстренькая, буде выкидала,
 35 Неразъ буде Марусеньку мати споминала.
 «Ахъ Боже мой зъ высокости, змилуйся надъ мною
 Нехай теперъ и я згину, якъ рыба зъ водою!
 Гей, заросли стежки, слѣды, куды в'на ходила,
 Не машь монхъ три салдаты, що я ихъ любила.

«Матёнонько, ластовонько, якъ ты мя тримала,
Що ты мене съ салдатами на Вкрайну пускала?
Въ Украинѣ чужій люде, мя зненавидѣли,
Твои очи, мати, моей смерти не видѣли.»

15.

(Изъ Сяноцкаго и Земвенскаго округовъ).

5 Верхъ Бескида калинова,
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Япчикъ лежитъ,
Порубаный, пострѣляный;
Прійшовъ къ нѣму отецъ ёго:
10 «Сыну, сыну! Де твой товаръ,
Що 'сь на войнѣ завоевавъ?»—
«Ой, отче мой, пречъ вѣдь мене,
Не розкравай сердце мое!
Не звѣд'ешься, що мя болить,
15 Но ся звѣд'ешь о товари!»—

Верхъ Бескида калинова
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Япчикъ лежитъ,
Порубаный, пострѣляный;
20 Прійшла къ нѣму мати ёго:
«Сыну, сыну! Де твой товаръ,
Що 'сь на войнѣ завоевавъ?»—
«Ой мати ма, пречъ вѣдь мене,
Не розкравай сердце мое!
25 Не звѣд'ешься, що мя болить,
Но ся звѣд'ешь о товари.»—

Верхъ Бескида калинова,
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Япчикъ лежитъ,
30 Порубаный, пострѣляный;
Прійшла къ нѣму мила ёго:
«Милый, милый, що ты болить?..» —
«На Войнѣ мя порубали,
Порубали, пострѣляли:

Не ма'ть фенчирь такой масги.
 Щобы гоивъ мои кости;
 Ма'ть милейка таке зеля,
 Що загойтъ на недѣлю.» —

16.

- 5 Вѣтеръ вѣе, шелевѣе, тростиновъ колыше,
 Сидить Цѣсарь на стѣлчику, выбранчики пише.
 Котро були побогатшій, тї ся выкупяли,
 Котро були бѣднѣйшіи, то тѣхъ постригали.
 Выйшли, выйшли два капралаі, сталися пытати:
 10 «Ой чи мете, выбранчики, вѣдъ насъ утѣкати?» —
 «Чого бы мы, капралаики, вѣдъ васъ утѣкали,
 Та якъ бы вамъ не казано, вы бы насъ не брали?
 Ой подемo мы до Львова, зо Львова до Вѣднї,
 Та коли мы въ своимъ селѣ панамъ не потрѣбнї!» —

17.

- 15 Якась буде новина?
 Кличуть вѣта до двора.
 «Де ты, сыну, ночовавъ,
 Шо 'сь новини не чувавъ?..» —
 «Ночовавъ я въ селинѣ,
 20 Не чувавъ я въ новинѣ.» —
 Пошла сестра, дала знати:
 Втѣкай, брате, идуть брати!» —
 Братъ на тое не вважавъ,
 Въ ходаки ся узувавъ;
 25 Ой глянувъ вѣнъ въ кватыру, —
 Обступили хатину;
 Вышавъ же я на гору,
 А изъ горы въ комору,
 А съ коморы въ студолу,

- Ой впавъ же я на самъ токъ,
 Прикрывъ мене житный снѣгъ.
 Прійшовъ до мя песѣй вѣтъ,
 Здоймивъ зъ мене житный снѣгъ,
 5 Мене за чуприну сѣпъ!
 «Вставай, вставай, небоже!
 Вже нічога не поможе!» —
 Взявъ вѣтъ мене за плече:
 «Ой вже хлопецъ не втече.»
 10 Ведуть мене безъ село,
 Грають менѣ весело;
 Привели мя до ганку:
 «Якъ ся маешь, коханку?..»
 Вржій Ляшокъ не гадавъ,
 15 До цыркулу вѣдославъ:
 А въ цыркулѣ повѣли:
 «Ставай, брате, до мѣры!» —
 Поставили до мѣры,
 Ще ся смѣють, псявѣры!
 20 Єденъ каже, же я «скутъ!» —
 Менѣ зъ очей слезы йдуть.
 «Скидай свои лахашѣ!»
 Бери нашѣ камашѣ.
 Дали менѣ камашѣ,
 25 Заплакали всѣ нашѣ. —
 «Скидай свои сѣраки,
 Бери наши катанки!» —
 Дали менѣ катанки;
 Заплакали коханки.
 30 Дали менѣ черевикъ,
 А я на то не навикъ;
 Дали менѣ капелюхъ:
 Уже теперь воякъ зухъ:
 Ведуть мене за браму:
 35 «Почкай, пане, най стану,
 Най ся зъ родомъ зобачу,
 Най си ревне заплачу!
 Бувай, мила, здорова!
 Вже ми стѣйка готова,

Зъ Золочева до Львова,
 А зѡ Львова до Вѣдня,
 Вже мене тутъ не видно.
 Теперь же я сирота,
 5 А нї мамы, нї тата,
 А нї сестры, нї брата!..»

18.

Ой у поли могила,
 А у селѣ новина,
 Кличуть вѡта до пана;
 10 «Ой йди, вѡте, до пана!» —
 Стали они гадати,
 Котрыхъ мають забрати;
 А сторожикъ якъ почувъ,
 Заразъ менѣ зашешнувъ:
 15 «Втѣкай, втѣкай съ кѡмнати,
 Хотятъ тебе злапати!» —
 Втѣкавъ же я черезъ плѡтъ,
 А за мною самъ ланвѡтъ;
 Втѣкавъ же я безъ плоты,
 20 А за мною три вѡты,
 Въ тѣсный кутокъ загнали;
 Та й тамъ мене злапали.
 Скоро мене злапали
 Назадъ руки звязали;
 25 Ведуть мене безъ село,
 Смутно мнѣ, не весело;
 Ведуть мене до двора:
 «Бувай, мати здорова!..»
 А въ недѣлю по рано
 30 Сѣмъ пѡдводѡвъ загнано:
 Казали намъ сѣдати,
 Взяли люде плакати.
 Везуть мене дѡ Львова,
 «Бувай, мила, здорова!..»

- Привезли мя до браны:
 «Почкай, вѣте, най стану!
 А вѣтъ вже ся догадавъ,
 Чтыре хлопы варты давъ.
 5 Прійшли старшій жовнѣры:
 «Ставай, бранче, до мѣры!»
 Хоть я мѣры не доставъ,
 Таки я ся тамъ оставъ,
 Вѣтцю, матцѣ на тугу,
 10 Цѣсареву на слугу!..
 «Скидай тѣи лахманки,
 Бери собѣ сукманки,
 И Корабинъ малѣванный,
 Вѣдъ Цѣсаря дарованный,
 15 И шабелька преясная,
 Доле жъ моя несчастная!»...

19.

- «Чому 'сь мене, моя мамко, зъ ранку не збудила,
 Коли тота компанія зъ мѣста выходила?» —
 «Ой я тебе, моя доню, зъ рѣнку не збудила,
 20 Бо любила 'сь компанчика, чей бы 'сь не тужила.» —
 «Я бы була, моя мамко, за нимъ не тужила.
 Лишь піднесла кватиречку, та й подивила.» —
 «Подивися, моя доню, въ горѣшну кватыру,
 Спускаеся твоій компанчикъ зъ горы на долину!
 25 Подивися, моя доню, та въ нижне вѣконце,
 Спускаеся твоій компанчикъ якъ ясное сонце!» —
 «Ой виводи, моя мати, коніи вороніи,
 Здоганаймо компанію на сіи годинѣ.» —

20.

(Ср. Вацл.)

- Машерують шволейжери, счастлива имъ дорога, гей, га, га!
 30 «Бувай менѣ, моя мила, дѣвчино здорова!» —
 А вахмайстеръ по переду бефель имъ выдае,
 А ритмайстеръ на конику швадрону рѣвнае.

- «Коли жь вась ся, шволейжеры, назадъ сподѣвати?». —
 «Вже не треба, дѣвчинонько, о томъ споменати!» —
 Де калина коло млина бѣленько зацвѣла,
 Тамъ дѣвчина за жовнѣромъ на смерть затужила.
- 5 Кохалися, любилися, старшина не знала,
 Ой а теперъ роздѣйшлися, якъ чорная хмара.
 Чорна хмара роздѣйдеся, дощичку не буде,
 Зъ жовнѣрського закоханя нічого не буде,
 Зеленую руту сѣю, зеленая сходитьъ,
- 10 Жовнѣрское закоханье до несчастья водить.
 Бодай вы ся шволейжеры назадъ не вернули,
 Не одной 'сте дѣвчинонцѣ вѣнецъ розвинули!..»

21.

(Кажется, передѣлана изъ Великорусской.)

- Попдѣ теремъ тамъ дороженька вбита, гей, гей!
 Не такъ дороженька, якъ убитый шлячокъ,
- 15 Куда ишовъ новобранцѣвъ повчокъ.
 Новобранцѣвъ понаряжованѣ,
 Назадъ руки позавязованѣ,
 Головочки пообстригованѣ,
 Чорнѣ очка позаплавкованѣ;
- 20 А по передѣ офицерки йдутъ,
 Въ серединѣ новобранцѣвъ ведутъ,
 А по бокахъ тарабанчики бьютъ,
 Ой а зъ заду отецъ, мати иде,
 Бѣленькѣ сороченьки несе.
- 25 Ой мавъ же я сребный перстенецъ, мавъ,
 То я жъ его тарабанчику давъ,
 Шобы менѣ на тарабанъ выбивавъ,
 Шобы менѣ все охоты додававъ,
 Шобы мене ранесенько пробуджавъ,
- 30 Шобы мой мамѣ жалю додававъ.
 «Ой ты, мамко, ты матѣнко моя:
 Пащо 'сь мене та до войська дала?» —

«Ой сынку мой, ты детинко моя!
 Скажи жь менѣ, де дружинка твоя?» —
 «Ой у полю высокая могила,
 То тамъ, моя мати, мила дружина.»

22.

(Вацл. изъ Олеська 431.)

- 5 Кукала зазуля вѣдъ калиночки,
 Ъхали жовнѣры зъ Украиночки,
 То въ бѣлыхъ, то въ чорныхъ, то въ коротенькихъ,
 А то все на коняхъ на вороненькихъ.
 Въ недѣлю рано стало свитати,
- 10 Сталися жовнѣре кватировати;
 Господарь съ хаты, жовнѣрь до хати,
 Ставъ жовнѣрь госпосю реведовати.
 «Чемъ въ тебе, госпосю, уста солодкй?» —
 «То вѣдъ медочку, мой жовнѣрочку.» —
- 15 «Чемъ въ тебе, госпосю, очка чорненькй?» —
 «То вѣдъ ноченьки, мой ты миленькй.» —
 Дивится господарь скалубиною,
 Що робить жовнѣрь зъ господиною;
 Дивится, дивить, а все карбуе,
- 20 На свою жѣночку дрючокъ готуе.
 «Мужу мой, мужу мой, невѣрниченьку!
 Чомъ ты не вѣришь мому серденьку?
 Чи жь то не можна пожартовати,
 Чужого личенька поцѣловати?
- 25 Куци жь ми, мужу, ключь, колодочку,
 Та замкни мене у коморочку:
 А якъ я схочу хлопцѣвъ любити,
 Будуть ся твои замки ломити;
 А якъ я схочу, вѣкномъ выскочу,
- 30 А якъ наважу, дверѣ выважу;
 Намащу ся я солониною,
 Та вытиснуся и щелиною.

Купи жь ми, мужу, срѣбный звѣночокъ!
 Повѣсь же менѣ за поясочокъ,
 А де ся рушу, звонити мушу,
 Бамъ, бимъ, бамъ, дзень, дзень, дзень, за твою душу!»

 23.

(Паули.)

- 3 А вѣ Львовѣ вѣ славномѣ мѣстѣ,
 Звербовали хлопцѣвѣ двѣстѣ.
 «Нащо тобѣ бѣдовати?
 Лѣпше вѣ войску пановати.
 Гуляй, пристай до вербунку,
 10 Будешъ ѣсти зъ масломѣ курку,
 Будешъ ѣсти, будешъ пити,
 Будешъ якъ панокъ ходити.
 Покинь тата, покинь маму,
 А самъ пристанѣ до Уланувѣ!
 15 Будешъ ѣсти, будешъ пити,
 Довбеньками воши бити.
 Утинаса на рамена!
 Нема пана надѣ Улана:
 Кителъ бѣлый, киверъ чорный
 20 Хлопецъ гожий и моторный.
 Ой вы, хлопцѣ новобранцѣ,
 Не берѣте дѣвки вѣ танцѣ,
 Тѣлько берѣтъ мѣлодицѣ,
 И то гожи, круглолицѣ!
 25 А вы люде, не смѣйтеся
 Чужий бѣдѣ, не тѣптеся!
 Коли буде Божа воля,
 Не заGINE наша доля.»

 24.

- А що жь тото за бѣда,
 30 Бѣлая береза, гей, гей,
 А съ пѣдѣ тои березы
 Вода протѣкаѣ, гей, гей,

- Не жаль тую воду пити,
 Вода студеная, гей, гей,
 Не жаль дѣвку полюбити.
 Дѣвка молодая.
- 5 Сушить, крушить чорній очи,
 Тамъ до темной ночи.
 Съ той стороны города,
 Стоитъ дѣвка молода,
 Жовнѣрь до ней пристунае
- 10 Та до ней промовляє:
 «Ой на тобѣ грошей купу,
 Купи собѣ нову шубу!» —
 «Я твоихъ грошей не хочу,
 И за тебѣ не поѣду;
- 15 Бо въ жовнѣря нема хаты,
 Нужда, бѣда его мати,» гей, гей!

25.

(Изъ Сяноцкаго округа и списокъ изъ Мувача.)

- Весело ми было, весело ми грали,
 Коли мя въ Сяноцѣ въ барву приберали.
 Якъ мы си выйдеме въ Сяноку на рынокъ,
- 20 То тамъ ся заблыщитъ въ ручкахъ карабинокъ;
 Въ ручкахъ карабинокъ, на плечи кишкетикъ,
 На плечи кишкетикъ, при боку багнетикъ,
 Въ Сяноку, въ Сяноку на бубенъ вдарили,
 Сяноцки вояцы зъ мѣста выступили,
- 25 Та и мѣй миленькій зъ нима выступуе,
 Его жовты власы вѣтеръ рострепуе;
 Его жовты власы плечѣй закрывають,
 Мом чорній очи слезы заливають.

26.

(Изъ Земненской столицы.)

- Конечку мой сивый,
 Будь же мѣ счастливый,
 Якъ поѣду до войны,
 Жеба мя не били!
 5 Прійшовъ я си зъ войны
 Грознѣ порубаный,
 Мой отецъ, ма мати,
 Не могли спознати!
 Тѣвко мя познала,
 10 Моя фрайрочка,
 Што мене любила
 За пѣвтора рочка.
 Горѣ Кошичами,
 До лу Кошичами,
 15 Никто, Боже, не зне
 Што в междо нами,
 Никто, Боже, не знѣ,
 И не буде знати,
 Кого мов серце
 20 Прягне любовати.
 Продала курочку,
 Купила когута,
 Мене вымѣнила
 Зъ Касарни рекрута.
 25 Касарня, Касарня,
 Бодай 'сь ся занала!
 Не една тамъ мати
 Вѣдла ней плакала.

27.

(Отъ Гуцуловъ.)

- Ой якъ мене, моя мамко, въ рекрути ловили,
 30 Памятаю, моя мамко, ше й котрой днины,
 Записали въ нову барму, въ тоты караваты,
 Кажуть, кажуть, моя мамко, шобы не втѣкати.

- Записали въ нову барму, въ тоту оделѣю,
 Я такъ ся, моя мати, втѣкати надѣю.
 Ой дали насъ, моя мамко, до той пѣхоты,
 Та дають намъ йверъ у руки, не маемъ охоты.
- 5 Ой по́ду я та на муштеръ, та помуштруюся,
 Ой прійду я на кватыру, слезами вмыюся.
 Зббралося насъ дванадцять та й у тоту ровту,
 Та втѣкало насъ дванадцять сподъ пятого плѣнтру.
 Ой галочки, вороночки все поле закрыли,
- 10 Уже навихъ ледѣникѡвъ до Вѣдня займили.
 Ой галочки, вороночки по́доймѣтса дѣ горѣ,
 Ци во́йдете, ледѣники, изъ тои Вѣднои?

28.

(Изъ Хуста или Фуста, городка Мармарошской столицы.)

- Писала краина до Чисаря листя,
 На всѣмъ Хустѣ ледѣна до вуйны берѣтса!
- 15 Самъ спичкы чинива, самой предокъ веде,
 Его фраерочька за нимъ коня веде.
 «Апницо, Катицо, подай ми олувкы!» —
 Якъ она подала, тяжко заплакала.
 «Чисарю, Чисарю, на што насъ вербуешъ,
- 20 Малу машъ краинку, чимъ насъ вугудуешъ?» —
 «Не буйтеса, хлопцѣ, великого гладу!
 Тамъ пшеничку сѣють коло Бѣлограду.
 Бѣлоградъ, Бѣлоградъ, то пудъ нимъ вуйна стоить,
 Не одному хлашу долу глава лежить.

ДУМЫ

в) Гвидалацькія.

Не йди, сынку, розбивати,
Чужу кровцю проливати!
Чужа кровця не водиця,
Розливати не годится!..

НАРОДНІ ПІСНІ.

ДОБІШЬ.

Ой по пòдъ гай зелененькій,
Ходить Добошь молоденькій,
На нòженьку налєгає,
Топòрцемъ ся пòдперає,
5 Та й на хлопцї покликає:
«Ой вы, хлопцї, вы молодцї!
А сходїтсья разомъ дь купцї:
Бо будемо раду мати,
Де пòдемо розбивати,
10 Щобы Куты не минути,
До Косова повернути?
Теперь, хлопцї, идѣмъ спати,
Бо маємо рано встати:
Та вставайте всѣ раненько,
15 Уберайтєся борзенько
У постолы скирянїи,
У волоки шовковїи!

- Рада, хлопці, рада б'гомъ,
 Западають стежки сн'гомъ,
 Ходѣтъ, хлопці, ба й за мною,
 Та й у гору и скалою!
- 8 Бо зайдемо та до Звѣнки,
 До Штефанової жѣнки.» —
 «Ой Добошу, ты, пане нашъ!
 Тамъ пригода буде на насъ!» —
 «Но на мене уважайте,
- 10 По двѣ кулѣ набивайте!
 «Станьте, хлопці, пѣдъ ворота,
 А я пѣду пѣдъ вѣконце:
 Чи спить мое любе сѣрдце?..
 «Чи спишь, серце, та чи чуєшь,
 12 Чи Добоша заночуєшь?» —
 «Ой я не спю, та все чую,
 Бо вечереньку готую.» —
 «Чи спишь, серце, та чи чуєшь,
 Ой чи сама ты ночуєшь?» —
- 20 «Ой я не спю, та все чую,
 Розбѣника не зночую.
 А Штефана нема дома,
 Ще вечера не готова:
 Буде вона дуже пишна,
- 22 На весь свѣтокъ буде дивна.» —
 «Чи кажешся добувати?
 Чи будешь сама в'творяти?» —
 «Не кажу ся добувати,
 И не пѣду отворяти.» —
- 30 «Пусти, суко, вразъ до хати,
 Щобъ дверей не виваляти!» —
 «Въ мене дверѣ тѣсови,
 Въ мене замки сталѣвин.» —
 «Не допоможуть замки твои,
- 32 Якъ пѣдложу плечи свои.» —
 «Сѣмь лѣтъ силки закохати,
 Мои дверѣ вылупати.» —
 Взявъ ся Добошь добувати, —
 Вали замки вѣдлѣтати.

- Еднѣ дверѣ вже утворивъ,
 А другіи лишь ухиливъ.
 «Не зъ мои, душко, волѣ,
 Є й самъ Звѣнка у коморѣ,
 5 У коморѣ, ба й на горѣ.» —
 «Ой вы, хлопцѣ, вы, молодцѣ!
 Берѣть же ся за тѣ дверцѣ!» —
 Беруть хлопцѣ, и не можуть,
 Бо ся чогось зрады боють:
 10 А якъ Добошъ пѣдсадився,
 Та на гору не дивився,
 А панъ Звѣнка съ пода стрѣливъ,
 Добошеви въ сердце вицѣливъ,
 Не такъ въ сердце,—въ праве плече,
 15 А зъ лѣвого кровця тече.
 «Ой ты, гицлю, ты, Звѣнчуку,
 То ты 'сь мня зѣвъ черезъ суку!» —
 «Треба було не гуляти,
 Суцѣ правды не казати;
 20 Бо у суки тѣлько вѣры,
 Якъ на быстрой водѣ пѣны!» —
 «Ой Добошу, Добошуку!
 Чомъ же 'сь не вбивъ куму суку?» —
 «Якъ же я ю вбити мавъ,
 25 Коли я й ще кохавъ.» —
 «Ой Добошу, ты, пане нашъ,
 Велика пригода на насъ!..
 Ой куда мы лишь бували,
 То мы зрады не видали;
 30 Теперъ зрада та й надъ нами,
 Молодыми ледѣнями!» —
 «Ой вы, хлопцѣ, вы, молодцѣ!
 Возмѣть мене на топѣрцѣ.
 Приблизѣтся ближче дѣ менѣ:
 35 Ой якъ же тяженько менѣ!
 Ты, Иване Салагѣрскій,
 Бери мене по ледѣнски!
 Занеси мѣя въ сині горы,
 До нашої ба й коморы!

- Въ Черногору занесѣтъ мья,
 На дробный макъ посѣчѣтъ мья:
 Най ся Ляхи не збыткують,
 Мое тѣло не чвертують!
- 5 Срэбломъ, злотою подѣлѣтся,
 А сами вже расходѣтся;
 Але не йдѣтъ розбивати,
 Йдѣтъ до дому газдовати,
 И топѣрцѣ занежайте,
- 10 Кровцѣ вже не проливайте!
 Людська кровця не водиця,
 Розливати не годится!» —
 Впали Ляхи, всѣхъ забрали,
 Назадъ руки повязали,
- 15 До коней поприпинали.
 «Ой, Добошу, ты, пане нашъ,
 Велика пригода на насъ!..
 Де жь мы будемъ зимовати,
 Тото лѣто лѣтовати?» —
- 20 «Въ Станиславѣ на рыночку,
 Въ тяжкихъ дыбахъ въ зельзочку:
 Тамъ будете ночовати,
 Тамъ будете дни днѣвати,
 Будуть птицѣ тѣло рвати!»..

2.

МАРУСЯКЪ

(Изъ Коломійскаго округа.)

- 25 Ой по горѣ, горѣ, горятъ ми огни,
 Попада Маруся теренъ избирае,
 Теренъ избирае, въ огникъ прикладае,
 Въ огникъ прикладае, жалѣбненько плаче,
 А Павло Марусякъ все ся ей пытае:
- 30 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Чого сумна ходишь, чого вѣрне плачешь?
 Чого вѣрне плачешь, чому не сибѣвашь?» —

- «Ой якъ же менѣ сумненькѣй не бути,
 Не навчила я ся корчима ходити,
 Зъ звора воду пити, съ торбы хлѣбомъ жити,
 Съ торбы хлѣбомъ жити, на каменнї спати?» —
- 8 «Попаде, Марусе, камѣнная душе,
 Покинь сумовати, та йди вечерати!» —
 «Ой якъ же менѣ та не сумовати?
 Покинула жъ бо я попа молодого,
 Попа молодого, та ще недужого,
 10 Детинку маленьку, та й росповитеньку;
 Коровки доїїни, та й слуги вѣрїи:
 Попонько читає, мене споминає,
 Дегину купають, мене споминають,
 Коровки ревуть, волосѣнько мечуть:
 15 Дегиньонька плаче серденько врыває,
 Менѣ мододенькѣй все жало додає!» —
 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Не слухати жъ було шептаня моего,
 Не лишати жъ було попонька своєго!
- 20 Мое шептанѣчко долѣвъ рѣчковъ плине,
 Твоя неславонька на вѣки не згине.
 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Яжъ ти не бороню, йди жъ теперъ до дому!» —
 «Ой не поду, не поду, бо мѣй поцъ лихенькїй,
 25 Бо мѣй поцъ лихенькїй, на мене гнѣвненькїй:
 Одно личко вдарить, друге ся запарить,
 Мене молодую здоровя позбавить.» —
 Въ понедѣлю раню Марусяка ймлено,
 А во второкъ раню по ката послано,
 30 А въ середу раню, ката привезено,
 А у четверъ раню Марусяка згублено,
 И звоноцьки звоня', и бубоньки дубия',
 А Цавда Марусяка у Ланчинѣ губя'
 «Ой най же го губять, та най же го висять,
 35 Чеї мене молодю Богъ съ попомъ потѣшить!»

3.

(Изъ Стыльскаго округа.)

Ой по горѣ, горѣ
 Тернови огнѣ,
 А коло тѣхъ огнѣвъ
 Дванадцять молодцѣвъ,
 8 Що найкращихъ хлопцѣвъ,
 Тринадцята зъ ними
 Попаля Грабѣвска,
 Хороша невѣста.

«Попаде, Марусе!

10 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не веселю;
 Ахъ жаль бо, жаль менѣ,
 15 Менѣ молоденькѣй,
 Що 'мъ лишила дома,
 Попа молодого,
 Сышка маленького!» —

«Попаде, Марусе!

20 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не весело;
 Ахъ жаль бо тяженькѣй
 25 Менѣ молоденькѣй,
 Що 'мъ лишила дома,
 Матѣнку стареньку.
 Дѣтину маленьку.» —

«Попаде, Марусе!

30 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не веселю,
 Ахъ жаль бо тяженькѣй
 35 Менѣ молоденькѣй,

Що 'мъ лишила дома,
Слугу на вѣдслузѣ,
Свекроху въ недузѣ!» —

- «Попаде, Марусе,
5 Чемъ ты смутна седишь,
Чемъ ся не веселишь?» —
«Ой смутнажь я сѣджу,
Та й ся не веселю,
Бо 'мъ не звыкла была
10 По горахъ ходити,
Съ торбы хлѣба ѣсти,
Съ скалы воду пити,
А звыкла жь я была
Въ свѣтлонцѣ седѣти,
15 Мѣдъ, горѣвку пити,
Шовкомъ вышивати,
Злотомъ накрапляти.»

4.

СМЕРТЬ РОМАНА.

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажитъ,
20 Та й ватерку прикладае,
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ батько дѣ нему,
За раны ся не пытае.
«Ци ты лежишь, Романочку?» —
25 «Ой лежу я, батьку, лежу,
Студеной воды бажу,
Та й ватерку прикладаю,
Раны свои загрѣваю.» —
«Ой Романе, Романочку,
30 Скажи менѣ всю правдочку!
Де твой сивый товаръ лежитъ?» —
«А що жь менѣ вже съ товара,
Коли въ моѣмъ боцѣ рана,
И глубока, та й стрѣляна,
35 И широка, ба й рубана!

Скажу, батьку, правдѣ обѣ:
Сивый товарь мой не тобѣ.» —

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажить,
5 Та й ватерку прикладае
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ мамка дѣ нему,
За раны ся не пытае:
«Ци ты лежишь, Романочку?» —
10 «Ой лежу я, мамко, лежу,
Студеной вода бажу,
Та й ватерку прикладаю,
Раны свои загрѣваю.» —
«Ой Романе, Романочку,
15 Скажи менѣ всю правдочку!
Де твой сивый товарь лежитъ?» —
«А що жь менѣ вже съ товара,
Коли въ моимъ боцѣ рана,
И глубока, та й стрѣляна,
20 И широка, ба й рубана.
Скажу, мамко, правдѣ обѣ,
Сивый товарь мой не тобѣ.» —

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажить,
25 Та й ватерку прикладае,
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ любка дѣ нему:
«Ой Романе, Романоньку,
Що жь ты болить, мой любоньку?» —
30 «Болить мене головонька,
Водъ головки усе тѣло,
Воды ми ся захотѣло.» —
Пішла любка та й принесла
Ой водицѣ съ студеницѣ:
35 «На, ся напій, Романоньку,
На, ся напій, мой любоньку!» —
И ватерку прикладае,

Раны ему загрѣвае:

- «А котра жь ты, Романочку,
Та раночка гѳрше болить?
Ци глубока, та стрѣляна,
Цы широка, та й рубана?» —
«Любка жь моя солоденька!
Болят-ко мья раны обѣ...
А весь сивый товарь тобѣ.»

5.

Заковала зазуленька та меже лѣсами:

- 10 «Ой ходи, Байчуку, на здобычь изъ нами!» —
Ой идучи на здобычи надѣбають ровты:
«А де йдете, Таманюки, ради бы мы знати?» —
«Ой идемо до Маруси стрѣльбы доберати,
Пакъ пѳдемо навороты Моченюка драти.» —
15 Ой прійшли мы пѳдъ вѳконце: «Чи спишь, чи чуешь?
Та пусти насъ до хаточки, де сама ночуешь!» —
«Я васъ мои, чорнй хлопци, до хаточки не пускаю,
А чого вамъ лишь потреба черезъ вѳконце подаю.» —
«Подай менѣ пистолетка и тоту рупницю,
20 Пройдемся вѳдси съ села черезъ Полагницю.» —
Але мы ся тамъ не довго та и забарили,
Якъ намъ ещѣ въ Полагницѣ зори зазорили.
Ой выйшли мы трохи дѣ горѣ та й се утомили,
Сѣли собѣ на привалу, люльки закурили.
25 Выйшовъ, выйшовъ самъ Моченюкъ воды до вирницѣ,
Ой выстрѣливъ тай Моченюкъ зъ новою рупницѣй.
«Дѣдъча мати его знае, та якъ вѳбѣ стрѣляе,
Що два брата, оба рѳднй, головки скланяе!» —
Коли 'сь хотѣвъ, Таманюку, ще на свѣтѣ жити,
30 Не йти було Моченюка навороты бити;
Коли 'сь хотѣвъ, Таманюку, ещѣ панувати,
Не йти було Моченюка навороты драти!...»

6.

НАСЪЕНЬКО.

(Изъ Мармарошской столицы.)

- Чи чули вы, добрый люде, якъ звонъ звонили,
 Та де жъ мого товариша въ Белесенѣ ймили?
 Нй в'ни его нй рубали, а нй его вбили,
 Прийшли паны зъ Вышеёва у Вышеёвъ взяли.
 5 Сѣли паны коло стола, та стали писати:
 «Чи давно вы, ледѣники, пошли розбивати?..» —
 «Ой уже жъ рѣкъ, нашй панки, й чотыре недѣли.» —
 «Але жъ бо 'сте напратали сороковцй бѣли?» —
 «Ой е того, нашй панки, много товариства,
 10 Якъ у лѣсѣ въ Медоборѣ букового листа.» —
 Ой вывели Насѣенька, хотѣли губити,
 Ой улякла Насѣйчиха, стала говорити;
 Ой улякла Насѣйчиха, стала присягати:
 «Не поѣде мой Насѣенько нѣкды розбивати.» —
 15 Заковала зазуленька ой поѣдъ черленицевъ:
 Поховали Насѣенька та поѣдъ шибеницевъ.
 «Стерегла 'мъ ты, Насѣенику, вѣдъ огня, вѣдъ воды,
 Не могла 'мъ ты устеречи вѣдъ сеи пригоды!...»

7.

ПИЛИПКО.

(Вацл. изъ Олеська 82.)

- Заковала зазуленька, заковала жовта:
 20 Здогонила ледѣникѣвъ на Рекетѣ ровта.
 Але ишли ледѣники, та все гомотѣли,
 Якъ учули за ровточку, в'ни ся розлетѣла;
 Але ишли ледѣники, сами побратими,
 Оденъ упавъ у негоду, всѣ его лишили.
 25 Ой имили та Пилипка за бѣли рученьки,
 Та узали та Пилипка до неволиченьки;
 А замкнули та Пилипка у желѣзній свѣрнй,
 Та узали Пилипонька до самой Надвѣрнй.

- «Якъ я собѣ поворожу воскомъ на порозѣ,
 Та ци правда, що имили Пилипка въ дорозѣ;
 Якъ я собѣ поворожу на ярбѣ пшеницѣ,
 Та ци правда, що губили Пилипка въ вязницѣ?» —
- 5 Они его та губили за топорецъ ясній,
 А люде ся дивовали, якбѣй же вѣнъ красній;
 Ой люде ся дивовали, якбѣй вѣнъ хорошій,
 А паны ся чудовали, кѣлько мае грошѣй!...
- Не пасъ же вѣнъ чѣтыре роки нѣ козы, нѣ вѣвцѣй,
 10 Лише прятавъ у кобѣвку бѣлѣ сорокѣвцѣй.

8.

ТОЖЕ.

- Чи чули вы, люде добрі, такіи публіки
 Пішли хлопцѣ въ гайдамахъ изъ нашої Рѣки?
 Не далеко доходили, до Краснаго Луга,
 А уже ся здогадали, де е попѣвъ слуга;
- 15 А вони ся здогадали, де той попѣвъ Иванъ:
 Сидить собѣ на Судіи, грошѣй лѣчитъ, якъ панъ.
 Не давно ся то дѣяло, святомъ недѣлѣй,
 Якъ седѣло три лѣдѣй въ верху на Судіи,
 Ой на верху на Судіи вѣни си седѣли,
- 20 Ой якъ же ихъ Довгопѣльскій ровты та посѣли.
 А щобы вы, Довгопѣлцѣ у насъ не стрѣляли,
 А що мы тутъ лишъ маемо, все бѣ мы вамъ лишили.
 Але хлопцѣ Довгопѣлцѣ на то не зважѣли,
 За маленьку чѣсиночку Пилипка дѣстали.
- 25 Якъ вони го та дѣстали, до Надвѣрної дали,
 Дѣ Пилипкови молодому паны ся зѣжджали;
 Ой паны ся изѣжджали, та й ся дивовали,
 Що въ Пилипка бѣлѣ руки, якъ перевиванѣй.
 А Пилипко не дуфавъ, нѣ въ товаръ, нѣ въ вѣвцѣй,
- 30 Лишъ у яснѣ топѣрчики, въ бѣлѣ сорокѣвцѣй;
 А Пилипко не дуфавъ нѣ въ товаръ, нѣ въ конѣй,
 Лишъ у яснѣ топѣрчики, въ шовки и червонѣй.
 Въ Коломыи зазвонили, въ Станиславѣ бубнятъ:
 Молодого Пилипонька у Надвѣрної губятъ.
- 35 Заковала зазуленька пѣдѣ Кучеручками:
 Поховали Пилипонька та пѣдѣ яблунцями.

9.

МАРІЯ.

- По горѣ, горѣ шалавѣя следила,
 Марія ходила, шалвѣю ломила;
 А за нею ходитъ та й самъ красный паничъ,
 Ой ходитъ, ходитъ, все ся ей пытае:
- 5 «Марію, Марію! чи съ твоѣй панѣ дома?» —
 «Мене ся пытаешъ, а самъ лѣпше знаешъ;
 Мого пана коні у твоѣй студолѣ,
 Мого пана зброя, та на твоимъ столѣ,
 Мого пана сукні, у твоєи коморѣ!» —
- 10 «Марію, Марію! то неправда твоя,
 Я куповавъ коні на ярмарку въ Львовѣ;
 А я пивъ могоричъ въ зеленѣй дубровѣ,
 А я лѣчивъ грошій на гнилѣй колодѣ?» —
 Взявъ вѣнъ Марієньку за бѣлу ручешку,
- 15 Присиливъ до сосны, до сосны плечима,
 До сосны плечима, а въ пуцу очима,
 Запаливъ сосноньку съ самого вершечка:
 Соснонька горитъ, и смола ся топитъ,
 На Марію капле, Марієнька кричитъ:
- 20 «Хто въ поли ночуе, хто не спитъ, хто чуе,
 Хто въ Бога вѣруе, най мя йде ратуе!»..

10.

ТОЖЕ.

(Наул. II, 5.)

- Наѣхали Козаки до Маруси въ гості:
 «Марусенько пані! чи е твоѣй панѣ дома?
 Коли жъ нема папа, выйди до насъ сама!» —
 Марусенька не пѣзнала, въ черевичкахъ выйшла:
- 25 «Не есте вы Козаки, есте гайдамаки!» —
 «Марусенько пані! по чѣмъ ты пѣзнала?
 По чѣмъ ты пѣзнала, правдочку сказала?» —
 «По тѣмъ я пѣзнала, правдоньку сказала,
 Що я свого пана коника пѣзнала.» —
- 30 «Марусенько пані! неправдоньку кажешъ:

Мы того коника въ твоего пана купили,
 Въ зеленой дубровѣ грошѣ полѣчили,
 Въ студеной кирницѣ могоричъ запили,
 Подъ гнилу колоду пана подкотили...»

11.

- 5 Мати сына лелѣяла,
 Потѣхи ся надѣяла,
 Потѣхи ся надѣяла,
 Потѣхи ся дождала.
 «Хоть мене, мати, лелѣй,
 10 Хоть мене не лелѣй,
 Потѣхи ся зъ мене не надѣй!
 Бо якъ умру, гнити буду,
 А якъ не вмру, въ розбѣй поду.» —
 «Не йди, сынку, розбивати,
 15 Чужу кровцю розливати:
 Чужа кровця не водиця,
 Розливати не годится!..»

12.

(Вацл. изъ Олеська 81.)

- На высокой полонинцѣ изродили рыжки:
 Та ци подемъ, пане брата, на веснѣ въ опрышки?
 20 А вробѣмо топѳрчики та съ самой стали,
 Та не кличмо мы нѣкого, подѣмъ-ко мы сами!
 А вробѣмо топѳрчики та съ самой мѣди,
 Якъ наскочимъ у вѳконцѣ, та зазнаемъ бѣды!
 Ой истявъ я, побратимку, Жидѳвску детину,
 25 Та чей же я, побратимку, за ню не загину.
 А муть ровты избивати за нами гонити,
 А мы будемъ съ файновъ любковъ мѣдъ, горѣвку пити;
 Будуть ровты избивати, а муть насъ шукати,
 А мы будемъ съ файновъ любковъ пити та гуляти.

- «А щобы ты, мой миленькій, такой веселенькій,
 Якъ у лѣтъ въ Черногорѣ вѣтеръ студененькій!» —
 «А щобы ты, моя мила, така веселенька,
 Якъ у лѣтъ въ Черногорѣ вода студененька!» —
 5 «А щобы ты, мой миленькій, тогда оженився,
 Якъ у морѣ на каменѣ тютюнъ уродився!» —
 «А щобы ты, моя мила, тогда вѣддалася,
 Якъ у морѣ на камени рожа розцвилася!»

13.

- А що у той Черногорѣ за вороні коні?
 10 «Ходѣмъ, брате, въ гайдамахъ, чуемъ за червоні!
 Ой чуемо за червоні въ пана молодого,
 Та якъ бы ихъ та ужити зъ двора головного?» —
 «Ой я знаю, пане брате, якъ бы ихъ ужити, —
 Молодого того пана до стѣны прибити;
 15 Ой прибити руки, ноги, ще межки плечима,
 Щобы вѣнъ ся на насѣ дививъ чорными очима!..»

14.

- Заковала ми зазулька та на перелетѣ:
 Присягала дѣвчиночка та на пистолетѣ,
 Присягала, присягала, гадочку гадала,
 20 «Щобы тото пистолетко куля розметала,
 Та шо я такъ молоденька на нѣмъ присягала!»

15.

- «Нащо жъ тобѣ, пане брате, тербину двигати?
 Лѣпше тобѣ, пане брате, людей розбивати!
 Чи знаешъ ты, пане брате, що будемъ дѣяти?
 25 Вырѣжемо песѣхъ врагѣвъ, будемъ пановати!» —
 «Укравъ бы я, пане брате, корову й телицю,
 Вони бѣ на мѣя збудовали нову шибеницю.» —
 «Чи видишь ты, пане брате, за лѣсомъ могила?
 Чи ты умрешъ, чи повиснешъ—разъ мати родила!..»

16.

- Не богато ледѣники гуляли, гуляли,
 А за ними молодыми ровты избивали:
 Тато ровта, тато була Волоського пана,
 Ой якъ пошли, тай зловили ледѣня Ивана.
 5 «Коли 'сь хотѣвъ, ледѣнику, ще на свѣтѣ жити,
 Не йти було та й до корчмы горѣлочки пити!»

17.

- Було село Василено,
 Була вдова Василица,
 Мала жъ она девять сынѣвъ,
 10 А десяту панну Анну.
 Усѣхъ девять въ розбѣй пошло,
 Ёи дала за крамаря;
 Не мѣгъ зъ нею въ селѣ бути,
 Мусѣвъ зъ нею у лѣсѣ поћи:
 15 Збудовавъ й свѣтличеньку
 А съ срѣбными дверечками,
 Золотыми оконцами.
 Ой надѣйшли ей братя,
 Ёи братя рѣднесенькѣ,
 20 Крамаречка пострѣляли,
 Крамарчатко на палъ вбили,
 Надъ нею ся збытковали:
 Ажъ девятій наймолодшій
 Взявъ ся ей та й пытати:
 25 «Якого ты та родочку,
 У лѣсѣ стай будовала,
 А съ срѣбными дверечками,
 Зъ золотыми оконцами?» —
 Она ему повѣдае,
 30 Сама зъ жалю омѣвае:
 «Було село Василено,
 Була вдова Василица,
 Мала жъ она девять сынѣвъ,
 Десятую мене, Анну;

- Усѣхъ девять въ розбѣй пошло,
 Мене дала за крамаря...»
 «Стойте, братя, не грѣшѣте,
 Та сестрицѣ не губѣте!
- 5 То 'смо грѣху наробили,
 Що 'смо зятя пострѣляли,
 Сестрѣнчатко на палѣ вбили.» —
 А они ся задумали,
 На сестру ся поглядали...
- 10 «Ой ходи жъ ты, сестро, зъ нами:
 Пѣдемъ въ лѣсокъ зелененькій,
 Тамъ на гостинець битенькій.» —
 Пошли въ лѣсокъ зелененькій,
 Тамъ на гостинець битенькій;
- 15 Надѣхавъ панъ молоденькій,
 Они ся зъ нимъ испѣтали,
 Такъ до нѣго промовляли:
 «Ци будешъ ты въ землѣ гнити,
 Ци волишь ты сестру взяти?» —
- 20 «Ой волю я сестру взяти,
 Нѣжъ я маю въ земли гнити.» —
 «Будешъ, сестро, пановати,
 А мы идемъ въ монастыри
 Та грѣховъ ся избувати.» —
- 25 Она ся имъ вѣдкланяе,
 Сама зъ жалю омлѣвае:
 «Мати жъ моя, Василихо,
 Лишила 'сь мня на все лихо!
 Я ся въ лѣсѣ будовала,
- 30 Та й всѣго ся позбувала,
 Єдну 'мъ дитину вродила,
 На муку 'мъ ся надивила!»..

18.

- Въ Станиславѣ три темницѣ,
 Сядягъ у нихъ три молодцѣ:
- 35 Одинъ сидитъ за дѣвочку,
 Та тотъ грае въ сопѣлочку:

- «Я дѣвчиновъ не журуся,
Я зъ дѣвчиновъ поберуся.» —
Другій сидить за вдовочку,
Тотъ гадае си гадочку:
5. «Я вдовоньки не боюся,
Я зъ вдовоньковъ оженюся.» —
Третій сидить за волоньки,
Та тотъ тяжко издыхае,
Свою пеньку проклинае:
- 10 «Бодай, ненька, не изгнила,
Що в'на мене не учила,
Поки я ще бувъ хлопчина!
Ой укравъ я чепелину.
Ненька каже: «Здасться, сыну!» —
- 15 Ой укравъ я ще й хусточку:
«Буде, сынку, на дѣвочку!» —
Ой укравъ я премѣточку:
«Буде дѣвцѣ на сорочку.» —
- 20 Ой укравъ я кониченька,
Кониченька вороного:
«Иди жь, сынку, по другого!» —
Ой укравъ я сивѣ волы:
Теперь же я у неволи:
На ноженьки зелѣзечко,
- 25 А на руки ремѣнячко.
Бодай, ненька, не зогнила,
Що на лихо мене вчила!...»

19.

- Ходить Марчай, поспѣвуе...
Найшовъ его чужоземець:
- 30 «Ей Марча мое, Марча!
Ей, поспѣвай, поспѣвай,
Стихонька по Волоськи
А барзъ красно по дѣвоцьки!» —
- 35 А учувъ его отецъ,
Сивенейкій якъ голубецъ:

- «Сынкі мои молодежкі,
 Витязейкі барзъ славейкі!» —
 Ходить Марчай поспѣвуе,
 И стихойка по Волоськи,
 5 И барзъ красно по дѣвоцки:
 «Идѣте вы до нѣго,
 Не в'бѣццайте вы му
 А ни волы, ни коровы,
 А ни коні вороньи;
 10 Лемъ пустѣтъ до нѣго
 Кулі огняны.» —
 Якъ ся Марча пов'бертало
 Всѣхъ дванадцять братейкѣвъ постинало,
 Третьнадцятому вѣтцю,
 15 Сивейкому якъ голубцю,
 Ручки утяло,
 И въ пазушки а исклало;
 И взявъ ёго Данько,
 Славный розбойничокъ...

20.

ГЕРЕГИ.

- 20 Ё сивая, зазулейка якикае,
 Ажъ ся зеленейка дубровойка розлѣгае,
 Малыхъ сынкѣвъ пробужае:
 «Встаньте горѣ, сынкі мои,
 Сынкі молодежкі,
 25 Витязейкі барзъ славейкі!
 Идѣте, идѣте на десяторакой распутѣйко,
 Тамъ, тамъ будутъ ити Гереги богаты,
 Сетники дорогіи;
 Тамъ, тамъ на нихъ повдаряйте,
 30 Велкі статки заберите!» —

Чорный воронъ покрауе,
 Ажъ ся за нѣгтейка порывае,
 Найстаршій си братецъ ай подрѣмуе,
 Найменчому наказуе:

«Братцю мѡй, братцю!
 Ей ляжу я спати,
 Якъ надѡйдуть Гереги богаты,
 Гереги богаты, сетники дороги,
 5 Обы 'сь на нихъ самъ не вдарявъ,
 Обы 'сь мене зганявъ;
 Бо то воронъ несчастливый,
 Вѣщѡвничокъ барзъ правдивый.» —
 Оно того не слухало,
 10 Само на нихъ поваряло,
 Якъ ся сетники пообертали,
 Долѡвъ ему главку здняли,
 На падошникъ а испяли.

И спить братцѣ годинку, двѣ,
 15 На третій ся пробужае,
 Ей свого братейка кровцю находжае.
 Якъ позыра'тъ, такъ позыра'тъ тоты долы, передолы,
 Якъ высмотрѣвъ, такъ высмотрѣвъ Герегѡвъ богатыкъ:
 «Ждайте, ждайте, не втѣкайте,
 20 Зе мновъ славы доставайте!» —
 По три краки засакае,
 А вѡнъ идъ нимъ прибѣгае,
 По трѣхъ на разъ истинае,
 Велки статки вѡдберае,
 25 На десяторакой распутѣйко повертае,
 Ей братцѣву головойку та ховае,
 Червонными обсыпае:
 «Обы люде червоніи брали,
 Пана Бога выхваляли.

30 До свой матки приходжае,
 Свои матцѣ повѣдае:
 «Ей, мамко ма, мамко!
 Угибъ мѡй братцѣ, славный розбѡйничокъ.» —
 Такъ ся мамка жаловала,
 35 За рѡкъ косу не чесала;
 Такъ ся сестра жаловала,
 За рѡкъ косу не чесала;

Такъ ся жона збановала,
 За рѣкъ съ корчмы не вступала;
 Въ славной село приходжае,
 Въ славной село Либохорю,
 5 А до Жида Фаріона:
 «Жиде, Жиде Фаріоне!
 Дай горѣвки незмѣрнене,
 Бери грошѣй незличенне!»

21.

РОМАНЪ.

Ходить Романъ по долині,
 10 Ходить, ходить, посвистуе,
 И такъ гварить:
 «Долины мой зеленойки!
 Оравъ бы 'мъ вась ружанами,
 Сѣявъ бы 'мъ червонами.» —
 15 Є вчуло то бѣло Янчя:
 «Е, пане мѣй уродливый!» —

Ходить Романъ по долині,
 Ходить, ходить, поспѣвуе,
 И такъ гварить:
 20 «Долины мой зеленойки!
 Оравъ бы 'мъ вась ружанами
 Сѣявъ бы 'мъ вась червонами.» —
 «Идѣте, го уламѣте,
 Передъ мене приведѣте!
 25 Ей Романе, Романе!
 Та де твои ружане?»..
 «Ей, ружане въ полонинцѣ,
 А червені у липойцѣ.» —

22.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

А тамъ доловъ за стодоловъ,
 30 Оре дѣвча чорнымъ воломъ,
 Ище брозду не зорала,
 Южъ ей matka заводала:

- Пѣди, дѣвча, пѣди до домъ!
 Сама не знамъ, кому ты дамъ!»—
 Дала мене мати, дала,
 Яничкови збойничкови.
- 5 Съ noci прійде, въ noci пѣде,
 Все крѣвавый мечъ принесе,
 Самъ си сѣда'тъ пѣдъ облачокъ,
 Мечъ си кладе на столичокъ.
 Мати сынка колысала,
- 10 Та такъ ему припѣвала:
 «Люляй, люляй, сынойку мой,
 Мавъ бы съ бити, якъ отецъ твой,
 Дала бы 'мъ го порубати,
 До дунаѣчку зметати.
- 15 Взявъ овѣнъ ей за ручейку,
 Повѣвъ вѣнъ ей на лучейку:
 «Клякни, клякни, жено моя!
 Буде стята главка твоя.
 Спѣвай, жено моя,
- 20 Якъ есь въ тоди и спѣвала,
 Кедъ есь сынка колысала!»—
 «Не спѣванку я спѣвала,
 Лемъ е'мъ правду ти казала.»—
- 25 Подай ты мѣ сынка мого,
 Ней я цѣлу' въ личко ёго!»—
 Ёдно личко му цѣлила,
 А друге му выкусила.
 «На жѣ ти, сынку, на памятку,
- 30 Коли стинавъ отецъ матку!»—
 Якъ ставъ сыночокъ плакати,
 Не мѣгъ Яничкъ рады дати:
 Взявъ овѣнъ го за ручейку,
 Вывѣвъ вѣнъ го до лѣсойка,
- 35 Справивъ вѣнъ му колысойку
 Зѣ яворовогъ деребойка:
 Буде вѣтрець подувати,
 Буде сынокъ такъ думати,

Же гь кольше родна мати;
 Буде дожджикъ покрапьяти,
 Буде сынокъ такъ думати,
 Же го куша'ть рѣдна мати.

23.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- 5 Мати сына годовала,
 Погѣхи ся сподѣвала.
 «Не втѣшайся, мати мною,
 Не буду ти послугою;
 Бо я пѣду розбивати,
- 10 Людську кровцю проливати.» —
 «Людська кровця не водиця,
 Проливати не годится.
 Иди, сыну, въ тихій дунай,
 Нехай тебе дунай втопитъ!» —
- 15 «Мене, мати, дунай знае,
 Якъ я иду, высыхае!» —
 «Иди сыну, межди горы,
 Нехай тебе зѣдять звѣры!» —
 «Мене, мати, звѣры знають,
- 20 Якъ я иду, утѣкають.» —
 «Иди, сыну, въ темнй лѣсы,
 Нехай тебе розбѣй забье!» —
 «Мене, мати, розбѣй знае,
 Якъ я иду, щебетае.» —
- 25 Идъ же, сыну, до лѣсойка,
 Сядешь собѣ за бучейка,
 Прилетить тамъ зазулейка
 Зазулейка рѣднейка!» —
 Пѣшовъ же вѣнъ до лѣсойка,
- 30 Та сѣвъ собѣ за бучейка:
 Зазулейка прилѣтае,
 Зѣ забучейка зазирае:
 «Ходъ, сынойку, до домойку,
 Ней ты змьню головойку

- Ручейками бѣлейкими,
 Слезойками дробнейкими!» —
 «Возь си, мати, пѣску въ жменю,
 Посѣй ты го на каменю:
 5 Якъ же тотъ пѣсокъ зойде,
 Втогды твоѣ сынъ домовъ прійде,
 Вводи го ся сподѣвайте,
 Въ гостинолку вызирайте!»—

24.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Мене мати годовала,
 10 Потѣхи ся сподѣвала.
 «Не йди, сынку, въ чорный лѣсъ»
 Бо тамъ тебе вовкъ изѣѣсть.»—
 «Мене, мати, вовки знають,
 Скоро выйду, то втѣкають.»—
 15 «Не йди, сынку, въ чисто поле!
 Бо тамъ тебе колька сколе!» —
 «Мене, мати, колька знае,
 Якъ я иду, утѣкае.»—
 «Не йди, сынку, въ быстру воду!
 20 Бо тамъ тебе вода втопить.» —
 «Мене, мати, вода знае,
 Якъ я иду, то съ розступае.»—
 «Не йди, сынку, у пожари!
 Бо тамъ тебе пожаръ спалить.»—
 25 «Мене, мати, пожаръ знае,
 Якъ я иду, загасае.»

25.

ЛЯЧИКЪ И КОЛІАНЦА.

(Изъ Земненской столыцы.)

- Гора, гора, што найвышша,
 Подъ товъ горовъ една хижка,
 Не пошита, не побита,
 30 Лемъ хворостомъ понадкрыта,

- А въ тѣй хижи Янчикъ збойникъ:
 Нѣчковъ пѣде, нѣчковъ прїйде,
 Все крѣвавыи мечъ прїнесе.
 Его жена Юліанна,
 5 Свого сына колысала,
 И такъ ему заспѣвала:
 «Люлю, люлю, малыи хлопецъ,
 Жебы съ не бытъ, якъ твои отецъ!
 Доразъ бы 'мъ ты розторгала,
 10 Крукамъ, вранамъ розметала...

26.

ДМИТРО МАРУСЯКЪ.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Бай пѣдъ мостомъ, рыба зъ фостомъ пробувае хитро,
 Вѣдтѣвъ втѣкавъ, вѣдтѣвъ втѣкавъ Марусякѣвъ Дмитро.
 Ой якъ же вѣнъ бай утѣкавъ, та зашумѣвъ листомъ,
 Бо вѣнъ не самъ оденъ втѣкавъ, а изъ товариствомъ.
 15 «Ходѣмо мы до Сѣрого! «Чты спишь, чи ты спишь, чи чуешь?
 Пускай же насъ до свѣтлоньки, де сама ночуешь!»—
 «Ой а я васъ, годни хлопцї, въ хату не пускаю,
 Шо вамъ треба, годни хлопцї, въ вѣконце подаю!»—
 «Подай же ми пистолята, подай ми рушницї,
 20 Най пѣдемо на Ясенѣвъ меже молодицї!»—
 Выйшли вони, выйшли на верхъ, люлки закурили,
 Вѣггла на нихъ тверда ровта, вони выстрѣлили.
 Вони собѣ говорили, шо ся не бояли,
 Якъ уздрѣли тверду ровту, вони ся здрижали.

27.

ПЕЛЕХЪ.

(Изъ Гуцуловъ.)

- 25 За ворота въ папороты явѣръ зелененькїи,
 Загибъ, загибъ у Синицяхъ Пелехъ молоденькїи;
 Нї за волы, нї за волы, нї за лыси конї,
 Лишень загибъ за вбранячко, за жовтї червонї.

- Вилетѣли зъ Станіслава потятка дивніи,
 Выгѣхали на Жабьечко жовпѣры кѣннии.
 «Та я знаю, моя мамко, за кѣмъ выходили,
 Та за тими ледѣнями, шо Пелеха вбили.» —
- 5 Беру воду зъ переводу, а вода блекоче,
 Дмитеръ сына выкупае, Проконей не хоче.
 А у тѣй ми полонинцѣ заблѣяла вѣвця,
 Ой не тай ся, Проконей, бо ты самъ забѣйця!» —
 Ой озму я крѣсь у руки, пѣду на бѣлицѣ,
- 10 Та озму я Пелещука, занесу вѣ Синицѣ.
 Ой ити бы вѣ Рѣчку, вѣ Рѣчку, Бѣсюка просити,
 Та най иде за Гаврилкомъ моимъ ся ручити.
 А якъ прійшовъ Бѣсюкъ Василь, та й заговорили,
 Заразь пани Гаврилочка зъ неволи пустили.

 28.

ПЕТРО БОДНАРЮКЪ.

- 15 Ударили дробнѣ дощѣ, ударили тучѣ:
 Ймили Петра Боднарюка у Харинюка спючи.
 Ковала ми зазуленька на плаѣ, на плаѣ:
 Ймили Петра Боднарюка вѣ оплотѣ вѣ отавѣ.
 Ковала ми зазуленька, ковала ми жовта:
- 20 Ймила Петра Боднарюка Криворѣвска ровта.
 Ой имила, ой имила, тугонько звязала,
 Таки его черезъ Жабье вѣ Криворѣвню дала.

 29.

МІШКО.

- Не стели се цо дорозѣ, зеленый орѣшку,
 Дають, дають вѣданячко, исковайся, Мѣшку!»
- 25 А я вѣдбѣгъ та на рѣчку, та й ставъ, тай гадаю,
 Ровта хату оббѣгае, я дѣ нѣй промавляю! —
 «Зъ хатки ми ся не збиткуйте, я ся не ховаю!» —
 Вони збѣгли та на рѣчку, тугенько звязали.
-

ДУМЫ

в) Чумацкія и Бурлацкія.

Чвалавъ за возомъ чумаць неборакъ
Низомъ травиною,
Сь своею скотиною,
Тай балакавъ зъ лихою годиною.
А. Могила.

1.

ЧУМАЦКІЯ.

- «Ой чумаче, де ты йдешь?
Всѣхъ чумаковъ не ведешь?» —
«На баню по Крымку йду,
Всѣхъ чумаковъ съ собовъ веду,
5 Лише нема одного,
Брата мого рѣдного:
Шукавъ, шукавъ, не найшовъ,
Запрѣгъ волы, та й пошовъ.» —
«Атамане, батьку нашъ,
10 Порадь же ты теперь насъ,
Що мы маемъ робити,
Чѣмъ бы волы кормити?» —
«Въ чистымъ полѣ кирниця,
Тамъ чумаковъ столиця,
15 Тамъ чумаки стояли,
Снѣгъ волами доптали.
Косѣть, хлопцѣ, лободу,
Кормѣть волы до часу!
Косѣть, хлопцѣ, мѣтлицю,
20 Та вкрывайте пшеницю!
Якъ пшениця зогніе,
Купецъ волы забере.»

2.

Ахъ я джумаць несчастливый,
 Жію въ журбѣ ледве живый,
 Волы менѣ поздыхали,
 Та йно ярма ся дѣстали!

5 Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
 И макитра съ пирогами.

Арендару, Жидку Юдку,
 Дай горѣлки на боргъ хутко,
 Най си джумаць погуляе,
 10 Най о журбѣ забувае,

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
 И макитра съ пирогами.

И музицѣ поклонюся,
 Бо вже бѣдѣ не опруся,
 15 Нехай зъ милосердя грае,
 Най си джумаць погуляе!

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
 И макитра съ пирогами.

И сокиру и мастило,
 20 Шо ся вѣдъ воза лишило,
 И то за горѣлку даю,
 Бо копѣчки не маю.

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
 И макитра съ пирогами,

25 Пѣшовъ джумаць топиться,
 А джумиха дивиться,
 Джумаць скочивъ у полонку,
 А джумиха за головку.

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
 30 И макитра съ пирогами.

Стѣй, джумаче, не топись,
 Хоть на дѣти подивися!

Ой джумаче, джумаче,
Въ тебе житѣе собаче!

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

5 Якъ я теперъ додомъ прійду,
То вже цѣлый и не выйду,
Жѣнка буде мня ганьбити,
На остатокъ кіємъ бити.

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
10 И макитра съ пирогами.

Якъ я згадавъ, такъ ся стало,
Жѣнцѣ ся лихо надало,
За лобъ мене, за чуприну:
«Де 'сь, псе, подѣвъ худобину?»

15 Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

Я ей кажу: «Поздыхали,
Тѣлько шкиры ся зѣстали.» —
«Кобы тебе добре взяти,
20 Жиды мусѣли забрати.»

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

«Жѣнко люба, погодися,
Я вже, кажу, поправляюся!
25 За що 'сь мене такъ скарала,
Здоровье 'сь ми вѣдобрала?» —

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

Або пѣду завѣшуся,
30 Або въ скалы розѣбьюся,
Нехай усѣ люде знаютъ,
Якъ джумаки умераютъ.»

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

3.

БУРЛАЦКАЯ.

- Нема, нема, якъ самому,
 Якъ бурлаку й молодому: гей, гей!
 Заросився, забрудився,
 «Де ты, бурлакъ, волочився?..» —
- 5 «Яромъ за товаромъ,
 А лугами за волами.» —
 Прійшовъ бурлакъ та й до хаты:
 «Дай, хажайка, вечеряти!» —
 «Нї палила, нї топила,
- 10 Вечеряти не варила;
 «Лягай, бурлакъ, и такъ спати,
 Нема чого вечеряти!» —
 Ище бурлакъ не преспався, —
 Нема чобѣтъ, не ззувався;
- 15 Вже хажайка пробужає:
 «Вставай, бурлакъ!» — в'на волає.
 «Воли жъ мои половини,
 Ъжте траву зеленую,
 Пійте воду студеную,
- 20 Люблю дѣвча молодую!...»
-

ДУМЫ

г) *Господарскія и Скотарскія.*

1.

(Вацл. изъ Олеська 492.—Максимов. 1827, 42.)

- Поѣхавъ Ивасенько на полованье,
Лишивъ свою милу на горѣванье.
Выѣхавъ Ивасенько въ чистое поле,
Пустивъ коника на попасанье,
5 А самъ припавъ къ сирѣй землѣ на спочиванье.
Приснився Ивасенькови дивненькій сонъ,
Шо злетѣвъ съ правой ручки ясенъкій соколь,
А зъ лѣвой, изъ бѣлой сивая зазуля.
Приѣхавъ Ивасенько до вороженьки,
10 Щобъ вѣдгадала дивненькій сонъ;
Вороженька голубонька сонъ отгадала,
Молодому Ивасеви жалю задала:
«Уже жъ твоя Марисенька сына повпла,
А за сыномъ Марисенька сама полягла.» —
15 «Ступомъ, ступомъ, сивый коню, нога за ногою!
Та чей же я ще застану миленькую мою!» —
Бде, бде Ивасенько, все коника бьючи,
А вже своей миленькой та не застаючи.
Приѣхавъ Ивасенько та пѣдъ вороточка,
20 Стукнувъ, пукнувъ сивый коникъ та у копыточка,—
Выйшла до него найстаршая свѣсть:
«А вже жъ тобѣ, Ивасеньку, недобрая вѣсть!
Витай, витай, пане зятю, чужій, а не нашъ,
Бо вже твоей миленькой на свѣтѣ не машь.»
25 Вийшовъ Ивасенько до новой свѣтлицы,
Лежить его миленькая на престѣлницѣ:

- «Нѣжки жь мои скоропаднї, чому не пѣдете?
 Ручки мои бѣленькїи, чомъ не пригорнете?
 Очка мои чорненькїи, чому не глянете?
 Уста мои прїязненькї, чомъ не промовите?...» —
- 5 «Нѣжки мои скоропаднї вже ся находили,
 Ручки мои бѣленькїи вже ся наробили,
 Очка мои чорненькїи вже ся надивили,
 Уста мои синенькїи вже съ наговорили!»

2

(Вацл. изъ Олеська 399.)

- Ой поѣхавъ Ивасенько
- 10 До тещеньки въ гостиноньку,
 Тамъ му прїйшло ночовати
 И коника попасати;
 Приснився ему сонъ дивненькїй,
 Шо на его дѣмъ пчолы впали,
- 15 На подвѣрьє зоря упала,
 Зъ двора зазуля вылѣтала.
 Вставъ Ивасенько ранесенько,
 Умывъ личко бѣлесенько,
 До тещеньки промовляе,
- 20 А ему ся сердце крає:
 «Ахъ, тещенько, голубонько!
 Снився менѣ сонъ дивненькїй;
 Розвяжъ менѣ, що то за сонъ,
 Най я довше не думаю,
- 25 Най сердца не розкаляю!» —
 «Ахъ, сыноньку, мѣй зятоньку!
 Скажи, що то за сонъ?» —
 «Шо на мѣй дѣмъ пчолы впали,
 На подвѣрьє зоря упала,
- 30 А зъ двора зазуля вылетѣла.» —
 «Ахъ, сыноньку, мѣй зятоньку,
 Ъдъ же скоро до домоньку,

- Маешь дома пригодоньку!
 Бо пчолоньки—то слозоньки,
 А зоронька—детинонька,
 А зазуленька—Марисенька.»—
- 5 Ой пріѣхавъ до домоньку:
 Лежить мила, якъ день бѣла;
 Мамки детину кольшуть,
 А свѣсть его привитала,
 Жалю ему гѣршь задала:
- 10 «Витай, зятю, витай, не нашъ,
 Бо вже твоей жены не машь!..»—
 «Устань, устань, Марисенько!
 Кравцѣ тобѣ сукнѣ шіють,
 А шевчики черевички!» —
- 15 «Поки я у тебе жила,
 То я въ сукняхъ не ходила;
 Теперь менѣ не потреба,
 Менѣ треба Бога зъ неба.»

3.

- Выйшла дѣвчина до броду по воду,
 20 Задивилася на Козацькую вроду.
 «Ой приплынь, приплынь, Козаченьку, до краю,
 Заразъ зъ тобою я въ той човенъ стаю!»—
 Скоро дѣвчина въ човенъ уступила,
 Заразъ ся зѣйшла вѣтровая хвиля.
- 25 Ой повна, повна, повна, рѣчка повна,
 Ой высчеховала дѣвчинонька зъ човна.
 Гей дѣвчинонька по дунаю плавле,
 А молодой Козакъ бѣлѣ ручки ламле.
 «Ой подайте жь ми хоть яку тычину,
- 30 Нехай ратую хорошу дѣвчину!»—
 «Ахъ, ратуй же мя, Козаченьку, ратуй,
 Будешь ты мати надгороду, плату!»—
 Ой не хочу я надгороды, платы,
 Только тя хочу за дружиноньку взяти!»—

4.

- «Ой кобы я мавъ та орловіи крыла,
 Полетѣвъ бы я, де дѣвчина мила!
 Полетѣвъ бы я по надъ воротами,
 Де дѣвчина съ чорными бровами.
 5 Ой поплину я по пѣдъ воротыма,
 Выйде дѣвчина съ чорными очима.» —
 Выйшла дѣвчина на дунай по воду,
 Задивилася на Козацьку вроду.
 «Ой ты, Козаче, ты любый соболю,
 10 Возьми ты мене на дунай съ собою!» —
 Ой приплынь, приплынь, Козаченьку, до краю!
 Заразь зъ тобою я въ той човенъ стаю.» —
 Скоро дѣвчина на дунай ступила,
 Фаля повинула, човенъ затопила:
 15 «Ой подайте менѣ довгую тычину,
 Нехай выратую молоду дѣвчину!» —
 «Ой ратуй же мня, Козаченьку, ратуй!
 Будешь ты мати вѣдъ матѣнки заплату.» —
 «Ой не хочу я вѣдъ матѣнки заплаты,
 20 Але тя хочу за миленьку взяти.» —
 «Ой мала жъ бы я твоєвъ миловъ бути,
 Волѣла жъ бы я въ той дунай втонути.
 Бо въ дунай утону, то лехко спочину,
 А за тобою марне съ свѣта згину.»

5.

- 25 Ой пѣду жъ бо я горою, долиною,
 Чей же я знайду рожоньку съ калиною!
 Чи рожу рвати, чи калину ломати,
 Чи замужь ити, чи дѣвкою гуляти?..
 Пѣшла бы 'мъ замужь—заверни головонька!
 30 Не йшла бы 'мъ замужь—людская обмовонька!
 Ой пѣшла же я по пѣдъ гай зелений,
 Та здыбали мене два Козаченьки:

- Взяли ся мене дороги пытати,
 А я молода не знала повѣдати;
 Вѣнъ ся пытае дороги до Львова,
 Я му повѣла дорогу до Кракова.
- 5 Ой давъ же вѣнъ менѣ кониченька тримати,
 А самъ вѣнъ пошовъ дороженьки шукати.
 Не бою я ся копика вороного,
 Ино ся бою Козака молодого;
 Бо коникъ наздопче, та знайдуть ми ся тѣки;
- 10 А Козакъ зрадить — неславонька на вѣки.

6.

(Русал.—Паули.)

- Ой по надъ море, та й по надъ дунай,
 Гей сидить Козакъ зъ вѣрломъ гадае:
 «Ой орле, орле, сивый соколе!
 Чи не бувавъ ты въ моѣй сторонѣ?
 15 Чи не чувавъ ты о якѣй новинѣ?
 Чи затужила Маруся по миѣ?» —
 «Ой тужить, тужить, въ лѣженьку лежить,
 Правовъ ся ручковъ за сердце держить;
 Стара мати ходить, якъ тиха вода:
 20 «Ой устань, Марусю, бо ще 'сь молода!
 Ой устань, Марусю, скажу я ти вѣсть:
 За годину, за двѣ буде въ тебе гѣсть.»» —
 Маруся ся тому израдовала,
 Рученьку подала, на нѣжки встала,
- 25 Всѣ свои служеньки позбужовала:
 «Встаньте, служеньки, свѣтѣте свѣченки!
 Най ми ся свѣтитъ якъ въ день, такъ въ ночи,
 Най ся подивлю милому въ очи:
 Чи змарнѣвъ милый по свѣтѣ ходячи?» —
 30 «Ой змарнѣвъ, змарнѣвъ, на личку счорнѣвъ,
 Про тебе, Марусю, що 'мъ ты не видѣвъ.»

7.

- «Ой чого жь ты, моя донько, такъ сумненька ходишь?
 Ой ци ты ся, моя донько, дороги лякаешь?» —
 «Якъ ся менѣ, моя мати, еи не лякати:
 Далекая дороженька, нѣ съ кѣмъ вандровати?» —
- 3 Вандровала дѣвчинонька третю часть дороги,
 Зболѣла ѝ головонька, бѣленькіи ноги;
 За невѣ, за невѣ, два Ляшеньки взяли вандровати.
 Ой хотѣли дѣвчиноньку къ повротѣ зымати.
 Уступили два Ляшеньки до мелника въ огню:
- 10 «Я молода все думала, що я ихъ вѣйду.» —
 Здогонили дѣвчиноньку, де панська пшениця,
 Збавили їй вѣнка еи, румяного лица.

8.

- На середѣ села седѣла вдова,
 Ой мала жь вона сына Василя,
- 15 Ой мала жь вона, до школы дала,
 Зѣ школы взяла, въ вѣйсько вѣддала,
 Въ вѣйсько вѣддала, на вѣйну пѣслала...
 Чекае рочокъ, не йде сыночокъ,
 Чекае другій, не йде сынъ любый,
- 20 На третій рочокъ иде сыночокъ,
 Сыночокъ иде, невѣстку веде.
 Ой вѣйшла мати зъ новои хати,
 Ой взяла жь вона сына витати:
 Вынесла вона двѣ склянцѣ вина,
- 25 А трета бутылка сама тротина.
 До сынонька пѣ червонымъ виномъ,
 Невѣстцѣ дае саму тротину.
 Сынъ вина не пивъ, пѣдъ коня выльвавъ,
 А тротиноньку по половяпцѣ;
- 30 Невѣстка пѣе, та ѝ омѣвае,
 А сынъ ся дивить, съ коня ся хилае.
 «Знала 'сь насъ, мати, якъ чаровати,
 Знай же насъ, мати, вкупцѣ схвати!» —

- А мати сына не послухала,
 Якъ сама хтѣла, такъ ихъ сховала:
 Сына Василя пѣдъ оконцями,
 А невѣсточку пѣдъ воротцями;
 5 На сыну Василю соненько сходить,
 По невѣстонцѣ увесь мѣръ бродить;
 На сынонькови явѣръ зелененькій,
 На невѣстонцѣ бѣла березонька:
 Береза росте, розрастаеся,
 10 Листъ до листонька привертаеся;
 А явѣръ росте, розрастаеся,
 Листъ вѣдъ листонька вѣдвертаеся.

9.

- А надъ тихимъ дукаемъ
 Стоитъ теремъ высокій,
 15 А съ пѣдъ терема
 Выйшла вдова молода:
 Двохъ сыночкѣвъ вродила,
 Въ чорный вѣтай завила,
 На корабель посадила,
 20 Въ тихій дунай пустила.
 «Ой ты, тихій та дунай,
 Моихъ сынѣвъ не займай!
 А вы, жовтї пѣсочки,
 Выгодуйте два сыночки!» —
 25 Сонце каже: «Я зѣйду,
 Твои сыны огрѣю.» —
 Вѣтеръ каже: «Я прїйду,
 Твои сыны овѣю.» —
 Мѣсяць каже «Я зѣйду,
 30 Твои сыны обѣйду.» —
 Вже минае три сѣмъ лѣтъ,
 А о сынахъ гадки нѣтъ.
 Выйшла вдова воду брати,
 Взявъ корабель припливати,

- На кораблѣ два хлопці,
 Оба жвави молодці:
 Одинъ сидить на заду,
 Другій сидить съ переду.
 5 Взяла в'на ихъ у своій домъ,
 Посадила за столомъ:
 «За одного сама йду,
 За другого доньку шлю.» —
 «Теперь, мати, подумай,
 10 Теперь собѣ нагадай,
 Якъ пускала на дунай:
 А на дунаї пускала,
 А зъ Богомъ ся пращала,
 Шобы грѣха не мала!...»

10.

(Вацл. изъ Олеська 326.)

- 15 Та дума'шь, мильїй, дума'шь
 Шо миленькою не ма'шь,
 Поѣхавъ мильїй за лѣсъ,
 Чорнїй оченька занѣсъ,
 Та и слѣдоньки забравъ,
 20 Серцю туженьки задавъ.
 «Туго жъ ты моя, туго,
 Ци довго ты въ мня будешь?..
 Якъ ты въ мня довго будешь,
 То ты мня съ свѣта згубишь!..
 25 Ой скажѣте жъ ми, люде,
 Коли мой мильїй буде?..» —
 «За недѣленьку, за двѣ,
 А за третюю ледві.» —
 Та дивѣть же ся люде,
 30 Бачу, мой мильїй ѣде,
 Ч'тыре коники веде,
 А на пятымъ самъ ѣде,
 А той пятий сивенькїй,
 Сидить на нимъ мой миленькїй.

- Пріѣхавъ до дунаю,
 До широкого краю,
 Ставъ коні наповати,
 А самъ ставъ потапати:
 5 «Та ратуј же мня, мила,
 Сли 'сь мня вѣрне любила!»
 «Охъ, ратујте жь го, люде,
 Якъ утоне, жаль буде!» —
 Взяли го ратовати,
 10 Взяла в'на омлѣвати:
 «Ой якъ гѣрко рыбонцѣ
 Въ каламутной водонцѣ,
 Такъ менѣ сиротонцѣ,
 На чужбѣ сторононцѣ!
 15 Ой не шумѣте, луги,
 Не давайте ми туги!
 Бо я ѣ такъ тугу маю,
 Що милого не видаю.
 Ой посью я тугу
 20 По зеленѣмъ лугу,
 По лугахъ, по луженькахъ,
 По крутыхъ береженькахъ,
 По своихъ вороженькахъ.»

11.

- «Ой е въ мене вишня въ саду, та пѣколи не родить.
 25 Ой е въ мене, мѣй миленькѣй, та до мене не приходитъ.» —
 «Якъ я маю, моя мила, до тебе ходити,
 Чи схочешь ты, моя мила, насъ обохъ любити?» —
 «Буде вона, пане брате, насъ обехъ любити,
 Але треба, пане брате, дарунокъ купити;
 30 Зложѣмося, пане брате, на сто золотыхъ битыхъ,
 Скажѣмо си, пане брате, домовину зробити:
 Тобѣ буде, пане брате, домовина новая,
 Менѣ буде, пане брате, дѣвка молодая.» —
 А дѣвчина, вража дочка, на стѣлѣ пироги дае,
 35 А до неи зъ Украйны молодъ Козакъ прѣвжае

- Ой а не встигъ молодъ Козакъ пѣвъ пирога зѣѣсти,
 Не мѡгъ же вѡнъ, молодъ Козакъ, на воронъ коня сѣсти:
 А дѣвчина, вража дочка, у кватиру смѣся,
 Ой шо молодъ Козаченько по пѡдъ воронъ коня вѣся.
 5 «Ой не смѣйся, вража дочко, не смѣйся, не смѣйся,
 А нй въ меду, нй въ горѣвцѣ, но въ пшеничнымъ гѣстѣ!
 Бодай твои вражй руки та дзѣбали круки,
 Бодай твои вражй очи жовтый пѣсокъ точивъ!»....

12.

- Легѣла зазуля та въ садъ коваючи:
 10 Плакала дѣвчина, за старого йдучи.
 «Умри, старый, умри, за молодого пѡду,
 Чей я собѣ та й за нимъ лѣпшу долю знайду!»—
 Умеръ старый, умеръ, за молодого пѡшла,
 И счастье стратила, и долей не найшла.
 15 Де въ полѣ могила зѣ вѣгромъ говорила,
 Тамъ молода старого изъ гробу будила:
 «Встань, старый, встань, червона калино,
 Вже менѣ съ тобою говорити мило!
 Встань, старый, встань, червоная роже,
 20 Пѡди собѣ вѡдъ мене, ты, тяжкій вороже!
 Встань, старый, встань, подивись на тѣло,
 За тобою було бѣле, зѣ молодымъ счорнѣло!»—
 «Руто моя круто, зеленая руто,
 Перше 'сь мене истроила, не дала 'сь ми жити,
 25 А теперъ ми не даешъ, ще й въ гробѣ лежати!»..

13.

(Русалк. 21.)

- Братъ изъ сestroю по рыночку ходить,
 По рыночку ходить, до сестры говорить:
 «Сестро жь моя мила, пора тобѣ за мужъ!»—
 «Не дай мене, брате, за селянина,
 30 Выдай мене, брате, за шѣщанича;

- Бо у мѣщанина счастлива година,
 Бо у мѣщанина новая деревня,
 Новая деревня, великая сеймя!
 По новѣй деревни люблю походжати,
 5 Эъ великою сеймьєю люблю жартовати.» —
 Задунѣла земля на новѣмъ помостѣ,
 Приѣзжае братъ до сестры въ гостѣ:
 «Помагай Бѣгъ, сестро, чи дуже здорова?» —
 «Не пытайся, брате, чи дуже здорова,
 10 Запытайся, брате, яка моя доля?..
 Нагайка друтянка съ плечей не звѣсала,
 Шовкова хусточка вѣдъ слозѣвъ зѣтлѣла,
 Тѣло жь мое бѣленькое крѣвью обкипѣло.» —
 «Отъ то жь тобѣ, сестро, новая деревня,
 15 Новая деревня, великая сеймя!
 По новѣй деревни любишь походжати,
 Эъ великою сеймьєю любишь жартовати.»

14.

(Вацл. изъ Олеська 452)

- Ты смерченько, буйне зѣленько,
 То 'сь то ся розбуяло,
 20 Якъ старому, такъ молодому
 Голову завертало!
 «Ой ты дѣвонько, перебиронько,
 Тожь то си перебираешь,
 Вже всѣ соколы пустила 'сь въ поле,
 25 Но одного не пускаешь:
 Въ того сокола дробненька мого,
 Золотѣ крылцѣ хорошѣ,
 Ой не зазнаешь, молода дѣвично,
 Роскоши при свекрѣ.» —
 30 Причини, Боже, здоровья шлому,
 Та й менѣ коло него,
 Що самъ не встае, мене не будить,
 До кужеля лѣнного!

- Миленкѣй встае, мене вкрывае,
 Та дверѣ пѣдливае:
 «Спи, ты миленка, до схѣдъ соненька
 Абы 'сь була молоденька!» —
 5 Ходить свекроха по новыхъ сѣнѣхъ,
 Та все тяженько лае:
 «Ой лядащо жь я невѣстку маю,
 До работы не встае.
 Ой встань, невѣстко, ой встань, небого,
 10 Подѣй ти коровы,
 Що 'сь ихъ нагнала, що 'сь ихъ навела
 Та до моей обори!» —
 «Знала 'сь, свекрохо, знала 'сь, свекрошко,
 Що я коровъ не мала,
 15 На що 'сь ты до мене, по що 'сь ты до мене,
 Свого сынонька слала?
 Ой якъ я була у своей матоньки,
 Я коровъ не дойла:
 Встала 'мъ раненько, вымла 'мъ личенько,
 20 Та й снѣданенько 'мъ зѣла.»

15.

(Русалк. 33.)

- Ой вылетѣвъ соколъ та зъ лѣса на поле,
 Ой сѣвъ собѣ соколъ на высокѣй горѣ,
 А зъ горы полетѣвъ на високу сосну,
 Вѣтеръ повѣвае, сосна ся хиллае:
 25 «Не хилляйся, сосно, бо й такъ менѣ тоскно!» —
 Ой вдарила стрѣлка зъ високого неба,
 Кого жь вона вбила? Вдовиного сына!
 Нема кому дати до матерки знати,
 Щобы прійшла мати сына поховати.
 50 Ой надлетѣло двѣ, три зазуленьки,
 Всѣ три просивенькѣ, та всѣ три смутненькѣ:
 Ой одна упала по концѣ головки,
 А другая впала по конецъ нѣжочокъ,

- А трета упала по конецъ серденька:
 По конецъ головки—то мати старенька,
 По конецъ нѣжочокъ—сестричка рѣдненька,
 По конецъ серденька—то его миленька.
 5 Де матенька плаче, крѣвавая рѣчка,
 Де плаче сестричка — слѣзная кирпичка,
 Де плаче миленька — сухая стеженька;
 Бо матенька плаче вѣдъ року до року,
 А сестричка плаче кѣлько си згадае,
 10 А миленька плаче, иншу гадку мае,
 Иншу гадку мае, о иншѣмъ гадае.

16.

(Вацл. — изъ Олеска 327.)

- Доле моя, доле, де жъ ты ся подѣла?
 Ци ты, моя доле, въ морѣ утонула?
 Ци 'сь, доле, въ огнѣ згорѣла?
 15 Сли 'сь въ морѣ втонула, приплинь къ береженьку:
 Але ёсли 'сь, доле, въ огнѣ изгорѣла,
 Жаль бы моему серденьку!
 Приѣхали сваты до нашої хаты,
 Та вже хотять мене, такую молоденьку,
 20 За нелюба замужь дати.
 Мене мати дала, та й наказовала:
 «Щобы ты у мене, моя рѣдна доню,
 Черезъ сѣмь лѣтъ не бувала!» —
 Я не вытерпѣла, за рѣкъ приметѣла,
 25 Перекинула 'мъ ся въ сиву засуменьку,
 Въ калиновѣмъ гаю сѣла.
 Якъ взяла ковати, жалѣбно спѣвати,
 Ажъ ся взяли къ землѣ дуги калиновѣ
 Вѣдъ голосу розлѣгати.
 30 Выйшла моя мати, стала на порозѣ,
 Пригадала собѣ свою рѣдню доню,
 Облѣляли ея слозы:
 «Ёсли 'сь моя доня, прошу тя до хаты,

- Але если 'сь сива пташка зазуленька,
 Лети въ зеленъ лѣсь ковати!» —
 Я взяла ковати, жалѣбно спѣвати,
 Ажъ ся взяли къ землѣ луги калиновѣ,
 5   Вѣдъ голосу розлѣгати.
 Выйшовъ мой батенько, ставъ си на порозѣ,
 Пригадавъ вѣнъ собѣ свою рѣдну доню,
       Облѣляли его слозы:
 «Ахъ! слы 'сь моя доня, прошу тя до хаты,
 10 Але если 'сь сива пташка зазуленька,
       Лети въ зеленъ лѣсь ковати!» —
 Взяла я ковати жалѣбно, спѣвати,
 Ажъ ся взяли къ землѣ луги калиновѣ
       Вѣдъ голосу розлѣгати.
 15 Выйшовъ мой братѣнко, ставъ си на порозѣ,
 Пригадавъ вѣнъ собѣ свою рѣдну сестру,
       Облѣляли его слозы:
 «Ахъ! слы 'сь моя сестра, прошу тя до хаты,
 Але если 'сь сива пташка зазуленька,
 20   Лети въ зеленъ лѣсь ковати!»

17.

- Плыли лебедоньки по тихомъ дунаю:
       Ой я молоденька,
       Якъ ягодонька,
       Та долѣ не маю!
 25 Поки 'мъ була мала, счастья, долю мала,
       Теперь я подрѣсла,
       Доленько несчастна
       А тебе не знала!
 Доле жъ моя, доле, де жъ ты ся подѣла:
 30   Чи ты утонула,
       Чи ты вѣтромъ взнеслась,
       Чи зъ жару посѣла?
 Коли 'сь утонула, плыни къ береженьку,
       Коли 'сь погорѣла,
 35   Або вѣтромъ взнеслась,
       Жаль мому серденьку!

- Мати доньку дама, та й наказовала:
 «Щобы съ въ мене, донько,
 Донько молодая,
 Зъ чѣста не бувала!» —
- 5 Донька не стерпѣла, борзо прилетѣла,
 Перекинулася
 Сивовъ зазуленьковъ,
 Въ вишнево́мъ саду сѣла,
 Та стала ковати, жѣло́стно плакати,
 10 Ажъ ся стали дуги,
 Зъ великои дуже туги,
 Калиновъ розвивати.
 Выйшла стара ненька, стала на порозѣ, —
 Облили неньку,
 15 Неньку стареньку,
 Дрѣбненькіи слѣзы:
 «Коли'сь зазуленька, иди въ лѣсъ ковати!
 Коли 'сь моя донька,
 Донька молодая,
 20 Прощу тя до хаты!» —
 Влетѣла до хаты, а у хатѣ сваты:
 «Волѣла бы 'сь, ненько,
 Мене молодую
 Ще въ вѣнку сховати!»

18.

- 25 Ой осика, береза зъ великого лѣса:
 Выдала же 'сь мати доньку за якогось бѣса!..
 Ой выдала мати доньку далеко вѣдъ себе,
 Заказала, заповѣла не бувати у себе.
 Терпѣла в'на рочокъ, другій не стерпѣла,
 30 Та й сивою зазулею до роду злетѣла.
 Де прійде, пане въ вишневі сады, на бѣлу ялицю:
 «Ой чей же выйде моя мати рано по водицю?» —
 Братъ у свѣтлонцѣ стрѣльбу набивае,
 На сивую зазуленьку стрѣляти гадае.

- Ой выйшовъ братъ съ хаты, ставъ си на рѣгъ хаты:
 «Всяга жь, всяга, сива зазуленько, мышлю тя стрѣляти!» —
 В'на взяла ковати, жалѣбно плакати,
 Ажъ ся взяли сады вишневи розлѣгати.
- 5 «Коли 'сь сеструенька, прошу тя до хаты!
 Сли 'сь сива зазуленька, буду тя стрѣляти.» —
 «Ой не я жь то зазуля, но твоя сеструня,
 Твоя рѣдненькая, за нелюбомъ бѣдненькая.» —
 Прилетѣла до вѣконця, та й стала ковати:
- 10 «Не стрѣлай, мѣй братоньку, возьми мя до хаты!» —
 Выйшла стара мати, стала на порозѣ,
 Наганула свою дочку, обгорнули ея слозы:
 «Коли 'сь моя детинька, прошу тя до хаты,
 А сли 'сь зазуленька, лети въ садъ ковати!» —
- 15 «Не я жь то зазуленька, но твоя детинька,
 «Твоя рѣдненькая за нелюбомъ бѣдненькая.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои дорогі шаты?» —
 «Въ орендара, а въ коморѣ, тамъ мои дорогі шаты.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои волы й коровы?» —
- 20 «Въ орендара на оборѣ, тамъ мои волы, коровы.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои скрині й перины?» —
 «Въ орендара, а въ коморѣ, тамъ мои скрині, перины.» —
 «Коли 'сь мое детятко, де жь твоя роса коса?» —
 «Ой въ нелюба у рученькахъ, тамъ моя роса коса.»
- 25 «Коли 'сь ми детятко, де жь твое бѣле тѣло?» —
 «Мое бѣле тѣло подъ нагайкою зѣтѣло.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои чорні очи?» —
 «За нелюбомъ выплакада 'мъ, якъ у день, такъ въ пѣчи.» —
 «Бодай его руки та дзѣбали круки,
- 30 «Бодай его очи бѣлый пѣсокъ точивъ!»

19.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Двѣ загороды лободы,
 А третя барвѣнку,
 Ой сталася пригодойка:
 Побявъ мужъ жѣнку.

- Ой про що жь вѣнъ ей біявъ,
 Зъ якои причины?
 Же любила на вечѣрки
 Одъ малои дитины.
- 5 А я цѣлу нѣчку не спавъ
 Мусѣвъ колысати,
 А якъ стало розвидняти,
 Пѣшовъ е'мъ глядати.
- Ой прійшовъ я до кумойка,
 10 Въ кума ище спали,
 Сно мои дробнѣ дѣти
 Рано повставали.
 «Ой ты, куме, кумунейку,
 Що жь ты си думаешъ?
 15 На що ты мымъ дробнымъ дѣтѣмъ
 Матѣрь вѣдберашъ?» —
 Ой пѣшовъ я до конопель, —
 Конопѣи подѣлены,
 А южъ мои дробны дѣти
 20 Сутъ посирочены.
 Ой прійшовъ я до морковцѣ, —
 Морковъ бурянѣ;
 Добрѣ жь моя головойка
 Южъ не ошалѣ!
- 25 Ой прійшовъ я до капусты, —
 Капуста ся шида,
 Ой де жь тота Марусейка,
 Що тебе садила?»

20.

(Изъ Станиславскаго округа.)

- «Мамко моя старенькая, хочу ся вѣдати,
 30 Кобы прійшли старостоньки до нашої хаты!» —
 Прійшли, прійшли старостоньки, та й стали глядѣти:
 «Подивися, свату, въ хату, чи ся любяць дѣти!»
 Ой дѣти ся полюбили, стали говорити:
 «Ой кѣлько намъ маєшь, тату, та вѣна мѣнити?» —

- Приступили й старостоньки, стали ся пытати;
 «А що маешь, пане свату, своей донць дати?» —
 «Ой панове, ой сватове, ходѣтъ до обору,
 Даю донць ч'тыре волы, двѣ сѣри коровѣ.» —
- 5 Весѣльчко вѣдограло, та прійшла по вѣно:
 Тато стоить на дорозѣ, та держить полѣно.
 «Ой таточку, голубочку, та такъ не до речи!» —
 А мамка ей вытыгае кѣточку спѣдъ печи.
 Кѣтка пѣшла царинами, а я пѣшла лугомъ,
- 10 А свекроха си гадала, що я їду съ плугомъ.
 Кѣтка пѣшла царинами, а я берегами,
 А свекроха си гадала, що я їду зъ волами.
 А я пѣшла до потока, та вмыла коновку,
 А свекроха си гадала, що гоню коровку.
- 15 А я пѣшла до кирницѣй, та вмыла дѣйницю,
 А свекроха си гадала, що гоню телицю.
 А я пѣшла та до стога, та вмыкала сѣна,
 Якъ уздрѣла, що то кѣшка, она собѣ сѣла.
 Ой сѣла, каже, сѣла, ревне заплакала:
- 20 «Тѣлько то ти, невѣсточко, мамка вѣна дала?!» —
 Ой сѣла, каже, сѣла, тай заголосила:
 «Чи ты собѣ таке вѣно въ мамки заслужила?» —
 «Не ходила я вѣдъ мамки нѣ по вечерницяхъ,
 А таке ми вѣно дали, дресья по полицяхъ.» —
- 25 Бѣда бы ти, невѣстице, та изъ такимъ вѣномъ,
 Що якъ сядешь обѣдати, дресья на колѣно!»

21.

(Изъ Коломиі отъ Гуцуловъ.)

- Була въ газды така дѣвка, чѣсь й вѣддавати,
 Прійшли, прійшли старостоньки тай до еи хаты.
 Ой тамъ, ой тамъ у садочку сивеньке голубѣе,
- 30 «Иди, иди, свату, въ хату, ци дѣти ся любя?»
 Ой дѣти ся полюбили, тай стали у воли,
 Мѣнивъ дядикъ двѣ коровцѣ, голубенькѣ волы.
 Вѣдограло весѣльчко, йде донька по вѣно,
 Стоить тато на задвѣрю зъ коленымъ полѣномъ:

- Стоить, стоить на задворю, та и ставъ шось казати:
 «Иде донька ой по вѣно, та нѣшо ей дати!» —
- Вѣйшовъ тато та у хату, та и ставъ казати:
 «Прійшла донька ой по вѣно, та нѣшо ей дати!» —
- 5 Вѣйшла донька та у хату, не спостигла сѣсти,
 Дали жъ ей балабурокъ нелупленыхъ ѣсти.
 «А я тоты балабурки та й перебераю,
 На полицѣ маснѣ кнышѣ, на нѣ позыраю.
 Якъ уздрѣвъ дядикъ, дядикъ, шо то не до речи,
- 10 Зачавъ, зачавъ изтягати котика изъ печи:
 «Ой а менѣ та, донечко, уже не до того;
 Даю тобѣ ба й у вѣно котика слѣпого!» —
 Идетъ котикъ царинками, а вона йде лугомъ,
 А свекруха погадала, шо в'ни идуть зъ плугомъ;
- 15 Идетъ котикъ лугомъ, лугомъ, а в'ни царинками,
 А свекруха погадала, шо йдуть зъ коровками.
 Ой вона си погадала, шо женеть коровку,
 Та побѣгла до потока, обмыла коновку;
 Ой поклала коновочку, пѣшла въ оплѣтъ сѣна,
- 20 Якъ уздрѣла, шо то котикъ, а в'на собѣ сѣла:
 «Ой нѣчого не пилуешъ, лишень вечорницѣ,
 Таке давъ ти тато вѣно, шо дереть полицѣ.»

22.

(Вацл изъ Олеська 433.)

- «Доломъ, доломъ, та й долиною, гей, гей!
 Вандруй, вандруй, миленька, зо мною!» —
- 25 «Я бы 'мъ съ тобою повандровала, гей, гей!
 Кобы 'мъ ся погононьки не бояла.» —
 «Вандруй, вандруй, нѣчого не бѣйся, гей, гей!
 Погононьки та вже не сподѣйся!» —
 Молоденька въ свѣтъ вандровала, гей, гей!
- 30 Погононька вже за нею гнала;
 Ще миленька не спочивала, гей, гей!
 Уже ихъ погононька доганяла.
 Ще миленька нѣць не говорила, гей, гей!
 Погононька вже ихъ здогонила:

- «Повернися, миленька, до домѡвъ! гей, гей!
 Плаче отець, матѣнка за тобовь.» —
 «Нехай плаче, нехай заразь вмере, гей, гей!
 Менѣ жалю вже за ними не буде.» —
- 5 Мене мати не жаловала, гей, гей!
 За паницею свѣтъ завязала;
 А паниця пѣе въ коршмѣ, гуляе, гей, гей!
 Мое серце, якъ ножема, крае;
 А я жь тому рада й не рада, гей, гей!
- 10 Веде его изъ коршмѣ громада.
 А я его увесь звычай знаю, гей, гей!
 Вѡнъ на порѡгъ, я вѡкномъ втѣкаю.» —
 «Де жь ты, мила, нѡчь ночовала?» — гей, гей!
 «Ой у лузѣ, та й пѡдъ калиною.» —
- 15 «Съ кимъ же 'сь, мила, нѡчку розмовляла?» — гей, гей!
 «Ой у лузѣ та й съ калиною:
 Ой калино, ты, бѣленькій цвѣте, гей, гей!
 Гѡркій же мѡй за паницею свѣте!
 Ой калино, ой ты зелененька, гей, гей!
- 20 Пропаала жь я та ще молоденька!
 Паниця пѣе, въ коршмѣ гуляе, гей, гей!
 Прійде до дому, мене убивае.»

23.

(Вацл. Изъ Олеська 276.)

- «Ой де мемо ночовати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой пѡдъ сосною пѡдъ зеленою, мѡй нелюбе съ тобою!» —
- 25 «А що жь мы собѣ та постелимо, моя мила дѣвчино?» —
 «Постелить намъ ся рутка зелена, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «А чѣмъ же мы ся покрываемъ, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой вкрыве насъ нѡчна темненька, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «Хто жь насъ рано повбуджае, моя мила дѣвчино?» —
- 30 «Повбуджае насъ пташка раненька, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «Чѣмъ же мы ся повмываемъ, моя мила дѣвчино?» —
 «Вмыємося—ты росою, я слезою, мѡй нелюбе съ тобою!» —

- «Що жь мы мемо поспѣдковати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой ты ягодоньки, я слезоньки, мѡй нелюбе съ тобою.» —
 «Щожь мы мемо обѣдати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ты коржоньки, я слезоньки, мѡй нелюбе съ тобою.» —
 5 «Куды жь мы ся розойдемо, моя мила дѣвчино?» —
 «Та до бѣса, я до лѣса, мѡй нелюбе съ тобою!»..

24.

- А въ недѣлю дуже рано дощикъ покраняе:
 Молодая удовонька волы выганяе.
 «Чи ты, вдово молоденька, челядки не маешь,
 10 «Що ты сама дуже рано волы выганяешь?» —
 «Ой маю я челядоньку, сусѣды признають,
 Ой даю жь имъ до воленьки, ней ся высипляють.» —
 «Ой кумоньку, голубоньку, переночуй мене,
 Або менѣ дороженьку покажи вѡдъ себе!» —
 15 «Волю жь я тя, моя кумцю, переночовати,
 Нѣжъ маю ти дороженьку вѡдъ себе казати.»

25.

(Вац. изъ Олеська 332.)

- «Чого ты, Грицю, такъ смугній ходишь,
 Чомъ ты до мене, Грицю, не говоришь?» —
 «Ой, якъ я маю весельій бути,
 20 Кого я люблю, не могу забути.» —
 «Не ходи, Грицю, на вечерницѣ,
 Бо тамъ дѣвчата всѣ чарѡвницѣ,
 Солому палють, та й зѣлье варють,
 Тебе, Грицуню, здоровля збавлють.
 25 Тамъ но една чорнобрывая,
 Чарѡвниченька справедливая,
 Въ недѣлю рано зѣлье копала,
 А въ понедѣлокъ пополоскала,

- Прійшовъ вѣвторокъ зѣлье варила,
 Прійшла середа Гриця истроила,
 Прійшовъ же четверъ, а вже Грицунъ померъ,
 Прійшла пятниця поховали Гриця.
- 5 Сховали Гриця близько граицицъ,
 Плакали за нимъ всѣ молодежи,
 И дѣвки руки бѣлы ломали,
 Якъ молодого Гриця ховали,
 И хлопцѣ Гриця всѣ жаловали,
- 10 Чорнобрывую всѣ проклинали.
 Нема й не буде вже другого Гриця,
 Що го зѣгнала съ свѣта чарѣвниця.
 Прійшла субота, мати доню била:
 «Нащо 'сь ты, суко, Грицуня строила?
- 15 Не знала 'сь того, що зѣлье умѣ,
 Що Гриць скончае, нѣмъ когутъ запѣе?» —
 «Такъ бы я знала изъ сѣниі до хаты,
 Та якъ я знала, чѣмъ чаровати!
 Ой суть у мене чары готовѣ —
- 20 Бѣлое личко, чорніи брови.
 Ахъ мати, мати! жито не ишениця,
 Пожалься, Боже, молодого Гриця!
 Най насъ обоихъ разомъ поховаютъ,
 Нехай же людскѣ обмовы устанутъ!»

26.

- 25 «Не ходи, Грицю, на вечерницю,
 Бо на вечерницѣ всѣ чарѣвницѣ!
 Котра дѣвчина чорнобрывая,
 Та чарѣвниця справедливая:
 Въ недѣлю рано зѣлье кошала,
- 30 А въ понедѣлокъ зѣлье полоскала,
 Прійшовъ вѣвторокъ зѣлье варила,
 Прійшла середа Грицуня строила,
 Ой прійшовъ четверъ, та вже Грицѣ померъ,
 Прійшла пятниця поховали Гриця,

- Прійшла субота мати дочку била:
 «Защо жь ты, суко, Грицуня строила?» —
 «Ой мати, мати, жаль ваги не мае,
 Нехай ся Грицунь у двохъ не кохае!
 5 Кохавъ вѣнъ еще крѣмъ мене другій,
 Та все дѣвчата чорнобривіи.
 Не бувъ вѣнъ вѣрній, казала мѣ собѣ,
 Теперь же, Грицю, спочивай у гробѣ!
 Най же не буде нї другѣй, нї менѣ,
 10 Най ся Гриць паѣсть сирои землї.»

27.

(Кіевлянинъ 1841.)

- Ой бѣда, ненько, не той коваленько,
 Изберае женцї въ недѣлю рапенько:
 «Жиѣтъ же, женчики, та й не вѣджинаяйтеся,
 А на чорнявую все поглядайтеся,
 15 А я поду до домоньку та не забавлюся
 Чи готовый полуденокъ та вѣдѣдаюся.» —
 Ой зъ за горы чорна хмара иде,
 Тамъ два Донцї Коваленька веде.
 Бѣлї рученьки назадъ му звязали,
 20 Бѣлї ноженьки въ кайданы вковали.
 «Дай же ми, Боже, недѣлї дѣждати!
 Буду я знати якъ святковати!»

28.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Тамъ на горѣ церковци стояла,
 Тамъ дѣвчина поневѣльный шлюбъ брала.
 25 «Уповѣжь менѣ, ты поневѣльный шлюбе,
 Що изъ тебе за неславонька буде?» —

- Пішла молода до матінки в гостину,
 Узрѣла вона за дунаємъ калину:
 «Поможи, Боже, недѣлоньки дѣждати,
 Треба старого по калину послати!» —
- 5 А вже молода недѣленьки дѣждала,
 То вона старого по калину послала;
 А вже дѣдови по поясъ вода сягає,
 А вѣнь на молоду все ся поглядає:
 «Чи кажеш ми ити, чи кажеш вернути?»
- 10 Прийде жь ми ся старому в дунаю втонути.» —
 «Ой иди, иди, ты старій, по калину!
 Бо я молода за калиною гину.» —
 А вже дѣдови по шею вода заберає,
 А вѣнь на молоду усе споглядає:
- 15 «Чи кажеш менѣ йти, чи кажеш вернути?
 Прийде жь менѣ старому в дунаю втонути.» —
 «Ой иди, иди, ты старій, по калину,
 Бо я молода за калиною гину.» —
 А вже дѣдови чуперь вода зѣмкнула
- 20 Тоды молода в долони сплеснула:
 «Слава жь ти, Боже, що 'мь ся старого збула!»

29.

(Сравни. Паули II, стр. 18.)

- «Иванку Чернецкій, чи любишь мене?
 Геї дзумъ, дзумъ, геї дзумъ, дзумъ, чи любишь мене?
 Иванку Чернецкій, приѣдь по мене, геї дзумъ....
- 25 Не їдь по мене в пятницу рано, геї дзумъ....
 Бо буде дома тато, та її мама, геї дзумъ....
 А приѣдь до мене в субботу рано,
 Приѣдь по мене трома возами!
 Тато та її мама підуть до школы,
- 30 А менѣ лишуть ключъ вѣдь коморы.
 На в'динъ вѣзь заберемъ самъ маєтности,
 На другій заберемъ сребло и злото,
 На третій заберемъ подушки її перины,

Верхъ перинъ сядемъ саміи молодіи.» —
 Пріѣздить Иванко, де высокій мости:
 «Чи видишь, Хаюню, твои маєтности?» —
 Взявъ вѣнъ Хаюню по пѣдъ бѣлы боки,
 5 Та кипувъ ей на дунай глубокій:
 «На жъ тобѣ, Хаюню, та й двѣ перини,
 Плыни жъ ты, плыни, долѣвъ водовъ зъ ними!»

30.

Ой на горѣ дворець карбованый,
 А въ томъ двѣрцѣ хлопецъ малеваный:
 10 «Пусти, мати, до двора служити,
 Якъ не пустишь, буду рѣкъ тужити.» —
 «Не йди, доню, до двора служити,
 Бо въ дворѣ бы пѣзненько лягати,
 Пѣзненько лягати, раненько вставати!» —
 15 «Нехай буду пѣзненько лягати,
 Пѣзненько лягати, раненько вставати,
 А най буду добру плату брати!» —
 «Не йди, доню, до двора служити,
 Бо у дворѣ Козаченькѣвъ сила!» —
 20 «Хоть у дворѣ Козаченькѣвъ сила,
 То каждому своя цюта мила.» —
 Служить дѣвча рѣкъ, ба й пѣвтора,
 Заслужила мале дѣтя зъ двора.
 Иде дѣвча зъ двора, дѣтину хитає,
 25 А за нею братчикъ шаблюю махає:
 «Люлю, люлю, мое дѣтя зъ двора,
 Сповнилися моеї неньки слова!»

31.

Два Козаки та въ коршмонцѣ пили,
 Жидѣвочку Хіявочку зъ собовъ пѣдмовили:
 30 «Жидѣвочко, Хіявочко, ходи-ко ты зъ нами!
 Заведемъ тя, Хіявочко, до твоеї мамы.» —
 Жидѣвочка Хіявочка та послушала,

- Взяла злота, взяла срѣбла таі повандровала:
 Ёде день, ёде другій, не видно села,
 Ой тожъ тото Жидѳвочка та не весела.
 Ой привезли Жидѳвочку та до дуная,
 5 Взяли Жидѳвочку та пѳдъ бѳлй боки,
 Розмахали и кинули та у вирь глибокій.
 «Ой ты будешъ, Жидѳвочко, зъ водовъ плавати,
 А мы будемъ, Козаченьки, та пановати.» —
 Вернулись Козаченьки та до того села,
 10 Сѳли собѳ у коршмонцѳ по конецъ стола:
 «Чого ты ся, шинкареньку, засумовавъ?
 Вѳдай бо ты, шинкареньку, жѳнку поховавъ?» —
 «Не знаю вамъ, Козаченьки, що исказати,
 Бо вже ч'тыре недѳленьки, якъ пѳшла изъ хаты.» —
 15 «Мы видѳли Жидѳвочку коло дуная,
 Тамъ сидѳла и плакала, вѳдай, то твоя?» —
 «А дежъ вы ёй, Козаченьки, тамъ-ка видѳли?
 Сами жъ вы ёй, Козаченьки, тамъ-ка завели.» —
 «Якъ бы мы ёй, шинкареньку, тамъ-ка завели,
 20 Мы бы у сѳй коршмонцѳ бѳльше не були!»

32.

(Изъ Стрыйскаго округа.)

- Ходить Сербинъ по надъ рѳку,
 За нимъ бѳжитъ дѳвка въ вѳнку:
 «Ой Сербине, Сербиночку,
 Возьми мене дѳвчиночку!» —
 25 «Не возьму тя, дѳвчинонько,
 Бо ся бою брата твого,
 Брата твого рожоного.» —
 «Не бѳй же ся брата мого,
 Я го строю, рожоного.
 30 Ё у дѳсѳ галузонька,
 На галузѳ гадянонька,
 Я приставлю ба й повночку
 Пѳдгожду сй головочку;

- Закинь братъ мой зъ ловъ прїѣде,
 Я го буду тимъ витати,
 Тимъ напоёмъ частовати.
 Пій же, братцю, чорне пиво,
 5 «Ще 'сь го не пивъ, що є живо.» —
 Братъ ся пива напиває,
 За серце ся истискає:
 «Ратуй же мня, сестро мол,
 Строила 'сь мя, рожевая.» —
 10 «Не на томъ ты чаровала,
 Абы 'мъ тебе ратовала;
 Лишь на то 'мъ ты чаровала,
 Жебы 'мъ Сербина дбстала.
 Ой Сербине, Сербиночку,
 15 Бери мене, дѣвчиночку,
 Вже ся не бѣи брата мого,
 Строила 'мъ го, рожевого.» —
 «Не возьму ты, дѣвчинонько,
 Стрсила 'сь ты брата свого,
 20 Брата свого рожевого,
 Строишь й мене молодого.»

33.

(Изъ Земленской столицы.)

- Сѣдять ткачи на варштатѣ,
 Звѣдуются о свѣмъ братѣ;
 А ни брата, ни дворака...
 25 Чїя роля не ёрана,
 На нѣй ружа не зривана:
 Зривала ей панна млада,
 Прїйшовъ до ней воевода:
 «Дай ми вѣнокъ, панно млада!» —
 30 «Якъ бы я ти вѣнокъ дала,
 Мати бы мя забїяла,
 Не такъ мати, якъ старшїй братъ?» —
 «Треба брата счаровати,

- Якъ бы я го счаровала,
 Кедь я чары не видала?» —
 «Идь до саду вишнёвого,
 Лапай гинча зеленого,
 5 Частуй брата при обѣдѣ;
 Готуй же го пѣцками,
 Уварь же го въ зимнѣй водѣ,
 Намочь же го до скляницъ,
 Та го вынесь до свѣтлицъ,
 10 Прийде братъ твой зъ поля голя:
 «Дай ми пити, сестро моя!» —
 «На, пій, брате, тото вино,
 Ты го не пивъ, яко живо.» —
 «Пій ты, сестро, бо ты старша!»—
 15 «Ей я ужь тото вино пила,
 Лемь е'мъ тобѣ зихабила.» —
 Братчикъ піе, зъ коня летить,
 Посмотри, сестро, хоть на дѣти!» —
 «Не на томъ ти пити дала,
 20 Жебы 'мъ дѣти годовала.» —
 Брату дзвоняць, сестру куюць:
 «Знай же, сестро, якъ то труюць!» —
 Брата везуть, сестру куюць.
 «Смотрьте, люде, якъ то труюць:
 25 Брату правяць ладовницю,
 Сестрѣ куюць шибеницю.

34.

(Изъ Земненской столицы.)

- Ей шло дѣвча на травичку,
 До тихого дунайчку:
 Въ правѣй руцѣ серпикъ несло,
 50 Въ лѣвѣй руцѣ плахту несло;
 Стрѣтивъ ей чуджоземець,
 Чуджоземець, незнаемець.
 «Дѣвча, дѣвча, зчаруй брата,
 Кедь есь зъ нами пойти рада!» —

- «Якъ бы я го счаровала,
Кедъ я не мау зѣля того?» —
«Бьей до саду вишнёвого,
Тамъ ты найдешъ зѣля того,
5 И намочъ го во шкляници;
Буде ити братчикъ съ поля:
«Дай ми пити, сестро моя!» —
Братчикъ піе зо шкляници:
«Посмотри, сестро, на мой дѣти!» —
10 Задзвонили на дзвѣнници,
А сестрици на граници:
«Закуйте мя въ бѣлый камѣнь,
Няй не чую дзвонѣвъ за нимъ!
Напальте жъ зъ мя тогъ попелу,
15 Тай посѣйте мя по полю:
Няй зъ мя росте бѣлый квѣтъ,
Няй то знае цилый свѣтъ!»

35.

(Изъ Угоцкой столицы.)

- «Ой ты зъ за горы, а я зъ за другой:
Кедъ сцешъ моя мила быти,
20 Отрови ты брата своего,
Брата своего родженого!» —
«Ище 'мъ тото не навчила,
Жебы 'мъ брата отравила.» —
«Иди у гай зеленинкій,
25 Ими гада рябинкого.
Ищи дъ тому ящуречьку,
И справъ добру поливочьку!
Акой братокъ зъ лѣса прійде:
«Усядь, брате, на лавичьку,
30 Сербай добру поливочьку!» —
Накой братъ лишъ одну лыжку всербавъ,
Вже му едно личько слѣзло;

Накой братъ другу лыжку всербавъ.
 Ужъ му друге личько слѣзло;
 Накой братъ третю лыжку всербавъ,
 Ужъ му цела тварь облѣзла.
 5 «Иди, сестро, принесть винця,
 Бо мя болить моя главка!» —
 Накой сестра съ винцѣмъ прійшла,
 Уже зъ брата душа вуйшла.

36.

(Изъ Земненской столицы.)

Ишло дзевча на воду
 10 До зеленого броду,
 Стрѣтивъ его младѣнецъ:
 «Дзевча, дзевча, дай вѣнецъ!» —
 Не дамъ я ти свѣй вѣнецъ,
 Бо ты не мѣй младѣнецъ,
 15 Лемъ ты зъ пекла огнянецъ.» —
 Пѣрвавъ вѣнъ го за власы,
 Пѣшовъ изъ нимъ безъ ласы.
 «Не несъ же мя понадъ лѣсъ,
 Бо тамъ моя матка есть!» —
 20 Выйшовъ изъ нимъ високо,
 Ударивъ нимъ у пекло.
 «А ты, старый, выйдъ зъ пекла,
 Й отворъ двери до пекла!» —
 «А що ми тамъ несете,
 25 Же втворити кажете?» —
 «Несу душу и тѣло,
 Бо тѣло зле творило.» —
 «Посадьте го на лавицу,
 Нѣй посѣдитъ трошицу!
 30 Дайте ему сѣрки пити,
 Нѣй в'но знае, якъ то жити!» —
 Лемъ ся сѣрки напало,
 За сердце ся хопило:

«Мамцю моя роджена!
 На зле есь мя учила,
 Одъ церкви съ мя бронила,
 До коршмы съ мя гонила,
 5 Иишихъ била палицовъ,
 Мене съ била былицовъ!»

37.

(Изъ Угоцкой столшцы.)

Загрѣло сонѣчько на стѣну,
 На заграду зелену;
 Тамъ Аннѣчка сѣдѣла,
 10 Три вѣночки увила:
 Еденъ вѣнокъ увила,
 Пушовъ пупъ до коштела;
 Другій вѣнокъ увила,
 Ужь пламуномъ станула,
 15 Трое дѣтокъ згубила:
 Едно въ пецу спалила,
 Друге псома скормила,
 Трете въ межу закопала;
 Тамъ го люде не видять.
 20 Ище мала за пасомъ,
 Хцела го скрыць за лясомъ.
 Гей, гей пришлоъ еденъ панъ,
 Съ пекла родомъ и шатанъ:
 «Не неси ма чересь лѣсъ!
 25 Бо тамъ учька уколе;
 Не неси ма чересь млынъ!
 Бо тамъ смердитъ охмайринъ. —
 «Покладѣтъ ей стулчичокъ,
 Най одпуститъ кущичокъ!
 30 Дайте ей вина пяти,
 Най привикать зъ нами быти!»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чинити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любое сердце!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогй жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая панй!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогй кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть слѣвце учую,
 Вѣдъ любой Ганусй!» —
- 25 «Ой вже жъ тобѣ, небоже, и кунтушъ не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я наплюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друктянку,
Та чей же промовить, чей же заговорить,
Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:
5 Я тя не любила, й не буду любити,
Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друктянка до тѣла пристае,
Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!
15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красенько,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзенько!» —
«За що жъ маю ею бити, коли звивається,
Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтєся.» —
«То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене губить,
20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене рѣже,
Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.
Ой вже вечерь вечерѣ, вже соненько низко:
Пускай мене, атамане, до милой, не близко!
25 Пусти жъ мене, атамане, пусти жъ мене, пане:
Подлюбивъ е'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!
Скажи жъ менѣ, атамане, скажи жъ менѣ, пане,
А хто буде жито жати, якъ ея не стане?
Возьми собѣ, атамане, коня вороного,
30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!
Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,
Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!
Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
Ой часъ менѣ женитися, бо голось змѣнився.» —
35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:
Не женися, мѡй сыноньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми исказала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!» —
- 3 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитае собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а пѣдъ нею яма:
10 Ой не тужи, мѣй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькй:
Мене милый покидае, вороги раденькй.
Не тѣптеся, вороженьки, що жь вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. изъ Олеска 350.)

- 15 Що жь я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жь моя несчастлива!
- У сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣе,
20 У сусѣда зеленѣе,
А у мене нй орано,
А нй жита не сѣяно.
- У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нй то нивки,
А нй сѣна стебелинки.
- У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нй хатинки,
50 А нй счастья, а нй жѣнки.
- За сусѣдомъ молодицй,
За сусѣдомъ и вдовицй,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
Хоть я собѣ седжу тихо,
Куда по́ду, повернуса,
То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣднѣй, несчастливѣй,
Нѣхто менѣ не зычливѣй,
Хоть съ котрой ся запѣзнаю,
Взаемности не дознаю.

Една мене полюбила,
10 Пріятельство заручила,
Потомъ въ очи исказала,
Шо нѣколи не кохала.

Чи як ому що зле радивъ,
Чи я кого съ свѣта згладивъ?
15 Ахъ за що мня Богъ карае,
Лиху долю насылае!

Чи то, неба, ваша воля,
Чи несчастна моя доля,
Шо я жию, якъ въ пустыни,
20 Лѣта трачу безъ дружины?

Нема счастья, нема долей,
Треба жити якъ въ неволѣ:
Хиба по́ду утоплюся,
Або въ камѣнь розѣбьюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
Прійде зъ жалю умирати:
Люде мене не злюбили,
Нѣкому я вже не милѣй.

По́ду меже лѣсы, горы,
30 По́ду меже темнѣй зворы,
Буду самъ смерти шукати,
Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже пѣдунавъ,
 Весь ся мѡй рѡдъ вѡдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пѣе, гуляе,
 Ой пѣе же вѡнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѡстала.

А пѡшовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Каже менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѡнъ волѡвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думая:
 «Почкай, куме, недбаю!
 Пѣду же я до мѣста,
 Куплю волѡвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мня кумове,
 И зо мновъ ся витають,
 И за жену пытають:

«Мы то собѣ кумѡвство,
 50 Ходѣмъ трохи въ домѡвство!» —
 «Та бѣсъ, куме, твѡей ма',
 Не зрадишь мня зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Навью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешь,
 Шо ты мою хатоньку минаешь?
 Моя хата край воды, край воды,
 Зъ высокаго дерева лободы.

Чорній очка якъ терень, якъ терень,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?..» —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешь,
 Коли своей хатоньки не маешь?» —
 «Поведу тя въ чужую, въ чужую,
 20 Закинь свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы,
 До чужои не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ косивъ, день бы 'мъ жавъ, день бы 'мъ жавъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, тебе взявъ.» —
 «А нй коси, а нй жни, а нй жни,
 Но наважи, та возьми, та возьми!» —

«Ой тыросла сосонька на току,
 30 Чекай мене, дѣвчино, до року!» —
 «Хиба бы я розуму не мала,
 Шо бы 'мъ тебе до року чекала.» —

«Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моеї дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любить иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопець убогій, убогій, —
Тисяць овець въ оборѣ, въ оборѣ,
Ялѡвнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Вацл. изъ Олеська 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не пѡду, бо ся бою, маешь чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у дѣсь по калину!
15 Пѡди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такѡй кашель маю, що трохи не згину!» —
Пѡшовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣній до хаты.
Сѣвъ вѡнъ собѣ конецъ стола, курча обберае,
20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортае.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань выглядати,
А якъ буде тато ити, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Увивайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѡнъ на подвѡрю:
30 «Ахъ я бѣдный, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю тя, мѡй миленькій, пѡдъ бѣду перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гну.» —
Прійшовъ старый, бородатый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
8 «Ой йди старый, бородатый, купи менѣ меду!
Бо я своѣй головочки съ постели не звезду.» —
Пѡшовъ старый, бородатый меду куповати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопецъ зухватый, въ свого батька вдався,
10 Низомъ, низомъ по пѡдъ плоты, въ коноплѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодіи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погигати.
Прійшовъ старый, бородатый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
15 «А ты старый, бородатый, не вчися брехати,
Коли тутъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
20 Вѡдъ пѡвроку вѡдправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣду сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужѡй работѣ.
25 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужіи дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой наймите, наймитоньку, перестань служити!
30 Нема свята, нй недѣлй, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захоруюшь, та будешь лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце пѡдъ полудне, обѣду не дають.

Накой братъ другу лыжку всербавъ.
Ужъ му друге личько слѣзло;
Накой братъ третю лыжку всербавъ,
Ужъ му цела тварь облѣзла.

5 «Иди, сестро, принеся винця,
Бо мя болить моя главка!» —
Накой сестра съ винцемъ прійшла,
Уже зъ брата душа вуйшла.

36.

(Изъ Земневской столицы.)

Ишло дзевча на воду
10 До зеленого броду,
Стрѣтивъ его младѣнецъ:
«Дзевча, дзевча, дай вѣнецъ!» —
Не дамъ я ти свѣй вѣнецъ,
Бо ты не мѡй младѣнецъ,
15 Лемъ ты зъ пекла огнянецъ.» —
Пѡрвавъ вѡнъ го за власы,
Пѡшовъ изъ нимъ безъ ласы.
«Не несъ же мя понадъ лѣсъ,
Бо тамъ моя матка есть!» —
20 Выйшовъ изъ нимъ високо,
Ударивъ нимъ у пекло.
«А ты, старый, выйдъ зъ пекла,
Й отвори двери до пекла!» —
«А що ми тамъ несете,
25 Же втворити кажете?» —
«Несу душу и тѣло,
Бо тѣло зле творило.» —
«Посадьте го на лавицу,
Нѣй посѣдитъ трошицу!
30 Дайте ему сѣрки пити,
Нѣй в'но знае, якъ то жити!» —
Лемъ ся сѣрки напшло,
За сердце ся хопило:

«Мамцю моя роджена!
 На зле есь мя учила,
 Одъ церкви съ мя бронила,
 До коршмы съ мя гонила,
 5 Иншихъ била палицовъ,
 Мене съ била былицовъ!»

37.

(Изъ Угодкой столицы.)

Загрѣло сонѣчько на стѣну,
 На заграду зелену;
 Тамъ Анничька сѣдѣла,
 10 Три вѣночки увила:
 Еденъ вѣнокъ увила,
 Пушовъ пупъ до коштеля;
 Другій вѣнокъ увила,
 Ужь пламуномъ станула,
 15 Трое дѣтокъ згубила:
 Едно въ пецу спалила,
 Друге псома скормила,
 Трете въ межу закопала;
 Тамъ го люде не видять.
 20 Ище мала за пасомъ,
 Хцела го скрыць за лясомъ.
 Гей, гей приполь еденъ панъ,
 Съ пекла родомъ и шатанъ:
 «Не неси ма чересь лѣсь!
 25 Бо тамъ учька уколе;
 Не неси ма чересь млынъ!
 Бо тамъ смердитъ охмайринъ. —
 «Покладѣть ей стулчичокъ,
 Най одпуститъ кущичокъ!
 30 Дайте ей вина пяти,
 Най привикатъ зъ нами быти!»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чинити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любовое сердце!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогй жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая панй!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогй кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть славце учую,
 Вѣдь любови Ганусй!» —
- 25 «Ой вже жь тобѣ, небоже, и кунтушъ не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я напюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друтянку,
Та чей же промовить, чей же заговорить,
Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:
5 Я тя не любила, й не буду любити,
Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друтянка до тѣла пристае,
Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!
15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красненько,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзненько!» —
«За що жъ маю ею бити, коли звивається,
Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтєся.» —
«То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене губить,
20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене рѣже,
Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.
Ой вже вечерь вечерѣ, вже соненько низко:
Пускай мене, атамане, до милой, не близко!
25 Пусти жъ мене, атамане, пусти жъ мене, пане:
Подлюбивъ е'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!
Скажи жъ менѣ, атамане, скажи жъ менѣ, пане,
А хто буде жито жати, якъ ем не стане?
Возьми собѣ, атамане, коня вороного,
30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!
Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,
Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!
Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
Ой часъ менѣ женитися, бо голось змѣнився.» —
35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:
Не женися, мѡй сыноньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми сказала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!» —
- 3 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитае собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а подъ нею яма:
- 10 Ой не тужи, мѡй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькй:
Мене милый покидае, вороги раденькй.
Не тѣптеся. вороженьки, що жъ вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. изъ Олеська 350.)

- 15 Що жъ я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жъ моя несчастлива!
- У сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣе,
20 У сусѣда зеленѣе,
А у мене нй орано,
А нй жита не сѣяно.
- У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нй то нивки,
А нй сѣна стебелинки.
- У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нй хатинки,
30 А нй счастья, а нй жѣнки.
- За сусѣдомъ молодицй,
За сусѣдомъ и вдовицй,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
Хоть я собѣ седжу тихо,
Куда по́ду, повернуса,
То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣднѣй, несчастливѣй,
Нѣхто менѣ не зычливѣй,
Хоть съ котрой ся запѣзнаю,
Взаемности не дознаю.

Єдна мене полюбила,
10 Пріятельство заручила,
Потомъ въ очи искажала,
Шо нѣколи не кохала.

Чи як ому що зле радивъ,
Чи я кого съ свѣта згладивъ?
15 Ахъ за що мня Богъ карае,
Лиху долю насылае!

Чи то, неба, ваша воля,
Чи несчастна моя доля,
Шо я жию, якъ въ пустыни,
20 Лѣта трачу безъ дружины?

Нема счастья, нема долѣй,
Треба жити якъ въ неволѣ:
Хиба по́ду утоплюся,
Або въ камѣнь розбѣбюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
Прійде зъ жалю умирати:
Люде мене не злюбили,
Нѣкому я вже не милѣй.

По́ду меже лѣсы, горы,
30 По́ду меже темнѣй зворы,
Буду самъ смерти шукати,
Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже пѣдунавъ,
 Весь ся мѣй рѣдъ вѣдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пѣе, гуляе,
 Ой пѣе же вѣнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѣстала.

А пѣшовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Каже менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѣнъ волѣвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думаю:
 «Почкай, куме, недбаю!
 Пѣду же я до мѣста,
 Куплю волѣвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мя кумове,
 И зо мновъ ся витаютъ,
 И за жену пытаютъ:

«Мы то собѣ кумѣство,
 30 Ходѣмъ трохи въ домѣство!» —
 «Та бѣсь, куме, твоей ма',
 Не зрадишь мя зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Напью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешь,
 Шо ты мою хатоньку минаешь?
 Моя хата край воды, край воды,
 Зъ высокаго дерева лободы.

Чорный очка якъ терень, якъ терень,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?.. —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешь,
 Коли своей хатоньки не маешь?» —
 20 «Поведу тя въ чужую, въ чужую.
 Закимъ свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы
 До чужой не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ ксивъ, день бы 'мъ ксивъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, ты ксивъ —
 «А нй коси, а нй коси, а нй коси —
 Но наважи, та возьми ты коси —

30 «Ой тыросла сосонька на нѣбъ,
 Чекай мене, дѣвчино, ты роси —
 «Хиба бы я розуму ты роси —
 Шо бы 'мъ тебе до роси ты роси —

«Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моей дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любить иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопець убогій, убогій, —
Тисячъ овецъ въ оборѣ, въ оборѣ,
Ялѡвнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Вацл. изъ Олеська 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
- 10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не пѡду, бо ся бою, маешь чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у лѣсъ по калину!
- 15 Пѡди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такѡй кашель маю, що трохи не згину!» —
Пѡшовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣній до хаты.
Сѣвъ вѡнъ собѣ конецъ стола, курча обберае,
- 20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортае.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань виглядати,
А якъ буде тато ити, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
- 25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Увивайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѡнъ н.л. подвѡрю:
- 30 «Ахъ я бѣдный, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю тя, мій миленькій, підъ бѣду перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гину.» —
Прійшовъ старый, бородастый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
- 8 «Ой йди старый, бородастый, купи менѣ меду!
Бо я своей головочки съ постели не звезду.» —
Пѣшовъ старый, бородастый меду куповати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопецъ зуховатый, въ свого батька вдався,
- 10 Низомъ, низомъ по підъ плоты, въ коноплѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодіи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погибати.
Прійшовъ старый, бородастый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
- 12 «А ты старый, бородастый, не вчися брехати,
Коли тугъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
- 20 Вѣдъ пѣвроку вѣдправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣду сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужої работѣ.
- 25 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужіи дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой наймите, наймитоньку, перестань служити!
- 30 Нема свята, нї недѣлї, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захорувешъ, та будешъ лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце підъ полудне, обѣду не дають.

- А всѣ люде по обѣдѣ, я стану, думаю:
 Ой мавъ же я рѣдну матѣрь, а теперъ не маю!...
 Що ся гляну передъ себе, слѣзами ся змыю,
 Де жъ я теперъ несчастливый на свѣтѣ ся дѣю?!
- 5 Иде наймитъ изъ панцины, на волю фукае,
 Господиня зо всѣхъ мисокъ страву изливае:
 «Ой на жъ тобѣ, наймитоньку, вечеру зъ обѣдомъ,
 Якъ ся ще тимъ не поживишь, то добъжь си хлѣбомъ!
 А не бери, наймитоньку, зо стола цѣлого,
- 10 Але гляди по за комигъ шкиринки сухого!» —
 Ой якъ взявъ мѣй наймитонько шкиринокъ шукати,
 Ой та взяли наймитонька слѣзы обливати.
 Ой поповъ же наймитонько на затылнй дверѣ,
 За нимъ выйшла господиня: «Пѣдешъ по вечери?» —
- 5 «Не хочю я вечерати, не хочю я ѣсти,
 Позволь менѣ, господине, до дѣвчины пѣти!» —
 Ой узався наймитонько до студолы спати,
 А ще нема о пѣвночи, кличуть го до хаты:
 «Ой наймите, наймитоньку, що съ тобовъ зробили?
- 20 Звязали ти руки, ноги, на вѣзъ посадили!» —
 Тогдѣ взяли наймитонька лютии морозы:
 «Побъють тебе, господаре, наймитовй слѣзы.
 Бодай же тѣ, господаре, тай на безголовье,
 То 'мъ выробивъ свою силу на твое здорыве!..»

45.

- 25 Болить мене головонька, вѣдай же я умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте, ой кого я люблю!
 Хора жъ бо я, хора, хора, мусигъ я и умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте близкую сусѣду!
 Пѣди жъ менѣ, сусѣдице, приведи та поца,
- 30 Най вѣдкажу, що я маю, та ще за живота!
 Маю же я, мой милй, чотыре волоньки,
 Шобы мене та ховали чотыре попоньки;
 А попонькамъ по волови, а дякови теля,
 Шобы читавъ псалтыроньку а зъ вечера до дня!

- А тимъ дѣнькамъ, тимъ рѣдненькимъ, изъ шеи коралѣй,
 Шобы мене положили красенько на лавѣ;
 А тимъ сестрамъ, тимъ первенькимъ, тоненькія рубки,
 Шобы за мновъ все ломали бѣленькія руки;
 5 А невѣсткамъ дамъ я скрыню та и подушоньки,
 Шобы за мновъ заводили, якъ тѣ ластѣвоньки;
 А сынови миленькому дамъ сѣру корову,
 Шобы мене выпровадивъ красенько до гробу:
 А тому же пѣдзвѣнному дамъ сѣмъ мѣръ подотна,
 10 Шобы менѣ цѣлый тыждень та дзвонивъ щодня;
 А грабареви я оддамъ стару кожушину,
 Шобы высыпавъ на менѣ високу могилу;
 А тимъ же то божимъ старцямъ по Маріашевѣ,
 Шобы за мновъ зговорили по Оченашевѣ.
 15 А сусѣдамъ, тимъ близенькимъ, дамъ корецъ пшеницѣй,
 Шобы мене згадовали хотъ при шятицѣй.

46.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Тутъ бы бути, тутъ бы бути, далѣй умирати,
 Та лишати сребро, злото, ще й дорогѣ шаты!
 Якъ я буду умирати, такъ буду казати,
 20 Кажу усю худобочку до дому пригнати.
 Попови дамъ штыри волю, а дякови два, два,
 Шобы читавъ псалтырочку до бѣлого дня, дня;
 А сестрицѣ та рѣдненькѣй червонѣй коралѣй,
 Шобы мене а исклала пышненько на лавѣ;
 25 Братчикови рѣдненькому коня вороного,
 Шобы мене припровадивъ до гробу самого;
 А старцеви оддамъ же я стару кожушину,
 Шобы менѣ та выметавъ велику могилу
 Скажу собѣ высыпати високу могилу,
 30 Скажу собѣ изробити кидровеньку трупву,
 Кидровеньку трупву, а тисове звѣздя,
 Тамъ ся кажу поховати, де ся поцы звѣздя!
 Ой муть попы прѣздити, службочку служити,
 Мою грѣшну та душечку въ рай опроваджати.

47.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой одну мамка мала, сѣмъ лѣтъ пребирала,
 Всѣ молодці перебрала, за пяницю дала;
 А пяничка шо не прѣпѣ, то все прокурвавить,
 Але прійде до домочку, здоровьечко збавить.
- 3 Ой хотъ бануй, хотъ не бануй, моя рѣдна ненько,
 Уже я се навмывала слѣзами раненько.
 Докѣвъ була я въ мамочки, куда йшла, спѣвала,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, всѣ позабувала.
 Спѣваночки, соколочки, де я васъ подѣну?
- 10 А въ городѣ на зѣлечку, тамъ я васъ поспѣю.
 Ой муть туда вѣвчѣрики свои вѣвці пасти,
 Муть зѣлечко изривати, за капелюхъ класти.
 Докѣвъ була 'мъ у мамочки, цвила 'мъ якъ калинка,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, засхла якъ былинка.
- 13 Докѣвъ була у мамочки дѣвкою, дѣвкою,
 То гримѣла, то дуднѣла земля пѣдо мною;
 А якъ пошла, моя мамко, за лихого духа,
 Ой такъ я се потыкаю, якъ на веснѣ муха.

48.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой дядику, соколику, ой дядику, пане,
- 20 А до кого поду въ гости, якъ тебе не стане?
 Ой пошла быхъ до сестриці, сестрица ми мила,
 Сидить зятикъ на запѣчку, та й дивить се скрива.
 «Не диви се, ты, зятику, та й на мене скрива,
 Давно сме въ ты та не була, та й не була вчера!» —
- 25 А я поду до братчика, а братчикъ ми радъ, радъ,
 А невѣстка, чужа кѣстка: «Верни жъ ти се назадъ!» —
 «Иги на ты!» стара каже, «на дѣдька бы съ була!
 Нащо же ты, дурна доню, сестру завернула?
 Нащо съ сестру завернула? Сестра бы се здала,
- 30 Дитинку бы закивала, въ череду погнала!»

49.

(Изъ Гуцуловъ.)

Ой ишовъ я коло воды, шукаючи броду,
 Та найшовъ я дѣвчиноньку, кружляла колоду;
 А я изрѣкъ дѣвчинонцѣ: «Помогай ти, Боже!» —
 «Дякую жъ ти, ледѣнику, лелька мп не може;
 5 Ой лелька ми та не може, мамка ми слабенька,
 А братчикъ ми у Чернѣвчяхъ, сестричка маленька!» —
 «Збставай се, фiявочко, вѣдъ мене здорова!
 Бо я иду на стацію до Заболотова!» —
 Ой пошовъ я на стацію до Заболотова,
 10 Уже жъ менѣ у Джеמידзѣ горѣвка готова;
 Горѣвка мя розпалила: «Горѣвки ми дайте!
 Горѣвка жъ ми не поможе, дѣвчины шукайте!
 Нй горѣвка розпалила, нй буковй дрѣва,
 Лишень мене розпалила любка чорнобрива.»

50.

15 «Не ходи туда, куда я ходжу!
 Я тобѣ стеженьку перегороджу,
 Перегороджу, перекопаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.
 Любивъ я Польку, любивъ я Руську,
 20 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку;
 Любивъ я Руську, любивъ я Польку,
 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку.» —
 «Афтанасе милый, я тебе люблю,
 Якъ ты мя не возьмешъ, то я ся згублю.» —
 25 «Хоть ты ся згубишъ, то я не дбаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чинити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любое сердце!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогй жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая панй!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогй кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть слѣвце учую,
 Вѣдъ любои Ганусй!» —
- 25 «Ой вже жь тобѣ, небоже, и кунтушь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я напюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друктянку,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:

5 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друктянка до тѣла пристае,
 Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
 В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
 Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
 Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!

15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красенько,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзенько!» —

«За що жь маю ею бити, коли звивається,
 Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтается.» —

«То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене губить,

20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
 То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене рѣже,
 Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.

Ой вже вечеръ вечерѣе, вже соненько низко:

Пускай мене, атамане, до милой, не близко!

25 Пусти жь мене, атамане, пусти жь мене, пане:
 Подлюбивъ е'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!

Скажи жь менѣ, атамане, скажи жь менѣ, пане,

А хто буде жито жати, якъ ви не стане?

Возьми собѣ, атамане, коня вороного,

30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!

Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,

Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!

Ой часть, мати, жито жати, колось похилився:

Ой часть менѣ женитися, бо голось змѣнився.» —

35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:

Не женися, мѡй сыноньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми искажала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!» —
- 3 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитае собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а пѣдъ нею яма:
- 10 Ой не тужи, мѡй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькій:
Мене милый покидае, вороги раденькій.
Не тѣптеся. вороженьки, що жь вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. назъ Олеська 350.)

- 15 Що жь я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жь моя несчастлива!
- У сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣе,
20 У сусѣда зеленѣе,
А у мене нѣ орано,
А нѣ жита не сѣяно.
- У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нѣ то нивки,
А нѣ сѣна стебелинки.
- У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нѣ хатинки,
30 А нѣ счастья, а нѣ жѣнки.
- За сусѣдомъ молодицѣй,
За сусѣдомъ и вдовицѣй,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
Хоть я собѣ седжу тихо,
Куда пѣду, повернуся,
То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣдный, несчастливый,
Нѣкто менѣ не зычливый,
Хоть съ котрой ся запѣзнаю,
Взаемности не дознаю.

Єдна мене поллюбила,
10 Пріятельство заручила,
Потомъ въ очи искажала,
Шѣ нѣколи не кохала.

Чи як ому що зле радивъ,
Чи я кого съ свѣта згладивъ?
15 Ахъ за що мня Богъ карае,
Лиху долю насылае!

Чи то, неба, ваша воля,
Чи несчастна моя доля,
Шо я жю, якъ въ пустыни,
20 Лѣта трачу безъ дружины?

Нема счастья, нема долѣ,
Треба жити якъ въ неволѣ:
Хиба пѣду утоплюся,
Або въ камѣнь розбѣбюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
Прійде зъ жалю умирати;
Люде мене не злюбили,
Нѣкому я вже не милый.

Пѣду меже лѣсы, горы,
30 Пѣду меже темнѣ зворы,
Буду самъ смерти шукати,
Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже по́дунавъ,
 Весь ся мѡй рѡдъ вѡдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пье, гуляе,
 Ой пье же вѡнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѡстала.

А по́шовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Каже менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѡнъ волѡвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думаю:
 «Почкай, куме, недбаю!
 По́ду же я до мѣста,
 Куплю волѡвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мя кумове,
 И зо мновь ся витають,
 И за жену пытають:

«Мы то собѣ кумѡвство,
 30 Ходѣмъ трохи въ домѡвство!» —
 «Та бѣсь, куме, твоей ма',
 Не зрадишь мя зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Напью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешъ,
 Шо ты мою хатоньку минаешъ?
 Моя хата край воды, край воды,
 Зъ высокого дерева лободы.

Чорнй очка якъ теренъ, якъ теренъ,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?..» —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешъ,
 Коли своей хатоньки не маешъ?» —
 20 «Поведу тя въ чужую, въ чужую,
 Закимъ свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы,
 До чужой не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ косивъ, день бы 'мъ жавъ, день бы 'мъ жавъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, тебе взявъ.» —
 «А нй коси, а нй жни, а нй жни,
 Но наважи, та возьми, та возьми!» —

«Ой гыросла сосонька на току,
 30 Чекай мене, дѣвчино, до року!» —
 «Хиба бы я розуму не мала,
 Шо бы 'мъ тебе до року чекала.» —

«Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моей дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любить иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопецъ убогій, убогій, —
Тысячъ овецъ въ оборѣ, въ оборѣ,
Яловнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Ваш. изъ Олесяка 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не поѣду, бо ся бою, маешь чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у дѣсь по калину!
15 Пѣди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такой кашель маю, що трохи не згину!» —
Пѣшовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣній до хаты.
Сѣвъ вѣтъ собѣ конецъ стола, курча обберае,
20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортае.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань виглядати,
А якъ буде тато ити, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Ушвайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѣтъ на подвѣрѣю:
30 «Ахъ я бѣдный, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю ты, мой миленькій, подъ бѣлу перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гину.» —
Прійшовъ старый, бородатый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
8 «Ой йди старый, бородатый, купи менѣ меду!
Бо я своей головочки съ постели не звезду.» —
Пбшовъ старый, бородатый меду куповати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопецъ зухватый, въ своего батька вдався,
10 Низомъ, низомъ по подъ плоты, въ коноплѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодіи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погибати.
Прійшовъ старый, бородатый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
15 «А ты старый, бородатый, не вчися брехати,
Коли тутъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
20 Водъ пввроку водправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣлу сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужой работѣ.
25 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужій дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой наймите, наймитоньку, перестань служити!
30 Нема свята, нй недѣлй, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захоруюшь, та будешь лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце подъ полудне, обѣду не дають.

- А всѣ люде по обѣдѣ, я стану, думаю:
 Ой мавъ же я рѣдну матѣрь, а теперъ не маю!...
 Що ся гляну передъ себе, слѣзми ся змыю,
 Де жъ я теперъ несчастливый на свѣтѣ ся дѣю?!
- 5 Иде наймитъ изъ панщины, на волю фукае,
 Господиня зо всѣхъ мисокъ страву изливае:
 «Ой на жъ тобѣ, наймитоньку, вечеру зъ обѣдомъ,
 Якъ ся ще тимъ не поживишь, то дожь си хлѣбомъ!
 А не бери, наймитоньку, зо стола цѣлого,
- 10 Але гляди по за коминъ шкиринки сухого!» —
 Ой якъ взявъ мой наймитонько шкиринокъ шукати,
 Ой та взяли наймитонька слѣзы обливати.
 Ой поповъ же наймитонько на затылнй дверѣ,
 За нимъ выйшла господиня: «Пѣдешъ по вечери?» —
- 5 «Не хочю я вечерати, не хочю я ѣсти,
 Позволь менѣ, господине, до дѣвчины поѣти!» —
 Ой узався наймитонько до студолы спати,
 А ще нема о пѣвночи, кличуть го до хаты:
 «Ой наймите, наймитоньку, що съ тобовъ зробили?
- 20 Звязали ти руки, ноги, на вѣзъ посадили!» —
 Тогдѣ взяли наймитонька лютии морозы:
 «Побьютъ тебе, господаре, наймитовй слѣзы.
 Бодай же тѣ, господаре, тай на безголовье,
 То 'мъ выробивъ свою силу на твое здоровье!..»

45.

- 25 Болить мене головонька, вѣдай же я умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте, ой кого я люблю!
 Хора жъ бо я, хора, хора, мусигъ я и умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте близкую сусѣду!
 Пѣди жъ менѣ, сусѣдице, приведи та поца,
- 30 Най вѣдкажу, що я маю, та ще за живота!
 Маю же я, мои милй, чотыре волоньки,
 Шобы мене та ховали чотыре попоньки;
 А попонькамъ по волови, а дякови теля,
 Шобы читавъ псалтыроньку а зъ вечера до дня!

- А тимъ дѣнькамъ, тимъ рѣдненькимъ, изъ шеи коралѣ,
 Шобы мене положили красенько на лавѣ;
 А тимъ сестрамъ, тимъ первенькимъ, тоненькія рубки,
 Шобы за мновъ все ломали бѣленькія руки;
 5 А невѣсткамъ дамъ я скрыню та и подушоньки,
 Шобы за мновъ заводили, якъ тѣ ластѣвоньки;
 А сынови миленькому дамъ сѣру корову,
 Шобы мене выпровадивъ красенько до гробу:
 А тому же пѣдзвѣнному дамъ сѣмь мѣръ полотна,
 10 Шобы менѣ цѣлый тыждень та дзвонивъ щодня;
 А грабареву я оддамъ стару козушину,
 Шобы высыпавъ на менѣ високу могилу;
 А тимъ же то божимъ старцямъ по Маріашевѣ,
 Шобы за мновъ зговорили по Оченашевѣ.
 15 А сусѣдамъ, тимъ близенькимъ, дамъ корецъ пшеницѣ,
 Шобы мене згадовали хотъ при шятицѣ.

46.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Тутъ бы бути, тутъ бы бути, далѣй умирати,
 Та лишати сребро, золото, ще й дорогі шаты!
 Якъ я буду умирати, такъ буду казати,
 20 Кажу усю худобочку до дому пригнати.
 Попови дамъ штыри волю, а дякови два, два,
 Шобы читавъ псалтырочку до бѣлого дня, дня;
 А сестрицѣ та рѣдненькѣй червонѣй коралѣ,
 Шобы мене а исклала пышненько на лавѣ;
 25 Братчикови рѣдненькому коня вороного,
 Шобы мене припровадивъ до гробу самого;
 А старцеву оддамъ же я стару козушину,
 Шобы менѣ та выметаѣ велику могилу
 Скажу собѣ высыпати високу могилу,
 30 Скажу собѣ изробити кидровеньку трунву,
 Кидровеньку трунву, а тисове звѣздя,
 Тамъ ся кажу поховати, де ся попы звѣздя!
 Ой мутъ попы прѣздити, службочку служити,
 Мою грѣшну та душечку въ рай опроваджати.

47.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой одну мамка мала, сѣмъ лѣтъ пребирала,
 Всѣ молодці перебрала, за пяницу дала;
 А пяничка шо не прѣпье, то все прокурвавить,
 Але прійде до домочку, здоровьечко збавить.
- 3 Ой хотъ бануй, хотъ не бануй, моя рѣдна ненько,
 Уже я се навмывала слѣзами раненько.
 Докѣвъ була я въ мамочки, куда йшла, спѣвала,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, всѣ позабувала.
 Спѣваночки, соколочки, де я васъ подѣгу?
- 10 А въ городѣ на зѣлечку, тамъ я васъ поспѣю.
 Ой муть туда вѣвчѣрики свои вѣвці пасти,
 Муть зѣлечко изривати, за капелюхъ класти.
 Докѣвъ була 'мъ у мамочки, цвила 'мъ якъ калинка,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, засхла якъ быллинка.
- 15 Докѣвъ була у мамочки дѣвкою, дѣвкою,
 То гримѣла, то дуднѣла земля пѣдо мною;
 А якъ пошла, моя мамко, за лихого духа,
 Ой такъ я се потыкаю, якъ на веснѣ муха.

48.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой дядику, соколику, ой дядику, пане,
- 20 А до кого пѣду въ гости, якъ тебе не стане?
 Ой пошла быхъ до сестриці, сестрица ми мила,
 Сидить зятикъ на запѣчку, та й дивить се скрива.
 «Не диви се, ты, зятіку, та й на мене скрива,
 Давно сме въ ты та не була, та й не була вчера!»—
- 25 А я пѣду до братчика, а братчикъ ми радъ, радъ,
 А невѣстка, чужа кѣстка: «Верни жъ ти се назадъ!»—
 «Иги на ты!» стара каже, «на дѣдка бы съ була!
 Нащо же ты, дурна доню, сестру завернула?
 Нащо съ сестру завернула? Сестра бы се здала,
- 30 Дитинку бы закивала, въ череду погнала!»

49.

(Изъ Гуцуловъ.)

Ой ишовъ я коло воды, шукаючи броду,
 Та найшовъ я дѣвчиноньку, кружляла колоду;
 А я изрѣкъ дѣвчинонцѣ: «Помогай ти, Боже!»—
 «Дякую жъ ти, ледѣнику, лелька ми не може;
 5 Ой лелька ми та не може, мамка ми слабенька,
 А братчикъ ми у Чернѣвчяхъ, сестричка маленька!»—
 «Збставай се, фіявочко, вѣдь мене здорова!
 Бо я иду на стацію до Заболотова!» —
 Ой пошовъ я на стацію до Заболотова.
 10 Уже жъ менѣ у Джеמידзѣ горѣвка готова;
 Горѣвка мя розпалила: «Горѣвки ми дайте!
 Горѣвка жъ ми не поможе, дѣвчины шукайте!
 Нї горѣвка розпалила, нї буковї дрѣва,
 Лишень мене розпалила любка чорнобрива.»

50.

15 «Не ходи туда, куда я ходжу!
 Я тобѣ стеженьку перегороджу,
 Перегороджу, перекопаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.
 Любивъ я Польку, любивъ я Руську,
 20 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку;
 Любивъ я Руську, любивъ я Польку,
 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку.» —
 «Афтанасе милый, я тебе люблю,
 Якъ ты мя не возьмешъ, то я ся згублю.»—
 25 «Хоть ты ся згубишь, то я не дбаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю..»

51.

- Сивій голубочку, седишь на дубочку,
 Кличе, кличе мати сына съ корчмы до домочку.
 «Спатоньки не хочу, їстоньки не смачно,
 Иде туга за тугою, на личеньку значно.
- 5 Значно воно, значно, ще значнїйше буде,
 Уже мою дївчиноньку обмовили люде.
 Най же бы то люде, але малї дїти,
 Не дай, Боже, молодому у корчмї седїти!
 По садочку ходжу, черешеньки саджу,
- 10 Черезъ тебе, моя мати, не жонатый ходжу.» —
 «Ой мой сыну гожїй, женися, небоже,
 Возьми собѣ дївчиночку, но не вдовы дочку!
 А вдовина дочка, то не твоя рѣвна,
 Ходить собѣ по рыночку, якъ бы королѣвна:
- 15 Ходить собѣ по рыночку, хусточковъ махае,
 Не одному гультави серденька врывае.
 А нї зъ нею стати, а нї розмовляти,
 Тѣлько ити, шапку знявши, на добридень дати.» —
 «Помагай Бѣгъ, дївчинонько, тай ты стара нене!
- 20 Ой чи дась ти твою дочку въ осени за мене?» —
 «Писанї рукавы, червона запаска,
 Сватай дочку, мой сыноньку, коли твоя ласка!» —
 «Шкода жъ твого, Козаченьку, Козацького слова,
 Ёи дочка лядащиця, не ночуе дома.» —
- 25 «Не ночуе, не ночуе, буде ночовати,
 Нагаєчка на колочку буде научати.
 Ой маю я, моя мати, пагайку крутую,
 Якъ ей скраю бїле тїло, дома заночуе.» —
 «Рубай, сыну, тисинуу, а я буду гѣлье,
- 30 Якъ ты возьмешь вдовы дочку, поїду на Подбїлье.
 Рубай, сыну, яворину, а я буду клиня,
 Возьми собѣ сиротоньку, буде господиня!» —
 «Не съ каждой яворины буде добре клиня,
 Не съ каждой сиротоньки буде господиня.»

52.

(Русал. 28)

- Ой е въ поли два дубы,
 Схилилися до купы,
 Меже тыми дубами
 Тамъ вербонька стояла,
 5 Пѣдъ вербою свѣтлонька,
 Въ тѣй свѣтлонцѣ дѣвонька,
 По свѣтлонцѣ гуляла,
 Косу росу чесала,
 На молодцѣй моргала:
 10 «А вы, хлопцѣй молодцѣй,
 Скажѣтъ моей дѣвонцѣ,
 Най она мя не любитъ,
 Най собѣ лѣтъ не губитъ!
 Я е хлопецъ войсковый,
 15 Брати ей не готовый.» —
 Якъ дѣвчина то вчула,
 Ажъ на дунай махнула,
 Накопати корѣня
 Съ пѣдъ бѣлого камѣня,
 20 Наварити въ молоцѣ,
 Потроити молодцѣй.
 Ой копала цѣлый день,
 Не вкопала, йно еденъ,
 Сполокала на рѣцѣ,
 25 Варила го въ молоцѣ,
 Чаровати молодцѣй.
 Стала корѣнь варити,
 Взявъ ся милый журити;
 Ой ще корѣнь не вкипѣвъ,
 30 А вже милый прилетѣвъ:
 «Що жъ ты, милый, принесло,
 Ой ци човенъ, ци весло?» —
 «Принесъ мене воронъ кѣнь
 До дѣвчины на спокѣй.» —

«Якъ же, милый, то буде,
 Кто жь ты до домъ поведе?» —
 «Поведе мя дѣвчина,
 Шо съ чорными очима.»

53.

(Изъ Буковины.)

- 3 На томъ боцѣ Дуная
 Чобанъ вѣвцѣй корняя,
 Теленочку выграя:
 «А вы, хлопцѣй молодцѣй,
 Кажѣтъ же той дѣвочцѣ,
 10 Шо въ шовковѣй сорочцѣй,
 Най не любить чобаны!
 Бо вѣнъ ся зѣ невѣ ожене.
 Стадо конѣй въ бужнику,
 Скриня зѣ грѣшми въ земнику,
 15 Стадо конѣй въ половѣй,
 Скриня зѣ грѣшми въ коморѣй.» —
 «Шобы, мамко, робити,
 Шобы хлопцѣвѣй любити?» —
 «Копай, сынку, корѣнья.
 20 Зѣ пѣдъ бѣлого камѣнья!» —
 «Ой копала нѣчь и день:
 Выкопала лишѣ оденѣй.
 «Вари, сынку, въ молоцѣй!
 Прѣйдуть до ты молодцѣй.» —
 25 Ой ще корѣнь не скипѣвъ,
 А вже милый прилетѣвъ:
 «Чи кочерга, чи весла,
 Яка бѣда принесла?» —
 «Мене принѣсь сивый кѣнь,
 30 Я Ивановна, Иванъ мой.»

54.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой не вѣдѣвъ сонце сходитъ, звѣдкѣвъ ясни зѣрки,
 Порубали ледѣника у чужои жѣнки;
 У пятницу порубали, въ субботу завили,
 А въ недѣлю до Драгирѣ въ катушу трутили.
- 5 «Хоть вы мене, паны, бѣйте, хоть дайте до ката,
 Ой таки я буду знати, де любчина хата!» —
 Прійшла чужа молодица, стала говорити:
 «Пустьѣ же вы ледѣника, не метѣ вѣнѣ ходити!» —
 «Ой мы его не пускаемъ, най ся не вунтуе,
- 10 «Мы хочемо тото знати, де вѣнѣ нѣчь ноче.» —
 «Били мене паны, били, въ дворѣ на помостѣ,
 Щобы я та не ходивѣ до любоньки въ гостѣ.
 Ой не такѣ мене панѣ вбивѣ, якѣ мя розтолочивѣ,
 А я вѣдѣвъ якѣ ся схопивѣ, та й до любки скочивѣ.»

55.

(Вац. изъ Олесья 448.)

- 15 Ой пѣдѣ гаѣмѣ гаѣмѣ зелененькимѣ,
 Тамѣ орала дѣвчинонька воликомѣ чорненькимѣ;
 Ой орала, ой орала, не вмѣла гукати,
 Закликала Козаченька на бандурцѣ грати.
 Козаченько грае, бровами моргае:
- 20 «Ой Бѣгѣ знае, Бѣгѣ вѣдае, що вѣнѣ си думае,
 Ци на мои волы, ой ци на коровы,
 Ци на мое бѣле личко, ци на чорнѣ брови?» —
 «Нѣ на твои волы, а нѣ на коровы,
 Лишь на твое бѣле личко и на чорнѣ брови:
- 25 Чорнѣ волы поздыхаютѣ, и сивѣ коровы,
 Бѣле личко не злиняе, а нѣ чорнѣ брови.»

56.

- Зазвонили срѣбнѣи ключи по надѣ море бѣючи:
 Ой заплакавъ Василенько вѣдѣ дѣвчины йдучи.
 «Ой Василю, Василеньку, хороша детино,
 Ъдешь полемѣ, сивымѣ конемѣ, дивитися мило!
 5 Ъдешь полемѣ, сивымѣ конемѣ, дороженьку чуешь,
 А чому ты, Василеньку, дома не ночуешь?» —
 Ой ночув Василенько близько очеретѣвъ,
 Ходить мила чорнобрива, просить вечерати:
 «Якъ не прійдешь вечерати, прійди обѣдати,
 10 Якъ не прійдешь обѣдати, прійди вѣдѣдати;
 Якъ не прійдешь вѣдѣдати, то й жалю не буде!
 Ой утонешь при березѣ, де воды прибуде.» —
 Ой утонувъ Василенько, ино хустка сплыла,
 Ходить, плаче, нарѣкае его чорнобрива:
 15 «Ой не жалѣ ми тои хустки, шо' мѣ й бѣло прала,
 Тѣлько ми жалѣ Василенька, шо' мѣ вѣрне коха ла.
 Ой рыбарѣ, рыбареньки, дамѣ по пѣвъ золотого,
 Ой вытягнѣтъ Василенька хоть вже не живого!
 Ой най же я та издойму срѣбнѣи перстень съ палця,
 20 Бо вже не ма и не буде Василя коханця!
 Ой рыбарѣ, рыбареньки, дамѣ вамѣ напитися,
 Ой вытягнѣтъ Василенька хоть подивитися!» —

57.

(Гуцульская.)

- Ой Василю, та Василю, сорочку ти вишю,
 Купи менѣ коралики на бѣленьку шю!
 25 Ой Василю, Василечку, ты запашне зѣлья,
 Якъ ты будешь женитися, кличь мя на весѣля!» —
 «Ой буду, ой буду, коли не забуду,
 Якъ забуду, 2, про тебе пробуду!» —
 «Хоть бійтеся, рубайтеся, я одного буду,
 30 Василькови фустку купью, Иванкова буду!» —

- Ой Васильчикъ утонувъ, лишь фусточка плавле,
 Катеринка бѣжитъ, бѣли ручки ламле.
 «Та дамъ я вамъ, ледѣники, по пѣвъ золотому,
 Ой абысте ми имили фусточку шовкову;
 5 Ой дамъ же вамъ, ледѣники, по пѣвъ золотого,
 Ой абысте ми имили Васильна живого.»

58.

(Гуцульская.)

- Ой пѣду я въ полонинку, а въ тоту Прилучку,
 Ой убили Николайка пѣдъ зеленымъ бучкомъ.
 Прійшла, прійшла родиначка, тай подивовала,
 10 Издоймила крисанечку, та й поцѣловала.
 Издоймила крисанечку изъ жовкововъ фустковъ
 Ой занесли Николайка до Юрнюка въ пустку.
 Ой засвѣти, свѣтле сонце, та й въ тоты причѣвки,
 Дай ти, Боже, Николайку, лехкѣ супочивки!

59.

(Гуцульская.)

- 15 Пѣшли вѣцѣ въ полонинку самѣ бѣленькіи,
 А за ними вѣвчарики самѣ молодіи;
 Пѣшли пѣшли вѣвчарики зъ бѣлыми вѣвцями,
 Ой та найшли Маріечку пѣдъ колодочками;
 Та и стали, стали надъ невъ гадочку гадати,
 20 Якъ бы дати Боднарючѣ а у село знати.
 «Осѣдлай ты, Боднарючко, коня вороного,
 Та выведи зъ Криворѣвнѣй попа молодого!»—
 Ой якъ и ставъ тотъ дякъ псалтыру читати,
 Стала, стала Боднарючка та й приповѣдати:
 25 «Ой возми ты, Боднарючко, жовтого пѣсочку,
 Посѣй его Маріечѣ тай коло гробочку!
 Ой коли тотъ та пѣсочокъ на гробику зѣйде,
 Тогдѣ до тя Маріечка та у гостѣ прійде.»—
 А у тои Боднарючки зелена отава,
 30 Ой сталася въ Боднарючки велика неслава.

60.

(Вац. изъ Олеська 61.)

- Пóшли вóвцѣ въ полонинку самѣ бѣленькіи,
 А за ними вóвчѣрики сами молодіи.
 «А чому вы, вóвчѣрики, та не спѣваеце?
 Де вы свои спѣваночки та подѣваеце?» —
 5 «Ой мы свои спѣваночки подѣнемъ, подѣнемъ,
 Въ полонинцѣ зъ овечками на шуваръ посѣемъ;
 Мы посѣемъ спѣваночки довгими нивами,
 Будемо ся умывати дробными слозами;
 А муть туда вóвчѣрики зъ вóвцями ходити,
 10 Будуть нашѣ спѣваночки любѣ находити;
 Муть за ними вóвчѣрики та й овечки пасти,
 Будуть нашѣ спѣваночки за капелюхъ класти.»

61.

(Вац. изъ Олеська 61.)

- Пóшли вóвцѣ въ полонинку писаній колею,
 «А хто васъ метъ выпасати, якъ я ся оженю?» —
 15 «Муть они ся сами пасти, сами выпасати,
 За вóвчаромъ, золотаремъ у край поглядати.» —
 «Ой вóвчару, золотару, покинь вóвцѣ пасти!» —
 «Не покину, хоть загину, я ся не вчывъ красти
 Укравъ бы я два баранцѣ, а третю ягницю,
 20 В'ни на мене бѣ збудовали нову шибеницю.
 Ой коники вороненькіи, ой коники рыжіи,
 Докóвъ я се не оженивъ, не мавъ же я грижіи;
 А якъ я се бай оженивъ, та ставъ се журити,
 Треба лыжки, треба мыски, дѣтчен колыски!»

62.

(Гуцульская.)

- 25 Якъ я пóду въ полонинку, у тоту Берѣю,
 Микиточцѣ заспѣваю, спѣваночки выю.
 Ой якъ же тотъ Микиточко на храмъ вырѣжѣвсе,
 Здоймивъ, здоймивъ кресаночку, таѣ перехрестивсе.

- Війшовъ, війшовъ на царинку, та й ставъ си думати:
 «Ой тяжко ми бай на дуни, щось я буду мати!» —
 Не далеко вѣдъ Меланки в'ни се завернули,
 Они бѣ були: у великій той журѣ не були.
- 3 Кличе, кличе, Полагночка до дому, до дому,
 Наймає си та скрипочки все по золотому.
 Кличе, кличе Полагночка, кличе Одокія:
 «Чому же ты, Микиточку, такой завидѣя?
 Коли сѣ хотѣвъ, Микиточку, довго вѣку жити,
 10 Не йти було у Тисову изъ жѣнокъ се бити.
 Коли сѣ хотѣвъ, Микиточку, довго вѣковати,
 На плѣтъ було за Штефанкомъ уже не штрыкати!»

63.

(Вацл. изъ Олеська 362.)

- Ой пѣдъ вишнею, пѣдъ черешнею,
 Стоявъ старій зъ молодою, якъ бѣ зъ ягодою.
- 15 И просилася, и молилася:
 «Пусти жѣ мене, старій дѣду, на улицу погулять!»
 «И самъ не пѣду, и тебе не пуццу»
 Бо ты еще молоденька, гуляти раденька.
 И самъ не пѣду, и тебе не пуццу,
- 20 Бо ты мене старенького покинешъ на бѣду.» —
 «Хоть наважишся, хоть и напнешся,
 Якъ я схочу, то и лѣду, и гуляти буду.» —
 «Ой не иди, любко, не иди, голубко,
 За то тобѣ куплю хатку, при ней сѣножатку,
- 25 Также и ставокъ, и близко млинокъ,
 По надъ краємъ горбожъ и вишневый садокъ.» —
 «Не хочу я хатки, а нѣ сѣножатки,
 Нѣ ставка, нѣ млинка, нѣ вишневого садка.
 Чи не бувъ бы грѣхъ и вѣдъ людей смѣхъ,
 30 Такъ тратити вѣкъ сѣ тобою, бувши молодою?
 Ты старій, трупъ, трупъ, седи же тутъ, тутъ!
 Наварила мѣ тобѣ каша и два горшки кваша;
 Ты старій, дѣдуго, зѣгнувесья якъ дуга,
 Тобѣ бабу було брати, не мнѣ вѣкъ вязати.

Згиньте, пропадьте старіи кости,
 Не сушѣте, не крушѣте моеи молодости!
 Якъ я мати выдавала, то ѝ наказовала,
 Щобъ я хлопцѣвъ не любила, мужа шановала;
 5 А я буду памятати, такъ буду робити:
 Мужа буду шановати, а хлопцѣвъ любити.»

64.

«Чому въ полѣ хлѣбъ не родить?..» —
 «Бо братъ съ сестровъ не говорить.» —
 «Чого ся сей свѣтъ мѣняе?» —
 10 «Бо братъ сестры ся цурае.» —
 «Сховай, жѣнко, хлѣбъ зо стола!
 Ъде моя сестра вдова.» —
 Сестра тое якъ учула,
 Назадъ возомъ обернула:
 15 «Не йду до тя ѣсти, пити,
 Не йду до тя обѣдати,
 Але йду тя вѣдѣдати,
 Не такъ тебе, якъ твой дѣти,
 Шобы мене дѣти знали,
 20 Шобы мене тетевъ звали.»

65.

(Изъ Сямоцкаго округа.)

«Да ѝ мя, мамцю, дай мя за кого межъ дати,
 Бо я молоденька, не хочу чекати.
 Не дай мене, мамцю, де много дѣверѣвъ,
 Волишь мя тамъ дати, де хижка безъ дверій:
 25 Де хижка безъ дверій, дамъ дверѣ зробити,
 Де много дѣверѣвъ, та ся будуть бити!
 Не дай мене, мамцю, де е много зовиць,
 Волишь мене дати, де хижка безъ лавиць:
 Де хижка безъ лавиць, та си дамъ зробити,
 30 Де е дуже зовиць, будуть ся вадити.
 Не дай мене, мамцю, близонько пѣдъ бочокъ,
 Бо я ти выскрепчу каждый день горночокъ;

- Але ты мене дай, де найдале можешь,
 Хоть мя мужь побіе, ты ми не поможешь;
 Лемь ся голосоньки до тебе донесуть,
 Тоти що пташеньки по полю рознесуть.» —
- 5 Широкий ярочокъ, я го перескочу:
 «Дай же мене, мамцю, за кого я хочу!»
 Дала мене мамця, за кого 'мь хотѣла, —
 Шумѣла нагайка коло мого тѣла.

66.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- Ходила убога
- 10 Оленка по селѣ,
 По селѣ плачучи,
 Сынка глядаючи;
 Не нашла сыночка,
 Лемь трое Жидятокъ.
- 15 «Жидята, Жидята!
 Вы Христа мучили.» —
 «Не мы го мучили,
 Лемь то нашъ старшій.» —
 Оленко, Оленко!
- 20 Найшла съ собѣ дrevко,
 А пѣдъ тымъ дrevкомъ
 Три крижи стояло,
 Пѣдъ тыми крижами
 Три гробы лежало:
- 25 Въ еднѣмъ мѣ гробѣ
 Лежить самъ Сынъ Божій,
 А въ другѣмъ мѣ гробѣ
 Лежить Мамця Бѣжа,
 А въ третѣмъ мѣ гробѣ
- 30 Лежить Янъ Божій;
 Передъ Яномъ Божиимъ,

Все органы граутъ,
 Предъ Матѣнковъ Бѣжовъ
 Ружа проквитае,
 Передъ Сыномъ Божиимъ
 5 Свѣчейки палаутъ.

67.

По пѣдъ небо е стежейка,
 Е стежейка ажъ до неба,
 Ишли мѣ нѣвъ три душейки,
 Двѣ душейки справедливы
 10 А третая барзъ грѣшная.
 Прійшли они передъ небо
 Задуркали въ царски врата,
 Исусъ Христосъ та и рече:
 «Святый Петре, возъ тамъ ключи!
 15 Кричатъ, кричатъ двѣ душейки,
 Двѣ душейки справедливы,
 А третая та грѣшная;
 Двѣ душейки гевъ пустѣте,
 Грѣшну душу завернѣте,
 20 Покажите ей дорожейку:
 Дорожейка далекая,
 А нѣчейка невидная!»—
 Ишла, ишла грѣшна душа,
 Стрѣтила ей Мамця Божа:
 25 «Дежъ ты была, грѣшна душа?» —
 «Ходила е'мъ предъ 'Сусъ Христа,
 Та мене тамъ не пустили,
 Лемъ мя назадъ завернули.»—
 Ишли они предъ 'Сусъ Христа,
 30 Задуркали въ царски врата:
 «Кричитъ, кричитъ Мамця Ваша,
 А изъ Мамцѣвъ грѣшна душа.»—
 «Мою Мамцю гевъ пустити,
 Грѣшну душу завернути!»—

- «Ей, сыну мой возлюбленный!
 Отпусти лемъ ей тоту вину,
 Тоту вину и причину!
 Пусти ея и до раю!
 5 Ней тамъ буде хоць изъ краю!» —
 «Мамцю моя возлюблена!
 Не пущу ей та до неба,
 Бо то душа барзъ грѣшная:
 В'на до церкви не ходила,
 10 Поклонъ нигда не вдарила,
 А ни посту не постила,
 А на брата чарі брала,
 А на сестру мечъ зрывала.»

68.

- Ей въ недѣлю по обѣдѣ,
 15 Ходитъ Панъ Бѣгъ по Бескидѣ,
 Ой а за нимъ дѣвча, за нимъ:
 «Дѣвча, дѣвча, похиль ми ся!
 Дай ми воды! Напивъ бымъ ся.» —
 Якъ бы я вамъ воды дала,
 20 Кедъ то вода барзъ нечиста,
 Зъ верху листомъ припадена,
 Зъ споду муломъ примулена.» —
 «Дѣвча, дѣвча! Вода чиста,
 Лемъ то ты в барзъ нечиста:
 25 Сѣмдесять есъ мужѣвъ мало,
 А зъ однимъ есъ шлюбъ не брало.» —
 Ой якъ дѣвча ся улякло,
 На колѣна предъ нимъ клякло:
 «А ты, дѣвча, не вякайся,
 30 Бьей до церкви, сповѣдайся!» —:
 Скоро в'но ся исповѣло,
 На порохъ ся розлетѣло:
 «Подуй, вѣтре, барзъ тихѣцькій,
 Заберъ порохъ мой легѣцькій!»

69.

(Ізъ Стрыйскаго округа.)

- Ой пасли жь мы вѡвцѣ
 При высокѡй гѡрцѣ,
 Ишли туды душеньки,
 А за ними трета грѣшна;
 5 Ишли жь они, тилько ишли,
 Ажъ до неба зайшли,
 Заковтали у двереньки,
 Господь каже: «Хто тамъ, Петре?» —
 «Прійшли сюди двѣ душеньки,
 10 А за ними трета грѣшна.» —
 Двѣ душеньки упустили,
 Та й дверѣ ся защепнули.
 Грѣшна душа ревне плаче,
 Ажъ то вчула Божа Мати:
 15 «Благомъ, Сынку, благомъ, Сынку!
 Пускай грѣхи, грѣшны души!» —
 «Не выпущу, моя Мати!
 Бо въ пятницу танцѡвала,
 Въ субботу ся не вмывала,
 20 А въ недѣлю поспѣдала,
 Та й до церкви не ходила,
 Та й Богу ся не молила.»

Русскіе крестьяне Золочевского уѣзда села Стрептова въ восточной Галичинѣ.

II

ДУМКИ

а) Народныя.

1.

(Вацл. изъ Олеська 314.—Максим. 1827, 156.)

Шумить, шумить дубровонька,
Тужить, тужить дѣвчинонька,
Тужить, тужить, та й думае,
На недоло нарѣкае:
5 «Ой недоле, всѣмъ немила,
Чомъ же 'сь мене не втопила?
Лутше було утопити,
Нѣжь зъ миленькимъ розлучити.
Куда иду, обернуся,
10 Назадъ себе оглянуса,
Охъ якъ плачу, якъ зобачу,
Лѣта свои марне трачу!»

2.

(Максимов. 1827, 109.)

Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, не свѣти нікому,
Лишень мому миленькому, якъ иде до дому;
15 Ой свѣти му ажъ до дому, та вѣдбери мару,
А якъ поде до иншої, то зайди за хмару;
А станувши за хмарою и въ темности цѣлый,
Тогды скажу заплакавши: «Зрадивъ мене милый!» —

- Самъ до мене приходивъ есь, менѣ присягавъ есь,
 Теперь мене покидаєшь, иншої руку даєшь.
 Коли мене покидаєшь, покинь воду пити,
 Та щобы ты не дочекавъ иншой любити!
 5 Коли мене покидаєшь, покинь хлѣба ѣсти,
 Та щобы ты не дочекавъ а зъ иншою сѣсти!
 Перескочу быстру рѣчку, а нї доторкнуся,
 Перестану тя любити, а нї подивлюся.
 Свѣтитъ мѣсяць, свѣтитъ мѣсяць, свѣтитъ, а не грѣс,
 10 За тобою, мѣй миленькій, однакъ серце мѣе.»

3.

- Долѣвъ, долѣвъ, качурику, долѣвъ за водою,
 Поклонися мому роду, шо я сиротою!
 Та не тою сиротою, шо неньки не маю,
 Але тою сиротою, шо долї не знаю.
 15 Доле жь моя несчаслива, доле жь моя гідна,
 Я ся съ тобовъ не набула, та лишень нагибла!
 Доле жь моя несчаслива, доле жь ма погана,
 Я ся съ тобовъ не набула, лишь напогибала!
 Ой иди но, пуста доле, у вирь утопись,
 20 А за мною молодою та не волочися!» —
 «Хоть я поду, дружиночко, у вирь утоплюся,
 А ты прїйдешь воду брати, я тебе вхоплюся.» —
 Нема цвѣтку на всѣмъ свѣткѣ та надъ ожиночку:
 Нема менѣ милїйшой та надъ дружиночку.

4.

- 25 Клопѣтъ головонцѣ, журба и неволя,
 Бѣднѣй сиротонцѣ на свѣтѣ недоля.
 Хоть порадыть люде, таки журба буде,
 Радила родина, гѣркая година.
 Плачу жь бо я, плачу, що день, що година:
 30 «Чому 'сь ми, Боже, такъ не давъ, якъ моей родинї?»

- А въ моей родины пшеницѣ ланями,
 Въ мене молодой лежитъ облогами;
 Въ моеи родины волы та коровы,
 Въ мене молодой нѣ счастья, нѣ доли.
- 5 «Давъ же 'мъ тѣ рученьку, давъ же 'мъ тѣ обѣ,
 Зарабляй, сирѣтонько, та на долю собѣ!» —
 «Хоть же я роблю, работа нѣ за що,
 Все люде говорятъ: «Сирота лядащо!» —
 Хоть же я роблю, ручки 'мъ преробила,
 10 Моя роботонька нѣкому не мила!»

5.

(Вацл. изъ Олеська 336.)

- Горе жъ менѣ, горе, несчастная доле,
 Заорала дѣвчинопька мысленьками поле,
 Чорными очима та її заволочила,
 Дрѣбненьками слозоньками все поле зросила.
- 15 Посѣю я жито—трава зеленая:
 «Чи то, Боже, твоя воля, що я несчастная?..
 Що жъ я тому винна, що я вродилася,
 Чи мя небо покарало, що я влюбилася?
 Плачу жъ бо я, плачу, якъ у день, такъ въ ночи,
 20 Выплакала 'мъ въ злой недолѣ свои чорнѣ очі.
 Плачу жъ бо я, плачу, що день, що година,
 Кого жъ бо я вѣрне люблю, того тутки нема!
 Чи ты мене, моя мати, нѣкды не купала,
 Що ты мене, моя мати, въ куплю не заляля?
 25 Було жъ мене, моя мати, въ купели заляяти,
 Нѣжъ такую несчастную на сеѣ свѣтъ выдати!
 Ой пѣду жъ я, пѣду, стану за ворота,
 Стану и заплачу ревне, шо 'мъ бѣдна сирота.
 Чомъ ты мене, моя мати, въ церкву не носила,
 30 Чомъ ты менѣ въ пана Бога долѣ не впросила?» —
 «Носила 'мъ тя, моя доню, скоро 'сь вродилася,
 Така тобѣ, моя доню, доля судилася.
 Носила 'мъ тя, моя доню, носила, носила,
 Шануй, доню, тую долю, шо 'мъ тѣ упросила.» —

- «Вродила съ мня, моя мати, въ лихую годину,
 Несчастная вродиламъ 'ся, несчастная згину.
 Охъ Боже жъ мой милосерный! Чи то твоя воля?
 Чи е въ свѣтѣ така друга, чи йно моя доля?»—
- 5 «Не нарѣкай, доню, на Божую волю,
 Тѣлько, доню, ты нарѣкай на лихую долю!»

6.

- Бувай здоровъ, Ляцькій краю!
 Вже жъ я тебе покидаю;
 Ой по́ду я въ Волощину,
 10 И тамъ же я не загину:
 Въ Волощинѣ добре люде,
 И тамъ менѣ гараздъ буде.
 Туманъ, туманъ по ланинѣ,
 Широкий листъ по калинѣ,
 15 А ще ширшій на яворѣ,
 Де 'сь ми мила на розмовѣ? —
 Знати, о мене не дбае,
 Но зъ иншими розмавляє.
 Зойди, хмаро, съ полонины!
 20 Прійди, мила изъ чужины!
 Въ полонинѣ огонь горить!
 Мою милу душа болить,
 Не такъ милу, та якъ мене,
 Що не сидить коло мене.
 25 Долѣвъ, серце, долѣвъ:
 «Збавила 'сь мня, мила, волѣвъ!»—
 «Ще ты збавлю, милый, коровъ,
 Тогды бувай, любко, здоровъ!»—
 «Ой ты, мила, не журися!
 30 Я ще молодъ не женився;
 Якъ я буду женитися,
 Прошу, мила, дивитися!
 Скажу пива наварити,
 И горѣвки накурити,

Скажу милу запросити,
 Конецъ стола посадити.
 «Твое пиво менѣ диво,
 А горѣвка твоя гѣрка,
 5 Твои братья мене били,
 Щобы мы ся не сходили;
 Твои сестры розрадили,
 Щобы мы ся не любили;
 Твоя мати чарѣвница,
 10 Великая розлучница,
 Розлучила камѣнь зъ водовъ,
 Розлучила мене съ тобовъ.»

7.

Шумить, шумить по долинѣ,
 Широкий листъ на калинѣ,
 15 Еще ширшій на яворѣ,
 Стоитъ мила на розмовѣ.
 Тече вода рѣченьками,
 Плаче мила слозоньками.
 «Тихо, мила, не журися,
 20 Я молодой не женился.
 Де жъ ты, мила, пробуваешъ,
 Що у мене не буваєшь?» —
 «Пробуваю край дунаю,
 Тебе, сердце, споминаю.» —
 25 Щобы човенъ и веселце, —
 Ночовавъ бы 'мъ въ тебе, сердце.
 Нй я човна, нй порома,
 Мушу ночовати дома.
 Прийди, мила, подивися,
 30 Якъ я буду женитися!
 Якъ я буду вѣнчатися,
 Прийди, мила, прощатися.
 Кажу милу запросити,
 Конецъ стола посадити;

- Кажу пива наварити,
 И горѣвки накурити;
 Кажу милѣй наливати,
 И жалѣсно заспѣвати.» —
- 5 «Та горѣвка менѣ гѣрка,
 А то пиво менѣ диво,
 Ще дивнѣйшій твої слова,
 Що ты не мѣй, я не твоя.
 Твої сестры говорили,
- 10 Шобы мы ся не любили,
 Та и люде такѣ гадали,
 Що бы мы ся не кохали;
 Твоя мати чарѣвниця,
 Великая розлучниця,
- 15 Розлучила насъ съ собою,
 Не дала жити съ тобою.»

8.

- Сидить голубъ на березѣ, голубка на кладцѣ:
 Скажи, любку, щирю правду, що маешь на гадцѣ?
 Бо 'сь ты менѣ завше мовивъ, що мене кохаешь,
- 20 А теперка для иншої мене покидаешь.
 А я 'мъ тобѣ завѣрила на недолю свою,
 А ты 'сь мене та й позбавивъ мого супокою.
 Будь здоровый, мѣй миленькій, хоть иншу кохаешь,
 Таки жѣ бо ты та й вѣдъ мене щиршой не маешь!
- 25 А хоть будешь иншу мати, то припомни жѣ собѣ,
 Що я для тя мою милость хѣба скѣнчу въ гробѣ.»

9.

(Вацл. изъ Олеська 37.)

- Сидить голубъ надъ водою, голубка на кладцѣ:
 Скажи менѣ, моя мила, що маешь на гадцѣ?
 Сидить голубъ надъ водою при своей голубцѣ:
- 30 Ой нема жѣ бо розмовоньки, якъ насъ двое въ кушцѣ.

- Ой свѣчонька изгорѣла, я при ней седѣла,
 Було тогда приходити, коли я хотѣла;
 Ой горѣла та свѣчонька, згорѣла до гнота,
 Було тогда приходити, якъ була охота.» —
- 5 «Приходивъ я, приходивъ я, по́дъ саміи сѣни,
 Мало мене черезъ тебе собаки не зѣ́бли.» —
 «Хоть бы були поторгали, хоть бы були зѣ́бли,
 Въ мене тогды опрѣчь тебе чотыре сидѣли.» —
 «Сухій дубе, сухій дубе, сухій, не зеленый:
- 10 На що 'сь мене полюбила, коли я мерзеный?» —
 «Хоть я собѣ невеличка, румяного личка,
 Пристала 'мъ тѣ до серденька, якъ перепеличка.» —
 «Кобы не ты, дѣвчинонько, та не твои очи,
 Не ходивъ бы 'мъ, не блудивъ бы 'мъ, не збавлявся ночи!»

10.

- 15 Квапила 'мъ ся борзо замужь, потратила 'мъ лѣта,
 Вѣдала 'мъ ся въ неволеньку, не прожила 'мъ свѣта.
 Не було бы неволеньки, кобы мужь добренькій,
 А мужь лихій, смутокъ тяжкій и слѣзы дробенькій.
 Охъ Боже жъ мой милосерный, ты то всѣмъ кируешь:
- 20 Въ еднихъ людей счастье берешь, а другимъ даруешь!
 Охъ Боже жъ мой милосерный, все то твоя воля:
 Споганила мене бѣда, несчастлива доля!
 Чи ты мене, моя мати, въ ночи уродила,
 Що въ всѣхъ дѣтей доля добра, моя несчастлива?
- 25 Чи ты мене, моя мати, въ куплю не купала,
 Чи ты мене проклинула, щобъ доля пропала?..
 Було мене, моя мати, въ куплю утопити,
 Нѣжь такую несчастливу на сей свѣтъ пустити!
 Шкода моей уродоньки, хорошего зросту,
- 30 Хиба пѣду утоплюся зъ високаго мосту!
 Пришли, Боже, счастливый день, счастливу годину,
 На цвинтарѣ сѣру землю, високу могилу!..

11.

- «Тече р'ѣчка невеличка зъ вишневого саду:
 Выйди, вийди, дѣвчинонько, зо мновь на пораду!
 Порадь менѣ, дѣвчинонько, якъ рѣдная мати,
 Чи я маю женитися, чи на тебе ждати?» —
- 5 «А я тобѣ, мѡй миленькій, раджу и не раджу:
 Я съ тобою въ вечерь стою, на другого гляджу.» —
 «Бери жъ тебе бѣся мати съ твою порадою,
 Я до тебе съ щиримъ серцемъ, а ты зъ неправдою!» —
-

12.

- Ой плынуть бѣлий гусоньки быстрою водою:
- 10 Выйди, вийди, дѣвчинонько, розмовся зо мною!» —
 «Ой не разъ я, ой не два я съ тобою розмовляла,
 Нигды я тѣ, мѡй миленькій, правды не сказала.
 Ой тогды я тобѣ, милый, всю правдоньку скажу,
 Якъ я свою бѣлу ручку изъ твоєю звяжу.
- 15 Ой извяжу, ой извяжу, будемъ присягати,
 Та ажъ буде тяжкій жалѣкъ на насъ нападати.» —
 «Мысли жъ мои, мысли мои, по що вы ту прійшли?
 Прійшли конѣмъ вороненькимъ до моеи мысли?
 Кониченько быстрій, быстрій, золотая зброя,
- 20 Ой що жъ собѣ ты гадаєшь, дѣвчинонько моя?..» —
 «Ой гадаю, мѡй миленькій, гадаю, гадаю,
 Що ты не мѡй, я не твоя, дуже добре знаю.
 Ой гадаю, ой гадаю, що не буду твоя,
 Ой бо ты е сынгъ багацькій, а я е убога.» —
- 25 «Ой хоть же ты убогая, але вродливая,
 Ой якъ буде Богъ судити, то будешъ ты моя!»
-

13.

- Сумна жъ я ходжу, хоть я и смѣюся,
 Великая туга, та не подаюся;
 Великая туга до серденька мого,
- 30 Що я не видаю свого миленького.

Приснивъ ми ся сонъ дивнесенькій,
 Та що вже приїхавъ мѡй милесенькій;
 А я тросклива, зо сну скочила,
 Однакъ свого миленького не зобачила.

14.

(Вацл. изъ Олеська 276.)

- 5 Ой смутна жъ я, смутна, та й ще не смучуся,
 Хоть велику тугу маю, та й не подаюся.
 Ой ще жъ бо я маю три роки тужити,
 Нихто жъ менѣ не порадить, якъ на свѣтѣ жити:
 Радила родина, гѡркая година,
 10 Ой радили добрї люде, жаль серденьку буде.
 Ой приїдъ миленькій, голубку сивенькій!
 Ой сядъ же ты коло мене, порадъ же ты менѣ!
 Порадъ же ты менѣ, якъ на свѣтѣ жити,
 Якъ бы тебе не любити, якъ ты залишити?
 15 Поставъ же рученьку по за пазушеньку,
 Та чей буде потѣшенъе моему серденьку!
 Перенесу ключи, не побренькуючи,
 Таки свого миленького не забуваючи.

15.

(Вацл. изъ Олеська 285.)

- Въ субботу пѡзненько тужить ме серденько:
 20 Ей не тужи, сердце мое, приїду раненько!
 Въ недѣлю раненько, ще ся не видненько,
 Ссѣвъ съ коника, та й привитавъ: «Добрыдень, серденько!
 Добрыдень, серденько! Якъ же ми ся маешъ?» —
 «Богъ ти запласть, що мене витаешъ!
 25 «Маю жъ я ся, маю, якъ рыбка въ дунаю,
 Тѡлько менѣ того жаль, що ты не видаю.
 Що жъ я тому винна, що я тебе люблю,
 Опустивши вѣкъ молодый, сама себе згублю.» —
 «А у полѣ вышенька, що ты хорошенька:
 30 Гуляй, гуляй, моя мила, поки 'сь молоденька!» —
 «Ой гуляю жъ я, гуляю, и гуляти буду,
 А о тобѣ, мѡй миленькій, во вѣкъ не забуду!»

16.

(Вацл. изъ Олеська 328.)

- Дуброво зелена, въ три ряди саджена,
 Пошла бы 'мъ тобою, зраденьки ся бою;
 Зъ рады великои сусѣды близькой!
 Сусѣдо близенька, примай собѣ сына,
- 5 Най вѣнъ не лѣтае по надѣ мой дворы;
 Конемъ вороненькимъ, соколомъ сивенькимъ!
 Ой кобы я пава, то бы я лѣтала,
 Ахъ кобы я мала вѣрловіи крыла,
 Вѣрловіи крыла, зазулені очі,
- 10 Я бы поленула въ ночи о пѣвничі,
 Я бы поленула по за тихій дунай,
 По за тихій дунай, по надѣ мѣсто Збаражъ;
 Я бы собѣ стала у мѣстѣ на дверяхъ,
 Я бы собѣ сѣла въ найвижшу кватирку,
- 15 Я бы ся дивила на мѣсто по рынку:
 Ажъ тамъ мой миленькій по рыночку ходитъ,
 За бѣлу рученьку розлучницю водитъ;
 Мѣдъ, горѣвку носитъ, кармазинъ торгуе,
 Кармазинъ торгуе, все золотомъ шафуе.
- 20 Любій же мой друже, кому жъ тое буде?
 Чи намъ молоденькимъ, чи дѣтямъ маленькимъ?
 Нї намъ молоденькимъ, нї дѣтямъ маленькимъ,
 Но той розлучницѣ, що насъ розлучила,
 Якъ рыбку зъ водою, такъ мене съ тобою,
- 25 Такихъ молоденькихъ, вѣдъ дѣтей дробненькихъ!..

17.

(Вацл. изъ Олеська 401.)

- Ой не шуми, добровонько,
 Та не шуми, зеленая,
 У три ряди саджена,
 Та не шуми надо мною,
- 30 Якъ я буду ити тобою!
 Но зашуми той фили,
 Якъ я буду за три милі!
 Ой зашуми той минуты,

- Не дай сердцю загинути!
 Иду мило, йду другую,
 А нікого не здыбую;
 Ино соколъ на тополи,
 5 Піе пѣсню лихѡй доли:
 «Ой соколе, соколочку,
 Не смути ми головочку!
 Бо вже мене засмучено,
 Що зъ нелюбомъ излучено!
 10 Вчини, Боже, мою волю:
 Зроби жь мене удовою!
 Най я собѣ погуляю,
 Якъ та рыбка по дунаю;
 Якъ та рыбка по пѣсочку,
 15 Я молода по свѣточку;
 Якъ та рыбка изъ крыльцями,
 Я молода зъ молодцями!»

18.

- Ахъ я несчастный чоловѣкъ, що маю дѣяти?
 Ходжу, нуджу по долинѣ, нї съ кимъ розмовляти!
 20 Счорнѣвъ я, змарнѣвъ я, по полю ходячи,
 А все тото за тобою, дѣвчино, тужачи!» —
 «Не чорнѣй, не марнѣй, не нуди собою,
 Не будешь ты менѣ мужомъ, я тобѣ женою!» —
 «Ой, дѣвчино, серденько, згубишь мою душу,
 25 Якъ ся съ тобовъ не оженю, то умерти мушу.
 Гляньте, неба высокіи, змилуйтеся, прошу,
 Озмѣтъ тугу съ сердца мого, нехай ѡ не ношу!
 Ой ты пѡдешь долиною, я пѡду горою,
 Чи тужишь ты такъ за мною, якъ я за тобою?» —
 30 «Не тужу, не нуджу, не чинь собѣ труду,
 Выбій собѣ зъ головоньки, я твоя не буду!» —
 «Ой дѣвчино, ой серденько, личка румяного,
 Якъ же тебе не любити, коли 'сь годна того!..» —
 «И що жь съ того, що ты любяшь, ты 'сь менѣ не милый,
 35 Бо вже мои чернїи очи иншого злюбили.»

Коли кажешь, то я по́ду въ горы и затишій,
 Тамъ я буду го́рко плакавъ, ніхто не услыше;
 Тамъ я буду на тя плакавъ, ты, дѣвчино мила,
 Тамъ я певне съ туги умру, що 'сь мене зрадила.»

19.

(Вацл. изъ Олеська 387.—Максим. 1834, 168.)

- 5 Сидить Козакъ на могилѣ, та й думку думае,
 На Украину поглядае, тяженько вздыхае:
 А нї вѣтеръ не вѣе, нї сонце не грѣе,
 Ино краємъ край дунаю трава зеленѣе.
 Ой въ поли могила зъ вѣтромъ говорила:
- 10 «Не вѣй, вѣтре буйнисенькій, щобъ я не змарнѣла!» —
 Плыне качурь, плыне, по тихомъ дунаю:
 А що жъ зъ моей молодости, я доли не маю!
 Бодай тая рѣчка шуваромъ заросла,
 Та що мене молодого въ чужій край занесла!
- 15 Бодай тая рѣчка рыбокъ не зродила,
 Та що мене молодого зъ милой розлучила!
 А я тую рѣчку човномъ перемечу,
 Чей я свою миленькую, ще хоть разъ zobачу.
 Гей у саду рѣченька, на рѣченцѣ кладка:
- 20 «Не покидай, мѡй миленькій, старенького батька!
 Якъ батька покинешь, марненько загинешь,
 Быстренькою рѣченькою на дупай поплинешь;
 И веселце згубишь, будешь потопати,
 А тогды я вже не змогу бѣлу ручку дати!»

20.

- 23 Ой ты дѣвчино, гордая, пышна!
 Чомъ ты до мене зъ вечера не прійшла?» —
 «Ой якъ я маю до тебе ходити,
 Коли насъ будутъ вороги судити?» —
 Ой нехай судять, нехай говорятъ,
 30 Прійде година, що менѣ отворють

- Дверцѣ до тебе, а тобѣ до мене;
 Ще ся дочекаю, що прійдешь до мене;
 Ой бо безъ тебе жити менѣ трудно,
 Якъ ты не виджу, серцю мому нудно. —
 5 Ой що ты будешь, дѣвчино, гадати,
 Коли ми прійде вѣдси вѣдѣжджати?» —
 «Буду тужити, буду плакати,
 Буду до тебе листоньки писати.» —
 «Ой перестань же, дѣвчино, плакати,
 10 Я перестану коника сѣдлати.» —
 «Не перестану, поки не дѣстану
 Личенька твого, хорошего стану.»

21.

(Вацл. изъ Олеська 217.—Максим. 1827, 90.)

- Ой ты дѣвчино, горда и пышна,
 Чомъ ты до мене зъ вечера не выйшла?» —
 15 «Ой якъ я маю зъ вечера ходити,
 Коли насъ будутъ вороги судити?» —
 «Ой нехай судять, якъ розумѣють,
 Прійде тая годипонька, они понѣмѣють.
 Ой ты, дѣвчино, мыслями блудишь,
 20 Сама не знаешь, кого вѣрне любишь.» —
 «Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Ино не знаю, съ кимъ жити маю.» —
 Ой ты дѣвчино, червона калино,
 Менѣ безъ тебе на свѣтѣ не мило;
 25 Ты 'сь менѣ любя, ты 'сь менѣ мила,
 Ты 'сь мое серденько розвеселила.» —
 «Ой ты хлопчино, сивый голубочку,
 Не суши жь менѣ мою головочку!
 Заказавъ отецъ, заказала мати,
 30 Щобъ съ тобою не розмовляти.» —
 «Вже жь бо я виджу, що не оженюся,
 Пѣду жь я въ монастырь, та й постригуся;
 Пѣду я въ монастырь, тамъ посвячуся,
 На тебе, мила, не подивлюся.» —
 35 «Не пострѣгайся, бо лѣта загубишь,
 Звѣнчайся съ тою, котру вѣрне любишь!»

22.

(Вацл. изъ Олеська 410.)

- Не тїштеся, мои вороженьки, та моєй пригодї,
 Пішли лїта марне съ сего свѣта, якъ листъ по водї;
 Моя пригода, моя пригодонька, якъ у лїтї роса,
 Якъ вѣтеръ повѣе, а сонце пригрѣе, осьпмесе вся.
- 5 Ой ты мѡй миленькій, голубе сивенькій, не по правдї жїєшь,
 Попередъ мою хату, мои воротонька, до иншої ходишь;
 До иншої ходишь, мѣдъ, горївку носишь, спїзаночку спїзавашь,
 Менї молоденькѡй, несчастливенькѡй но жалю додавашь.» —
 «Высади собї, моя миленька, вишеньками двѡрь,
- 10 Щобъ тї не заходивъ, вѣтеръ не заносивъ, голосочокъ мѡй!» —
 «Я садъ садїла, я садъ пѡдливала, не прїїмився менї,
 Кого я кохала, изъ роду го знала, не судивъ Богъ менї;
 Я садъ не садїла, садъ не пѡдливала, та прїїмився менї,
 Кого 'мъ не кохала, изъ роду не знала, присудивъ Богъ менї.»

23.

(Вацл. изъ Олеська 446. — Максимов. 1834, 166.)

- 15 Не шуми, дуже, въ дубровонцї дуже,
 Не задавай серцю жалю, що я въ чужѡмъ краю!
 Ой я въ чужѡмъ краю, въ чужѡїй сторононцї:
 Трудно жь менї въ свѣтї жити, бїднѡїй сиротонцї;
 Бо я въ чужѡмъ краю, якъ билина въ полї,
- 20 Нема кому порадити бїдної головї.
 Пущу жь я утку по тихѡмъ дунаю:
 «Плыни, плыни, сива утко, де родину маю!» —
 «Плыне, плыне утка, та її до горы дмется,
 Либонь тобї, мѡй милый, мїшканье псується.» —
- 25 «Ой нехай псується, я въ тое не дбаю,
 Скоро я вѡдъ тебе вже другую маю.» —
 «Ой у саду вишня, ягѡдки зродила:
 Я съ тобовъ, мѡй милый, дїточки змножила:
 Ой у саду вишня меже вишеньками,
- 30 Що жь я бїдна зроблю съ тими дїточками?
 Ой выйду я, выйду, на гору крутую,
 Ой погляну, погляну, на воду быструю:

Быстра рѣченька, я на ню дивлюся,
 Такі менѣ мысли прійшли, пѣду утоплюся.» —
 «Ой цыть, не топись, бо душу загубишь,
 Хоть вѣнь тебе не любить, але жити мусишь!»

24.

(Вацл. изъ Олеська 216.)

5 «Гей заржій, заржій, сивый кониченьку,
 По пѣдъ воротонька йдучи,
 Гей, чей же вчує моя дѣвчинонька,
 Вечероньку готуючи!» —

Дѣвчина учула, тяженько зѣтхнула,
 10 Та й ревненько заплакала:
 «Гей, гей, ой мой милый Боже,
 То жь е'мъ го вѣрне кохала!

Буду я постити сѣмъ понедѣлкѣвъ,
 А осмую недѣлоньку,
 15 Ой принеси, Боже, кого вѣрне люблю,
 Та до моего домоньку!» —

«Ой не ржій, не ржій, сивый кониченьку,
 По за гуменю йдучи;
 Ой не плачь, не плачь, моя дѣвчинонько,
 20 Вечероньку готуючи!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 220.)

«Болить мене головонька, оченьками мружу!
 Самъ не знаю, не вѣдаю, за кимъ серцемъ тужу.
 Ой либонь то ты, дѣвчино, той туги причина,
 Що вѣдъ тебе не доходить жадная новина?
 25 Тамъ-то дѣвча, тамъ-то бровы, тамъ-то очи чернї,
 Тамъ-то личко румяное и слова выборнї!
 Ой дѣвчино, дѣвчинонько, не задавай туги,
 Не давайся на пѣдмову, якъ тя схоче другїї!» —

«Не журися, мій миленькій, я тя не зраджую,
Ино тільки Бога прошу, и тебе жадаю!»

26.

- Не боится Козаченько ні грому, ні тучи,
Хорошенько въ кобзу грає, до дівчини йдучи.
8 «Ой не ходи, Козаченьку, коло того рогу,
Переляла удовонька чарами дорогу!» —
«Чаруй, чаруй, удовонько, коли бь не лежати,
Котру жь бо я вѣрне люблю, тую хочу взяти!
Захотѣла дѣдъча мати начепуритися,
10 Поставила 'сь брыженята, ні притулитися!» —
Ой купався селезенько на высокій кладцѣ:
Покланявся Козаченько своєї пані матцѣ.
«Плины, плины, селезеньку, тихою водою!
Люба жь менѣ розмовонька, серденько, съ тобою.
15 Ой видится, не дивится мій милый на мене,
Ой якъ гляне, сердце вяне и въ него и въ мене;
А у мене на городѣ три копчики рути:
Кохавшися, любившися, въ купцѣ намъ не бути!
«Ой не ходи, Козаченьку, горою за мною,
20 Ой знаешь ты, вѣдаешь ты, не рѣвна 'мъ съ тобою!»
«Теперь же я сиротонько на свѣтѣ zostався,
Посылався до дівчини, та не сподобався;
Посылався цѣлий годъ, хотѣвъ еи взяти,
Нагодила дѣдъча мати товариша въ хатѣ!»

27.

(Вацл. изъ Олеська 373.)

- 25 Плыне човенъ, воды повенъ, тай ся выхилює:
Седить хлопецъ коло дѣвки, тай ся выпытує:
«Щобы тобѣ, моя мила, купити, купити?» —
«Купи менѣ коралики, буду тя любити!
Купи менѣ коралики на бѣленьку шію,
30 А я тобѣ на недѣлю сорочку ушію;

- Впію тобѣ сороченьку съ тонкими уставки,
 Бо ты въ мене любый хлопецъ, добрый до забавки!» —
 Вже вѣдѣздить мой миленькій, та й ми наказуе:
 «Ой най твое бѣле личко ніхто не цѣлуе!..» —
- 5 Ой не бѣйся, мой миленькій, якъсь тото буде,
 А хочь одень поцѣлуе, то ще тобѣ буде.» —
 Летить воронъ съ чужихъ сторонъ, предивненько кроче:
 Вѣдай же тамъ моя мила та за мною плаче:
 «Не плачь, не плачь, моя мила, не тужи за мною!
- 10 Ты згубила, а я знайшовъ, девять за одною:
 Одна мые, друга чеше, а третя втирае,
 А четверта пече, варить, пятая жмякае,
 А шестая хусты сушить, семая маглое,
 Осму люблю и голублю, зъ девятювъ жартую.»

28.

(Вац. изъ Олеська 283.)

- 15 Скрыпивиі воротонька, не могу заперти:
 Кого люблю, не забуду до самой смерти.
 Черезъ садъ, виноградъ, по воду ходила,
 Не судивъ менѣ Богъ, кого я любила.
 Сухій дубъ на долині, зелений у лѣсѣ:
- 20 Мене мати годовала, якъ ластѣвку въ стрѣсѣ;
 Мене мати шановала, въ папѣръ завивала,
 Молодцами выберала, за нелюба дала;
 А въ нелюба гѣрка губа, гѣрша полиночку,
 Буде бити, зневажати, чужу детиночку.
- 25 Цы я тобѣ, моя мати, воды не носила,
 Шо ты менѣ въ пана Бога долѣ не впросила?..
 Цы я тобѣ, моя мати, и хустѣвъ не прала,
 Шо ты мене, моя мати, за нелюба дала?..
 А въ нелюба гѣрка губа, гѣрша вѣдъ полину,
- 30 Якъ я его поцѣлую, то трохи не блону.»

29.

- Ой бѣсъ бѣду перебуде, якъ тѣ накутъ люде,
 А я мовлю: «Лихо мине, менѣ гараздъ буде.»
 Даю волю лихѣй долѣ, нехай ся шумѣе
 Надо мною молодю, бо теперъ часъ мае!
- 5 Несчастливая недоленка, тая жъ мене зѣбла,
 И птащина найменшая того бѣ не стерпѣла.
 Правда, менѣ жаль не малый, тяжку журбу маю,
 Що 'мъ молода, якъ ягода, доленьки не знаю;
 А я мушу, хотъ якъ трудно, плысти протѣ водѣ:
- 10 «Гей змилуйся, лиха доле, бо стерпѣти годѣ!»
 Затопила быстра вода широкѣ дороги,
 Нѣ якъ, сердце, розмавлати не дають вороги;
 За разъ гудять, за разъ судять, що я люблю кого,
 Та що жъ я тя, сердце, люблю, що жъ кому до того?
- 15 Нехай гудять, нехай судять, хотъ на свое лихо,
 А я буду все терпѣти, здыхаючи тихо!
 Нехай гудять, нехай судять, не жаль бы терпѣти,
 Коли бѣ кого не нарокомъ казали любити!
 Чи я една на сѣмъ свѣтѣ, чи нема другои,
- 20 Щобы 'мъ зъ нею подѣлила дробнѣ слѣзы мои?..» —
 «Не уважай, дѣвчинонько, ца всѣ тѣ мовы,
 Любѣмося — поберемся, 'сли будемъ здоровѣ!»

30.

(Вацл. изъ Олеська 254.)

- Ой у полѣ сѣно низенько присѣло:
 Съ кимъ же мое миле сердце до вечери сѣло?
- 25 Сѣло жъ воно, сѣло, най здорове буде!
 Коли мене вѣрне любить, то мня не забуде.
 «Ой коню мой сивый, будь же ми счастливый!
 Завези мня, занеси мня, до моеи дѣвчины!»
 Тупни копытами передъ воротами,
- 30 Щобы выйшла дѣвчинонька съ чорными бровами!» —
 Выйшла вона, выйшла, бѣду ручку дала:
 «Витай, витай, мой миленькій, давно 'мъ ты ждала!
 Чекала 'мъ ты вчера, сѣмъ годиць зъ вечера,
 Не могла 'мъ ся дочекати, сама 'мъ лягла спати;

Свѣченька горѣла, въ мене душа мѣла,
 За тобою, мѡй миленькій, що 'мъ ты не видѣла;
 Изгорѣла свѣчка до самого гнота,
 Прїѣдь, прїѣдь, милый, най збере охота!

31.

- 5 Вѣтронько дув, вѣтронько дув,
 Хабиною кольше:
 Охъ десь-то мѡй милый, та й чорнобривый,
 Листопьки менѣ пише.
- 10 Высока верба, висока верба,
 Широкий листъ пускае:
 Велика любовь, тяжка розлука,
 Серденько зривае.
- Бѣдна пташина безъ товариша
 Лѣтае по всѣмъ лѣсѣ:
- 15 А ты 'сь поѣхавъ, мене 'сь понехавъ,
 Якъ ластѡвоньку въ стрѣсѣ.
- А ты 'сь поѣхавъ, мене 'сь понехавъ,
 А я бѣдная плачу,
 Ой сплакала 'мъ очи, якъ въ день, такъ въ ночи,
- 20 Шо свѣтонька не бачу.
- А ты 'сь поѣхавъ, а ты 'сь поѣхавъ,
 Сивою кобылою,
 А мене 'сь лишивъ, мене 'сь лишивъ,
 Зъ маленьковъ дитинною.
- 23 Дурна пташина, невеличка,
 Шо по гѡляцѣ скаче:
 Дурна дѣвчина, тай безрозумна,
 Шо за гильтабѣмъ плаче:
- «Ой якъ же менѣ та й не плакати»
- 30 Самі слозоньки льются,
 Шо вѡдъ милого вѣстоньки нема,
 А вѡдъ нелюба шлются?

Ахъ кобъ такъ тобѣ, якъ теперъ менѣ,
 Прійшлося погнати,
 Кобы съ такъ не мѡгъ, якъ я не могу,
 Не одну нѡчку спати!

5 Ой плыне човенъ, та воды повенъ,
 Та коли бъ не пролився:
 Ой поѣхавъ же та мѡй миленькій,
 Та коли бъ не бавився!

Ой туда лозы та хилѣтеса,
 10 Та вѡдки вѣтеръ прійде:
 Ой туда очи та дивѣтеса,
 Вѡдки мѡй милый ѣде!

Ой вже жъ бо лозы нахилилися,
 Та чогось перестали:
 15 Ой вже жъ очи надивилися,
 Та уже понехали

Ой плыне щука изъ Кременчука,
 Та червоніи крыльца:
 А нема жъ мого та миленького,
 20 Та нема жъ чорнобрѡвця!

Ой стоять вербы по концѣ гребли
 Та гѡлці погнулися:
 Ой уже жъ нашѡ та вороженьки
 Та усѣ подулися!

32.

(Вацл. изъ Олеська 434. — Максимов. 1834, 169.)

25 «Ей волю мои, ей половіи,
 Чомъ сами не орете?
 Ей гѣта жъ мои молоденькіи,
 Марне зъ свѣта йдете!» —

«Ой орали бъ мы, не стояли бъ мы,
 30 Шобъ кому поганяти:
 Не йшли бы гѣта марне зо свѣта,
 Шобъ кому шанувати!» —

Ой летить воронъ изъ чужихъ сторонъ,

Та нѣжки подобравши:

Ой тяжко жь менѣ та на чужинѣ,

Родинокы не мавши!

3 Ой выйду жь бо я та за ворота,

Та заплачу якъ сирота:

Ой нѣхто жь мене та не займае,

Та що роду не знае.

По полю ходжу, сѣно громаджу,

10 За мною нѣ былины:

Гѣрко жь менѣ на свѣтѣ жити,

Шо не маю родины!

33.

(Вацл. изъ Олеська 221.)

Ганусю моя, дѣвчино красна!

Чому мене не кохаешь, цы вѣдъ мене кривду маешь,

15 Ганусю моя!

Свѣтъ я перейшовъ, таки не знайшовъ

Та надъ тебе вродлившую, нѣ надъ тебе краснѣйшую,

Ганусю една!

Видѣвъ е'мъ пташеньки, видѣвъ е'мъ рыбокы,

20 Пташеньки лѣтають, рыбокы плавають,

Всѣ пару мають;

А я бѣдный овчаръ, самъ ходжу безъ паръ;

Та що тому за причина, що не любить мя дѣвчина,

Мене бѣдного?

25 Ой пѣду я до ставу, тамъ рыбку дѣстану,

Зварю рыбку въ ющѣ, дамъ моей Ганусцѣ,

Чей мя полюбить.

Рыбокы зѣла, менѣ вѣдповѣла:

«Не будешь ты мѣй!»

34.

Ахъ его ма, невеликъ, не збйде зъ ума, ахъ его ма!
 Ой поѣхавъ молодець, та черезъ мой подворецъ,
 Нй добрыдень не давъ, нй шапочки не знявъ;
 Перейду го у крамѣ, чи хорошо прибранный;
 5 Перейду го у броду, чи хорошій на вроду;
 Перейду го на мостѣ, чи хорошій на зростѣ:
 Такій малъ, не великъ, самъ хорошій чоловѣкъ;
 Перейду го на ставу, чи хорошій на славу,
 Чи хорошій и румянъ, и ладненькій его ставъ:
 10 На станъ его глядѣти, мало ми зъ нимъ седѣти;
 Перейду го край хаты, чи вмѣе жартовати:
 И хорошо жартуе, и обйме, цѣлуе,
 Хорошенько спѣває, менѣ спати не дае.

35.

(Вацл. изъ Олеська 353.)

Котилися возы зъ горы, поломали шпицѣ:
 15 А вже жъ менѣ не ходити на ти вечерницѣ;
 А вже жъ менѣ не ходити, куда я ходила,
 А вже жъ менѣ не любити, кого я любила.
 Котилися возы зъ горы, на долинь стали:
 Кохалися, любилися, теперъ перестали;
 20 Кохалися, любилися, якъ голубѣвъ пара,
 Ой а теперъ розбйшлися, якъ чорная хмара;
 Чорна хмара розбйдеся, дробный дощикъ буде,
 А зъ нашего закохання либонь ницѣ не буде!
 Два голубы воду пили, а два колотили:
 25 Бодай ти посчезали, що насъ розлучили!
 Ой де жъ тая кирниченька, що голубъ купався?
 А де жъ тая дѣвчинонька, що я въ нѣй кохався?
 А де жъ тая кирниченька, що голубка пила?
 А де жъ тая дѣвчинонька, що мене любила?..
 30 Котилися возы зъ горы, поломали ярма:
 А вже жъ менѣ не ходити, де дѣвчина гарна!..

36.

Ахъ жаль менѣ и туга,
 Нема жь моего друга,
 Нема мого сокола,
 Не буду я весела!

5 Вѣнъ поѣхавъ въ чужій край:
 «Прошу, мила, споминай!
 Бо я тебе спомяну
 Сто разъ въ одну годину.» —

Повѣй, вѣтре, вѣтроньку,
 10 Съ Побережа въ Литвоньку!
 Занеси вѣсть милому,
 Шо я тужу по нѣму.

Соловию маленькій!
 Въ тебе голось тоненькій!
 15 Ты раненько спѣваєшь,
 Мое сердце вриваешь.

Соловию маленькій!
 Въ тебе голось тоненькій:
 Не щибечи раненько,
 20 Не рань мое серденько!

Кобы 'сь ты знавъ, маленькій,
 Якій то жаль тяженькій:
 Бо якъ у день, такъ въ ночи!
 Стоитъ милый предъ очи!

25 Плачу жь бо я и тужу,
 Що милого не вижу;
 Ой якъ у день, такъ въ ночи,
 Стоитъ милый предъ очи!» —

Соловию маленькій!
 30 Мавшь голось тоненькій:
 Защибечи ты менѣ,
 Бо я теперь въ чужинѣ!

Соловію маленькій!
 Маешь голось тоненькій:
 Ты по лѣсѣ лѣтаешь,
 Пары собѣ шукаешь;

5 А я бѣднѣй блукаю,
 Що свѣй пары не маю;
 Не моя то причина,
 Що не любить дѣвчина.»

 37.

«Ахъ якъ тяжко серцю мому
 10 Выбѣжджати съ сего дому!
 Хоть поѣду, то вернуся,
 Бо я въ тобѣ кохаюся.» —
 «Ой ты, хлопче гождій, живыій,
 Люблю твои очи сивіі!
 15 Ой ты, хлопче, ты утворный,
 Люблю твои очи чорніі!
 Кажуть менѣ старі люде,
 Шо съ хорошимъ счастье буде:
 Не една зъ нашихъ плаче,
 20 Шо зъ грошима бѣда скаче.
 Стану въ одну, тамъ хорошій,
 Стану въ другу, ажъ тамъ гроши:
 Не хочу я грошій много,
 Тѣлько личка румяного!» —
 25 «Ой тамъ въ полѣ кирниченька,
 Тамъ водиця студененька,
 Тамъ дѣвчина воду брала,
 Мое сердце завязала.» —
 «Чи то, Боже, твоя воля?
 30 Чи несчасна моя доля?
 Чи въ любистку ты купався,
 Що ты менѣ сподобався?» —
 «Не въ любистку, тѣлько въ мяти,
 Бо я хочу тебе взяти.»

38.

«Прійдъ, милый, вже день бѣлый, вже стало свѣтати!
 Ахъ якъ тяжко, ахъ якъ нудно, що ты не видати!
 Я иншого не любила, хоть ихъ було сила;
 Бодай же я тебе була нѣгда не любила!
 5 А я тебе полюбила, ты любишь иншую:
 Бодай ты такъ за невѣ туживъ, якъ я за тобою!
 Або нехай выѣжджаю въ далекі стороны,
 Або нехай ми зазвонять въ голосніи дзвоны,
 Якъ я стану передъ Богомъ на тебе плакати,
 10 Що я съ твоей причиньки мусѣла умерати!
 А якъ прійдешъ на то мѣсце, де моя могила:
 Погадаешъ, подумаешъ, же я тя любила!

39.

Тече вода зъ за города, съ пѣдъ темного луга,
 Хто не знае закоханя, не велика туга!
 15 А я тебе люблю, люблю, такъ, якъ свою душу,
 Черезъ тебе, сердце мое, умерати мушу.
 На поповѣй сѣножати, тамъ ожины вьются:
 Хотяй душа невинная, люде набрешутся.
 Нехай брешуть, нехай брешуть, набрешутся лиха,
 20 А мы двое, сердце мое, любѣмся стиха!
 Ой на горѣ крутѣ гаи самой дубины:
 Шкода сердце славы твоей, що мы ся любили!
 Шкода, сердце, славы твоей и заходу того,
 Ой що сѣмо ся розлучили черезъ ляда кого!
 25 Яко съ тебе, сухой дубе, зеленый не буде,
 Такъ изъ тебе, пройдисвѣте, господарь не буде!
 Пройдисвѣте, зайдисвѣте, всѣ дороги знаешъ,
 А на котре мѣсце прійдешъ, то дѣвчину маешъ!

40.

(Вацл. изъ Олеська 217.)

«Ой ты дѣвчино зарученая!
 Чого ты ходишь засмученая?» —
 «Ой якъ я маю весела бути,
 Кого я люблю, тяжко забути!» —

5 «Ой ты дѣвчино, чорніи очи,
 И въ день ся журишь, и не спишь въ ночи!
 Чорніи очи принаду дали,
 Душу и тѣло вразъ зъ житьемъ взяли.

Ой ты дѣвчино, мыслями блудишь,
 10 Сама не знаешь, кого ты любишь!» —
 «Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Ино не знаю, съ кимъ жити маю!»

41.

«Ой де ты їдешь, де ты поїдешь, Ивасю?» — «На Подольє.» —
 «Поверни конемъ, поверни сивымъ, на мое подвѣрье!»
 15 Обѣцяла мѣ ти, та Ивасеньку, обѣцяночку дати:
 Крамну хусточку, червоненькую, бѣле личко втирати.» —
 «Ой коні жь мои, вороненькіи, бодай вы поздыхали!
 Ой якъ я їздивъ до невѣрницѣй, чому жь вы не заржали?» —
 «Ты самъ негѣдникъ, ты самъ обридникъ, що жѣнки не маєшь,
 20 Жѣнки не маєшь, бѣды не знаешь, молодымъ ся тримаешь.
 Ой якъ ты будешь жѣночку мати, будешь бѣду знати,
 Пізно лягати, рано вставати, нема що худобѣ дати.»

42.

По надъ гору высокую голубы лѣтають:
 Я гаразду не зазнала, та й лѣта минають,
 Я гаразду не зазнала, та й вже не зазнаю,
 По чѣмъ же вась, лѣта мои, споминати маю?
 5 Ой ты 'сь менѣ вѣрне казавъ, що мене кохаєшь,
 А теперка черезъ иншу уже покидаєшь.
 Будь здоровый и счастливый съ тою, що ю маєшь,
 А еднакъ же ты надъ мене щирѣйшой не знайдешь!
 А я усе Бога прошу, зъ вечера до ранку,
 10 Щобы ты мавъ счастье всюда, мой милый коханку!
 Ой зъ вечера вѣтеръ вѣе, зъ рана сонце грѣе,
 Хотяй очи слезовъ не льють, але сердце мѣе.
 Рости, дубе, край дороги голѣмъ на долину:
 Я милого лѣпше люблю, якъ мама детину!

43.

15 Ой де буду, то буду, въ томъ селѣ не буду:
 Бо въ томъ селѣ вороги облягли мя до ноги;
 Куда ходять, то судять, все о менѣ говорятъ,
 Що не вмѣю робити, не маю въ чѣмъ ходити.
 А вы, мои вороги, не псуйте си голови!
 20 Бо я вмѣю робити, маю я въ чѣмъ ходити.
 Охъ выйду я на гору, подивлюся въ долину,
 Тамъ въ долинѣ ялина, тамъ вся моя родина;
 Тамъ въ долинѣ родина и мамина могила,
 Припаду я до гробу: «Ой встань, мамо, до дому!» —
 25 «Де жъ ты, доню видала, щобы вмерла вставала?
 Ой съ кимъ же 'сь ты ту зайшла, що 'сь ты мене тутъ найшла:
 Чи съ хмарою, чи зъ дождемъ, чи зъ лихою долею?» —
 Нй съ хмарою, нй зъ дождемъ, но зъ лихою долею!»

44.

- Привикайте, чорні, очи, самі ночовати:
 Нема жь мого миленького, ні съ кимъ розмовляти!
 Нема жь мого миленького, рожоваго цвѣта,
 Ой нема съ кимъ розмовляти до бѣлого свѣта;
 5 Нема жь мого миленького, нема жь моеі квітки,
 Пішла бы 'мъ го выглядати, та не знаю звѣдки;
 Нема жь мого миленького, туга не малая,
 На стеженці, куда ходивъ, трава зеленая!
 Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
 10 Ой часъ мене за мужъ дати, бо голосъ змінився!
-

45.

- «Чи ты, Йванку, порубався, чи ты, Йванку, вбився,
 Чи ты, Йванку, у дѣвчины чарѣвъ поживився!» —
 «Ни я, мамко, порубався, ни я, мамко, вбився,
 Лишь я, мамко, у дѣвчины чарѣвъ поживився:
 15 Мене чары расперають, масні пироженки,
 То ходити до дѣвчины темной ноченьки.
-

46.

- Не всѣ тоти сады родять,
 Що на веснѣ розвиваються:
 Не всѣ тоти поберутся,
 20 Що зъ маленьку покохаються;
 Половина садѣвъ родить,
 Що на веснѣ розвиваеся:
 Половина побереся,
 Що зъ маленьку покохаеся. —
-

47.

(Вацл. изъ Олеська 391.)

- Коло млина, коло броду,
 Пьютъ голубы зимну воду,
 Напилися, тай злетѣли,
 Крылоньками злопотѣли,
 5 Крылоньками лопотали,
 Коханье си нагадали:
 Бѣда тому, що ся любить,
 Якъ нѣчь, такъ день сердце тужить:
 Бѣда тому Козакови,
 10 Въ чистѣмъ полю край дороги,
 На конику все ѣзджаетъ,
 Съ стремня ноги не выймае,
 До милии доѣзджаетъ:
 «Ци спишь, мила, що думаешь?
 15 Ци о менѣ гадку маешь?..» —
 «Ой не сплю я, но думаю,
 Бо о тобѣ гадку маю.»

48.

- Волы мои сивенькіи, не ѣздити вами!
 Лѣта жь мои молоденькіи, жаль менѣ за вами!
 20 Запряжу я пару коней святой недѣли,
 Та поѣду за лѣтами та ще той хвилі.
 Ой хоть же я молоденька коня утомила,
 Таки же я марній лѣта та не догонила,
 Догонила 'мъ лѣта свои въ калиновѣмъ мостѣ,
 25 Вернѣтъ—ко ся, мои лѣта, та до мене въ гості!
 Запряжу я та коники тотіи вороненькіи,
 Чей ся вернутъ лѣта мои тотіи молоденькіи;
 Запряжу я мои кони тотіи вороніи,
 Чей ся вернутъ мои лѣта хоть на двѣ недѣли.

49.

- Дала 'сь мене, моя мати, за дунай, за дунай,
 Теперь собѣ, моя мати, подумай, подумай!
 Дунаю не перебути, а нї пребродити,
 Не буду жь ты, моя мати, во вѣки видѣти.
 5 Дала 'сь мене, моя мати, за мужь молодую,
 Якъ бы тую конопельку въ воду зеленую;
 Ой якъ тяжко конопелцѣ серіи въ водѣ гнити,
 Ёще тяжше молодицѣ на чужинѣ жити!
 Дала 'сь мене, моя мати, за высокі горы,
 10 Не дала 'сь ми бѣльше вѣна, ино еднї пчолы;
 А пчолы ся розлетѣли, а я ся лишила,
 Шобы менѣ лиха доля головку сушила.
 А пчолы ся розлетѣли, а я ся лишила,
 Шобы мене, моя мати, зла доля побила!

50.

- 15 Ой сама я, сама, пшеничоньку жала,
 Ой прїйду я до домоньку, нема жь мого пана!
 Зброя на кѣлочку, мой панъ на медочку,
 Ой хто мене приголубить, бѣдну сирѣточку?..
 И постѣль бѣленька, и стѣна нѣменька,
 20 Ой пожалься, милый Боже, що я молоденька!
 Челядонька въ дому, що жь менѣ по тому?
 Дала жь бы я бѣлу ручку, та не маю кому!
 Пѣду до кѣмнати постѣленьку слати,
 Постѣль бѣла, стѣна нѣма, нѣ съ кимъ розмовляти.
 25 Ой выйду я, выйду, на високу гору,
 Подивлюся, поглянуся на быструю воду:
 Шука рыба грае, свою пару мае,
 А я бѣдна си думаю, що пары не маю.
 Ой на гречцѣ бѣлый цвѣтъ та вже опадае:
 30 Любивъ мене еденъ хлопець, та вже покидае;

- Та неї покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Счастлива му дороженька, куда вѣнъ гадас!
 Та неї покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Є у мене кращій, лѣпшій, шо мене кохає!
- 5 Ой упала звѣзда зъ неба, нікому свѣтити:
 Нема мого миленького, не маю съ кимъ жити.
 Вийду я раненько, гляну на зѣленько:
 Приїдь, приїдь, мѡй миленькій, въ недѣлю раненько!
 Пташеньки лѣтають, красенько спѣвають,
- 10 Отъ то жъ менѣ молоденькѡй жалю додавають.
 Пташки не лѣтайте, красно не спѣвайте,
 Ой та менѣ молоденькѡй жалю не давайте!
 Ой у саду при долини трава по колѣна:
 Ой за добрымъ чоловѣкомъ жѣнка, якъ калина:
- 15 Ой у саду на горбочку трава вже жовкнѣє:
 Ой за лихимъ чоловѣкомъ жѣнка помарнѣє!

51.

- «Чомъ ты, коню, воду не пьєшь, ци дорогу чуєшь?
 Чому сыну ты, Василю, дома не ночуєшь?» —
 «Ой якъ менѣ, моя мати, дома ночувати:
- 20 Темна нѡчка въ петрѡвочку, нї съ кимъ розмовляти?» —
 «Ой маєшь ты, мѡй сыночку, коня вороного,
 Заведи го до стаєнки, промовляй до нѣго!» —
 «Бодай тобѣ, моя мати, такъ було всерати,
 Та якъ менѣ молодому съ конемъ розмовляти!
- 25 Я до коня промовляю, а вѣнъ не говорить,
 Лишень мене, моя мати, въ бѡлшій лѣта вводитьъ.
 Высокая лѣцинонька широкій листъ має,
 Гѡрше любовь вѡдъ болєсти серденько врыває.
 Шо я болю, переболю, умру, перебуду,
- 50 А вже туту сучу люблю нї якъ не забуду.»

52.

- «Ой зайди, зайди, ясное солнце, за зеленый гай:
 Ой выйди, выйди, дѣвка Явдошко, вечерати дай!..»
 Ой выйшла, выйшла дѣвка Явдошка, не вмывалася...
 Не вмывалася, не втиралася, пошла въ поле жати....
- 5 Ой жала, жала дѣвка Явдошка, утомилася,
 Та й за своимъ милесенькимъ зажурилася:
 «Ой не журися, дѣвка Явдошко, бо я твоѣй соколъ,
 Ой е у мене та й сѣделечко та й воронный конь;
 Та якъ я сяду, та якъ поѣду до тестя на долъ:
- 10 «Ой помогай Бѣгъ, ты мой тестеньку, або добридень!
 Ой дай же дочку, дѣвку Явдошку, хоть на одень день!» —
 «Ой бодай же ты, та мой зятеньку, того не дождавъ,
 Та щобы я тѣ дивку Явдошку на одень день давъ!
 Ой бо у мене дочка Явдошка якъ маковой цвѣтъ,
 15 Коли хочъ, бери дочку Явдошку на цѣлый своѣй вѣкъ!»

53.

- Каламутна вода въ рѣцѣ, ходѣмъ до кирницѣ:
 Не хороша дѣвчинонька, ходѣмъ до вдовицѣ!
 У вдовицѣ круглы лицѣ, малѣванѣ дверцѣ,
 Ой пристане удовиця до твоего сердца.
- 20 Ой въ вдовицѣ круглолицѣ дробнесеньки дѣти,
 Будуть менѣ молодому въ оченька вертѣти. —
 «Не цурайся, мой сыноньку, тими дѣтоньками,
 Едно поде съ чередою, друге за волами!
 Не цурайся, мой сыноньку, тими дѣтоньками,
- 25 Едно поде изъ косою, друге зъ грабельками!» —
 «Не буду я жита жати, ино пшениченьку:
 Не буду я вдовы брати, ино дѣвчиноньку;
 Бо у вдовы два сыны, будутъ мене бити,
 А въ дѣвчины чорны очи, будемъ ся любити.
- 30 Бо у вдовы два сыны, оба не женатѣ,
 А въ дѣвчины бѣле личко, буду цѣловати.»

54.

«На городъ двѣ лободѣ, обѣ зелененькѣ:
 Ой любивъ я двѣ дѣвчинѣ, обѣ молоденькѣ.»
 «На городъ двѣ тополѣ, трета до нихъ хвѣе:
 Немай, немай, мой миленькій, на мене надѣи!» —
 5 «Ой найду я дѣвчиноньку, того ся не бою,
 Наважили вороженьки на дѣвчину мою.
 А любивъ я дѣвчиноньку яко свою душу,
 Наважили вороженьки, покинути мушу!

55.

«Вѣтеръ вѣе, вода шумить, морозъ истискае,
 10 Твое сердце моему сердцю вѣрне не спріяе.» —
 «Ой въ садочку заковала сивая зазуля:
 Не для тебе я уросла, красная дѣвуля.»
 Є у мене такій хлопець, шо мене кохае,
 Та що менѣ що недѣли подарунки дае.»

56.

15 Ой не шуми, луже, дубровою луже,
 Не задавай сердцю жалю, що я въ чужомъ краю!
 Бо я въ чужомъ краю, якъ на пустинѣ,
 До кого я притулюся у лихой годинѣ?
 Ой та кажуть люде, що я не журуся,
 20 Та якъ выйду на улицу, вѣдъ вѣтру валюся.
 Ой та кажуть люде, що я пью, гуляю,
 А я прийду до домочку, та й думку думаю.
 Ой пуцу жъ я лѣдки по надъ береженьки,
 Тяжко жъ менѣ въ свѣтѣ жити черезъ вороженьки!
 25 Ой выйду я, выйду, на гору крутую,
 Подивлюся у долину на воду быструю, —

Ажъ тамъ море грае, воду розливае,
 Радъ бы я ся утопити, море не пріймае.
 «Ой стій, не топись, бо душу загубишь,
 Мусишь зъ бѣдовъ въ свѣтъ жити, хоть ей не любишь!»

57

5 Ой по́ду жъ бо я горою, долиною,
 Чей же я знайду роженку съ калиною.
 Ци рожу рвати, ци калину ломати,
 Ци заму́жъ ити, ци дѣвонькою гуляти?..
 По́шла бы 'мъ заму́жъ—заверни головонька,
 10 Не ішла бы 'мъ заму́жъ—люцькая обмовонька.

58.

Я ся пытаю, та що буду чинити,
 Теща ся садить до головоньки мыти.
 «Ой ты, невѣстко, та пыгѣ приведена,
 Въ мене свѣтлонька вже три дни не метена.» —
 15 Ой взяла жъ бо я тую свѣтличеньку мести,
 Вона ми каже до плуга обѣдъ нести.
 Я ся пытаю: «Та де жъ той плужокъ въ поли?» —
 Вона ми каже: «Най ты колька въ бѣкъ сколе!»
 Я молодая не вмѣла 'мъ вѣдповѣсти:
 20 «Най того сколе, хто обѣдъ буде ѣсти!»

59.

Ой шумяць вербы по конецъ гребля,
 Та що я ихъ насадила:
 Ой нема, нема, того уланина,
 Та що я го любила.

Ой нема нема того уланина,
 Та поѣхавъ до Рясны:
 Ой чекай же мя, моя дѣвчино,
 Ажь до другои весны!
 5 Ой тамъ вышенька, тамъ черешенька,
 Та у корѣни гладенька:
 Кажуть люде, що уланъ буде,
 А я тому радпенька.

60.

Ой бѣла, бѣла вдовонцѣ небозѣ,
 10 Що ей хатина вѣкномъ при дорозѣ,
 Хто йде, то йде, до вдовоньки штурмуе,
 Либонь у неи молодь Козакъ начуе.
 Ой люде добрый, що жь маю робити,
 Чорно, чи бѣло предъ вами ходити?
 15 Ходила 'мъ бѣло — вдовонько, кахуесь;
 Ходила 'мъ чорно — выпрати лѣнуесь.
 Ой пѣду я на воду, тамъ коло броду,
 Тамъ три бабы чарѣвницѣ набирають воду:
 Єдна бабонька чарѣвниченька,
 20 Що коровы чаруе;
 Друга бабонька чарѣвниченька,
 Що мешканенько псуе;
 Третя бабонька чарѣвниченька,
 Съ чорными очима,
 25 Ой тая мене зъ моимъ миленькимъ
 Та и розлучила.

61.

Ой що ся стало той дѣвчинѣ небозѣ,
 Що вона ходить, рученьки ломить, плачучи по дорозѣ?
 «Не плачь, дѣвчино, не псуй си головоньки,
 30 Я тебе любивъ не съ людскою намовоньки!»

Яжъ тебе любивъ, яжъ тебе приголубивъ:
 Ой я жъ ты не взявъ, бо ми ты Богъ не судивъ;
 Богъ ми ты судивъ, родина не казала,
 Молодша сестра, бодай не зросла, вона насъ розвязала!»

62.

5 Ой рости, хмѣлю, по надъ водою
 Та рѣвно съ тычиною!
 Ой далеко чути Козака Ворла,
 Що иде съ кобзиною:
 На кобзонцѣ грає, на кобзонцѣ грає,
 10 Та ще краще спѣває,
 Та жъ бо его ненька, та его старенька,
 Изъ жалю омѣває!

63.

Ой тамъ зъ за горы буйный вѣтеръ вѣе,
 Ажъ тамъ вдовонька пшениченьку сѣе;
 15 А засѣявши та стала волочити,
 А заволочивши стала Бога просити:
 «Ой роди, Боже, пшениченьку, якъ лаву,
 Та нехъ то буде на вдовину славу!» —
 Ой ще вдовонька до дому не дѣйшла,
 20 А вже вдовонцѣ пшениченька зѣйшла.
 Ой ще вдовонька на лавѣ не сѣла,
 А вже вдовонцѣ пшениця приспѣла.
 Дають знати сусѣды: «Годѣ вже сѣдѣти!
 Иди въ поле, вдовонько, пшеницѣ глядѣти!» —
 25 Выйшла вдовонька пшеницѣ глядѣти,
 Ажъ тамъ вывела перепелонька дѣти.
 «Ой не лѣтай же, перепелонько, по ночи,
 Бо си выберешъ на стерненькахъ очи!» —

«Якъ я не маю по noci лѣтати?
 Вывела 'мъ дѣтоньки, чимъ ихъ годовати!
 Якъ я не маю лѣтати по noci?
 Вывела 'мъ дѣтоньки, не маю помочи!» —

5 «Не журися, переполонько, нами,
 Якъ мы подростемъ, розлетимося сами;
 Розлетимося по горахъ, по долинѣ,
 Роскраемо сердце на двѣ половинѣ.»

64.

Ой по горѣ по высокѣй голубы лѣтають:
 10 Я роскоши не зазнала, лѣта ся минають;
 Я роскоши не зазнала и не буду знати,
 «По чѣмъ же васъ, лѣта мои, маю памятати?..
 Лѣта жъ мои молодіи, то жъ ми жалъ за вами,
 Що я собѣ не гуляла та у своей мамы:
 15 Нй я ѣла, нй я пила, нй красно ходила,
 Ино тѣлько роскошеньки, що 'мъ ся наробила!
 Лѣта жъ мои молоденькй, то жъ ми жалъ за вами!
 Ой такъ ми ся усе здае, що 'мъ не була зъ вами!
 Лѣта жъ мои молодіи, лѣта молоденькй,
 20 Якъ васъ здыбле лиха доля, будьте коротенькй!
 Якъ дастъ Господь лиху долю, то покоротѣтся,
 А якъ буде добра доля, ой то продовжѣтся!»
 Стоитъ верба въ кѣнци греблй, що я ю садила:
 Нема жъ того, та й не буде, кого я любила.
 25 Кого жъ бо я вѣрне люблю, то той за плечима,
 А кого я ненавижду, той передъ очима.
 Гуде голубъ коло хати, сивый и чубатый, •
 Якъ загуде жалѣбненько, жалъ мому серденьку.
 «Ой хоть гуди, хоть не гуди, голубе небоже,
 30 Кого жъ бо я вѣрне люблю, не судивсь ми, Боже!»

65.

- Ой піймо мы мѣдъ, горѣвку, а вы, гуси — воду,
 «Плыньтѣ, плыньтѣ, бѣлі гуси, до моего роду!
 Ой не кажѣтѣ, бѣлі гуси, що я тутъ злыдную,
 Ой но кажѣтѣ, бѣлі гуси, що я роскошую!» —
- 5 Або пошлю сиву утку по дунаю хутку:
 «Плыни, плыни, бѣла утко, до родины хутко!
 Ой не кажи, сива утко, що я тутъ горюю,
 Ой но кажи, сива утко, що я тутъ паную!
 Ой не кажи, сива утко, що мя бѣда цвѣчить, —
- 10 Ино кажи, сива утко, вѣнъ тамъ грошѣ лічить!» —
 Ой ще утка не заплыла, вже родина знае,
 Та ся мною сиротою родина цурае,
 Ой выйду я за ворота, стану якъ сирота:
 Нѣхто жъ мене не займае, бо роду не знае.
- 15 Ой выйду я въ поле, стану якъ былина:
 Нѣхто мене не пригорне, бо лиха година.

66.

- «Не гудѣте, голубы, по хатѣ,
 Не будѣте милого въ кѣмнатѣ!
 Бо я знаю коли го будити:
- 20 Ой якъ стане сонѣнько сходити.» —
 Ой взяло сонѣнько сходити,
 Взяла мила милого будити:
 «Ой встань, милый, ой встань, милый любку!
 Стоитъ вода въ золотѣмъ кубку.
- 25 Ой встань, милый, а встань, милесенькій!
 Висить ручникъ бѣлый, тонесенькій.
 Ой встань, милый, ой встань за свѣтаня,
 Вже готове ранное спѣданя.»

67.

- Ой загни́вався мо́й миленькі́й
 Безъ причи́ны на мене:
 Всѣдлавъ воронъ кониченька,
 Та поѣхавъ геть вѣдъ мене.
- 5 «Ой де ты ѣдешъ, де ты вандруешъ,
 Мене покидаєшь?..» —
 «Не бойся, мила, голубко сива,
 Верну я ся до тебе!» —
 «Ой вода шумить, береги ломить,
- 15 Калина процвѣтає:
 Десь мо́й миленькі́й, голубко сивенькі́й,
 Зъ инчою розмовляє?
 Если съ такою, якъ изо мною,
 Боже, му допоможи!
- 15 А 'сли зъ якою негѣдницею,
 Головою наложи!»

68.

- Ой дала 'сь мня, моя матѣнонько, дала,
 Якъ бы тую колопеньку въ болотонько впхала.
 Ой чи ты, мати, та людей не видала,
- 20 Що ты мене молоденьку за нелюба дала?
 Чи ты, мати, людей не видала,
 Що ты мене, моя мати, за пяницю дала?
 А пяниця недбалиця йде до корчмы пити,
 А якъ прійде до домоньку, стане мене быти.
- 25 Нагаѣчка друтяночка съ кѣлочка звисає,
 Моє тѣло почорнѣло, мати не пѣзнає.
 Чи ты, мати, чи ты, мати, по воду не ходила,
 Що ты мене молоденьку въ водѣ не втопила?» —
 «Ходила я по водоньку до дунаю, дунаю,
- 30 Я жь думала, я гадала: «Одну доню маю.» —
 Ой якъ тои колопенцѣ у болотѣ гнити,
 Такъ-то менѣ несчастливѣй за нелюбомъ жити!»

69.

- Гей вийду я, вийду, на гору високу,
 Тамъ я подивлюся, тамъ я подивлюся,
 Та въ скалу глибоку.
- Соколы лѣтають, сумненько гукають,
 5 Гей ино менѣ, менѣ молоденькѣй,
 Тяжкїй жаль задають.
- Хто бы хтѣвъ звѣдати, якїй я жаль маю,
 Ото выпустила 'мъ свого соколонька,
 Вже го не спѣймаю.
- 10 А хотїй спѣймаю, то вже не такого,
 Ой щобы такъ приставъ щиренько, вѣрненько
 До серденька мого.
- Гей въ полю могила, зъ вѣтромъ говорила:
 Гей повѣй ты, вѣтре, гей повѣй, буйненькїй,
 15 Шо бы 'мъ ся змѣнила.
- И вѣтеръ не вѣе, сонце допѣкає,
 Гей та ино мене дѣвча, якъ калина,
 Квѣтомъ прикрыває;
 Квѣтомъ прикрыває и росить слозами,
 20 Милїй въ тѣй могилѣ, цвѣты на могилѣ...
 Та й я буду зъ вами.

70.

- «Ой пѣду я въ лѣсъ на розпутъє,
 Нарубаю сокирочковъ прутьє,
 Ой маю жъ я двѣ рѣчки гатити,
 Шо бы було добре до любки ходити.
- 25 Ой пѣду я на улицю гукну,
 Ой пѣду я пѣдъ вѣконце пукну.» —
 «Ой не пукай, гиньтаю, не пукай,
 Я не твоя, иншом си шукай!» —
 «Чому 'сь менѣ тогды не сказала,
 30 Коли 'сь мои подарунки брала?» —

- «Хоть я твои подарунки брала,
Такой бо я тебе вѣрне не кохала.» —
«Ой любила 'сь подарунки брати,
Теперь кажешь иншой шукати.» —
- 5 «Ой дай, мати, золотіи ключи,
Най отворю малѣвані скрині,
Най му верну подарунки нынѣ!
Дай ми, мати, золотіи ключи,
Най я поѣду до коморы въ почи,
- 10 Най му кину подарунки въ очи!» —
«Ой дѣвчино, не задавай тугу,
Прійми мене за вѣрного слугу!
Буду тобѣ вѣрненько служити,
А зъ вечера бѣде лѣжка слати,
- 15 О пѣвночи край него стояти.
Болишь мене, дѣвчинонько, нѣжка,
Та стоячи коло твого лѣжка;
Болятъ мене, дѣвчинонько, обѣ,
Возьми мене, приголуби къ собѣ!»

71.

- 20 Горе жъ менѣ, горе, бѣдному на свѣтѣ,
Самъ не знаю, не вѣдаю, якъ на свѣтѣ жити!
Бувъ я колись въ счастью, бувъ я и въ роскоши,
Любили мя въ той часъ люде, коли були грошій:
А теперка мя не знаютъ, а нѣ прибувають,
- 25 Теперь мене у несчастью и не вѣдѣджають.
Жѣнко жъ моя, жѣнко, ты моя милая,
Зъ воли Бога найвыжшого, така 'сь несчастная!
Дѣти жъ мои. дѣти, дѣти дробненькіи,
Па що жъ вы ся породили такіи несчастніи!..

72.

- 30 Ой на росу, коровоньки, на росу!
А я за вами молоденькая босо.
Ой на росу, коровоньки, на росу!
А я за вами снѣданенька не пошу.

Людскіи дѣти снѣданенько снѣдають,
 Мене молоденьку слезы обливають.
 Ой пасу я, пасу, до темненькои ночи,
 Ой пала роса на чорненькіи очи;
 5 Ой не такъ на очи, якъ на русую косу,
 Та що я на нѣй рутяный вѣнокъ ношу.

73.

«Ой зелена дубровонько, чомъ не горишь,
 Але куришься?
 Ой молода дѣвчинонько, чомъ не робишь,
 10 Але журишься?»
 «Ой якъ бы я суха була, горѣла бы 'мъ,
 Не курилася;
 Ой якъ бы я мужа мала, робила бы 'мъ
 Не журилася!»

74.

15 Ой гаю, гаю, я въ тобѣ не буваю:
 Я ся, богачу, съ тобою не зрѣваю.
 Ой ты є богачь, а я дѣвчина красна,
 Ой ты ся выпавъ, а я коника пасла.
 Ой пасла жь я го до темненькои ночи,
 20 Припала роса на мои чорніи очи,
 Не такъ на очи, якъ на русую косу,
 Та що я на нѣй рутяный вѣнокъ ношу.»
 Ой гаю, гаю, зелененькій розмаю:
 «Порадь менѣ, матинонько, що чинити маю,
 25 Чи брати вдовоньку, чи ту сиротоньку,
 Чи такъ собѣ заходити въ лиху годиноньку?» —
 «Не бери вдовоньки, не буде долѣнки,
 Возьми собѣ сиротоньку, будешь мавъ долѣнку.»

75.

Очи жь мои чорненкіи,
 Не воленька жь менѣ зь вами:
 Въ ночи спати не даєте,
 Серцю жалю задаєте,
 5 Нй ѣстоньки, нй питоньки,
 Трудно жити безь дѣвоньки!
 Трудно жь менѣ, та безь неи,
 Що я вже бувъ давно въ неи;
 Хоть я не бувъ, але буду,
 10 Скари, Боже, 'сли забуду!
 Скари, Боже, вороженьки,
 Шо брехали на дѣвоньку,
 Шо брехали на миленьку,
 Якъ я пѣшовъ въ Подбленько!
 15 Я съ Подбля повернуся,
 Съ тобовъ, дѣвча, поберуся.

76.

Смутный я ходжу, не веселый
 Бѣдный чоловікъ,
 Що не маю счастья, доли
 20 Черезъ весь мой вѣкъ!
 Куда поду, повернуся,
 Не маю радости,
 Только въ очехъ горькі слезы,
 А въ серцю жалости.
 25 На чужинѣ блукаюся,
 Марне своій вѣкъ трачу,
 За слезами крѣвавыми,
 Свѣтонька не бачу.
 Утративъ е'мъ лѣта марне
 30 Въ журбѣ и клопотѣ;
 Нѣхто жь менѣ не порадить,
 Бѣдному сиротѣ!..

77.

- Летѣвъ, летѣвъ соколонько високо зъ орлами,
 Ударився въ оболоню сивыми крылами,
 Ударився въ оболоню сивыми крылами:
 «Выйди, выйди, мое сердце съ чорными бровами!
 5 Выйди, выйди, мое сердце, хоть зъ вѣдромъ по воду,
 Нехай же я подивлюся на твою уроду!
 Ой видится, що хмарится, дощикъ покрапляе:
 Ой видится, що сердится, звкоса поглядае.
 Ой видится, що сердится миленька на мене,
 10 Ой якъ глянє, сердце вяне и въ пей и въ мене.
 Плыне човенъ воды повенъ, а за нимъ веселце:
 Чомъ ты мене такъ не любишь, якъ я тебе, сердце?» —
 «Плыне човенъ, воды повенъ, кобы не звернувся:
 Щобъ мой милый, чорнобривый, но борзо вернувся!»

78.

- 15 «Ой на добранѣчь! Ахъ та чи чуешь?
 Съ кимъ ты, сердце любцю, нѣчку начуешь?..» —
 «Зъ Богомъ, зъ Богомъ и сама съ собою,
 Якъ прибудешь, мой миленькій, буду съ тобою.
 Ахъ прійди, прійди, тай не забуди!» —
 20 «А хто жъ менѣ нагородить за мои труды?» —
 «Я сама труды нагороджу:
 Сорокъ пять разъ ты поцѣлюю,
 Що любого, що милого, то тѣ подарую.»

79.

- Ходжу, нуджу по надъ берегъ, тяженько вздыхаю:
 25 Бѣдна жъ моя головонька, що долѣ не маю!
 Було жъ мене, моя мати, въ рѣцѣ утопити,
 Нѣжли такую несчастливу на сей свѣтъ пустити;
 Ой якъ тяжко каменеви пѣдъ воду плинути,
 Еце тяжше сиротонцѣ на чужинѣ бути!

Журилася мати мною, якъ рыба водою,
 Дала мене межі люде, жалує за мною.
 «Ахъ ты, Боже мой единый, ты моя потѣха:
 Потѣшь мене несчастную, вибавъ съ сего лиха!..»

80.

(Вацл. изъ Олеська 272.)

- 5 А на гречцѣ бѣлый цвѣтъ, крупа опадає:
 Любивъ мене мой миленькій, теперъ покидає.
 Нехай покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Счаслива му дороженька, що вѣнъ си гадає!
 Нехай покидає, якъ самъ собѣ знає,
 10 Ой знайдеться крацій, лѣпшій, мене покохає.
 Ой іду жъ я, іду, зъ моимъ новимъ другомъ,
 Ой іду и слѣдъ гублю, нема того, що я люблю!
 Ой вийду жъ я, вийду на крутую гору,
 Ой що гляну, си погляну, на быструю воду:
 15 Шука рыба грає, бо пароньку має,
 А я бѣдна, по думаю, милого не маю.
 Безъ милого трудно, безъ милого нудно;
 Ой нудно жъ, нуденько, безъ тебе, серденько!
 Ой нудно жъ ми нудно, тай не перестає,
 20 А ще горше нудно, якъ нѣчка настає!..

81.

(Вацл. изъ Олеська 223.)

- Ой у полю кирпиченька, видно дно:
 Чому 'сь мого миленького не видно!
 Ой стояла край кирницї цѣлый день,
 Не видѣла миленького изъ тыждень:
 25 А я тую кирпиченьку загачу,
 То я свого миленького зобачу.
 Ходила я цѣлу нѣчку по валу,
 Ой кликала миленького по малу:
 «Ой ходѣмо, мой миленькій, до саду!»
 30 Посѣємо, мос серце, росаду!» —

- А вже жь наша росадонька исходить,
 Ой до мене мѡї миленькій вже ходить.
 Ой йди, йди, мѡї миленькій до дому.
 Не чини мнѣ молоденькѡй сорому!
- 5 Де жь ты ся такъ мѡї миленькій забавивъ:
 Що 'сь ты мене вечероньки позбавивъ?...» —
 «Забавився, моя мила, на меду,
 Болить мене головонька, не зведу.
 А що жь есь ты, моя, мила гадала
- 10 Та коли 'сь ты надъ дунаемъ стояла.» —
 «Гадала 'мъ ся, мѡї миленькій, втопити,
 Щобъ съ тобою, облудою, не жити!»

82.

(Вацл. изъ Олеська 275.)

- Ой у поли кирниченька безодна,
 Тече зъ неи водиченька холодна;
- 15 Коло неи березина рѣсна,
 Ходить Козакъ до дѣвчины спѡзна.
 «Ой не ходи, Козаче, до мене!
 Бо неслава на тебе й на мене.» —
 «А я ся тои неславы не бою,
- 20 Съ кимъ ми мило, съ тимъ си поговорю.
 А я тои славы не боюся,
 Кого люблю, стану й обѡймуся.»

83.

- По саду ходжу, сѣно громаджу,
 Прійду до дому, ино ся поваджу;
- 25 Ой батенько сварить, а мати ще гѡрше:
 «Не ходи, сыну, до дѣвчиноньки бѡльше!» —
 Куроньки пѣють, я вѣ дѣвчиноньки сиджу,
 Прійду до дому, самъ себе ненавижду;

Ої батенько сварить, а мати ще гѣрше:
 «Не ходи, сыну до дѣвчиноньки бѣльше! —
 А я таки ходжу и ходити буду,
 Бо я люблю дѣвчиноньку и любити буду.

84.

- 3 Ої я тебе, кришталю, питаю:
 «Та кого ты любишь, нехай же я знаю?» —
 «Ої люблю я, люблю та вдовину дочку,
 Та що вона ходить въ рутянымъ вѣночку.» —
 А въ субботу рано мати доню била:
 10 «Ої де жь то ты, суко, доню, вѣночокъ згубила?» —
 «Охъ я тамъ на рѣцѣ бѣленце бѣлила,
 Ої тамъ же я, мати, вѣночокъ згубила.» —
 «Буду, доню, громаду зберати,
 Буду, доню, вѣночокъ шукати.» —
 15 «Шкода, мати, затруду твоего,
 Не найдешь ты вѣночка мосго.
 Ої тамъ ловці rybоньку ловили,
 Ої тамъ вони вѣночокъ зловили.»

85.

(Вацл. изъ Олеська 389.)

- Рутку сѣю, рутку сѣю, рутку пѣдливаю:
 20 «Рости, рутко зеленая, на зиму сховаю!» —
 Молодая дѣвчинонька рутку пѣдливала,
 Молодому Козакови коника тримала:
 «Ої перестань, дѣвчинонько, рутку пѣдливати,
 Ої чей же я перестану тяженько вздыхати?» —
 25 Рутко жь моя дробненькая, рутко зеленая,
 Вже жь ты менѣ, рутко дробна, бѣльше не потрібна.
 Возми коня вѣдъ дунаю, заведи до ставу,
 Вложивъ есь мня, Козаченьку, въ велику неславу!» —

- «Не я тебе та укладавъ, сама 'сь ся вложила,
 Шо 'сь пѣзенько, не раненько съ корипмы выходила.» —
 «Якъ я мала, Козаченьку, рано виходити,
 Коли 'сь озмивъ за рученьку, ставъ есь говорити?» —
 5 «Не радуйся, моя мила, моєї розмовонцѣ:
 Лѣпшій въ мене, якъ у тебе, розумъ въ головонцѣ.» —
 «Якъ я мала, Козаченьку, ранче виходити,
 Взявъ есь мене за рученьку, не хтѣвъ есь пустити? —
 «Ой мала ты память, розумъ, въ своєї головонцѣ,
 10 Було мене не слухати въ моєї розмовонцѣ.» —
 «Ой мала я память, розумъ, та пустила 'мъ въ воду,
 Дивлючися, Козаченьку, на твою уроду.»

86.

- «Добрий вечеръ, дѣвчинонько, прійми жъ мене на нѣчь,
 А я тобѣ що вечера вѣддамъ на добранѣчь!»
 15 «Ой боюся, Козаченьку, бо я сама плачу,
 Ой я въ своєї панї матки певне ласку втрачу.
 Пусти коня на отаву, самъ ходи до хаги,
 Най же я си поговорю, закимъ прійде мати!
 Пусти коня на отаву у зелѣзнѣмъ путѣ:
 20 Прошу жъ тебе, Козаченьку, не толочъ ми руты!» —
 «Ой не ходи, дѣвчинонько, бѣлыми ногами,
 Та не вяли сердца мого чорными бровами!
 Отка чорнї, брови чорнї, якъ шнурочкомъ втятї:
 Якъ дѣвчины не любити, родила њ мати!»

87.

(Вапл. изъ Олеська 380.)

- 25 Еї ишовѣ я дорогою,
 А мѣй голось та дубровою:
 Перекажу до родини /
 Чоренькою та вороною.

Нї рoдины зъ Украйны,
 Нї чорноньки та ворононьки:
 Еї вже менѣ докучила
 Та чужая сторононька!
 5 Ту въ чужби сторононцѣ,
 Назвали мя заволокою,
 Кажуть менѣ рѣку плысти,
 Широкою та глубокую.
 Якъ же єю перебути,
 10 Якъ ю переплынути?
 Проси Бога, дѣвчинонько,
 Щобы въ водѣ не загнути!...

88.

(Вацл. изъ Олеська 381.)

Тамъ на загуменю тополя стояла,
 А на тѣй тополѣ зазуля ковала;
 15 Зазуленька кує, соловії то чує:
 «Богъ самъ знає и вѣдає, де мѣй милый почує!
 Ої ци вѣнъ въ обозѣ, въ далекой дорозѣ,
 Ої ци зъ однораломъ въ чужомъ краю на залозѣ!» —
 А вѣнъ въ чистѣмъ полю по обозѣ ходитъ,
 20 Свого пана однорала выслуги ся проситъ:
 «Пусти жь мене, пане, пусти мя до дому,
 Ої бо затужила дѣвчина за мною!» —
 «Ої не такъ она, якъ ты за нею тужишь,
 Не пуцу тя, поручнику, ажъ року дослужишь.» —
 25 Ої тамъ въ темнѣмъ лѣсѣ церковця стояла,
 Тамъ-то дѣвчинонька безъ неволю шлюбе брала:
 «Ої шлюбе мѣй, шлюбе, примушений шлюбе,
 Та ци гараздъ менѣ за тимъ нелюбомъ буде?...
 Волѣла бы 'мъ, мати, твердый камѣнь глотати,
 30 Нїжли изъ нелюбомъ до шлюбу ставати.
 Нехай мене, нехай мене, въ землѣ поховають,
 Нехай мене хоть по смерти люде споминають!
 Най на менѣ, най на менѣ, трава порастає,
 Нехай мене хоть по смерти милый споминає!

Будуть люде споминати, будуть дивовати,
 Шо за тую милость кь тобѣ лежу я въ томъ гробѣ.
 Ахъ якъ тяжко съ тои землѣ, съ того гробу встати,
 Єще тяжше, мѡй миленькій, тебе покидати!..»

89.

8 Ой горою, горою, ходить мила за мною,
 Ой самъ же я знаю, и люде говорятъ,
 Шо не жити съ тобою!

Пѡшла мила въ садочокъ, цвѣтъ-калину ломати;
 Цвѣтъ-калину ломає, кь сердцю прикладає,
 10 Шо дружини не має.

Є въ мене дружина, пѡшла въ лѣсъ заблудила,
 Лишила слѣдочокъ зъ бѣленькихъ пѡжочокъ,
 Куду мила й походила.

Ой пѡду я въ лѣсочокъ, вырву кленѡвъ листочокъ,
 15 Буду припадати, слѣды накрывати,
 Куду мила походила.

Стоить явѡръ надъ водою, въ нѣго сонѣнько грѣє,
 «Ой не стой же, мила, зъ инчимъ на розмовѣ,
 Бо мнѣ серденько мѣє!»

90.

(Вацл. изъ Олеська 381.)

20 Ой гай, мати, ой гай, мати, ой гай зелєнькій:
 Ой поѣхавъ на Украину Козакъ молоденькій;
 Ой поѣхавъ, ой поѣхавъ, низенько склонився,
 Та й на битѡй дороженцѣ съ коня похилився:
 «Ой дай, мила, ой дай, мила, зъ вѣдра воду пити,
 25 Ой чєй же я перестану за тобою тужити!» —
 «Не дамъ я тѣ зъ вѣдра воды, не казала мати,
 Прийди, прийди самъ зъ вечера, буду чаровати!» —
 «Чаруй, чаруй, дѣвчинопко, на чотыре чверти,
 Шобъ ся довго не мучити, шобъ заразь умерти!» —

«Обчарую руки, ноги, обчарую очи,
 Шобъ до мене не ходили темненькой ночи.» —
 «Перше 'сь мене голубила, сама 'сь ми мовила,
 Теперъ хочешъ, шобы 'сь мене бѣльше не видѣла?
 5 И я тебе надъ свѣтъ кохавъ, була 'сь менѣ мила,
 Бо 'сь мя дуже принадила, сама 'сь ми повѣла.» —
 «Я иншого не кохаю, лишень тебе знаю,
 Якъ не буду съ тобой жити, зъ жалю умераю.» —
 «Якъ узали бѣльше людей къ тобѣ прибувати,
 10 А ты мене, молодого, взяла чаровати!»

91.

Заковала зазуленька на хатѣ на розѣ:
 Заплакала дѣвчинонька въ снѣхъ на порозѣ.
 Ой ковала зазуленька, теперъ не чувати:
 «Ой де я ся не родила, мушу привыкати.
 15 Спѣвала бы 'мъ спѣваночку, кобъ то ей вдати,
 Ту чужая сторононька, будутъ ся смѣяти;
 Ту чужая сторононька, ту чужіи люде,
 Якъ я не вдамъ спѣваночки, соромъ менѣ буде.
 Заковала зазуленька на гаю, на гаю,
 20 А де жъ я ся не родили, вмерати гадаю!

92.

(Вацл. изъ Олеська 384.)

Ой иду я до кирици по студену воду,
 А мѣй милый, чернобривый, кругляе колоду;
 А я ему исказала: «Помагай, Бѣгъ, любку!» —
 А вѣнъ другу обѣймае, якъ голубъ голубку.
 25 Та най же ю обѣймае, та якъ собѣ знае,
 Є у мене кращій, лѣпшій, шо мене кохае.

93.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

- Чія причина росстаня мого,
 Нехъ слёзи мои падуць на нёго,
 Шобъ не переставъ ніколы тужити,
 Шобы самъ не знавъ, якъ въ свѣтѣ жити!
- 5 Сонце заходить, вечёръ близенько,
 Ой выйди, выйди, мое серденько!
 Ой выйди, выйди, не чини жалю,
 Серцю моему, дорогій кришталю!
 А хоть въ садочку студена роса,
- 10 Выйди, миленька, выйди и боса!» —
 «Якъ же я маю босо ходити,
 Свои ноженьки вѣдморозити?» —
 «Черезъ рѣченьку, черезъ болото,
 Ой выйди, выйди, мое золото!» —
- 15 «Якъ же я маю вечеръ ходити
 Коли мя будутъ вороги судити?» —
 «Черезъ рѣченьку, черезъ болото,
 Подай рученьку, мое золото!» —
 «Ой рада бѣ я и обѣ подати,
- 20 Сидить пѣдъ вѣкномъ рѣдная мати!» —
 «Подай рученьку, подай и обѣ,
 Притисни мене, миленька, къ собѣ!
 Подай рученьки и свою душу!
 Хоть темна нѣчка, пѣйти до тя мушу.
- 25 Черезъ болото, черезъ рѣченьку,
 Ой подай, подай, бѣлу рученьку!
 Подай рученьку, нехъ знають люде,
 Хоть була чужа, теперъ моя буде!»

94.

(Вацл. изъ Олеська 387.)

- Ой тамъ за лѣсомъ, за дубиною,
 30 Рубавъ Козаченько ячмѣнь сокирою.
 Та й тамъ дѣвчина пшениченьку жала,
 Та й такъ Козака до себе кликала:

«Гей годѣ, годѣ, ячменю рубати;
 Ходи ты до мене пшениченьку жати.» —
 «Ой щобы твоя рука не дознала,
 Щобы рука моя та съ твоею жала!»

95.

- 8 Не гнѣвайся, не гнѣвайся, дѣвонько на мене!
 Покину я тамъ тоту, а верну до тебе.
 Ой я бы ту не бувавъ, кобы 'сь не казала,
 Сама 'сь до мня, ме серденько, листочки писала.
 Ой писала, посилала на тоненькимъ рубку:
- 10 «Прибувайже, ме серденько, мой милый голубку!»
 Знаю твои злости и твои щирости,
 Ой коли я погадаю, вмераю зъ жалости.
 Ой тамъ за рѣчкою сидить молоденька,
 «Черезъ рѣчку, подай ручку, дѣвчино миленька!» —
- 15 «Рада бы я, мой миленькій, и обѣ подати,
 Сидить въ хатѣ подъ вѣконцемъ рѣдненькая мати.» —
 «Ой я тебе не змушаю, но щире кохаю,
 Та вже жь бо я, дѣвчинонько, вѣдь ты вѣдѣзжаю!» —
 «Не ѣдь, не ѣдь, мой голубку, ахъ не ѣдь вѣдь мене!»
- 20 Не тѣшь мои вороженьки, не засмучай мене!» —
 Ой выѣхавъ въ поле, та й свиснувъ на море:
 «Будь здорова, моя мила, хочъ ти буде горе!»

96

(Вацл. изъ Олеська 397.)

- Ой упала звѣзда зъ неба, потала въ кирницю:
 «Вьдай, вьдай, матинонько, свою одиницю!» —
- 25 «Ой най же въ той кирничонцѣ вода прибуває,
 Най же моя одиничка ще рѣкъ погуляе!» —
 Ой упала звѣзда зъ неба, въ кирницю потала:
 «Розвяжи мй, мамко, свѣтокъ, якъ есь завязала!» —

- «Ой якъ тяжко каменеві верхъ воды плавати,
 Єще тяжше, моя дочко, свѣтокъ розвязати.» —
 «Ой мой свѣтку, ой мой свѣтку, якъ маковий цвѣтку,
 То 'сьте мй го завязали въ бѣлу перемѣтку.
 5 Ой якъ 'есьте завязали, такъ го розвяжѣте,
 Нехай я си погуляю, якъ людскіи дѣти!»—
 «Ой треба бы, моя доню, три тысячі дати,
 Шобы тобѣ, молоденькой, свѣтокъ розвязати.»—
 «Охъ зложѣте, моя нене, зложѣте, зложѣте,
 10 Таки менѣ молоденькой свѣтокъ розвяжѣте!»—
 «Поди-ко ты, моя доню, до старшого брата,
 Хиба тобѣ вже розвяже рыскаль та лопата!»

97.

(Вацл. изъ Олеська 61 и 385.)

- «Чи ты мене вчаровала, чи трутѣвки дала,
 Ой що жь бо ты менѣ розумъ зовсѣмъ вѣдобрала?
 15 Холжу, нуджу, гукаючи, говорю съ собою:
 «Чи тужишь ты такъ за мною, якъ я за тобою?»—
 Заковала зазуленька по пѣдъ небесами:
 Заплакавъ си Ивасенько всѣми голосами:
 «Личко мое румяное, краснѣйше надъ рожу!
 20 А я бѣдний, молоденькій, заснути не можу!»

98.

(Вацл. изъ Олеська 384.)

- Ой тамъ, ой тамъ на левадцѣ ватерка ся курить:
 «Ходѣмъ, брате, до дѣвчины, дѣвчина ся жури!»
 А я тоту люблю, люблю, и Бѣгъ ме, и Бѣгъ ме!
 И хорошо поцѣлуе и красно обѣйме.
 25 А що того за зѣлечко въ городцѣ?.. Маруна.
 Яка була любя, мила, теперъ ся минула!
 А маруна посходила, та пополовѣла:
 Яка була душка любя, — та ся притаила!»

99.

- Порівнай, Боже, горы и долины рівненько,
 Щобы ся було до дівчиноньки видненько!
 Ой цы видненько, цы не видненько, не дбаю,
 Кого я люблю, по голосоньку спознаю.
 5 Поставлю я кладку черезь муравку зь дубровы,
 Бо у дівчины чорнй очонька и бровы,
 Сподобалися моему пану и менѣ:
 Ци пану дати, ци собѣ взяти ихъ въ тайнѣ.
 Ой давъ бы 'мъ пану, жаль серцю мому и туга,
 10 А мнѣ за тоє Богъ нагородить, бо 'мъ слуга.
 Нагородонька мей дівчиноньки охота,
 А що жь вона скаже, що вона учинить сирота?
 Очима згляне, серденько зранить и душу,
 Хочъ бы 'мъ не хотѣвъ ей кохати, то мушу,
 15 Нехъ дочекає, зь нимъ счастье має въ той долѣ,
 Нехай не терплю серденька мого въ неволѣ!
 Бувай здорова, зоставай зь Богомъ, сердечна!
 Була 'сь зо мною, будешь и тутка безпечна!..

100.

- Ой тамъ на рѣцѣ, перстѣнь на руцѣ,
 20 Посѣяла дівчинонька зерно пшеницѣ.
 Хто жь коло неи раненько пуває?
 Ивасенько, голубонько конѣмъ испасає.
 Ивась вѣдъ воды, дівча до воды:
 «Постѣй, постѣй, дівчинонько, дай конямъ воды!» —
 25 «Не могу стояти, конямъ воды дати,
 Зимна роса, а я боса, студено стояти.» —
 «Ой на ти шапочку, вложи си ноженьки,
 Ой чей же мнѣ Бѣгъ споможе на черевиченьки!» —
 «Не купуй менѣ, купи самъ собѣ,
 30 Ой є въ мене отець, мати, що купишь менѣ.»

101.

- Ой у лузѣ при болотѣ калина:
 Дурна була нерозумна дѣвчина;
 Полюбила Козаченька старого,
 Взяла его за рученьку п'яного:
 5 Я мовила: Мій старенькій лѣгъ спати;
 Я си пішла по вишневымъ саду гуляти.
 Я мовила, мій старенькій не чув,
 А мій старенькій та нагайку готує.
 Я мовила, же нагайка съ паперу,
 10 А нагайка съ крученого ременю.
 Я мовила, же нагайчка тоненька:
 Куду вдаритъ, то попруженька синенька.
 Ой мій милий муже, нѣ бій мене уже:
 Мое тѣло, якъ бѣлъ бѣло, та болить мя дуже!
-

102.

- 15 Приснивъ ми ся, матусенько, голосокъ тоненькій,
 Шо пріѣхавъ зъ України мій Козакъ миленькій:
 Ой пріѣхавъ, ой пріѣхавъ, вороними кѣньми,
 Я му дала вина пити съ сосновои кѣнвы:
 «Не піи, мила изъ еднои, а я изъ другои,
 20 Шобы ты ми та не дала трутизны якои.» —
 «Хиба жъ бы я молоденька розуму не мала,
 Жѣбы я тѣ, мій миленькій, трутизну давала.»
-

103.

- Посѣяла 'мъ руту круту меже берегами:
 Ой якъ тяжко менѣ жити меже ворогами!
 25 Що жъ я маю та й бѣдненька зъ ними учинити,
 Кого жъ бо я вѣрне люблю, съ симъ менѣ не жити.

- А вже жь моя рута крута береженьки поре,
 А вже жь мои вороженьки по пѣдъ боки коле.
 Ой пѣду жь я рутѣ крутѣ верхи позрываю,
 Вороженьки спати ляжуть, я си погуляю.
 5 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, зайди за комору,
 Нехай я си зъ моимъ милымъ трохи поговорю! —
 «На що жь тобѣ, моя мила, собаки тримати,
 Маемо мы сусѣдоньки, що вмѣють брехати?
 Коломъ, коломъ, по надъ водовъ, тамъ стеженьки вьются:
 10 Часомъ душа невинная, люде набрешутся.
 Нехай брешуть, нехай брешуть, добрешутся лиха,
 Мы обое, сердце мое, любѣмся съ тыха!
 Скрипливи воротонька, не могу заперти:
 Кого люблю, не забуду до самой смерти.

104.

- 15 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, чого стоишь въ крузѣ?
 Ци я седжу, ци де выйду, все серденько въ тузѣ!
 Ой хожу я по рыночку по пѣдсѣню блуджу,
 Тяжко жь менѣ на серденьку, трохи ся не знуджу.
 «Ци ты, мати, ци ты, мати, людѣй не видала,
 20 Що ты менѣ молоденькѣй долѣ не вгадала?» —
 «Видала я, видала я, моя доню, люди,
 Вже тѣ мала, моя доню, така доля бути.» —
 Лиха доля, несчастлива, нѣ втоне, нѣ згорить,
 Лише менѣ лиха доля свѣта укоротить.

105.

(Вацл. изъ Олеська 356.)

- 25 Ой чи жь бо я, ой чижь бо я на свѣтѣ единая,
 За що жь бо я, за що жь бо я, така несчастная?..
 Несчастлива 'мь ся вродила, несчастлива и згину,
 Породила 'сь мене мати въ лихую годину.

- «Чи ты мене, моя мати, въ церковь не носила,
 Що ты менѣ, моя мати, доль не впросила?» —
 И въ церковь е'мъ ты носила, Богу молилася,
 Така тобѣ, моя доню, доля судилася.» —
- 5 «Ой ты, Боже милостивый, чи то твоя воля,
 Щобы мене на сѣмъ свѣтѣ побила зла доля?
 Чи ты мене, моя мати, въ любцѣ не купала,
 Що ты менѣ, моя мати, доль не вгадала?..
 Лѣпше було, моя мати, въ купелѣ заляти,
 10 Нѣжли таку несчастную на свѣтѣ лишати.
 Ой ты, Боже милостивый, чи то твоя сила,
 Чи есть же де друга така, якъ я несчастлива?
 Вже жъ я виджу на сѣмъ свѣтѣ, що все менѣ горе,
 Прийде ми ся утопити въ глубокоє море.
- 15 Ой ты, Боже милостивый, святой Николаю,
 Не розлучай изъ тимъ мене, котрого кохаю!»

106.

- «Заковала зазуленька въ вишневымъ саду:
 А хто жъ буде припадати до мого слѣду?
 Ой е въ мене такій хлопець, буде припадавъ,
 20 Буде мене молоденьку, що разъ споминавъ.» —
 «Копавъ же я кирниченьку, копавъ же я двѣ:
 Любивъ же я дѣвчиноньку, людемъ, не собѣ.
 Коло тои кирниченьки ключи и ведро:
 Давно жъ моей дѣвчиноньки та вже не видно.
- 25 Коло тои кирниченьки дорѣжка лежить:
 Туда моя дѣвчинонька по воду бѣжитъ.
 Єденъ веде за рученьку, другій за рукавъ,
 А въ мене ся сердце крас, шо 'мъ любивъ, а не взявъ.
 Шкода жъ моихъ бѣлыхъ нѣжокъ, шо 'мъ до ты ходжавъ,
 30 Шкода жъ моихъ бѣлыхъ ручокъ, шо 'мъ ты обѣймавъ,
 Шкода жъ моихъ черныхъ бровей, шо 'мъ на ты моргавъ,
 Шкода жъ моихъ красныхъ устокъ, шо 'мъ ты цюлювавъ;
 А за тоту провиноньку Богъ бы ты скаравъ,
 Шо я тебе вѣрне любивъ, любивъ, та не взявъ!»

107.

(Вацл. изъ Олеська 383.)

- «Ци я тобѣ не казала, не давала знати:
И самъ не йди, й людей не шли, не дасть мене мати!
Якъ бы мене моя мамка за такихъ давала,
Давно бы я въ своей мамки ходила вѣддана.»—
- 5 «Ой по горѣ товаръ пасе, по долини вѣвці:
Та не давай, ледѣнику, подарункѣвъ дѣвцѣ!
Ой бо тоті подарунки у неи нѣ за що,
Съ кимъ ся зѣйде, то тя судитъ, каже, що 'сь лядащо.» —
- «А Бодай ты, дѣвчинонько, херѣла, болѣла,
10 Ой не трохи ты вѣдъ мене подарункѣвъ зѣѣла!» —
- «Та не клені, ледѣнику, не клени, не клени!
Лежатъ твои подарунки въ моей мамки скрини.»

108.

- Ой ишовъ я лѣсомъ теменькимъ,
Надыбавъ мене жалѣкъ тяженькій.
- 15 Сѣвъ же я собѣ въ лѣсѣ пѣдъ бучкомъ,
Ой сперже я ся на праву ручку кійкомъ.
Ой летить зазуль та кукуючи,
Я за нимъ, за нимъ наслухуючи:
«Ой ты, зазулѣ, ой ты сивонька,
- 20 Выведи мене на край лѣсонька!» —
- Ой тамъ за лѣсомъ, тамъ за теменькимъ,
Брала дѣвчина та ленокъ тоненькій;
Ой брала, брала, та й добрала,
Къ сирои землѣ та припадала:
- 25 «Ой ты земелько, та сировая,
Чомъ я на свѣтѣ та бѣдненькая?
Ой, Боже, взявъ есь вѣтця и матѣнку,
Возьми и мене бѣдную сирѣтку!
- Ой возьми, возьми, коли маешъ брати,
30 Не дай на свѣтѣ такъ погигати!»

109.

(Вацл. изъ Олеська 383.)

- Тече рѣчка невеличка, пѣду перескочу:
 «Выдай мене, моя мати, за кого я хочу!» —
 «Хоть бы 'сь хтѣла, не хотѣла, шобы 'мъ го кохала,
 Богатого, а не того, що 'мъ собѣ обрала.» —
 5 «Хоть убогій, не богатый, не дбаю я о то,
 Бо той менѣ що го люблю, стане за золото.
 Ходжу, нуджу и журюся, вздыхаю до неба,
 Пострадавши миленького, котрого мѣ треба.
 Ходжу, нуджу и журюся, та вѣдай я умру,
 10 «А вже жъ тебе, мое сердце, нѣгды не забуду.» —
 Чорна хмара наступае, горы не видати.
 «Будешь мене, мое сердце, не разъ споминати.
 Спомяни жъ мня, мое сердце, хотяй разъ на днину,
 Я тя буду споминати сто разъ на годину!»

110.

- 15 Ой вже вечѣръ вечерѣ, вже не заходить;
 Ой вже моя миленькая изъ мыслею сходить.
 Ой вже вечѣръ вечерѣ, вже сонце заходить:
 Моя мила чорнобрива до мня не выходить.
 Ой буду я листъ писати, та до неи слати:
 20 И листъ пѣшлю, и самъ пѣду пѣдъ вѣкно слухати.
 Ой вже мила листъ читае, слозами ся умывае,
 Чорненькими оченъками на мене ся поглядае.
 Пока ми ся не любили, то мы собѣ добре жили...
 И вѣстоньки не смачно и на личеньку значно,
 25 И на серденько пудно, безъ милого жити трудно.
 Не выходи, мила, съ хаты, най вороги ляжуть спати....—
 «Въ мене воротенька скрипавѣ, въ мене сусѣдоньки брехавѣ.» —
 «Я воротамъ угоджу, камѣнь лою подсаджу,
 Я сусѣдамъ угоджу, коновъ меду усычу.»

111.

(Вацл. изъ Олешка 377.)

- Ходжу, нуджу, ручки ломлю, вздыхаю до неба,
 Съ тяжкимъ жалѣмъ промовляю: «Милого ми треба!»
 Несчастлива годинонька кажда наступас,
 Ой коли ся мѡй миленькїй на мене гнѣвае.
- 5 Стратила я свѡй вѣкъ марце, тай и свою долю,
 Зостала 'мъ ся несчастлива, якъ живина въ полю.
 Несчастливѣ закоханьѣ треба занехати,
 Любила 'мъ го, кохала 'мъ го, треба перестати.
 Люде жь менѣ розрадили, не зычу имъ лиха:
- 10 Є у мене Господь Богъ, той моя потѣха.
 Ой заросли тїи стежки мохомъ и травою,
 Де 'мъ ходила говорити, серденько, съ тобою.
 Ой на водѣ два голубы зимну воду пили:
 Бодай тїи посконали, що насъ розлучили.
- 15 Ой якъ тяжко бѣдной лозѣ, коли вѣтеръ вѣе,
 Еще тяжше безъ коханя, коли сердце мѣе.

112.

- Ой зѡйшовся рѡдъ изъ родомъ, взявся напивати,
 Я молода, якъ ягода, пошла 'мъ зѣлье рвати.
 Ой урву жь я зъ руты квѣтку, пуцу по дунаю:
- 20 «Ой плыни ты, зъ руты квѣтко, де родину маю!»
 Выйде, выйде, мѡй батенько зимну воду брати,
 Озьме ту рутяну квѣтку, буде пѡзнавати:
 «Ой чи же съ ты, моя доню, три роки лежала,
 Шо тота рутяна квѣтка та въ водѣ зѡвѣла?..» —
- 25 «Не лежала 'мъ, мѡй батеньку, нї дня, нї години,
 Дѡстала 'мъ ся въ лихї руки, нема подружны.» —
 «Запрѣгайте воронъ конї, та їдьте по еи,
 Ой десь ваша та безрѡдна сестриця въ чужинѣ!»

113.

- Служивъ же я три роки за дѣвчину;
 Казала жъ ми мати: «Не бери жъ ты ей, сыну!» —
 «Ой мати, мати, пѣду я въ сѣтъ блукати,
 «Коли ми не кажешъ той дѣвчины взяти.» —
 5 Коли пѣдешъ, сыну, въ темніи лѣсы блукати,
 Не повѣдай, сыну, шо я тобѣ рѣдная мати.» —
 Ой зѣйди, зѣйди, зѣрниця вечерняя,
 Ой выйди, выйди, ты дѣвчино молодая!
 Ой выйди, выйди, тамъ я тя буду ждати,
 10 Бо ми тя не каже моя рѣдинонька взяти.
 Ой не такъ рѣдинонька, якъ найстарша сестра:
 «Не бери еи, брате, та дѣвчина безъ долей росла,
 Безъ долей росла, въ несчастью вродилася,
 Она тобѣ, брате, дружиною не судилася.»

114.

- 15 Выйду я, выйду, въ садокъ вишневий,
 Стану, си задумаю,
 Выломлю я си изъ рожи квіточку,
 Та пуцу по дунаю:
 «Ой пльни, пльни, рожова квіточко,
 20 По томъ тихомъ дунаю!
 Ой пльни, пльни, рожова квіточко,
 Де я братенька маю!» —
 Ой пльма, пльма, рожова квіточка
 Та й стала спочивати,
 25 Выйшовъ братъ съ хаты, выйшовъ братъ съ хаты,
 Студеной воды браті:
 «Ой ци жъ ты, сестро, ци жъ ты, небого,
 Та сѣмъ лѣтъ хоровала,
 Що зъ рожі квітка, що зъ рожи квітка,
 30 Въ томъ дунаю зѣвяла?» —

«Не хоровала я, милый братеньку,
 Нй днину, нй годину;
 Только 'мь ся впала въ катѳвскй руки
 Та негодному сыну.
 5 Чемъ есь не прійшовъ, а нй пріѳхавъ,
 Якъ я тѳ листъ писала?
 Ци 'сь коня не мавъ, ци 'сь дороги не знавъ,
 Ци мати не казала?» —
 «Ой коня жъ я мавъ, и дорогу знавъ,
 10 И мати ми казала,
 Молодша сестра, Бодай не зрела,
 Съ сѳдломъ коня сховала!»

115.

(Вацл. изъ Олеська 315.)

Скарай, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любивъ, якъ повиненъ,
 15 Хто облудовъ вѳддыхае,
 Най нйгды счастья не мае.

Ой знаю, що за причина,
 Що мня не любить дѳвчина:
 Любить того, що бѳгатый,
 20 Буде потѳмъ жаловати.

116.

А зъ за горы высокои буйный вѳтеръ вѳе:
 «Не вкрывай мня, мой миленькйй, мене твое слово грѳе!
 Не такъ твое слово, та якъ твоя думка,
 Ты сядешъ, та поѳдешъ, я ся лишу, якъ голубка.» —
 25 «Ты, червона калино, чого гѳлья опускаешъ?
 Ты, молода молоднице, чого слѳзы проливаешъ?» —
 «Ой я гѳлья опускаю, бо мня морозъ натискае,
 Ой я слѳзы проливаю, бо лихого мужа маю.

- Ой по́ду жь бо я, по́ду, та куды жь я не ходила,
 Та чей же я знайду, кого 'мь вѣрне любила.
 Хоть не того самого, хоть довариша его,
 Ой чей же вѣнъ пристане до серденька моего.
- 5 Ой по́ду жь бо я, по́ду, стоить дунай тихо:
 Рада бы 'мь ся утопити, та буде душѣ моеї лихо.
 Ой по́ду жь бо я, по́ду, а тамъ сине море грае:
 Рада бы 'мь ся утопити, але море не пускае.
 Та нѣхто ми не виненъ, ни отецъ, ни мати,
 10 Сама е'мь си завинила, нѣ на кого жаловати!

117.

(Вацл. изъ Одеська 333.)

- Повѣи, вѣтре повѣльненькѣй!
 Чей прѣде мѣй миленькѣй.
 Вѣнъ поѣхавъ дорогою,
 Мене лишивъ сиротою.
- 15 Ручки ломлю, якъ лѣтаю,
 Миленького выглаголю,
 Не могу ся дочекати,
 Буду зъ жалю хоровати.
 А зъ вечера положуся,
 20 О пѣвночи пробуджуся,
 Таки мене сердце болить,
 Нѣхто слѣвце не промовить.
 На розсвѣтѣ любе спаня,
 Кто не мае закохана;
- 25 Я молода дуже въ смутку,
 Трохи зъ жалю не распукну.
 Ой ты, Боже, що все знаешъ,
 Що зъ любости розлучаешъ?
 Лѣпше було не кохати,
 30 Нѣжъ въ милости покидати.
 Очи мои, що зъ вась буде?
 Котрымъ завидѣли люде,
 Теперка ся всѣ дивують,
 Чого оченька сумують.

118.

- Ой у садочку зеленѣмъ зазуля ковала,
 По пѣдъ садочокъ зъ давна стежочка бувала.
 Ой зайшла же туды пышна молодиця,
 Красенька, висока, румянького лица;
 5 Ой пошла жъ она горою, не долиною,
 Та знайшла она та роженьку съ калиною:
 Узяла она тую калиноньку їсти,
 Заносять же еи вѣдъ матиначки вїсти;
 Узяла она та роженьку пригинати,
 10 Взяли жъ бо єю дрѣбнї слѣзы обмивати.
 Ой вылетѣли двѣ пташки зъ густого гѣлья,
 Вынесли си они по двѣ квѣточки зѣлья.
 Ой квѣты жъ мои, квѣты мои, квѣты!
 Де же я васъ маю передъ соненькомъ дѣти?..—
 15 «Ой поклади насъ въ свѣтлицѣ на полицѣ,
 Та пѣдливай насъ медомъ и пивомъ въ скляницѣ.» —
 Нѣжъ мала бы я нимъ зѣленько пѣдливати,
 Волѣла бы я нимъ маеньку наповати;
 Бо тее зѣлье зѣвяне, а ще краще буде,
 20 Матѣнонька умре, а вже друга не буде.
 Хоть она буде, то вже буде студененька,
 Не пристане она до моего серденька.

119.

(Вацл. изъ Олеська 346.)

- Коли ся кажешъ, Боже, кохати,
 Чому не судишь намъ ся пѣбрати,
 25 Чому не судишь, чому не злучишь,
 Чого такъ довго двѣ серця мучишь?
 Любили жъ мы ся пѣвтора року,
 Доки не знали вороги зъ боку,
 Якъ ся дѣзнали, розщетаали,
 30 Бодай вѣдъ Бога ласки не мали!
 Лѣпше бы було, щобъ ся не знати,
 Якъ пѣзнавшися, теперъ розстати;

- Якъ голубята мы ся кохали,
 Доки злї люде о тѣмъ не знали.
 Скарай же, Боже, нашї вороги,
 Лишь не суди пмъ зѣйти до поги!
 5 Бо мы бы були спокойне жили,
 И въ любезности свѣй вѣкъ кѣчили.
 Теперь я плачу и тяженько тужу,
 Що ся зъ милою розстати мушу;
 Я сю любивъ, якъ свою душу,
 10 Теперь черезъ ню всерати мушу.

120.

- «Сивый коню, сивый коню, сива твоя грива!
 Скажи менѣ, сивый коню, де моя дѣвчина?» —
 «Ой тамъ гора, тамъ другая, гей тамъ долинька,
 Меже тыми гороньками твоя дѣвчинька.» —
 15 Ой засвѣти, мѣсяченьку, та й ты, зоро ясна,
 Гей на тото подвѣречко, де дѣвчина красна!
 Ой засвѣти, мила свѣчку, най перейду рѣчку,
 Гей засвѣти, мила, обѣ, най перейду дѣ тобѣ!» —
 «Ой поду я до корчмоньки, стану на порозѣ:
 20 Ой всѣ хлопцї пьють, гуляють, мѣй милый въ дорозѣ.
 Ой засвѣчу ясну свѣчку, подамъ передъ Бога,
 Щобы мому миленькому счастлива дорога.
 Ой мѣй милый у дорозѣ, а я потапаю,
 Вѣнъ о момъ, я о его, несчастью не знаю.
 25 Плыне човенъ, воды повенъ, на бокъ не звернется:
 Ой вѣдай бо, мѣй миленькій до мня не вернется!
 Плыне човенъ, воды повенъ, плыне и веселце:
 Ци ты мене вѣрне любишь, якъ я тебе, сердце?»

121.

(Вацл. изъ Олеська 321.)

- Ой якъ серцю не пудити,
 30 Кого люблю, не видѣти,
 Кого моя мысль кохае,
 Серце по нѣмъ омѣвае.

- Великая серцю туга,
 Не видѣвши свого друга,
 Рада бы 'мъ зъ нимъ говорити,
 Будуть люде насъ судити
 5 Очи видять и пасутся,
 Не встыдають, не сромются,
 Горе, горе доли мои,
 Проливаю слозы свои.
 Лутче було не знатися,
 10 Нѣжъ любивши, розстатися:
 Лутче було не видати,
 Нѣжъ любивши, перестати.

122.

- «Чому жъ ты, мила, на личку змарнѣла?» —
 «За тобовъ, миленькій, що 'мъ ты не видѣла.
 15 Сплакала 'мъ свои очи якъ въ день, такъ въ ночи,
 За тобовъ, миленькій, голубе сивенькій.» —
 Сивый голубъ замѣтае, въ кватирочку заглядаетъ:
 «На добранѣчь, мила, голубочко сива!»
 Ой счорнѣвъ я, змарнѣвъ я, якъ рутяна квіта,
 20 Черезъ тебе, мила, вже не виджу свѣта.» —
 «Ище гѣрше змарнешь, якъ мене не зглянешь,
 Охъ ту-ду-ду, ту-ду, я твоя не буду.» —
 «Чому жъ ты ми, мила, тогды не казала,
 Коли 'сь ты вѣдъ мене подарунки брала?» —
 25 «Забери си тоті дары, занеси ихъ другій паннѣ,
 Я въ нихъ не ходила, тебе не любила.»

123.

(Вацл. изъ Олеська 347.)

- Гей, чи знаешъ, пытаю,
 Шо ты вѣрне кохаю?
 Не моя въ томъ причина,
 30 Бо 'сь хороша дѣвчина.

Скажи мені, що гадаєш,
 Чи мене вѣрне кохаєш,
 Щобы саму правду знати,
 Чи любити, або перестати?

5 Покинь тугу, серденько,
 Та любімся вѣрненько!
 Прошу, будь мій женою,
 А я твоимъ слугою!

Коли господь схоче дати,
 10 Будемо ся добре мати,
 Бо не всѣ ся пань родять,
 Предцѣ до счастья приходять,
 И мы будемъ такъ, якъ люде,
 Коли счастье намъ прибуде.

 124.

15 Туманъ, туманъ по долинѣ:
 Широкій листъ на калинѣ,
 Ище ширшій на дубочку,
 Кличе голубъ голубочку,
 Хочь не свою, то чужую:
 20 «Ходи, серце, поцѣлюю,
 Поцѣлюю, помилюю,
 Завтра рано повандрую!» —
 «На що чужу цѣловат и,
 Лѣпше свою шанувати.»

 125.

(Вацл. изъ Олеська 273.)

25 «Гей, въ саду, въ саду, барвѣнокъ постелився:
 Гей, чому я, моя мати, ще не оженився?» —
 «Гей, въ саду, въ саду, барвѣнокъ зелененькій:
 Гуляй, гуляй, мій сыноньку, бо мще 'сь олоденькій.» —

Гей, въ саду, въ саду червона калина:
 Засмутила мене мати одинака сына.
 Гей, въ саду, въ саду червонія ябка:
 Гей, вже не ма и не буде, о комъ була гадка.

126.

(Вацл. изъ Олеська 284.)

5 Сивый коню, сивый коню, що ты задумався?
 Не ма жь моей дѣвчиноньки, що я въ ней кохався.
 Сивый коню, сивый коню, наѣдъйся оброку:
 Поженемъ 'ся за дѣвчиновъ у землю глубоку.
 Сивый коню, сивый коню, тяжко на ты буде:
 10 Поѣдемо разомъ зъ вѣтромъ, попасу не буде.
 Бѣгай, коню, бѣгай, коню, бо вже вечерѣе!
 Ой тамъ сидить моя мила, де зъ лѣса зорѣе.
 Виджу милу, виджу любку, дивится въ вѣконце:
 Хоть якъ темно, хоть не видно, свѣтитя, якъ сонце.

127.

15 Ци ты менѣ, дѣвчинонько мила,
 Ци ты менѣ що учинила,
 Ци ты менѣ принадоньку дала,
 Ци ты мене чимъ очаровала?» —
 «Шобы менѣ такъ съ сѣній до хаты,
 20 Якъ я знаю чимъ ты чаровати!
 Ой у мене е чары готові:
 Личко бѣленьке, та чорніи брови.
 Що ты робишь, ой бѣй же ся Бога!
 Я дѣвчина бѣдна та убога:
 25 Не женися, Козаче, зо мною,
 Не поправишь лиху долю свою!»

128.

(Вацл. изъ Олеська 253.)

- Ой вже день минае, вже сонце заходить,
 Чому жь моя мила къ менѣ не приходить?
 Ци ей мати не пускае,
 Ци ся зъ иншимъ забавляе,
 5 Ци мене забула,
 Дѣвчинонька мила.
 Видненько зъ далека моя мила иде,
 Збоку молодчика за рученьку веде;
 Пбду же я, поспѣшуся,
 10 Передъ нею пожалюся,
 Спытаю причины
 Таковой одмѣны:
 «Що жь то за причина, дѣвчинонько мила,
 Що 'сь мене забула, его полюбила?
 15 Що жь я тобѣ, мила, виненъ,
 Чи 'мъ не любивъ, якъ повиненъ,
 Чи 'сь найшла иншого,
 Въ коханю щиршого?
 Тяжко, виджу, бути паномъ сердца твого;
 20 Полюбила 'сь собѣ тобѣ наймильшого:
 Ой пбзнаешъ, хоть не скоро,
 И вернешься до першого,
 Тай искажешъ: «Годѣ!
 Винна 'мъ моѣй шкодѣ!»

129.

(Вацл. изъ Олеська 338.)

- 25 Чую, чую, черезъ люде, дають менѣ знати,
 Ой що хоче моѣй миленькій зъ вечера вмирати;
 Ой вонъ умре изъ вечера, а я умру зъ ранку,
 Кажемо ся поховати та й въ одну ямку.
 Або умру, або встану, однакъ ту не буду;
 30 Умеръ, умеръ моѣй миленькій, я го не забуду.

- Засвѣчу я пару свѣчокъ, та пошлю до Бога,
 Шобы була миленькому счастлива дорога.
 Ой не свѣти, ясна зоре, нй ты, парекрою!
 Великого закохана нйкому не раю.
- 5 Вѣдоколи Богъ небо створивъ и свѣты повстали,
 Богъ написавъ на камени, шобы ся кохали.
 Свѣдомъ буде дубъ зеленый нашої вѣрности,
 Шо 'мъ го сама посадила въ часть нашої милости.
 Ахъ змилуйся, моцный Боже, теперъ надо мною,
- 10 Най я бѣльше не думаю, не нуджу собою!
 Бо ми прйде изъ жалости житье пострадати,
 Лѣта жъ мои молодїи марне покидати.
 Ахъ ты, Боже милосерный, чи то твоя воля,
 Та що мене молодую трапитъ злая доля?
- 15 Ахъ ты, Боже милосерный, чи то твои руки?
 Кохавшися, любившися, прйшло до розлуки!
 Ой поду я межи пуци и великй скалы,
 Шобы мене вороженьки нйгде не видали;
 И тамъ буду жити бѣдна до самои смерти,
- 20 И такъ прйде зъ закохана педовго умерти.

130.

(Вацл. изъ Олеська 335.)

- Шумить, шумить лѣщичонька,
 Тужить, тужить дѣвчинонька,
 Она тужить и думаетъ,
 На недолю нарѣкаетъ:
- 25 «Доле жъ моя несчастлива,
 Чомъ ты менѣ не зычлива,
 Що 'сь мя зъ милымъ розлучила,
 А зъ нелюбомъ получила?
 Або поду утоплюся,
- 30 Або въ камѣнь розбѣбюся,
 Нехай тое люде знаютъ,
 Шо съ кохана умераютъ.
 Зъ милымъ любо умерати
 И по смерти ся кохати;
- 35 Шо 'мъ любила безъ облуды,
 Свѣдчатъ тое Божй суды.»

131.

(Вацл. изъ Олеська 280.)

- Летѣвъ орель по надъ море та й ставъ голосити:
 «Ой якъ тяжко убогому богату любити.
 Не тамъ счастье, не тамъ доля, де богатї люде,
 Хто ся злучить по любви, тому гараздъ буде.
- 5 Ты, дѣвчино прекрасная, скажи що думаешь,
 Не гордь мною, я тя люблю, ты счастья дознаешь!»
 Не тѣптеся, вороженьки, моѣй пригодонцѣ:
 Пѣшли лѣта марне съ свѣта, якъ листъ по водонцѣ;
 Половина лѣтъ минае, я счастья не маю,
- 10 Такъ же то мнѣ Богъ назначивъ, що жъ чинити маю?
 Нї я ѣсти, нї я пити, нї съ кимъ говорити,
 Иде думка за думкою, якъ на свѣтѣ жити.
 Ходжу, блуджу, ходжу, нуджу, вѣкъ своѣй проклинаю,
 Що милого, прїязного въ своѣмъ роду не маю.
- 15 Є у мене миленькая, вся ми въ ней родина,
 Ой кобъ прибула до мене — счастлива година!
 Є у мене братъ и сестра, є у мене мати,
 За що же я несчастливый маю пропадати?
 Иду въ степы, всюда видно, милои не бачу,
- 20 Якъ згадаю слова еи, ревненько заплачу.» —
 «Не ропускай голосоньку, якъ той орель крыла,
 Знаю тое, знаю добре, шо 'мѣ тобѣ не мила.» —
 «Ой мѣй Боже милостивый, яка жъ твоя сила!
 Ци є въ свѣтѣ така друга, якъ ты менѣ мила?
- 25 Несчастливый вродивъ є'мѣ ся, несчастливый згину,
 Породила мене мати въ несчастну годину.
 Розступайся, сине море, въ своей широкости,
 Нехай же я житьє скѣнчу въ твоей глубокости!
 Боже, зъ неба високого, глянь на мене нынѣ!
- 30 Не дай же ми загинути при моѣй дружинѣ!»

123.

Ой тече рѣчка зъ кирниченьки, на березѣ сухо:
 «Выйди, выйди, Ярмоляно, моя щebetухо!
 Ой тече рѣчка зъ кирниченьки, на дорожѣ кално:
 Выйди, выйди, Ярмоляно, хорошая панно!» —
 5 Ой иде йде барабанчикъ путкувками креше,
 За нимъ его миленькая, якъ собачка бреше.
 «Ходять коні по долині, а обое въ путѣ:
 Ты въ жупанѣ, я въ кавтанѣ, не бути намъ вкупѣ.»

133.

(Вацл. изъ Олеська 335.)

«Прошу я тя, моя мила,
 10 Шобы ты зо мною жила,
 Бо я тебе надъ всѣхъ люблю,
 Якъ вѣдповѣшь, то ся згублю.» —

«Вѣдчепися, напаснику!
 Маешь ты дѣвчатъ безъ лику,
 15 Котру бачишь, тую любишь,
 Не я тебе, самъ ся згубишь.» —

«Если буде Божа воля,
 Буду я твоѣй, а ты моя;
 Проси Бога, я съ тобою,
 20 Будемъ жити вразѣ зъ собою!» —

«Люблю хлопця я иншого
 Хорошого, молодого;
 Але бѣда, розлучники
 Взяли насъ въ свои языки.»

134.

(Вацл. изъ Олеська 330.)

Ты дѣвчино чорная, чомъ ты мя не любишь?
 Ой ты мене молодого съ того свѣта згубишь;
 Ты не хочешь мя любити,
 Я не могу безъ тя жити.

8 Жійте собѣ многі лѣта, счастливою долей!
 Менѣ не жаль умерати, коли съ твоей волей;
 Хоть я умру, не жаль себе,
 Но жаль покидати тебе.

Нехъ на мене всѣ несчастя разомъ западуть зъ неба,
 10 Розстатися изъ тобою гѣршого не треба;
 Хоть съ тобою жить не буду,
 Однако тебе не забуду.

Скажу собѣ на могилѣ тѣ слова вырыти:
 «Умеръ хлопецъ, що не хтѣла дѣвчина любити.»
 15 Хто на тое окомъ скине,
 Скаже: «Най невдячна згине!»

135.

(Вацл. изъ Олеська 322.)

Бодай тебе, Бодай мене, Бодай насъ обоє!
 Якъ у тебе, такъ у мене, личко румяное.
 Бодай тебе, Бодай мене, Бодай насъ обоє!
 На що жъ мы ся полюбили на несчастье свое?
 20 «Позволь, мати, погуляти, я не забавлюся!
 Ино съ хлопцѣмъ погуляю, до дому вернуся.» —
 «Не позволю, моя доню, съ хлопцѣмъ погуляти,
 Бо батенько пріѣхавши, буде нарѣкати.» —
 «Мати моя, мати моя, мати милисенька,
 25 Не бѣй ты ся, не бѣй ты ся, моєго батенька!
 Бо батенько о томъ знае, шо я хлопця люблю,
 И любити не престану, ажъ якъ житье згублю.

- На що 'сь мене, моя мати, на сей свѣтъ родила,
 Шобы мене дѣвчиною зла доля побила?
 Несчастливѣи руки, мати, шо мня повивали,
 Лѣпше було та шобы мня звѣры розшарпали.
 5 На що 'сь мене, моя мати, въ калину не внесла,
 Шобы була мои кости пташина рознесла?
 Волѣла 'сь мня, моя мати, въ водѣ утопити,
 Нѣжли дати несчастливѣи въ такѣи долѣ жити;
 Бо въ водонцѣ булы бѣ рыбки мене розшарпали,
 10 Були бы ся вороженьки зѣ мене не смѣяли.
 На що 'сь мене, Боже, створивѣ на злую годину,
 Шо я теперь зѣ людской злости зо свѣтонька гину?
 Если 'мъ, Боже, заслужила на такую кару,
 Най ся тобѣ спокую, що жѣ чинити маю?»

136.

(Вацл. изъ Олеська 466.)

- 15 Бодай ся кочуть знудивѣ,
 Шо мене рано збудивѣ;
 Малая нѣчка, мала,
 Еще 'мъ ся не выпала.
 Причини, Боже, ночи,
 20 На мои чернѣи очи,
 Причини и другую,
 На мене молодую!
 Казала менѣ мати,
 Зелене жито жати,
 25 А я жита не жала,
 Въ борознонцѣ лежала.
 Казала менѣ мати
 Съ хлопцями погуляти:
 «Погуляй собѣ, доню,
 30 Я тобѣ не бороню!» —
 А я собѣ гуляю,
 Якъ рыбка по дунаю,
 Якъ рыбка зѣ охунцями,
 Я молода съ хлопцями.

Стояла 'мъ на колодцѣ,
 Моргала на молодцѣ:
 «Эъ гаю, молодцѣ, эъ гаю,
 Чорнѣя очи маю!» —

8 «Бери ты лихо эъ ними,
 Давно ты дуришь ними!
 Кобы 'сь ты не дурила,
 Давно бы 'сь моя була.» —

Стояла 'мъ при дунаю,
 10 И такъ собѣ думая:
 Ци жити, ци не жити,
 Ци старого любити?

Старого не любити,
 И такъ на свѣтѣ жити:
 15 Вѣкъ вѣковъ не пребуде,
 Старый завше не буде.

Ци дома на порозѣ,
 Ци въ далекой дорозѣ,
 Я все собѣ думая,
 20 Шо ты вѣрне кохаю.

«Звяжи руцѣ зо мною,
 Будемъ жити съ собою!
 На курцѣ перье рябкое:
 Любимъ 'ся, серденько мое!»

 137.

25 Бодай ся когутъ збудивъ,
 Шо мене рано збудивъ!
 Малая поченька була,
 Ще я ся не выспала.

Причини, Боже, почи,
 30 На мои чорнѣя очи!
 Малая поченька була,
 Ще я ся не выспала.

Причини, Боже, и двѣ,
На мои очи бѣднѣй!

Малая ноченька була,
Ще я ся не выпала.

5 Причини, Боже, й штыри,
На мои чорнѣй бривы!

Малая ноченька була,
Ще я ся не выпала.

Причини, Боже, и пять,

10 Нехай ся очи выпяты!

Малая ноченька бул
Ще я ся не выпала.

Чорна курочка, чорна,
Чубата и моторна,

15 Якъ взяла кокотати,
Не дала всю нѣчь спати.

138.

Ой у поли зимно, дымно,
За туманомъ свѣтъ не видю:

Ой тамъ Романъ волы пасе,

20 А дѣвчина воду несе,

А вѣнъ волы покидае,

Та дѣвчину переймае.

Ой Романе, Романочку,

Пусти мене до домочку!

25 Въ мене ненька не рѣдненька,

Я дѣвчина молоденька:

Буде бити, зневажати,

Та нѣкому боронити.—

«Ой знай, дѣвче, що сказати,

30 Якъ ты схоче бити мати:

Надлетѣли бѣлѣй гуси

Съ тои далекои Руси,

Тотѣ мене спередили,

Менѣ воду сколотили;

Я годінку постояла,
 Нѣмъ ся вода устояла,
 Пôдъ лворомъ зелененькимъ,
 Изъ Романомъ молоденькимъ.»

139.

(Вацл. изъ Олеська 218.)

- 5 Ой знати, знати, хто кого любитьъ;
 Близько сѣдае и приголубитьъ;
 Ой знати, знати, хто съ кого кпится:
 Зъ далека сѣдае, вкосомъ дивится.
 Ой знати, знати, хто нежонатыйъ:
 10 Личенько бѣленьке, якъ у паняты.
 Ой знати, знати, хто оженився;
 Личенько змарнѣло, самъ зажурился.
 Ой горе тому, хто мае жону,
 Вдоптана стеженька до его дому;
 15 Ой гôрше тому, хто ей не мае,
 По noci ходить, таі съ росцибае.
 Ой бѣда тому та й жонатому,
 Якъ тому горжкови та й щербатому:
 Зô споду кипить, зъ верху збѣгае,
 20 Куда ся оберне, счастья не мае.

140.

(Вацл. изъ Олеська 297.)

- Єдна гора высокая, а другая низька:
 Єдна мила далекая, а другая близька;
 Я до тои далекои листоньки напишу,
 А до тои близенькои и самъ ся посцѣшу;
 25 А я тую далекую людямъ подарую.
 А до сеи близенькои пѣшки повандрую.
 А у тои далекои волы та коровы,
 А у сеи близенькои ино чорнй брови.
 Сивй волы поздыхають й бочастй коровы,
 30 Бѣле личко не зблякуе, а нй чорнй брови.

141.

(Вацл. изъ Олеска 304).

Бодай ты ся, когутику, на сѣдалѣ скрутивъ,
 Шо ты мене молоденьку такъ раненько збудивъ!
 А я знаю, когутику, якъ рано вставати,
 Якъ сонечко въ вѣконечко, а милый до хаты!
 5 А я того, мамо, люблю, що раненько встает,
 Бѣленькими онучками ноги обвивает.

142.

Ище куры не пѣли,
 Кажуть люде: «День бѣлый!» —
 «Выйди, выйди, дѣвчино,
 10 Поговорю съ тобою!» —
 «Почкай, милый, годинку,
 Почкай, милый, другую,
 Най я своей матонцѣ,
 Вечереньку зготую!» —
 15 «Добре тобѣ гулячи,
 По свѣтлонцѣ ходячи,
 Менѣ горе молодому,
 Пѣдъ вѣконцемъ стоячи.
 На морозѣ стояти,
 20 Коновъ меду держати;
 Шо для тебе, сердце мое,
 Шо для тебе я маю.
 Метѣль мете, очи замѣтае,
 Коновъ меду до рукъ примерзае.» —
 25 «Ой хто жъ тебе та й просивъ,
 Шобъ ты менѣ медъ носивъ?
 Возьми собѣ свѣй мѣдъ солоденькій!
 Є у мене вже инший миленькій;
 А ты собѣ другой шукай,
 30 Менѣ спокѣй тимъ подай!»

143.

(Вацл. изъ Олеська 336).

Ахъ, дѣвчино, моя любя,
Твоя краса, моя згуба,
Брови чорні, очи сиві:
Ахъ я хлопець несчастливый!

5 Ой якъ тяжко серцѣмъ нуджу,
Кого люблю, тай не виджу,
Кого моя мысль кохав,
Серце съ туги омлѣвае!

Що ты, мати, учинила,
10 Що 'сь мня малымъ не втопила?
Лѣпше було утопити,
Нѣжь зъ милою розлучити.

Свѣтъ великій, трудно жити!
По радости тра тужити!
15 Куда поду, повернуся,
Нѣгде съ счастьемъ не зойдуся.

Бодай я бувъ перше въ гробѣ,
Нѣмъ я закохався въ тобѣ!
Бодай мене громы вбили,
20 Коли 'мъ не є тобѣ милый!..

144.

Ой ходила по садочку,
По зеленѣмъ барвѣночку,
Ой ходила, розмовляла:
«Нема того, що 'мъ кохала!»

25 Траву кошу, трава шумить,
Десь мой милый сумно ходитъ,
Сумно ходитъ, бо жаль має,
Шо милои не видає.

Ой на ставу, на ставочку,
 Поймавъ качуръ чираночку,
 Посадивъ ю коло себе:
 «Люблю тебе, якъ самъ себе.»! —

5 Ой на ставу, на ставочку,
 Тамъ видѣвъ я чираночку:
 Єдна другу доганяє,
 Кожда свою пару має;

А я бѣдна погибаю,
 10 Шо милого тутъ не маю,
 Ой бувъ въ мене мѡй миленкїй,
 Розгудили вороженьки.

Якїй то той свѣтъ облудный:
 Свѣтитъ мѣсяць пѡдъ полудне,
 15 Свѣтитъ мѣсяць, а не грѣє,
 За миленкимъ сердце мѣє.

Свѣтитъ мѣсяць пѡдъ полудне,
 Хоть хто любить, то все блудне;
 Свѣтитъ мѣсяць на все поле,
 20 Най ворогѡвъ колька сколе!

145.

(Вацл. изъ Олеська 231).

И вѡдси гора, вѡдти другая,
 Межи тыми гороньками ясная зоря;
 А я си думавъ, шо зоря зойшла,
 А то моя дѣвчинонька по воду выйшла;
 25 А я за нею, якъ за зорою,
 Сивымъ, сивымъ кониченькомъ по надъ водою:
 «Дѣвчино моя, напой ми коня!» —
 «Не напою, бо ся бою, еще мѣ не твоя.
 Якъ буду твоя, напою тѣ й два,
 30 Сь студенон кирниченьки, зь нового вѣдра,

«Дівчино моя, за твою ласку,
Скажу тебе малівати на адамашку.

Не пожалую волы продати,
Шобы тебе, моя мила, вѣдмалівати.

Зійди свѣтъ свѣтомъ, хата вѣдъ хаты,
Нѣхто тя не буде, якъ я кохати!»

146.

Тече рѣчка невеличка, пѣду, перескочу:
«Выдай мене, моя мати, за кого я хочу!
Выдай мене, моя мати, за кого я важу,
10 Най ми буде за нимъ лихо, я тобѣ не скажу.
Ты бы хтѣла и зычила, щобы я кохала,
Богатого, а не того, шо 'мъ собѣ обрала;
Але съ твоей власной волѣ нѣчого не буде,
Бо моего миленького серце не забуде.
15 А вѣнъ, мати, не богатый, не боюся того,
Бо то мене той кохае, що пѣду за нѣго.
Не кажи ми, матусенько: «Те буги не може!»
Ой той мене буде кохавъ, благослови, Боже!»

147.

Гей ходила дівчинонька,
20 Думаючи до садонька,
Думаючи говорила:
«Нема того, що 'мъ любила!

Ворожи ми, соловійку,
Чи буду я такъ до вѣку?» —
25 «Не журися, дівчинонько,
Прійде на тя годинонька!

Суженого твоего мужа
 Не вѣдберу дѣвка дужа;
 Кожда въ свою годиноньку
 Проси Бога о доленьку!» —

5 «Мати жь моя улюблена!
 Доле жь моя оплакана!
 Хорошу ми выховала,
 Счастя, доли не надала.» —

«Доню жь моя, все ти даю,
 10 Счастя, долей, не вгадаю!
 Прѣси Бога ажъ до вѣка
 О доброго чоловѣка!»

148.

А чорнявая сѣмь кѣпъ жита нажала,
 А бѣлявал пѣдъ межею лежала;
 15 А чорнявая до домоньку скаче,
 А бѣлявал до домоньку плаче;
 А въ бѣлявой волы та коровы,
 А въ чорнявой лише чорнѣ бровы!

149.

Я не пѣду на музыку,
 20 Бо не люблю того крику,
 А въ недѣлю весь день грае,
 Въ понедѣлокъ пропивае,
 А во вторникъ тверезится,
 А въ среду зъ жѣнокъ бѣется,
 25 А въ четвергъ ся положивъ,
 А що лѣпше, то бы зъѣвъ,

А въ пятницю йде по струны,
 А въ суботу скрипку струни,
 А въ недѣлю весь день грае,
 Въ понедѣлокъ пропивае.

150.

5 Ой ишовъ я горѣ ледомъ,
 Та знайшовъ е'мъ дѣвча зъ медомъ,
 Мое дѣвча мѣдяное,
 «Та взявъ бымъ ты, та 'сь малоѣ!» —

«Возьми, возьми, ледѣнику!
 10 Пѣдросту я а въ чыпчику.» —
 «Най ты бере зла тетюха,
 Таки будешъ коротюха!» —

Ой на горѣ метелиця:
 Вѣдлаеся негѣдница.
 15 «Покинь, покинь, негѣдную,
 Возьми мене робѣтную!

Я роботу всяку виѣю:
 На припѣчку ноги грѣю,
 Ноги грѣю, руки парю,
 20 Втѣкай, дурню, бо ты вдарю!»

151.

«Ой ты Гриць, я Маруся,
 Ты служишь, я наймуся:
 Послужимо рѣкъ обоє,
 Поберемся, серце мое!

Обачите люде двое,
 А обоє счасливое:
 Словами ся заливають,
 Чому доли та й не мають.

8 «Доле жъ моя несчастлива,
 Коли будешъ ты зычлива?
 Коли прійде той часъ любый,
 Що нась звяжуть вѣчны шлюбы!»

«Не журися, дѣвчинонько,
 10 Люба моя розмовонько!
 Я ти вѣрный и такъ буду,
 Я о тобѣ не забуду.»

 152.

Ой любивъ я дѣвчиноньку та й пѣтора року,
 Ажъ допоки ся не дѣзнали вороженьки зъ боку;
 15 А якъ ся дѣзнали, та й розщобетали:
 Бодай же в'ни та вѣдѣ Бога спасѣня не мали!
 На поповѣй сѣножѣти тамъ ожини вьются:
 Часомъ душа невинная,—люде набрешутся.
 Брешѣтъ, брешѣтъ, вороженьки, набрешѣтся лиха,
 20 А мы двое, сердце мое, кохаймося зъ тиха!

 153.

Ой зацвѣти, сивымъ цвѣтомъ, ты жовтый шафране!
 Чогось менѣ тяжко, нудно, якъ вечеръ настане;
 Тяжко, нудно, тяжко, нудно, а нѣ зхилитися,
 Кобы дали на милого хоть подивитися!

154.

(Вацл. изъ Олеська 472.)

- Ой сама жь я, сама
 Пшениченьку жала,
 И моего миленького
 Дома не застала.
 5 Постѣлка бѣленька,
 А нѣчка темпенька,
 Не маю зъ кимъ розмовляти,
 Головко бѣдненька!
 Мати моя любезная;
 10 Чомъ я така несчастная,
 Хорошу съ мя выкохала,
 Счастья, доли не надала;
 А ни счастья, а ни доли:
 Зѣйшли лѣта, якъ въ неволи,
 15 Зѣйшли лѣта, якъ въ камени,
 Ой ты, Боже, потѣшь мене!
 Куда хожу, все гадаю,
 Вѣдай добра не зазнаю.

155.

- На мори, на мори корабличокъ пlyingae,
 20 Въ тѣмъ корабли молодая молодичка гуляе;
 Закинула, закинула шовкову сѣточку,
 Зловила, зловила бѣлую рыбочку.
 Якъ нудно, трудно, якъ нудно, трудно
 Бѣлой рыбочцѣ безъ воды, безъ воды,
 25 Такъ трудно, такъ нудно
 Молодому Козакови безъ жены!

156.

- Сидить голубъ на дубонцѣ, голубка на водѣ,
 А вже жъ намъ ся, мѣй миленькій, любитися годѣ!
 Чи я тобѣ не казала, чи ты не просила,
 Скажи менѣ щирю правду, чи я тобѣ мила?
 5 А я тебе увѣрила на недолю свою,
 А ты мене поизбавивъ любого спокою.
 Все отъ Бога я прошу, абысь бувъ счасливый,
 Хоть зъ иншою, не зо мною, бо ты менѣ милый.
 Лѣта мои молодіи, марне васъ теряю,
 10 Не зъ тимъ жити, кого люблю, лишъ зъ тимъ, що не знаю!

157.

- Гей, зрада, зрада, чорні очі, зрада!
 Кажуть менѣ люде, що то все неправда.
 Ой розголосивъ есь ты новину тую,
 Казавъ есь менѣ, женитися буду;
 15 А теперъ думаешъ, думаешъ, гадаешъ,
 Либонь ты мене покинути маєшь?» —
 «Ой покину я та, дѣвчино, покину,
 Бо я изъ тобою на вѣки загину.» —
 Ей зойдешъ Польщу, зойдешъ Украинну,
 20 Але не знайдешъ надъ мене дѣвчину.
 Ей знайдешъ, знайдешъ зъ кѣньми и волами,
 Але не знайдешъ зъ чорными бровами.
 Ей знайдешъ, знайдешъ зъ чорными бровами,
 Але не знайдешъ зъ милыми словами.
 25 Ей знайдешъ, знайдешъ на личку бѣлѣйшу,
 Але не знайдешъ надъ мене милѣйшу.
 Ей знайдешъ, знайдешъ на личку румяну,
 Але не знайдешъ надъ мене кохану!»

158.

- Ой браженька не вода на печи стоячи, перевислая!
 Не ма жъ на тя пѣтунувъ.
 Мала вдовойка сюмъ сынувъ пѣтунувъ,
 Ой бражейку попили,
 0 Несчастную головоньку вдовину побиди.
 Несчастная головонька вдовина,
 Сюмъ купъ жита на меду пропила,
 А восьмую музычейкамъ роздала:
 «Ой грайте жъ ми, музычейки, отъ села до села,
 10 Нехай моя головонька весела, весела!
 Ой грайте жъ ми, музычейки, отъ волѣ до волѣ,
 Нехай мене головонька не болить ніколи!
 Ой грайте жъ ми музычейки, гудакомъ, рѣзакомъ,
 Нехай собѣ погуляю зъ Козакомъ и зъ дякомъ!
 15 А ты, Михалку, засвѣти скалку, щобы ся виднейко!
 А ты, Андрушку, неси подушку, щобы ся мякейко!
 Прѣсная душа не хтѣла кныша зъ олѣйцемъ,
 Єно спатойки до кумнатойки зъ Матвѣйцемъ!»

159.

- «Не повѣдай, дѣвчинонько, на мене, на мене,
 20 Що я ночовавъ нученьку у тебе!» —
 «Ой ци же бы я розуму не мала,
 Щобы я на тя правдоньку сказала?» —
 «Ой скажи же ты, дѣвчино, на того,
 Що вунъ на свѣтѣ не знае нічого?» —
 25 Ой поставлю я кониченка въ плота,
 А самъ поѣду до дѣвчины сирота.
 Ой поставлю я кониченька въ гати,
 А самъ поѣду до дѣвчины спати.
 «Ой ци не будешь, дѣвчино, тужити,
 30 Коли я пуду на Украину служити?» —

«Ой не буду за тобовъ, не буду,
 За годиноньку тебе я забуду.» —
 «Ой zostaвайся, дѣвчино, здорова!
 Южъ ми припала на Вкрайну дорога.»

160.

5 Чемерись, чемерись, чемъ дѣвчонокъ не любишь?
 «Пусти жъ мене до дунаю, нехай собѣ погуляю!» —
 «Не досить ти гулятоньки, колись была у матоньки,
 А теперь есь у пригодѣ, гулятоньки тобѣ годѣ! —
 «Ой гуляй же, гуляй же, якъ рыбонька въ водѣ,
 10 А якъ будешь за недлюбомъ, гулятоньки годѣ!
 И я змукъ, и кунъ змукъ, и кульбака змокла,
 А стоячи, дѣвчинонько, пуля твого окна.
 Дѣвчино, серденько, а будь же мѣ рада,
 Та пусть же мѣ кониченька до своего стада!» —
 15 «Ясеньку, серденько, на тебе ся гнѣвамъ,
 Я для твого кониченька стаеночки не мамъ.»

161.

Несчасная дѣвчинонька чезъ мѣсто ишла,
 Ой дзень на весь день, ой гоць на всю ночь!
 Черезъ мѣсто, черезъ мѣсто головоньку несла;
 20 «А хто мене не полюбитъ, то запалю мѣсто.» —
 А вубрався Гарасимъ, дѣвчиноньку полюбивъ.
 «Аль я тобѣ не мовила, не бери вдовиць?
 А въ вдовиць бѣлы лицѣ, треба баволницѣ.
 Аль я тобѣ не мовила, не бери Волошки?
 25 А въ Волошки бѣлы трочки, червонѣ пончошки.»

162.

- Ей доломъ, доломъ та й долинами:
 «Вандруй, вандруй, дѣвчинонько, въ Волощину зъ нами!
 Бо у Волощинѣ все поле рѣвненьке,
 Буде тобѣ процвитати личко румяньке.
 5 Тобѣ процвитати личко ружа, докъ не було мужа,
 Доти въ личку цвѣтокъ, докъ не було дѣтокъ.»

163.

- «На городѣ двѣ лободѣ, обѣ зелененькїй:
 Любдвѣ я двѣ дѣвчиноньки, обѣ молоденькїй.» —
 «На городѣ двѣ тополї, трета до нихъ хвѣе:
 10 Не май, не май, мѣй миленькїй, на мене надѣи!» —
 «Ой найду я дѣвчиноньку, того ся не бою,
 Наважили вороженьки на дѣвчину мою.
 Ой любивъ я дѣвчиноньку, яко свою душу,
 Наважили вороженьки, покинути мушу.»

164.

(Вацл. пѣз Олеська 426.)

- 15 Ой гай, гай, гай, гай зелененькїй:
 Томъ я тебе полюбила, шо ты молоденькїй.
 И на мѣстѣ була, и горѣвку пила,
 И росады накупила, весь огородъ засадила;
 И росада моя принялася була,
 20 Дѣвчина съ Козакомъ пѣзнала ся була.
 И капусточка, и качанѣчко,
 Вѣрное съ Козакомъ закоханѣчко.
 Ой не бїйте мене, и не лайте мене,
 Лутче буде та вѣддайте мене;
 25 А вѣддайте мене за Волощина,
 Бо я дѣвка непогана, а хорошая.
 Ой ненько моя, а я дочка твоя,
 Втоды було бити, вчити, якъ маленька 'мъ була;

А теперъ я велика, треба менѣ чоловѣка,
 Нї стар ого, нї малого, середнѣго, молодого,
 Шобъ и въ полѣ оравъ, та й о домѣ дбавъ,
 Мене молоденькую хаджайкою звавъ.

165.

(Вацл. изъ Олеска 222.)

5 Гей, на горѣ дубина,
 Край дубины долина,
 Край долины ставочокъ,
 Край ставочка млыночокъ,
 А въ млыночку мелничка,
 10 А въ мелнички двѣ дочки,
 Єдна звеся Гануся,
 А другая Маруся;
 Єдна пошла за пана,
 А другая за Ивана;
 15 Що за паномъ бѣдуе,
 За Ивановъ пануе.

166.

Ой на горѣ ставочокъ,
 На ставочку млыночокъ,
 А въ млыночку млинарка,
 20 Мала жь она три доньки:
 Одну дала до Татаръ,
 Другу дала до Турокъ,
 Третю дала до Волохъ.
 Котру дала до Татаръ,
 25 То тѣй дала весь товаръ;
 Котру дала до Турокъ,
 То тѣй дала сто курокъ;
 Котру дала до Волохъ,
 То тѣй дала сито блохъ.

167.

(Вацл. изъ Олеська 408.)

Ой Семене, Семене,
 Не ходи ты до мене!
 Бо у мене лихій песь,
 Якъ ты вкусить, то умрешъ.

8 Ой Семене, Семене,
 Сивенькая у мене,
 Сивенькая яловиця
 На оборѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 10 Чорненькая у мене,
 Чорненькая ягниченька
 На кошарѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 Глыбокая у мене,
 13 Глыбокая кирниченька
 На подвѣрю у мене.

Ой Семене, Семене,
 Розложиста у мене,
 Розложиста капустиця
 20 На городѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 Ходи що день до мене!
 Дамъ ти їсти, дамъ ти пити,
 Если схочешъ мя любити.

168.

(Вацл. изъ Олеська 214.)

Казала Солоха. «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же у понедѣлокъ,

Нема Солохи, поле барвѣнокъ,

5 Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у вѣвторокъ,

10 Нема Солохи, пошла у городъ,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

15 Ой прійшовъ же я та й у сере ду.

Нема Солохи, пасе череду,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха «Прійди, прійди, щось дамъ!»

20 Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у четверъ,

Нема Солохи, пошла десь теперь,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

25 Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у пятницу,

Нема Солохи, поле пшеницю,

Нема, нема Солохи дома,

30 Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у соботу,

Нема Солохи, кінчить роботу,

5 Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у недѣлю,

10 Ой дала Солоха сорочку бѣлу.

Ой дала, дала, обдаровала,

Обіймила, поцілювала.

169.

Посѣявъ чоловікъ ячмѣнь,

Жѣнка каже гречка:

15 Та нехай буде, якъ ты кажешъ,

Та нехай буде гречка,

А я тобѣ за тоє

Не скажу й словечка!

Ой вже ячмѣнь посходивъ,

20 Жѣнка каже гречка:

Та нехай буде, якъ ти кажешъ,

Та нехай буде гречка,

А я тобѣ за тоє

Не скажу й словечка!

25 Ой вже ячмѣнь высьпався,

Жѣнка каже гречка, и проч.

Ой вже ячмѣнь покосили,

Жѣнка каже гречка и проч.

Ой вже ячмѣнь змолотили,
Женка каже гречка, и проч.

Ой вже зъ ячменю роблять пиво,
Жѣнка каже диво и проч!..

170.

5 Казала менѣ мати,
Зеленый ячмѣнь жати:
«Жни, жни, моя доненько,
Жни, жни, мое серденько!» —

10 Я ячменю не жала,
Въ борознонцѣ лежала:
«Лежи, лежи, моя доненько,
Лежи, лежи, мое серденько!» —

Сидпочокъ е'мъ нажала,
До себе притуляла:
15 «Тули, тули, моя доненько,
Тули, тули, мое серденько!» —

Ячмѣнное зерненько,
Заколело въ серденько:
«Терпи, терпи, моя доненько,
20 Терпи, терпи, мое серденько!» —

Щобъ сердце улѣчити,
Тра козака любити:
«Люби, люби, моя доненько,
Люби, люби, мое серденько!» —

25 Та щѣбъ, моя мати,
Съ Козакомъ погуляти:
«Гуляй, гуляй, моя доненько,
Гуляй, гуляй, мое серденько!» —

Ой вѣнъ хоче, мати,
 Щобъ му ручку дати:
 «Давай, давай, моя доненько,
 Давай, давай, мое серденько!»

171.

5 Ёде Козакъ дорогою, гукае,
 О дорогу до кумоньки пытае:
 «Гей, гу! Кума спить,
 Фитью, митью, не чуе,
 10 Ещё Козакъ пожартуе,
 А кума спить, а кума спить!» —
 Ей вже Козакъ у кумки выпався,
 Ей вже Козакъ кумку нацѣловався:
 «Гей, гу! Кумошейко!
 15 Фитью, митью, хорошейко,
 Не будемо спати,
 Будемо снѣдати!»

172.

Вѣдколи я уродився,
 То я ино въ трохъ любився:
 Любивъ Гандзю, и Марину,
 20 И хорошу Катерину.
 Ой пѣду я до кирницѣй,
 Ажъ тамъ стоять молодежи,
 Хороше, води напыюся,
 Молодицямъ придивлюся.
 25 Ёдна дае воды пити,
 Якъ же ей не любити,
 Коли гожа, люба, мила,
 Ще й до того чорнобрива?

Ой по́ду я на ярмарокъ,
 Ажъ тамъ стоить дѣвокъ шарокъ,
 И чорнявѣ, и бѣлявѣ,
 Куда гляну, то всѣ жвавѣ!

173.

5 Бѣда жь менѣ надъ бѣдами:
 Моя мила за горами,
 Выглядаю, не видати,
 Треба зъ жалю умерати!

Бодай було не знатися,
 Нїжъ пбзнавши, розстатися!
 10 Лѣпше було не кохати,
 Нїжъ кохавши, покидати!

Ой якъ було мило въ сходѣ,
 Теперь менѣ жаль по шкодѣ:
 Куда по́ду, повернуся,
 15 Та й слѣзами залѣюся.

Ще гѣрше, якъ ты не бачу,
 Житѣ свое марне трачу:
 Суди, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любивъ, якъ повиненъ!
 20 Яка тому е причина,
 Що мя не любить дѣвчина?
 Бачить мене убогого,
 А ей треба богатога!

174.

Не тѣшtese, вороженьки, та не ворогуйте,
 25 Надо мною несчастливымъ теперь ся змилуйте!
 Ой втѣшитъ васъ моя несчастная доля,
 Головонько жь бѣдна моя!

Любивъ же я, любивъ, три лѣта дѣвчиноньку,
 Мати заказала: «Не бери, мой синоньку!» —
 Не такъ мати, не такъ мати, якъ вся родина:
 «Не бери, мой сыну, бо то лиха дѣвчина!» —
 5 «Ой зійди, зійди, ты зоренько вечѣрная,
 Ой выйди, выйди, ты дѣвчино сусѣдная!» —
 Ой зоренька зійшла, поленько освѣтила,
 Дѣвчина не выйшла, серденько засмутила.
 Гей умеръ отецъ, кобы ище вмерла мати:
 10 «Боже; менѣ поможи ту дѣвчину взяти!» —

175.

Головонько моя бѣдна!
 Чомъ ми журба не потрібна?
 Нй ѣстоньки, нй питоньки,
 Трудно жити безъ дѣвоньки!
 15 Трудно менѣ и безъ неи,
 Давно я вже бувъ у неи;
 Бувавъ же я, вже не буду,
 А я ей не забуду.
 «Скарай, Боже, вороженьки!
 20 Зводять мене зъ дороженьки;
 Скарай, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любивъ, якъ повиненъ!» —
 Ой знаю, що за причина,
 Що не любить мя дѣвчина:
 25 Любить того, що богатый,
 Буде потомъ жаловати.

176.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли,
 И горами й долинами улипли,
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ его татцѣ стихойка:
 «Не ходъ же ты, мѡй татцейку, за мною!
 Не мила ми розмовойка съ тобою.» —

5 Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли,
 И горами й долинами улипли;
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ его мати стихойка:
 «Не ходъ же ты, моя мамко, за мною!

10 Не мила ми розмовойка съ тобою.» —

Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли
 И горами й долинами улипли;
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ еи мильйй стихойка:

15 «А ходъ же ты, мѡй милейкйй, за мною!
 Бо ми мила розмовойка съ тобою.»

177.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 Ой прійшла ся до татцейка радити,
 20 Де она ме бѣле дѣтя подѣти:
 «А у дунай, Марисейка, у дунай,
 Сама собѣ, Марисейко, погуляй!» —

Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 25 Ой прійшла ся до мамыки радити,
 Де она ме бѣле дѣтя подѣти:
 «А у дунай, Марисейко, у дунай,
 Сама собѣ, Марисейко, погуляй.» —

- Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 50 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 Ой прійшла ся до милого радити,
 Де она ме бѣле дѣтя подѣти:..
 «Ой ховати, Марисейко, ховати,
 Та чей бы ся потѣхойки дѣждати.» —

178.

(Изъ Сяноцкаго округа)

- 5 Якъ я си заспѣвамъ на высокѣй горѣ,
 Вдарить голосойко мамцѣ передъ дверй,
 А мамойка выйде, лемъ словойко рече:
 «Моя то дѣвойка на горѣ щебече.»
 Якъ я си заспѣвамъ, далеко мя чути:
 10, «Прійдь ко мѣ, милейкій, волы завернути!» —
 Волы завернула, сама собѣ сѣла,
 «Ходь ко мѣ, милейкій, щось бы 'мъ ти повѣла!
 Повѣла бы я ти таку новиночку,
 Жебы ты си найшовъ иншу фраѣрочку;
 15 Глядай ты си, глядай, бо я си южь найшла,
 Бо я тя не буду очейками пасла.»

179.

(Изъ Сяноцкаго и Земвенскаго округовъ.)

- Горо моя, горе, то есь ся знижала,
 Фраерочко моя, то есь ся зближала.
 Горо моя горо, то 'сь ся помрачала,
 20 Фраѣрочко моя, то 'сь ся заплакала.
 Плачу же я, плачу, маю же я чого:
 Пѣзрю горѣ, дѣловъ, не виджу милого;
 Пѣзрю же я, пѣзрю, на широке поле,
 А тамъ мѣй миленькій чтырма вѣвм оре!
 25 Оре же вѣнъ, оре, по высокѣй горѣ,
 Ёго жовты власы вѣтеръ бере горѣ.

180.

(Изъ Земневской столицы.)

Горѣ, рыбки, горѣ, горѣ быстровъ водовъ,
 Тяжке розлучанье, моя мамцю, съ тобовъ.
 Якъ ся розлучають дрѣбны рыбки зъ водовъ,
 Такъ я ся розлучамъ, моя мамцю, съ тобовъ.
 5 Мамцю моя, мамцю, едпу есь мя мала,
 Зъ медже трѣхъ ягѣдокъ зелену 'сь мя дала,
 Зелену, зелену, тяжко засмучену,
 Же ты мя не видишь, мамонко, веселу.

181.

(Изъ Сяноцкаго и Земвенскаго округовъ.)

По предъ мои окна, по предъ мои дверѣ,
 10 Насяла миленька бѣлом леліи.
 Леліи насяла, розмарія сходитьъ,
 Южь моя миленька изъ иншима ходитьъ.
 Леліи насяла, розмарія зѣйшла,
 Южь моя миленька за иншого пѣшла.» —
 15 «Ней иде, ней иде, нехай пробалуе,
 Ней ю колька возьме, ней ся забануе!» —
 «А я молоденька знала одповѣсти:
 Ней го колька возьме, якъ буде що їсти!»

182.

(Изъ Земненской столицы.)

Пѣшовъ мѣй миленькій, за лѣсъ за темненъкій
 20 Та вѣнгъ ми принесе колачикъ бѣленькій.
 Пѣшовъ мѣй миленькій за лѣсъ, за границу,
 Та вѣнгъ ми принесе шовкову спѣдницю.

- Пѣшовъ вѣнъ, пѣшовъ вѣнъ, ажъ ся дражка курить,
 А я за нимъ тужу, ажъ мя главка болитъ.
 Пѣшовъ мѣй миленькій пречъ на полованя,
 Мене дома лишивъ, якъ бы малѣваня.
 5 «Або, любцю, прійди, або ми ся присни,
 Бо ми ся щось робить одъ жалю, одъ мысли!»

183.

(Изъ Земненской столицы.)

- Пѣшла мила горѣ горовъ,
 Не повѣла горѣ котровъ,
 Пѣшла она въ зеленый гай,
 10 Якъ си здумавъ, барзъ ми ей жаль.
 «Мила моя черноока,
 Выйдь жъ ко мнѣ верхъ потока,
 Верхъ потока, верхъ потѣчка,
 Моя люба фраѣрѣчка!» —
 15 «Янчикъ, Янчикъ, що бы 'сь робивъ,
 Жебы до мя иншій ходивъ!» —
 «Вѣнъ бы ходивъ, я бы ся смявъ,
 Вѣнъ бы любивъ, я бы тя взявъ.» —
 20 «А ни ми ся не залицявъ,
 Бо ми тя Бѣгъ не обѣцявъ;
 Дастъ ми панъ Бѣгъ зъ иншой страны,
 Кто ми буде обѣцяный.»

184.

(Изъ Земвенской столицы.)

Ой на горѣ жита много,
 Половина зеленого,
 Выйшло ёго дѣвча жати,
 Не могло го въ ручку взяти.
 5   Пѣшло оно до крамницѣ,
       Куповати рукавицѣ,
       Рукавицѣ не купило,
       Въ полю жито зохабило.

185.

(Изъ Земвенской столицы.)

Ей липа, липа, широколиста:
 10   Полюбила мя кречна невѣста.
       Пониже млина густа вербина:
       Полюбила мя кречна дѣвчина;
       Не такъ любила, якъ шановала,
       Вывела коничка и осѣдлала,
 15   Вынесла гачокъ и пѣвторачокъ:
       «На жъ ти, любчику, до бѣлыхъ ручокъ!» —
       Вынесла жупанъ и делѣйку:
       «На жъ тобѣ, милейкѣй, на недѣлейку!» —
       Вынесла рыбку и хлѣба скибку:
 20   «На жъ тобѣ, миленькѣй, вечеру вшитку!» —
       Вынесла свѣчку и поволѣчку:
       «На жъ тобѣ, милейкѣй, на цѣлу пѣчку!»

ДУМКИ

б) Образованнаго сословія.

1.

- Ахъ якъ тяжко сердце тужить за тобою, мила,
Якъ згадаю, шо мѣ ты любивъ и ты съ мня любила!
Въ ночи не сплю, въ день ми сумно, все гадка о тобѣ,
Прійде съ того закохана полѣгнути въ гробѣ.
5 Скоро 'мъ личко румяное першіи разъ заглянувъ,
Заразъ хтѣвъ е'мъ ти сказати, шо въ серденьку ванувъ;
Ты 'съ любила, що иншого, я не смѣвъ казати,
Шо не могу безъ ты жити, мушу ты кохати.
Якъ не бачу красы твоей, рокомъ ми година,
10 Не розобѣ моеи туги найближша родина;
Куда ино повернуса, тѣнь твоя за мною,
Ци я встаю, ци лягаю, не маю спокою.
Свѣдомъ була 'сь, якъ я плакавъ, ажъ серденько мѣло,
Якъ подала 'сь бѣлу ручку, «люблю» говорила,
15 Я ты люблю, не забуду, поки буду жити,
Глянъ на мене, перестану годину тужити!
Хоть далеко одѣжджаю, сердце зоставляю,
Не полюблю я нишою во вѣкъ, присягаю.
Хоть бы було тысячь дѣвчатъ, на жадну не гляну,
20 А для того, шобъ не зрадивъ дѣвчину кохану.
Будь здорова и счастлива, люби мня одного!
Бо не знайдешъ въ цѣломъ свѣтѣ надъ мене вѣрного;
А якъ буде хто счастлившій, давай менѣ знати,
Шобъ до дому не вертати, въ дорогѣ вмерати!

Русские мѣщане Станиславскаго уѣзда города Бучача въ восточной Галичинѣ.

2

(Вацл. изъ Олеська 334.)

Ты, дѣвчино изъ Подоля,
 Въ твоихъ рукахъ моя доля,
 Ты владаешь сердцемъ моимъ,
 Я не могу бути твоимъ.

5 Люблю тебе, що жь ми съ того?
 Тобѣ треба богатого;
 Мене неба покарали,
 Що богатства ми не дали.

Чи я въ лѣсѣ уродився,
 10 Чи я въ полѣ охрестився,
 Чи такій кумы тримали,
 Що ми счастье вѣдобрали?

Пѣду же я въ лѣсы, боры,
 Шукаючи счастья, доли,
 15 И тамъ буду смерти ждати,
 На недолю нарѣкати.

«Боже, зъ неба высокого,
 Глянь на мене молодого,
 Если хочешь хвалы своей,
 20 Дозволь же ми пары моей!

Ой мой Боже, що жь я виненъ?
 Чимъ не любивъ, якъ повиненъ?
 Скарай, Боже, го за тое,
 Кто розлучивъ насъ обое!»

3.

25 «Чомъ, чомъ, серденько, смутне личко мае,
 Чомъ оченьками смутно поглядає?..» —

«Бою жь я ся того:

30 Чи нема иншого,
 Иншого друженька
 До твого серденька.» —

«Гей, гей, серденько, Богу присягаю,
 Же я другои надъ тебе не маю; —

«Я тебе кохаю,
 О тобѣ гадаю,
 5 Нехай же я, сердце,
 Съ тобою вмераю!» —

«Гей, гей, серденько, скажи правду щирю! —
 Бо поки не скажешь, поти тѣ не вѣрю.» —

«Вѣрненькій мой друже,
 10 Люблю тебе дуже,
 Покинь же гуляти,
 Иншою шукати!» —

«Гей, гей, кохана, годенъ же той смѣха,
 Котрый щире любить, а боится лиха;

15 Ты моя потѣха,
 Не дбай ты на лиха!
 Безъ жадного блуду,
 Люби ти ты буду.» —

Ой летѣвъ соловіи, почавъ щебетати:

20 «Выйди, кречна панно, зо мновь погуляти!» —
 «Ой рада, я сердце мое,
 Съ тобой постояти,
 Стоять вороженьки
 Коло моеи хати!» —

25 Ой летѣвъ голушокъ, сумненько гукае:

«Либонь тебе, дачку, мила не кохае?» —
 «Ой якъ собѣ знае,
 Нехай не кохае,
 Є у мене кречна панна,
 Шо о мнѣ гадае.» —

30 Плинуть мои лѣта, якъ вутка по водѣ:

«Понехай же, мила, любити ты годѣ!» —
 «Та жь то само лихо,
 Що люблю не тихо;
 И тебе любити,
 35 Безъ лиха не быти!» —

«Коли ты мене не хочь запехати,
То будуть о насъ вороженьки знати.» —

«Хочь пѣдемъ за горы,
Поплынемъ за море,
5 Все тужити будешь,
Жалю не забудешь.» —

«Чомъ, чомъ, паноньку, не витаешь пѣдану?
Чомъ не пожегнаешь охъ свою кохану?» —

«Ой летѣла канюка,
10 Пострѣлана зъ лука:
А вже менѣ, мое сердце,
Съ тобою розлука.»

4.

(Вацл. въ Олеська 325.)

Ахъ я несчастный, що маю дѣяти,
Люблю дѣвчину, не могу ей взяти,
15 Не могу ей взяти, бо зарученая,
Ахъ, доле жъ моя, доле несчастная!

Просивъ бы 'мъ ей, шобы мя кохала,
Тай шобъ тамъ того поперестала,
Але не схоче, бо я небогатый,
20 Ахъ, я несчастный, не могу ей взяти!

Кобы вы, роки неба, були хтѣли,
Мене богатымъ були учинили,
Взявъ бы 'мъ си тую, котра менѣ мила,
Ахъ, доле жъ моя, доле несчастлива!

25 Хоть ей не возьму, буду ей спрїяти,
Всякого добра буду ей жадати;
Нехай въ свѣтъ житью не зазнае злого,
Що е найлѣпше, нехай мае много!

Перестань, милый, долѣ нарѣкати,
 Старайся тѣлько слова дотримати,
 Я тобѣ дала разѣ слово вѣрное,
 Жіймо до смерти въ любости обоє!

5 Я несчастлива, що тебе кохаю,
 Чи будешь моимъ, я й сама не знаю;
 Заручила 'мъ ся, бо мя примусили,
 Ахъ! я тебе люблю... но ты менѣ милый.

Я тебе люблю, и любити буду,
 10 На тебе, милый, во вѣкъ не забуду;
 Хоть бы 'мъ ся вѣдала, все си пригадаю:
 Десь-то мой миленькій, шо я го кохаю.» —

«Поприсягаю передъ цѣлымъ свѣтомъ,
 Не оженюся, допоки вѣкъ вѣкомъ;
 15 Буду за тобою до смерти тужити,
 Буду слѣзами слѣды твои мыти.» —

«А я тежъ тебе кохати буду,
 До самой смерти тебе не забуду,
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачмо на вороги, бо то ихъ причина!»

5.

Ахъ я несчастный, шо маю дѣяти,
 Люблю дѣвчину, не могу ей взяти,
 Не могу ей взяти, бо я небогатый,
 Ахъ! я несчастный, шо буду дѣяти!

25 Коли бы вы, роки, були схотѣли,
 Мене богатымъ на свѣтъ сотворили,
 Взявъ бы я тую, котра менѣ мила,
 Ахъ! доле жъ моя, доле несчастлива!

«Шо жъ я тому виненъ, же я сердце маю,
 30 Та шо такъ тебе щире кохаю?
 Познавши тебе, мушу ты кохати,
 Ахъ! я несчастный, шо буду дѣяти!»

Ой Боже, Боже, глянь на серце мое,
Таже ты видишь все несчастье мое!
Ой! я безъ ней не могу прожити,
Ахъ! я несчастный, що маю чинити?

5 Кудя я по́ду, не виджу нѣжого,
Коли тамъ нема та серденька мого,
Ты 'сь менѣ взяла и серце и душу,
Ахъ! я несчастный, ище жити муну!

Я тебе такъ люблю, ты того не знаешь,
10 Хиба жъ ты, мила, и серця не маєшь?
Ахъ! ты не знаешь, якъ то кохати,
Волѣвъ бы 'мъ тебе пѣкды не знати.

На що ся кажешъ, Боже, кохати,
Коли не судишь, шо бы ся побрати?
15 А коли судишь, то чому не злучишь,
На що жъ такъ тяжко мое серце мучишь?

Хоть ты не возьму, буду тѣ спріяти,
Всякого добра буду ти желати,
Буду до смерти за тобой тужити,
20 Другой надъ тебе не буду любити.» —

«Не зарѣкайся другои любити,
Ты безъ коханя не можешъ прожити;
Забудешъ о тѣмъ, що я тобѣ мила,
Ахъ! я несчастна, мо 'мъ тебе любила!..»

6.

(Вацл. изъ Олеська 415.)

25 Нѣмъ збйдешь, дѣвча, зъ моеї могилы,
Слухай, що уста мертвій, безъ силы,
До серця твого будутъ промавлати,
И жаль правдивый оповѣдати.

Ахъ я несчастный, спріявъ е'мъ тобѣ,
30 И вѣрность мою зложивъ е'мъ въ гробѣ,
Передъ Богомъ стану, скажу справедливѣ,
Шо 'сь мене съ свѣта згубила злосливѣ.

Хоть бы такъ було, якъ ты судила,
 Шо 'сь мя зъ иншою въ любвѣ бачила:
 Тѣнь моя буде за тобою ходити,
 Ахъ и грызота буде тя слѣдити.

- 5 По що ту приходишь крокомъ зрадливимъ?
 Най спью спомъ вѣчнымъ а спомъ справедливимъ;
 Пѣсокъ ся рушить підъ твоими ногами,
 И покажуться въ моимъ серцю раны!

7.

(Вацл. изъ Олеська 292.)

- Зъ України тутъ приходжу,
 10 Въ жалости бѣдненька,
 Ахъ счастлива 'мъ, шо знаходжу,
 Мого Козаченька.
- Не такін тутъ сторони
 Якъ у насъ любии,
 15 Тутки хлопці, якъ ворони,
 При томъ невѣрнии.
- И я родомъ зъ України,
 Де до волі всѣго,
 Дѣвки красні, якъ калины,
 20 Богаті до того,
- И вѣрнии и хороші,
 Дотримують слова,
 А тутъ хлопця за три гроші
 Продати готова.
- 25 Возьмімъ ся теперъ за руки,
 Будемъ жити безъ розлуки,
 Нехай счастье зъ нами буде,
 Жіймо, якъ поцтиві люде!
- 30 Трясьте тому, хто ся бѣдитъ,
 И надъ грошомъ тѣлько сѣдитъ!
 Черезъ гроші, черезъ нуды,
 Тнемъ голубця, ідемъ въ присюды!

8.

«Чого, дѣвчино, такъ тяжко вдыхаешь?
 Чомъ кѣнця, мѣры жалю не маешь?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ ты потѣшитъ, а не смутися!» —

5 «Ахъ непрестанно буду плакати,
 Чорніи очка въ слезахъ вмывати!
 Гей плачу, плачу, сердечне плачу,
 Кого кохаю, теперъ не бачу!» —

«Гей ты, дѣвчино, мыслями блудишь,
 10 Сама не знаешь, кого ты любишь.» —
 «Ахъ знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.» —

«Цы не зважаешь Божою волѣ,
 Котрая счастливъ для твоей долѣ?
 15 Бо 'сь бѣлымъ личкомъ принаду дала,
 И тымъ есь мене очаровала.» —

«Е въ мене чары, чорніи оченьки,
 Принаду дали бѣлыи рученьки.» —
 «Ци въ кришталовой водѣ ся мыла,
 20 Же 'сь си дяченька приголубила?» —

«Я жадныхъ чарѣвъ для тебе не знаю,
 Бо ты назавше щире кохаю,
 И присягаю ты не опустити,
 Бы якъ найборше съ тобовъ ся злучити.»

9.

25 Покинь нещирю думку думати,
 Покинь ты мене дурно займати,
 Возьми си тую, котру вѣрне любишь,
 Що передъ Богомъ и людьми шлюбись!

Кохай статечне, не такъ якъ мене,
Шобъ не тужити такъ падаремне!
Теперь я сама того дѣзнала,
Шо 'мъ невѣрнаго вѣрне кохала.

5 Допоты 'мъ тебе вѣрне кохала,
Допоки 'мъ твоей зрады не знала,
Теперь иншого буду кохати,
О тобѣ буду запоминати.

Нема вже теперь кому вѣрити,
10 Лучше вже самѡй на свѣтѣ жити;
Поглянь очима, де тобѣ мило,
Ци тамъ зобачишь душу и тѣло?

Святу присягу передо мною,
Заприсягавъ есь бути зо мною,
15 Але нещира присяга твоя,
Уже ты не мѡй, а я не твоя!..

10.

(Вацл. изъ Олеська 320.)

Любила 'мъ милого, мушу перестати,
Маю жъ за вѣрнаго невдячника мати;
Плачуть очи, сердце тужить, я теперь пѡзнала,
20 Шо 'мъ такого невдячника надъ житье кохала.

Плачуть чорни очи, серденько вздыхае,
Якъ у день, такъ въ ночи, спочинку не мае:
Высхла 'мъ, высхла вѡдъ жалости, выплакала 'мъ очи,
Не збуду я съ сердца туги а нѣ въ день, нѣ въ ночи.

25 Хоть е'мъ ти не мила, предцѣ спомни собѣ,
Шо 'мъ тебе любила, була вѣрна тобѣ,
Спомни собѣ, черезъ тебе 'мъ вѣчне несчастлива!
Ты 'сь невдячный сердцю мому, я тобѣ зычлива.

Колись ты пѡзнаешь, якѣ въ сердцю раны,
30 Якъ будешь кохати, не будешь коханий,
Въ той часъ скажешь, шо 'мъ на тебе важне нарѣкала,
Бо 'сь ты менѣ бувъ невдячный, я тебе кохала.

Хоть я ляжу спати, сонъ очей не мружить,
 Хочу забувати, само сердце тужить;
 Коли 'сь не хтѣвъ, мой миленькій, менѣ вѣрный бути,
 Было жъ дати таке зѣлье, шобы ты забути.

- 5 Сонце, мѣсяць, звѣзды, дайте менѣ раду!
 Бо я несчастлива, на вѣки пропаду,
 Бо я бѣдна, бо я бѣдна, бо я несчастлива,
 Хоть вонъ менѣ бувъ невдячный, я для него жила.

Привыкайте, очи, сами ночовати!

- 10 Нема невдячника, нѣ съ кимъ розмовляти!
 Ой маю я такі чари близько перелазу,
 Ой якъ засну сномъ смертельнымъ, забуду вѣдь рау.

11.

- «Сусѣдо моя, сусѣдо близенька,
 Красна, хороша та й не величенька,
 15 Не рѣжь очима, та й не кажи того,
 Шо ты надъ мене любишь иншого!»—

«Люблю, не люблю, що тобѣ пытати?

Твоя рѣчь мене вѣрне кохати.»—

«Що жъ е'мъ прогрѣшивъ, о що ты пытаю,

- 20 Та жъ сама знаешь, якъ ты кохаю?»—

«Пріємнѣсть мою всѣ бачуть люде,

Не знаю, яка взаємнѣсть буде?»—

Разъ ти казавъ е'мъ, ахъ и теперь кажу,

Шо ты кохаю, ахъ, Бѣгъ ме, не зраджу!»—

- 25 «Не вѣрю тобѣ, хоть ся присягаешъ,
 Бо ты надъ мене иншую кохаешъ;
 Въ той часъ увѣрю, якъ намъ прикажутъ
 Вклякнути при столѣ, та й рученьки звяжуть.»—

«Дай же намъ, Боже, того дочекати

- 30 Дня счастливого, шобы ся звѣнчати!

Тогда засмутятся нашѣ вороги,

Ихъ неправости здопчемъ пѣдъ ночи.»

12.

(Вацл. изъ Олеська 348.)

«Дѣвчино хороша, здорова була!
Вѣдай ты о менѣ давно забула;
Я ту приѣхавъ, Богъ тоє знає,
Ци твоє серденько мене кохав?» —

3 «Ой блудишь, зле судишь, Иване любый,
Тримаю я вѣрне для тебе шлюбы;
Пѣдемо до попа, най аваже руки,
Нехай намъ не буде на серцю муки!» —

«Дѣвчино кохана, вѣдь Бога дана,
10 Вѣдь Бога, вѣдь людей, ты ми надана!» —
«Хлопчино коханий, вѣдь Бога зданий,
Вѣдь Бога, вѣдь людей ты менѣ наданий.» —

«Ой мати, не знати, ци рада тому,
Може тя зашлюбить кому иншому;
15 Якъ схоче богатства и много грошій,
То мене позбавить всякой роскоши.» —

«Ой мати не може серцемъ владати,
Та съ кимъ я не хочу ручки вязати;
Не хочу богатства, не хочу грошій
20 Нема вже въ мене, якъ ты хорошій.»

13.

(Вацл. изъ Олеська 468.)

«Несчастлива та година,
Шо выдалася дѣвчина,
Такого мужа дѣстала,
Шо всю волю свою мала.» —

25 «Не нарѣкай на роскоши!
Все то робять твои гроши;
Шобы 'сь ты бувъ жѣнку стримавъ,
Бувъ бы 'сь такой бѣды не мавъ.» —

«Неправдива твоя мова,
Присягнути я готова,
Шобъ доброго чоловіка,
Добра бы я була жѣнка.» —

5 «Самъ есь собѣ тому виненъ,
Шо 'сь не стримавъ, якъ повиненъ,
Теперь такую жѣнку маешъ,
Шо всю бѣду зъ нею знаешъ.»

«Уважайте, хлопці жваві,
10 Шо то за мужъ е лукавий:
Тяжко собѣ погуляти,
И зъ вами ся забавляти.

Ой якъ прійду до домоньку,
Бѣдна жъ моя головонько!
15 Не знаю я, що дѣяти,
Ино мужа полаяти.

Прійде ранокъ, уберуся
И до хлопцівъ поспѣшуся:
«Якъ ся майте, хлопци милі,
20 Давно жъ мы ся не видѣли!» —

Чи молодець, чи паробокъ,
Єденъ то буде заробокъ:
Не може бути вимѡвка,
Шобы була винна жѣнка.

25 Шобъ доброго чоловіка,
Добра бъ була его жѣнка;
Не треба ей волю дати,
Хоть бы прійшло загибати.» —

А я бѣдна, несчастлива,
30 Шо 'мъ мужови незычлива,
Не могу его кохати,
Хоть бы прійшло и вмерати.

Ой теперь ты, мужу, знаешъ,
Яку зъ мене жѣнку маешъ:
35 О тебе она не дбае,
Бо иншихъ хлопцівъ кохае

Ой ты, мати моя, мати,
 На що 'сь ты мя дала съ хаты,
 За такога чоловѣка,
 Шо мя забавивъ мого вѣка?

5 О господарство не дбаю,
 Завше мужа проклинаю,
 Ой и тебе, моя мати,
 Шо 'сь мя дала съ своей хаты.

14.

А що кому не суджено, то не може бути,
 10 Треба бачу, моя мила, о тобѣ забути;
 Не судивъ есь менѣ, Боже, котра менѣ мила,
 Не людская то причина, тѣлько твоя сила.
 Давъ есь волю серцю мому, всемогущій Боже,
 Ахъ чому жь такъ, якъ я хочу, статися не може?
 15 Не вбиваюся за грѣшми, не хочу достатку,
 Дай ми друга любезную и малую хатку!
 Не сама мя вѣдсуджавшь, тѣлько инші люде,
 Я у тобѣ закохався, нїць съ того не буде;
 Бо то менѣ но прїятель, милость була щира,
 20 А теперь мя вѣдсуджають, котра менѣ мила.
 Скажи менѣ правду щирю, чи мене кохаешъ,
 Бо ты другимъ даешъ вѣру, мене покидавшь:
 Съ сего боку на тамтой бѣкъ далеко ходити,
 Хиба мы ся перестаньмо, дѣвчино любити!

15.

25 Лѣта жь мои молодїи, лѣта жь мои лѣта!
 Черезъ кого жь вы идете марне съ сего свѣта?
 Черезъ мого миленького, що я го кохала,
 Черезъ тебе, сердце мое, житѣ пострадала.

Эмилуй же ся, милый Боже, хоть ты надо мною,
 Эшли бо ты, якъ найборше до мене смерть мою!
 Нехай мене, нехай мене, въ яму поховають,
 Нехай мои тяжкй мысли гадати престають!

8 Най на менѣ, най на менѣ морогъ порастае,
 Нехай мене, хоть по смерти, милый споминае,
 Нехай мене споминае и прійде будити,
 Шобы 'мъ встала, хоть словечко зъ нимъ поговорити!

Будуть люде споминати, будутъ дивовати,
 10 Що за тобой, мой миленькій, мушу умерати;
 Ахъ якъ тяжко съ того гробу, съ пѣдъ той землй встати,
 Еще тяжше серцю моему тебе занехати!..

16.

(Вацл. изъ Олеська 324.)

«Бувай ми здорова, ты дѣвчино моя!
 Не забувай мене, коли ласка твоя:

15 Я въ дорогу выжджаю,
 На серденьку тугу маю,
 Съ тобой розстаюся,
 На Бога здаюся.» —

«Бѣдъ, милый, въ дорогу, дорога счастлива!

20 Я на каждомъ мѣсцѣ буду тѣ зычлива;
 Лише повертай зъ дороги,
 Знаешь добре, шо вороги
 Намъ на перешкодѣ,
 Любитися годѣ.

25 Чи не будешь, милый, того жаловати,
 Якъ мя схоче отецъ за иншого дати?» —

«Не зборонить отецъ, мати,
 До недѣлй зачекати,
 Закимъ повернуся,

30 Я не забавлюся.» —

Ставѣ я на дорозѣ, коня попасаю,
 Дають менѣ знати, дѣвча заручають.
 Най они ю заручають,
 Ино най ю не вѣнчають:
 5 Вона моя буде,
 Не розсудять люде.

Жену коня хутко до нового двору:
 «Выйди, дѣвчинонько, та най поговорю!» —
 Выйшло дѣвча, не говорить,
 10 Знати, она мною гордить,
 Знати вѣдлюблена,
 Або заручена.

«Чомѣ ты менѣ, дѣвчинонько, тогды не казала,
 Якъ есь ты вѣдъ мене подарунки брала?» —
 15 «Забери си твои дары,
 Шукай собѣ иншой пары!
 Я въ нихъ не ходила
 Тебе не любила.» —

«Бодай же ты, дѣвчинонько, тогды вѣддалася,
 20 Коли въ садѣ суха яблѣнь розцвелася!» —
 «За що жъ мене проклинаешъ,
 Тажъ ты другу милу маешъ?
 Йди собѣ до неи,
 Милою своею!»

17.

(Вацл. вѣзъ Олеська 345.)

25 Моя чернобрива, бувай здорова!
 Не забувай мене, коли ласка твоя!
 Я въ дорогу вѣдѣзжаю,
 На серденьку тугу маю,
 Тугу великую,
 30 Тебе молодую.

Я въ дорозѣ буду тебе памятали,
 Ой якъ ся поверну, буду тя кохати;
 Повернуся я зъ дороги,
 Самъ я виджу, шо вороги

5 Намъ на перешкодѣ,
 Кохатися годѣ.

Ой я повертаю, коня попасаю,
 Чую черезъ люде, дѣвча заручають;
 Та най заручають!

10 Предця не звѣнчають,
 Не розгудять люде,
 Таки моя буде.

Прїѣзжаю до домоньку, до новаго двору:
 «Выйди, выйди, дѣвчинонько люба, на розмову!» —

15 Стою, стою, не выходить,
 Вѣдай, она мною гордить,
 Не хоче любити,
 Мусяла забыти.

Та коли мя не хочеш, дѣвчино, кохати,
 20 Скажи жъ менѣ правду, шобъ туги не мати!
 Бо 'сь ты менѣ надъ свѣтъ мила,
 Серце 'сь мое зневолила,
 Якъ не будешъ моя,
 Головка бѣдная!

25 Ты 'сь менѣ, дѣвчино, якъ на небѣ зорка,
 Я безъ тебе усыхаю, якъ пѣдята квітка;
 Еще гѣрше ты зѣвянешъ,
 Якъ на мене хотъ разъ глянешъ,
 Спомнишь словы своя,

30 Та й шо 'сь ты не моя!

Теперь була меже нами любая розмова,
 Я все просивъ и за себе и за тебе Бога;
 Якъ тя бѣльше не зобачу,
 Тяженько тогды заплачу,

35 Стративъ е'мъ милую,
 Якъ сонце красную.

18.

- Єлень плаче, другій скаче, ще ся наругае,
 Бо о смутку, о печали нічіей не знае.
 Несчасная Украина тая мня зродила,
 Ой що такъ мня бѣдненького смуткомъ набавила.
 5 Утративъ е'мъ пріятеля безъ лихіи люде,
 Нехай же имъ правый судя самъ Господь Богъ буде!
 Гей у морѣ рыбы много, та тяжко зловити,
 Єще тяжше сиротонцѣ на чужинѣ жити.
 Ой у морѣ на глубинѣ щука рыба грае,
 10 Ой а менѣ на чужинѣ серденько ся красе.
 Ой у лѣсѣ березою вѣтронько колыше,
 А сирота на чужинѣ зъ лиха ледво дыше.
 Ой у лѣсѣ за пташечкой пташечка вганяе,
 А сирота на чужинѣ слѣзы проливае.
 15 Гей на водѣ два лебедѣ, все низко лѣтають,
 А за мене сиротоньку и люде не знаютъ.
 Гей на водѣ та безъ вѣтру фаля не видится,
 А съ сироты мизерного хто хоче смѣється.
 Прошу, прошу, измилуйся ты, Божая мати,
 20 Поратуй мня на чужинѣ, не дай загибати!
 Бо хто схоче сиротоньку къ собѣ прихилити?
 Треба, бачу, ласки твоей навсегда просити.

19.

(Вар. изъ Олеська 229.)

- Невдячна дѣвчино, надъ житье кохана,
 Доки будешь въ мѣмъ серцю жити?
 25 Ты 'сь у мене була зъ межи всѣхъ выбрана,
 Доки 'сь не зачала блудити;
 Чини що воля, я буду тужити,
 Уже жь вѣдъ нынѣ годѣ ся любити,
 Съ тобой невдячна дѣвчино.
 30 Погордила 'сь мною, задуфана въ счастю,
 Якъ бы 'сь була една на свѣтѣ,
 Возьму назначену вѣдъ Бога въ несчастю,
 А може краснѣйшу надъ цвѣты;

Я не перечу, кохай кого мило,
Жалую, що ся серце заслѣпило,
Шо ты зачало кохати.

То но мене губить, шо 'сь принаду дала,
5 Съ перша миленькими словами,
А потому 'сь зраду за серце вѣддала,
Безъ жадной причины зъ ганьбами;
Предцѣ я тобѣ и провину тую,
При той розлуцѣ на вѣки дарую,
10 Будьмо вѣдъ себе далекой!

20.

Що я кому виновенъ, за що погибаю,
За що вѣдъ злыхъ чоловѣкъ спокою не маю?
Ненавдять, гонять, бьютъ, живцемъ пожирають,
Якъ яструбы на бѣдную птицю нападають,
15 Якъ рыбаки на водѣ сѣти закидають,
Такъ на мене зліи люде способу шукають;
Лютой ярости огнемъ палають бозъ мѣры,
И метаються на мя якъ лютии звѣры!
Нї скрытися не могу, нї явно прожити,
20 Явно гонять, тайно бьютъ, пѣдкладають сѣти.
Нема жѣ кому боронити, нїхто не жалує,
Плачу, нуджу, нарѣкаю, та нїхто не чує.
А що тому за вина, яка причина?
За то гонять, за то бьютъ, шо я сиротина.
25 Ой Боже мѣй, едина печальнымъ потѣха,
Возри на мя, сиротину, избавъ съ сего лѣха!
Глянь на мене молодого, сироту бѣдного,
Дай ми радость, прошу ты до сердца моего!
Спусти, Боже, росу, дощъ, дай землѣ утѣху,
30 А нехай я вже позбуду свою бѣду лиху!
Нехай бѣлше не журю, нехай не думаю!
Въ тузѣ сердце зостає, що чинити маю?

- Ты самъ видишь на мене противнѣ навѣты,
 Дозволь мене у себе вѣдъ ихъ злости скрыти.
 Серотою не буду, маю отца въ небѣ,
 Той ми самѣй на земли при всякѣй потребѣ.
 5 Суди, Боже, ворогамъ, нехай будутъ знати,
 Шо я жию пѣдъ крыломъ твоей благодати!

21.

(Вацл. изъ Олеська 354.)

- А що жъ бо я, а що жъ бо я кому завинила,
 За що жъ мене, за що жъ мене зла доля побила?
 Що жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 10 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити?
 Чи то въ свѣтѣ, чи то въ свѣтѣ, тѣлько я едная,
 Що я така, що я така, за всѣхъ несчастная?
 Що жъ я буду, и проч.
- Ходжу, нуджу по надъ берегъ, тяженько вальхаю.
 15 На сву долю несчастную гѣрко нарѣкаю;
 Що жъ я буду, и проч.
- Чи ты мене, чи ты мене, доле, вѣдступила,
 Чи 'мъ ся въ таку несчастливу годину вродила?
 Що жъ я буду, и проч.
- 20 Та що жъ менѣ, та що жъ менѣ, по моей уродѣ,
 Коли вѣкъ мѣй, коли вѣкъ мѣй, въ такъ тяжкѣмъ заводѣ?
 Що жъ я буду, и проч.
- Чи я дома, чи я дома, чи я на чужинѣ,
 Не знала я нѣгде добра, наветъ при родинѣ;
 25 Що жъ я буду, и проч.
- И родина и чужина мене ся цурае,
 Тай въ несчастю и въ злой долѣ ратунку не дае,
 Що жъ я буду, и проч.
- Всѣ пташата, всѣ звѣрята свою пару мають,
 30 Мене бѣдной и бездошной всѣ ся вѣдрѣкають;
 Що жъ я буду, и проч.

Возьмѣтъ же ся быстрый рѣки, потопѣтъ мня въ собѣ,
 Якъ такъ маю жити въ свѣтѣ, лѣпше гнити въ гробѣ!
 Що жь я буду, и проч.

Та хто жь мене пожалуе, хто мня приголубить?
 8 Нема жь мого миленького, що го сердце любить;
 Що жь я буду, и проч.

Мати моя любезная, що ты учинила,
 Що 'сь мня такую бездольную на сей свѣтѣ вродила?
 Що жь я буду, и проч.

10 Породила 'сь мене, мати, дала 'сь сердце, волю,
 Недала 'сь ми изъ тимъ жити, безъ кого я болю!
 Що жь я буду, и проч.

Лѣпше було, моя мати, мене утопити,
 Нѣжъ такую бездольную на сей свѣтѣ пустити!
 15 Що жь я буду, и проч.

Въ темнѣй лѣсы, въ темнѣй горы, мушу сторонити,
 Шо 'мъ любила, шо 'мъ кохала, а нема съ кимъ жити!
 Що жь я буду, и проч.

Хоть я жию, хоть я жию, шо день умираю,
 20 Бо ніколи счастливои години не маю!
 Що жь я буду, и проч.

Хоть я въ свѣтѣ, хоть я въ свѣтѣ, буду умерати,
 Завше тое, завше тое, буду памятати!
 Що жь я буду, и проч.

25 Бувай же ми вже здоровій, мѡй милій, мѡй любій!
 Ахъ знаю я, шо не хочеш ты моей загубы!
 Що жь я буду, и проч.

Ахъ вы, неба милостиви, вы роки привдивій,
 Выдячи мня несчастную, будьте литостивій!
 30 Що жь я буду, и проч.

Ахъ позвольте, бы 'мъ на свѣтѣ съ тимъ счастливѣ жила,
 Та кого я надъ све житѣе, надъ душу злюбила!
 Що жь я буду, що жь я буду бѣдная чинити,
 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити!..

22.

«Мое серденько, чого вздыхаешъ?
 Чомъ серцю моему туги задаешъ?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ тя потѣшитъ, та не смутися!» —

5 «Не перестану, буду плакати,
 Въ соляныхъ слезахъ очи купати;
 Чорнымъ есь окомъ принаду дала,
 Бѣленькимъ тѣломъ причаровала.

Принаду дала чорными очи,
 10 У день журюся, а не сплю въ ночи,
 Нема надъ тебе на цѣломъ краю,
 Тѣлько красоту твою кохаю.

Чи кришталево въ мыла 'сь ся водо въ,
 Всѣ дѣвки гасишь свое въ уродо въ:
 15 Уста румяні, якъ кровь зъ молокомъ въ,
 Сама прекрасна зъ веселымъ окомъ въ.

23.

(Вацл. изъ Олеська 357.)

Ахъ я бѣдный, ахъ я несчастливый,
 Шо я тебе, дѣвчинонько, вѣрне кохаю!
 Не могу жити въ свободѣ правдивой.

20 Бо о тобѣ, дѣвчинонько, завше думаю,
 Завше плачу, якъ небачу,
 Твой уроды прекрасной,
 Проклинаю, житє лаю,
 Ахъ я несчастный!

25 Куда гляну, куда повернуса,
 Всюда туга, всюда жалъ за мною,
 Ляжу спати, въ ночи пробуджуся,
 И все тужу, нуджу за тобою.

Въ день и ночи мои очи
 Слёзми заливаю,
 Съ той причины и години
 Спокою не маю.
 5 Твоя краса, твои черні очи,
 Моей туги и журбы причина,
 Хоть мя нудить въ день и въ ночи,
 Однакъ кажу, ты 'сь моя единая,
 Пані того сердца моего,
 10 Котре вѣрне любить,
 Тебе любить, безъ тя тужить,
 И себе загубить.

24.

(Вацл. изъ Олесья 337.)

«Ой выйду я надъ рѣченьку, та й стану думати,
 Що я бѣдна, несчастлива, та й маю дѣяти?
 15 Нй я Бога прогнѣвала, жила 'мъ справедливѣ,
 Всякій его укараня зносила терпливѣ!
 Счастьє менѣ ся не вело, бѣда бѣду гнала,
 А я була спокѣйна, докимъ не устала.
 Несчастьє ми докучило, що трудно зносити,
 20 Кого жъ бо я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити.
 Не сама я тому виина, а нй моя мати,
 Вже такъ неба захоѣли, ци доля—не знати;
 Мати менѣ дозволила, але й казала,
 Невѣрного полюбила 'сь, будешъ жаловала.» —
 25 «На що, мила, має бути въ твоѣмъ сердцю туга?
 Ахъ ты менѣ була мила, вже не буде друга!
 Ой не разъ я тебе просивъ, клявсь предъ тобою:
 «Не журися, моя мила, будемо съ собою!»
 А ты 'сь менѣ не вѣрила, бо 'сь такъ сама хтѣла:
 30 Я вѣдѣхавъ въ дороженьку, ты 'сь ся заручила;
 Будь здорова, дѣвчинонько, счастлива тѣ доля!
 Я не буду твоимъ милымъ, ты не будешъ моя!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

- «На мя злосливе чомъ поглядаешъ?
 До мене мало чомъ такъ гадаешъ?
 Що 'мъ ти удѣлавъ, чомъ мя проклинаешъ,
 Що 'сь учинила, чи памятаешъ?
- 5 Свѣту присягу, що передо мною,
 Що 'сь присягала бути завше мою;
 А теперъ на мя такъ поглядаешъ,
 Подобно ты мя вже не кохаешъ!
 Шукай же собѣ, дѣвчино мила,
 10 Шобы ты любивъ, ты его любила:
 Але не знайдешъ, Бѣгъ ме, такого,
 Якъ я для тебе завше вѣрного.
- Знайдеши богатство, знайдешъ красоту,
 Але не збудешъ съ серця клопоту;
 15 Покинь ботатство, плюнь на красоту,
 Будешъ счаслива и безъ клопоту!
 Гроши нікому счастья не дають,
 Красніи лица часто зраджають;
 Не хочу зъ грѣшми, а нї красной,
 20 Тѣлько для себе завше вѣрной.
- Згубивъ же 'мъ серце, згубивъ є'мъ себе,
 Поверни менѣ, прошу я тебе,
 Поверни менѣ то, що не любишь,
 Бо якъ не вернешъ, то мя загубишь.
- 25 Згину жъ я марне на твою душу,
 Бо ся съ тобою розстати мушу,
 За мою щирѣсть жалъ зоставила,
 Бодай ся мила така не снила!
- Нехъ та пѣснь тобѣ припоминає
 30 Того, що тебе вѣрне кохає,
 Того самого, що 'сь не любила,
 Бувай здорова, дѣвчино мила!...» —

«Прошу, забудь о мнѣ, знайдешь ты въ свѣтѣ,
 Съ котрою будешь счасливе жити,
 Шо ты не могу чогось кохати,
 До мене жалю не треба мати.

5 Нудно на серцю, чогось вздыхаю,
 Либонь я еще когось кохаю,
 Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.

Тяжко то разомъ помѣрковати,
 10 Который годень, щобъ го кохати,
 А я бы 'мъ рада того любити,
 Съ которымъ Господь позволить жити.

Маю я десять, що мня кохають,
 Котрого люблю, о тимъ не знаютъ:
 15 Я десять мужовъ не могу мати,
 Только одного треба кохати.

Пѣснь твою прийму, спѣвати буду,
 Шо 'сь мой пріятель, того не забуду,
 А коли и ты припомнишь мня собѣ,
 20 Вѣрь, шо 'мъ зычлива була завше тобѣ!

26.

Оставайтеся, бояри,
 Вкраинський судари!
 Водъ васъ ѣду, водѣжджаю,
 На недолю нарѣкаю.

25 Шо поѣду, то вернуся,
 Заплакавши, оглянуса,
 Серце мое кровлю сплыло,
 Умирати лутше было.

Мати жь моя рѣдненькая
 30 Плаче по мнѣ, бѣдненькая,
 Сестриченька й вся родина:
 Оставайся, милая дружина!

Ахъ дружино, ахъ сусѣды,
 Причинѣтся моеї бѣды!
 Вѣдъ васъ їду, вѣдѣжджаю,
 Пану Богу поручаю.

5 Боже, зъ неба високого,
 Глянь на мене молодого!
 Що ся стало, ты самъ знаешь,
 Вѣдъ пріязни розлучаешь.

10 Братя жъ мои рѣдненькіи,
 Бувайте те жъ ми здоровіи!
 Хочъ я пѣду и за Кракѣвъ,
 Всюда буду я еднакѣвъ.

27.

(Вацл. изъ Олеська 358.)

«Ахъ я несчастливый изъ моего роду,
 Всѣ ми дни смутніи, хотяи и въ погоду,
 15 Бо я бѣльше счастья на свѣтѣ не знаю,
 Шо я тя надѣ житье и сили кохаю.» —
 «Перестань, любый, долѣ нарѣкати!
 Твоя рѣчь мене статечне кохати;
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачѣмо на вороги, бо то ихъ причина!
 Я ще несчастливша, шо тебе кохаю,
 Ты о томъ не знаешь, але я то знаю;
 Не поберемся, то не наша вина,
 Плачѣмо на вороги, бо то ихъ причина!
 25 А коли не буду вже вѣддана тобѣ,
 Будешь читати той написъ на гробѣ:
 «Такъ ту лежить, що для тебе жила,
 Не злучила милѣсть, то злучитъ могила!»

28.

(Вацл. изъ Олеська 239.)

Хорошая дѣвчинонька до сердца пристала,
 Все ходячи понадъ воду, тяженько вздыхала:
 Менѣ бѣдному плачуть очи,
 Безъ престаня въ день и въ ночи,
 5 За дѣвчиною.

Чому жъ менѣ, дѣвчинонько, на серденьку нудно,
 Оченьками поглядаю, говорити трудно?
 Вороженьки поглядають,
 Палцями насъ вытыкають,
 10 Хотятъ судити.

Нехай судять, имъ на лихо, а намъ на здоровье!
 Намъ коханье на потѣху, имъ на безголовье!
 Лѣпше було ще кохати,
 Дѣвча къ собѣ пригортати,
 15 Котору люблю.

Люде менѣ розраджають, же посагу мало,
 А вже жъ менѣ тое дѣвча до сердца пристало!
 Посагъ, скарбы, все то фрашки,
 Люблю дѣвча, зъ Божой ласки,
 20 Чей я ю возьму!

29.

(Вацл. изъ Олеська 342.)

По що жъ я ходивъ на ту мураву,
 Де красне дѣвча мало забаву,
 Де зъ рѣзныхъ цвѣтѣвъ вѣнці сплетала,
 А чорнымъ окомъ всѣхъ чаровала?
 25 Думаю собѣ, приступлю къ неи...
 Не смѣю дѣткнутись ручки бѣлои:
 Цвѣты марнѣють предъ ей очами,
 Вѣтеръ конав подъ ей ногами.

Така причина несчастья моего,
Зводила мене, не зная для чого,
Нащо вѣдъ весны она мнѣйша,
Когда ей душа надъ сталь твердѣйша?

5 Продавъ я хату, кинувъ родину,
Пошовъ за нею, за ей дружину,
Нѣмъ сонце зѣйшло, дары 'мъ ей носивъ,
А стежку мою слѣзами росивъ.

Пѣду въ край пустой, де плугъ не оре,
10 Буду плакати: «Ахъ менѣ горе!»
Най слѣзы падутъ на камень якій,
Хоть бы найтврдышій, поробятъ знаки.

Поти жъ я буду при томъ камені,
Поки не спомнешъ о моимъ имени;
15 Поти жъ я буду терпѣти муку,
Поки не скажешь: «Мавшь му руку!»

30.

(Вацл. изъ Олеска 450.)

Рають менѣ, шобы ся вѣнчати,
Шобъ дѣвочій станъ покидати:
Чи жъ вамъ моя неволя мила?
20 Ще 'мъ ся дѣвкою не находила.

Я дѣвкою пѣду, куда схочу,
И нѣчимъ ся не заклопочу,
А нѣ хлѣбомъ, а нѣ одежою,
А нѣ мужомъ, а нѣ детиною.

25 Я спѣваю, я собѣ гуляю,
Та о нѣчимъ и гадки не маю,
Я счастлива, во всѣмъ довѣльна,
Я весела, бо 'мъ ще вѣльна.

Бачу жь бо я, мой ровесницѣ
 Якъ имъ дуже помарнѣли лицѣ,
 Що ся квапили вѣнчати,
 Теперъ бы ради повертати.

5 Нехай тая замужь спѣшится,
 Та котрой личко морщится,
 Я молода, якъ ягода,
 Замужь мене еще шкода!

31.

Котра дѣвка, та нехай журится,
 10 Я счастлива, що 'мъ си молодиця,
 Мила жь менѣ така неволя,
 Коли моя такъ счастлива доля.

Нащо менѣ куды и ходити,
 Нащо менѣ и гулькѣвъ глядѣти,
 15 Не хочу вже счастья бѣльшого,
 Коли маю мужа доброго.

Маю їсти, маю що и пити,
 Маю и въ чѣмъ красно ходити,
 Коли мене мѣй мужь кохас,
 20 Той о моимъ счастью гадае.

Хоть я трохи на лицѣ змарнѣла,
 Таки я му завсѣди мила,
 А якъ стану дѣвкою марна,
 Не скаже мѣ нікто, же гарна.

23 Не гадаю ніколи вернути,
 Вамъ всѣмъ зычу въ тимъ станѣ бути;
 Тѣлько о тѣмъ, дѣвки, гадайте,
 Ляда кому не довѣряйте!

- Ты самъ видишь на мене противнѣ навѣты,
 Дозволь мене у себе вѣдъ ихъ злости скрыти.
 Серотою не буду, маю отця въ небѣ,
 Той ми самѣй на земли при всякой потребѣ.
 5 Суди, Боже, ворагамъ, нехай будутъ знати,
 Шо я жию пѣдъ крыломъ твоей благодати!

21.

(Вацл. нѣз Олеська 354.)

- А що жъ бо я, а що жъ бо я кому завинила,
 За що жъ мене, за що жъ мене зла доля побила?
 Шо жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 10 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити?
 Чи то въ свѣтѣ, чи то въ свѣтѣ, тѣлько я едная,
 Шо я така, що я така, за всѣхъ несчастная?
 Шо жъ я буду, и проч.
- Ходжу, нуджу по надъ берегъ, тяженько валыхаю.
 15 На сву долю несчастную гѣрко нарѣкаю;
 Шо жъ я буду, и проч.
- Чи ты мене, чи ты мене, доле, вѣдступила,
 Чи 'мъ ся въ таку несчастливу годину вродила?
 Шо жъ я буду, и проч.
- 20 Та що жъ менѣ, та що жъ менѣ, по моей уродѣ,
 Коли вѣкъ мѣй, коли вѣкъ мѣй, въ такъ тяжкѣмъ заводѣ?
 Шо жъ я буду, и проч.
- Чи я дома, чи я дома, чи я на чужинѣ,
 Не знала я нѣгде добра, наветъ при родинѣ;
 25 Шо жъ я буду, и проч.
- И родина и чужина мене ся цурае,
 Тай въ несчастю и въ злой долѣ ратунку не дае,
 Шо жъ я буду, и проч.
- Всѣ пташата, всѣ звѣрята свою пару мають,
 30 Мене бѣдной и бездольной всѣ ся вѣдрѣкають;
 Шо жъ я буду, и проч.

Возьмѣтъ же ся быстрой рѣки, потопѣтъ мня въ собѣ,
 Якъ такъ маю жити въ свѣтѣ, лѣпше гнити въ гробѣ!
 Що жъ я буду, и проч.

Та хто жъ мене пожалуе, хто мня приголубить?
 8 Нема жъ мого миленького, що го сердце любить;
 Що жъ я буду, и проч.

Мати моя любезная, що ты учинила,
 Що 'сь мня таку бездольную на сей свѣтъ вродила?
 Що жъ я буду, и проч.

10 Породила 'сь мене, мати, дала 'сь сердце, волю,
 Недала 'сь ми изъ тимъ жити, безъ кого я болю!
 Що жъ я буду, и проч.

Лѣпше було, моя мати, мене утопити,
 Нѣжъ такую бездольную на сей свѣтъ пустити!
 15 Що жъ я буду, и проч.

Въ темнѣ лѣсы, въ темнѣ горы, мушу сторонити,
 Шо 'мъ любила, шо 'мъ кохала, а нема съ кимъ жити!
 Що жъ я буду, и проч.

Хоть я жию, хоть я жию, шо день умераю,
 20 Бо нѣколи счасливой години не маю!
 Що жъ я буду, и проч.

Хоть я въ свѣтѣ, хоть я въ свѣтѣ, буду умерати,
 Завше тое, завше тое, буду памятати!
 Що жъ я буду, и проч.

25 Бувай же ми вже здоровый, мѣй милый, мѣй любый!
 Ахъ знаю я, шо не хочешь ты моей загубы!
 Що жъ я буду, и проч.

Ахъ вы, неба милостиви, вы роки привдивѣ,
 Выдячи мня несчасную, будьте литостивѣ!
 30 Що жъ я буду, и проч.

Ахъ позвольте, бы 'мъ на свѣтѣ съ тимъ счасливе жила,
 Та кого я надъ све житѣ, надъ душу злюбила!
 Що жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити!..

22.

«Мое серденько, чого вздыхаешь?
 Чомъ сердцю моему туги задаешь?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ ты потѣшитъ, та не смутися!» —

5 «Не перестану, буду плакати,
 Въ соляныхъ слезахъ очи купати;
 Чорнымъ есь окомъ принаду дала,
 Бѣленькимъ тѣломъ причаровала.

Принаду дала чорными очи,
 10 У день журюся, а не сплю въ ночи,
 Нема надъ тебе на цѣломъ краю,
 Тѣлько красоту твою кохаю.

Чи крышталевова мыла 'сь ся водова,
 Всѣ дѣвки гасишь своева уродова:
 15 Уста румяна, якъ кровь зъ молокомъ,
 Сама прекрасна зъ веселымъ окомъ.

23.

(Вацл. изъ Олеська 357.)

Ахъ я бѣднѣй, ахъ я несчастливѣй,
 Шо я тебе, дѣвчинонько, вѣрне кохаю!
 Не могу жити въ свободѣ правдивѣй.

20 Бо о тобѣ, дѣвчинонько, завше думаю,
 Завше плачу, якъ небачу,
 Твой уроды прекрасной,
 Проклинаю, житѣ лаю,
 Ахъ я несчастный!

25 Куда гляну, куда повернуся,
 Всюда туга, всюда жаль за мною,
 Ляжу спати, въ ночи пробуджуся,
 И все тужу, нуджу за тобою.

Въ день и ночи мои очи
 Слёзми заливаю,
 Съ той причины и години
 Спокою не маю.
 5 Твоя краса, твои чорнѣи очи,
 Моей туги и журбы причина,
 Хоть мня нудить въ день и въ ночь,
 Однакъ кажу, ты 'сь моя едина,
 Панѣ того сердца мого,
 10 Котре вѣрне любить,
 Тебе любить, безъ тя тужить,
 И себе загубить.

24.

(Вацл. изъ Олесья 337.)

«Ой выйду я надъ рѣченьку, та й стану думати,
 Що я бѣдна, несчастлива, та й маю дѣяти?
 15 Нѣ я Бога прогнѣвала, жила 'мъ справедливе,
 Всякѣ его укараня зносила терпливе!
 Счастьє менѣ ся не вело, бѣда бѣду гнала,
 А я була спокойна, докимъ не устала.
 Несчастьє ми докучило, що трудно зносити,
 20 Кого жь бо я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити.
 Не сама я тому вина, а нѣ моя мати,
 Вже такъ неба захотѣли, ци доля—не знати;
 Мати менѣ дозволила, але и казала,
 Невѣрного полюбила 'сь, будешь жаловала.» —
 25 «На що, мила, має бути въ твоёмъ сердцю туга?
 Ахъ ты менѣ була мила, вже не буде друга!
 Ой не разъ я тебе просивъ, клявся предъ тобою:
 «Не журися, моя мила, будемо съ собою!»
 А ты 'сь менѣ не вѣрила, бо 'сь такъ сама хтѣла:
 30 Я вѣдѣхавъ въ дороженьку, ты 'сь ся заручила;
 Будь здорова, дѣвчинонько, счастлива тѣ доля!
 Я не буду твоимъ милымъ, ты не будешь моя!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

- «На мя злосливе чомъ поглядаешъ?
 До мене мало чомъ такъ гадаешъ?
 Що 'мъ ти удѣлавъ, чомъ мя проклинаешъ,
 Що 'сь учинила, чи памятаешъ?
- 5 Святю присягу, що передо мною,
 Що 'сь присягала бути завше мою;
 А теперъ на мя такъ поглядаешъ,
 Подобно ты мя вже не кохаешъ!
- Шукай же собѣ, дѣвчино мила,
 10 Шобы ты любивъ, ты его любила:
 Але не знайдешъ. Бѣгъ ме, такого,
 Якъ я для тебе завше вѣрного.
- Знайдеши богатство, знайдешъ красоту,
 Але не збудешъ съ серця клопоту;
 15 Покинъ ботатство, плюнь на красоту,
 Будешъ счаслива и безъ клопоту!
- Гроши нікому счастья не дають,
 Красніи лица часто зраджають;
 Не хочу зъ грѣшми, а нї красной,
 20 Тѣлько для себе завше вѣрной.
- Згубивъ же 'мъ серце, згубивъ е'мъ себе,
 Поверни менѣ, прошу я тебе,
 Поверни менѣ то, що не любишь,
 Бо якъ не вернешъ, то мя загубишь.
- 25 Згину жъ я марне на твою душу,
 Бо ся съ тобою розстати мушу,
 За мою щирѣсть жаль зоставила,
 Бодай ся мила така не снила!
- Нехъ та пѣснь тобѣ припоминае
 30 Того, що тебе вѣрне кохае,
 Того самого, що 'сь не любила,
 Бувай здорова, дѣвчино мила!...» —

«Прошу, забудь о мнѣ, знайдешь ты въ свѣтѣ,
 Съ котрою будешь счастливѣ жити,
 Шо ты не могу чогось кохати,
 До мене жалю не треба мати.

5 Нудно на серцю, чогось вздыхаю,
 Либонь я еще когось кохаю,
 Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.

Тяжко то разомъ помѣрковати,
 10 Который годенъ, щобъ го кохати,
 А я бы 'мъ рада того любити,
 Съ которымъ Господь позволить жити.

Маю я десять, що мня кохають,
 Котрого люблю, о тимъ не знаютъ:
 15 Я десять мужовъ не могу мати,
 Только одного треба кохати.

Пѣснь твою прійму, спѣвати буду,
 Шо 'сь мой пріятель, того не забуду,
 А коли и ты припомнишь мня собѣ,
 20 Вѣрь, шо 'мъ зычлива була завше тобѣ!»

 26.

Оставайтесь, бояри,
 Украинскій судари!
 Вѣдъ васъ їду, вѣдѣжджаю,
 На недолю нарѣкаю.

25 Що поїду, то вернуся,
 Заплакавши, оглянуса,
 Серце мое крѣвлю сплыло,
 Умирати лутше было.

Мати жь моя рѣдненькая
 30 Плаче по мнѣ, бѣдненькая,
 Сестриченька й вся родина:
 Оставайся, милая дружина!

Ахъ дружино, ахъ сусѣды,
 Причинѣтся моеї бѣды!
 Вѣдъ васъ їду, вѣдѣждаю,
 Пану Богу поручаю.

5 Боже, зъ неба високого,
 Глянь на мене молодого!
 Що ся стало, ты самъ знаешь,
 Вѣдъ прїязни розлучаешь.

10 Братя жъ мои рѣдненькіи,
 Бувайте те жъ ми здоровїи!
 Хочъ я пѣду и за Кракѣвъ,
 Всюда буду я еднакѣвъ.

27.

(Вацл. изъ Олеська 358.)

«Ахъ я несчастливый изъ моего роду,
 Всѣ ми дни смутніи, хотяи и въ погоду,
 15 Бо я бѣльше счастья на свѣтѣ не знаю,
 Шо я тя надъ житье и сили кохаю.» —
 «Перестань, любый, долѣ нарѣкати!
 Твоя рѣчь мене статечне кохати;
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачмо на вороги, бо то ихъ причина!
 Я ще несчастлившя, шо тебе кохаю,
 Ты о томъ не знаешь, але я то знаю;
 Не поберемся, то не наша вина,
 Плачмо на вороги, бо то ихъ причина!
 25 А коли не буду вже вѣддана тобѣ,
 Будешь читати той написъ на гробѣ:
 «Такъ ту лежить, що для тебе жила,
 Не злучила милѣсть, то злучить могила!»

28.

(Вацл. изъ Олеська 239.)

Хорошая дѣвчинонька до сердца пристала,
 Все ходячи понадъ воду, тяженько вздыхала:
 Менѣ бѣдному плачуть очи,
 Безъ престаня въ день и въ ночи,
 5 За дѣвчиною.

Чому жъ менѣ, дѣвчинонько, на серденьку нудно,
 Оченьками поглядаю, говорити трудно?
 Вороженьки поглядають,
 Палцями насъ вытыкають,
 10 Хотятъ судити.

Нехай судятъ, имъ на лихо, а намъ на здоровье!
 Намъ коханье на потѣху, имъ на безголовье!
 Лѣпше було ще кохати,
 Дѣвча къ собѣ пригортати,
 15 Котору люблю.

Люде менѣ розраджають, же посагу мало,
 А вже жъ менѣ тое дѣвча до сердца пристало!
 Посагъ, скарбы, все то фрашки,
 Люблю дѣвча, зъ Божой ласки,
 20 Чей я ю возьму!

29.

(Вацл. изъ Олеська 342.)

По що жъ я ходивъ на ту мураву,
 Де красне дѣвча мало забаву,
 Де зъ рѣзнихъ цвѣтѣвъ вѣнці сплетала,
 А чорнымъ окомъ всѣхъ чаровала?
 25 Думаю собѣ, приступлю къ нея...
 Не смѣю дѣткнутись ручки бѣлою:
 Цвѣты марнѣють предъ ей очами,
 Вѣтеръ конав подъ ей ногами.

Така причина несчастья моего,
Зводила мене, не зная для чого,
Нащо вѣдъ весны она мигѣйша,
Коли ей душа надъ сталь твердѣйша?

5 Продавъ я хату, кинувъ родину,
Пѣшовъ за нею, за ей дружину,
Нѣмъ сонце зѣйшло, дары 'мъ ей носивъ,
А стежку мою слѣзами росивъ.

Пѣду въ край пустый, де плугъ не оре,
10 Буду плакати: «Ахъ менѣ горе!»
Най слѣзы падутъ на камень якій,
Хоть бы найтврдышій, поробять знаки.

Поти жъ я буду при тѣмъ каменѣ,
Поки не спомнешь о моимъ имени;
15 Потн жъ я буду терпѣти муку,
Поки не скажешь: «Маешъ му руку!»

30.

(Вацл. изъ Олеська 450.)

Рають менѣ, шобы ся вѣнчати,
Шобъ дѣвочій станъ покидати:
Чи жъ вамъ моя неволя мила?
20 Ще 'мъ ся дѣвкою не находила.

Я дѣвкою пѣду, куда схочу,
И нѣчимъ ся не заклопочу,
А нѣ хлѣбомъ, а нѣ одежою,
А нѣ мужомъ, а нѣ детиною.

25 Я спѣваю, я собѣ гуляю,
Та о нѣчимъ и гадки не маю,
Я счастлива, во всѣмъ довольна,
Я весела, бо 'мъ ще вѣльна.

Бачу жь бо я, мой ровесницѣ
 Якъ имъ дуже помарнѣли лицѣ,
 Що ся квапили вѣнчати,
 Теперь бы ради повертати.

5 Нехай тая замужь спѣшится,
 Та которой личко морщится,
 Я молода, якъ ягода,
 Замужь мене еще шкода!

31.

Котра дѣвка, та нехай журится,
 10 Я счастлива, що 'мъ си молодиця,
 Мила жь менѣ така неволя,
 Коли моя такъ счастлива доля.

Нащо менѣ куды и ходити,
 Нащо менѣ и гулькѣвъ глядѣти,
 15 Не хочу вже счастья бѣльшого,
 Коли маю мужа доброго.

Маю їсти, маю що и пити,
 Маю и въ чѣмъ красно ходити,
 Коли мене мѣй мужь кожда,
 20 Той о моимъ счастью гадае.

Хоть я трохи на лицѣ змарнѣла,
 Таки я му завсѣди мила,
 А якъ стану дѣвкою марна,
 Не скаже мѣ ніхто, же гарна.

25 Не гадаю ніколи вернути,
 Вамъ всѣмъ зычу въ тимъ станѣ бути;
 Тѣлько о тѣмъ, дѣвки, гадайте,
 Ляда кому не довѣряйте!

32.

(Вацл. изъ Олеська 285.)

Трудно на свѣтѣ, порадьте неба,
 Же вѣдъ кохана умерти треба!
 Трудно серце карати,
 Коли звѣкло кохати;
 5   Кохати буду,
                       И не забуду.

Мила дѣвчина припаду дала,
 Серце и душу вѣдъ мене взяла,
 Ой та змылуйся надо мною, Боже!
 10 И хто жь мене споможе?
                       Дай въ парѣ жити,
                       И тебе хвалити.

Чорнѣ очи, румяніи уста,
 Вдячная мова, рученька якъ хуста,
 15 Не жаль спомянути,
 И окомъ глянути
                       На такую красну,
                       На такую вдячну.

Ей умилосярдися, дѣвчино хороша,
 20 Най же я жалю въ серцю не нощу!
 Та скажи, ци будешь моя;
 Если тека ласка твоя,
                       Най не плачуть очи,
                       Якъ въ день, такъ и въ нощи!

33.

(Вацл. изъ Олеська 340.)

Вымовити менѣ трудно,
 Шо ты люблю, серцю нудно;
 25 Шо ты люблю, надъ свою душу,
 Самъ тобѣ правду сказати мушу.

Я за тебе жытьє трачу, ты не знавшь,
 А ты мене цы не любишь, цы не добаешь;
 Я за тебе жытьє трачу, ахъ менѣ горе!
 Пôду утоплюся въ Чорное море.

8 Бойся Бога, глянь на мене оченьками,
 Розвесели сердце мое розмовами,
 Дай мому сердцю мѣсце у себе,
 И мене такъ люби, якъ я тебе!

10 Не задавай сердцю туги, дѣвчинонько,
 Не допускай умерати, голубонько,
 Подай рученьку, най бачуть люде,
 Шо наша милость вѣчная буде!

А коли жь то той часъ буде, нехай знаю,
 И на вѣки щирость мою памятаю,
 15 Дай намъ, Боже, вѣкъ счастливый,
 Всѣ просимъ тебе, многомилостивый!

34.

«Зрадливое закоханьє треба понехати,
 Шо серденьку було миле, мушу покидати.

Дѣвчинонько, мое сердце, вже ты оставляю,
 20 Бѣге гѣло, чорнй очи, Богу поручаю.

Же часъ мавъ е'мъ, и загубивъ, що хтѣвъ е'мъ, доставъ е'мъ,
 Якъ билина въ чистôмъ полю теперка оставъ е'мъ.

Ахъ серденьку моему тяженько и нудно,
 Черезъ тїя вороженьки розмовляти трудно.» —

25 «Ахъ мôй любый, мôй миленькій, чому 'сь такъ смутненькій?
 Чомъ не скажешь слова къ менѣ, мôй друже миленькій?» —

«Трудно жь менѣ, сердце мое, съ тобой розмовляти,
 Ой дивляться вороженьки, та будутъ брехати.

Сама видишь, сердце мое, що щире кохаю,
 30 Прихиливнися до тебе, рученьку стискаю.

«Яжко, нудно, серце мое, съ тобой ся розстати,
Вони хочутъ, серце мое, шобъ, ты понехати.» —

«Посѣяла 'мъ макъ дробненькій, та вродився ленъ,
Очутися, мѡй миленькій, хоть за третій день!»

35.

5 Нема жъ милого, жаль душу стискае,
Серце милого завше споминае;
Нема жъ милого, нема жъ мого друга,
Ахъ я несчастна, трапить мене туга!

Нема жъ милого, позостали туги,
10 Мильшій надъ нѣго вже не буде другій;
Бо я его вѣрне люблю, и любити буду,
До самой смерти его не забуду.

Нема жъ милого, якъ тяженько жити!
Нема жъ и не буде, съ кимъ ся забавити!
15 Уже жъ я вѡдъ жалю выплачу си очи,
Не збуду туги нї въ день, нї въ ночи.

Може жъ я бѣдна вже даремне плачу,
Може жъ я его бѡльше не зобачу;
Дай же му, Боже, здоровля и счастья!
20 Борони его вѡдъ всего несчастья!

Солодкї най му будутъ всѣ години,
Бо вѡнъ мѡй милый, бо вѡнъ мѡй единый!
А хто причина розстаня нашего,
Най мой слѣзы упадутъ на нѣго!

36.

(Вацл. изъ Олеська 348.)

Доле жь моя, доле, доле несчастлива,
 Ой нема дѣвчины, шо мня полюбила!
 Нащо 'сьте мня, неба, такъ тяжко скарали,
 Шо 'сьте ми ся зъ нею любити не дали?

5 Любили 'сьмо ся, були 'сьмо зычливй,
 Теперь безъ себе жіємъ несчастливй;
 Ахъ буду до смерти за тобой тужити,
 Буду слозоньками слѣды твои мыти!

Може си гадаешъ, шо не люблю тебе?
 10 Черезъ твою милость самъ загублю себе;
 Скажуть тобѣ люде, шо 'мъ ти бувъ зычливый,
 А теперь безъ тебе жию несчастливый.

Несчастлива годионька, шо мы ся пѣзнали,
 Будемо до смерти вю памятали;
 15 Ахъ буду, серденько, за тобой тужити,
 Бѣльше ся на свѣтѣ не буду любити!

Туго жь моя, туго, коли конецъ тобѣ?
 Не разъ я заплачу и гадаю собѣ:
 Хоть зъ нашой недоли тѣшатся вороги,
 20 Колись тимъ врагамъ не стане дороги!

Хоть не поберемся, то не наша вина,
 Плачемо на вороги, бо то ихъ причина!
 Серце мое буде за тобой тужити,
 Треба буде за тобою въ грѣбъ ся положить.

37.

25 Смутна доля смутной хвилй, для якой причины,
 Въ день и въ ноци плачуть очи для любой дѣвчины!
 Безпрестанно сердце въ тузѣ о томъ смоминае,
 Вѣкъ теряти — а вмерати, способу не мае.

Безъ твоего предназначеня надаремна туга,
Сама даешь, выбираешь, ахъ, нелюба друга!

Дай ми, Боже, въ серци моемъ тугу понехати,
Эъ другомъ милымъ и зычливымъ вѣкъ сеи коротати!

6 Пресвятая воля твоя надо мною буде,
Тебе взяти въ передъ святой, а на потѣмъ люде.

Я на твою святу волю усе поручаю,
Тобѣ пою пѣснь въ покою, тебе величаю.

38.

(Вацл. изъ Олеська 296.)

- Нудна жъ менѣ чужина,
10 Годомъ стане година;
    Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
    Стоитъ мила предъ очи.
- Чи лягаю, чи встаю,
    Все я о нѣй гадаю;
15   Бо 'мъ якъ въ день, такъ въ ночи,
    Стоитъ мила предъ очи.
- А нѣ їсти, нѣ пити,
    Не знаю, що чинити,
    Бо 'мъ якъ въ день, такъ въ ночи,
20   Стоитъ мила предъ очи.
- Тужу, тужу, журюся,
    Де е люба Маруся?
    Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
    Стоитъ мила предъ очи.
- 25 Хотяй красныхъ е сила,
    Но мнѣ жадна не мила;
    Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
    Стоитъ мила предъ очи.
- Только тое серденько,
30 Шо го люблю вѣрненько;
    Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
    Стоитъ мила предъ очи.

Хоть ся друга трафляе,
Серцю мому не стае;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

8 Рають менѣ другую,
А я того не чую;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

Ахъ пенько жъ моя, пенько,
10 Болить мене серденько!
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

Болить мене и душа,
Бо дѣвчина хороша;
15 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

* * *

Черезъ гору стеженька,
Нема жъ мого серденька;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
20 Стоить милый предъ очи.

Прійди, прійди, мой любый,
Спомни собѣ на шлюбы!
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

25 Кличу его, не чую,
Най си зъ Богомъ ночую;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

И я жъ сама не знаю,
30 Та пріятель пытаю;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

Пріѣдь, пріѣдь раненько,
 Прійму тебе миленько!
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоить милый предъ очи.

5 Обнимлю ты за шею,
 Въ личко ты поцѣлюю;
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ милый предъ очи.

39.

(Вацл. изъ Олеська 329.)

Сонце грѣе, вѣтеръ вѣе,
 10 А дѣвчина зъ жалю мѣе,
 Знати, знати по томъ личку,
 Шо тужила цѣлу нѣчку.
 Милый поѣхавъ въ дорогу,
 Безъ него жити не могу;
 15 Плачьте, плачьте, сиві очи,
 Слозы лѣйте въ день и въ ночи!

Може въ далекой краинѣ
 Милый забуде о менѣ,
 И для красной иншой дѣзы,
 20 Не буде менѣ зычливый.
 Може въ инной якій влости
 Згасне огонь той милости,
 И за щирю любовь мою,
 Відплатится зневагою.

25 Якъ пріѣде, утѣшуся,
 Обійму го, притуюся,
 Перестануть мои очи
 Слозы ляти въ день и въ ночи.

Най для него марне згину,
 30 Шобъ хоть остатню годину
 Невдячнику вѣсть вчинила,
 Шо мѣ сердечне го любила!

40.

(Вацл. изъ Олеська 378.)

Доле жь моя несчастная, що ты вырбляешъ?
Дала 'сь на часъ познатися, теперь розлучаешы!

Така воля и выроки зъ високого неба,
Хоть ты люблю, мое сердце, выгждажати треба.

5 Ахъ я бѣдный, несчастливый, тяжело нарекаю,
Шо съ тобою жить не могу, хоть вѣрне кохаю.

Пѣднесу я очи въ гору и зѣтхну до неба:
Доле жь моя несчастная, розстатися треба!

Преси Бога, дѣвчинонько, и я его молю,
10 Шобы намъ давъ въ парѣ жити счастливую долю!

Нехай же намъ та розлука та не чинить смутку!
Богъ ласкавый нашу милѣсть приведе до скутку.

Прощай, прощай, любя моя, прійшовъ часъ ростаня;
Будь здорова, ховай память вѣрного коханя!

15 Хоть я теперь водгждажаю, не зважай ты того!
Я тя люблю, и такъ буду, поки жита мого.

Ой буду жь я безъ престанку Богу ся молити,
Чей ми Господь дастъ съ тобою хутко ся выдѣти!

41.

Доле жь моя несчастлива, що ты вырбляешъ?
20 Єднымъ счастья додаваешъ, другимъ водбераешъ!

Боже зъ неба високого, пожалъ же ся, прошу,
Нехай же я несчастливый жалю не поношу!

Жадного 'мъ такъ не любила, хоть ихъ було сила;
Ахъ Бодай же я и тебе була не любила!

Бо я тебе полюбил, ты любішь іншую:
Шобъ ты туживъ такъ за мною, якъ я за тобою!

Встаю рано вздыхаючи, говорю зъ росю:
«Чи тужишь ты такъ за мною, якъ я за тобою?» —

5 Скрыплють, скрыплють воротонька, не могу заперти:
Кого люблю, не забуду до самой смерти.

Не разъ станеш на той земли, де моя могила,
Подумаеш и споманеш, кого я любила.

А я буду передъ Богомъ на тебе плакати,
10 Шо я съ твои причины мушу умерати.

42.

Я сирота блукаюся, родины не маю,
На чужинѣ пробуваю, и вѣкъ свѣй теряю.

Олень лѣсный, бѣгунъ быстрый, а людей боится,
Такъ чоловікъ на чужинѣ, хочъ мудрый, смирится.

15 Хотяй добре все умѣе, въ чужинѣ застае,
Не смѣе ся вѣдозвати, родины не мае.

Летѣвъ орелъ по надъ море, пѣрешко ронивши:
А хто жъ тебе приголубить, сирото наймилий?

Ой якъ орелъ по надъ поле повѣтремъ носится,
20 Такъ сирота на чужинѣ съ плачомъ веселится.

А якъ тязко каменеву по водѣ плавати,
Такъ сиротѣ на чужинѣ горе пробувати.

Ой якъ выйде сиротонько, межѣ люде стане:
Усѣ люде весели, ему сердце вяне.

25 Измилился ты, мой Боже, до тебе волаю:
Я въ чужинѣ пробуваю, родины не маю.

Знаешъ, Боже, мою долю, рачъ мя ратовати:
На чужинѣ безъ родины не дай загигати!

43.

«Чи то зъ неба така воля,
 Чи несчастна моя доля,
 Що я жию якъ въ пустынѣ,
 Лѣта трачу безъ дружины!

5   Лѣта жь мои молодіи,
         Чомъ вы таки несчастіи?
         Хто мя любить, и я его,
         Хто ми милый, нема того!» —

«Нащо жь ты мене кохаєшь?
 10   Що за користь съ того маєшь?
       Я бы 'мъ ты рада кохати,
       Трудно серцю розказати.»

«Не моя жь то въ томъ причина,
       Несчастливая доля винна,
 15   Шо мя въ той день не створила,
       Шобъ на вѣки ты служила.

Сотворила молодого,
 Въ очахъ твоихъ не красного,
 Бо не дала счастья, доли,
 20   Будь же панѣвъ своей воли!

Будь здорова, пані моя,
 Коли така воля твоя!
 Спомни мене въ каждой добѣ,
 Шо 'мъ бувъ вѣрній слуга тобѣ!»

44.

(Вацл. изъ Огеська 305.)

25   Поѣхавъ милый, зоставивъ туги,
       Милый надъ него вже не буде другий!
       Нема жь и не буде, ахъ, якъ тяжело жити!
       Нема жь и не буде, до кого ходити!

Засли жь му, Боже, здорова и счастья,
 Борони его вѣдъ всего несчастья!
 Солодки най му будутъ всѣ години!
 Я его люблю, бо вѣнъ мѣй единнѣй.

5 Подаи вѣсть, милый, хоть черезъ пташину:
 Потѣшь ты мене смутную дѣвчину!
 Бо я все плачу, плачу ѣ нарѣкаю,
 Що я вѣдъ тебе листоньковъ не маю.

Высхну вѣдъ жалю и выплачу очи,
 10 Не збуду туги а нѣ въ день, нѣ въ ночи:
 Я о немъ мышлю и не забуду,
 Бо я его люблю и любити буду.

Може я бѣдна надаремне плачу,
 Може я милого бѣльше не зобачу;
 15 Кобы я его хоть разъ оглянула,
 Шобы я трохи зъ жалю охлонула.

Може мѣй милнѣй въ далекѣй дорсѣхъ,
 Забувъ о менѣ, своей небозѣ;
 Нехай нѣ жалю, нѣ смутку не збуде,
 20 Кому бувъ вѣрнѣй, якъ теперъ забуде!

Може въ молодыхъ дѣвчатъ громадѣ,
 Може помыслить о якѣй зрадѣ:
 Най вѣнъ любить, а его жадная,
 Най го та зрадитъ, шо му наймильшая!

25 Кто бувъ причина несчастья моего,
 Бодай мѣ слѣзы упали на него,
 Коли мя зрадивъ, то я его лаю:
 Най смутокъ тершитъ, якъ я теперъ маю!

Стиснувъ жаль сердце и душу мою,
 30 Стратила 'мъ люблю дружину свою.
 Кто ты подмовивъ для кого иншого?
 Ты 'сь мя покинувъ, а послухавъ его.

Охъ той счастливый, хто ся не кохав,
 Бо жалю, смутку на серцю не мае;
 Ахъ бѣда тому, хто кого любить,
 Не тѣлько здоровье, и житье загубить

45.

(Вацл. изъ Олеська 316.)

5 Будь здорова моя любя!
 Твоя краса — моя згуба,
 Ты съ мое сердце зранила,
 Ты съ менѣ надъ весь свѣтъ мила.

10 Хоть я по́ду межи други,
 Не збуду я съ сердца туги,
 Бо я тя вѣрне кохаю,
 Та все о тобѣ гадаю.

Не зъ нашон то причины,
 Гѣркій мон дни, годины;
 15 Коли я тебе не бачу,
 То все тужу, то все плачу.

Якъ обачу любыхъ двое,
 А обое счастливое,
 Слезами ся заливаю,
 20 Шо я доленьки не маю.

Доле жь моя несчастная!
 Коли жь будешь зычливая?
 Коли жь прійде той часъ любый.
 Що насъ звяжутъ вѣрній шлюбы?

25 Нема счастья, нема долі;
 Треба жити, якъ въ неволя;
 Нехай же миленька знае,
 Шо вѣрного любка мае!

Ци то, Боже, съ твоей руки
 Теперъ зношу такій муки:
 Вѣдъ вечера ажъ до ранку,
 Терпѣть мушу безъ престанку?

46.

(Вацл изъ Олесяка 340.)

8 За рѣчкою за быстрою
 Пѣзнавъ я ся зъ дѣвчиною,
 Що жъ ми съ того, шо ю знаю,
 Коли зъ нею не буваю?

10 Мае жъ она вороженьки,
 Заступають дороженьки,
 Шобы до ней не ходити,
 Шобы еи не любити.

Ой дѣвчино дорогая,
 Чого ходишь такъ смутная?
 13 Чого плачешъ, нарѣкаешъ,
 Чи ты кого не кохаешъ?

Скажи менѣ по щирости,
 Хто причина той жалости?
 Ахъ я скажу щире Богу,
 20 Що безъ тебе жить не могу.

Бо якъ умру черезъ тебе,
 Загублю душу и себе,
 Ахъ, дѣвчино, не чинь того!
 Люби мене, не иншого!

47.

(Вацл. изъ Олеська 250.)

«Лѣтавъ орелъ по надъ море: «Подай, море, пшти!»
Тяжко менѣ сиротонцѣ на чужинѣ жити!

Козацькая Недослава Козацька столица:
Кого люблю, а не озьму, не буду женився!»

8 «Пусти жь мене, моя мати, въ поле погуляти,
А чей ми Богъ допоможе сокола спѣймати.

Спѣймала жь я соколонька, спѣймала й другого,
Шо притюлю до серденька, а ще не такого.

Ой гаю жь мѣй, гаю, сухій, не зеленый:
10 Держить, ненько, за рученьку хлопецъ, та не чемный!

Ой гаю жь мѣй, гаю, красный, зелененькій:
Коли озьме за рученьку дячокъ молоденькій?»

48.

(Вацл. изъ Олеська 270.)

«А я тебе прощу, мила,
Шобы `сь ты мня та й любила;
15 Бо я тебе вѣрне люблю,
● Якъ не возьму, шо ся згублю!»—

«Водчепися, напаснику,
Маешъ ты дѣвчатъ безъ лику,
Котру бачишь, тую любишь,
20 Не я тебе, самъ ся згубишь!»—

«Не псуй, дѣвча, счастя мого!
 Бо що жь тобѣ прійде съ того?
 Хоть нелюбий, треба жити,
 Хоть не милый, тра терпѣти.» —

5 «Надаремно мене нудишь;
 Розумѣешь, що мня здуришь;
 Не такихъ я мудрыхъ знала,
 Предцѣ ся звести не дала.» —

«Ты красото, ты богинѣ!
 10 Скажи щирю правду менѣ!
 Хоть бы 'мъ грошѣй мавъ страдати,
 Но тебе хочу дѣстати.» —

«Баламуте всего свѣта,
 Позбавивъ бы 'сь мене вѣка;
 15 Хочешъ мене роскохати,
 Потому зъ мене ся смѣяти!» —

«Хоть я пѣду межи други,
 Не позбуду съ серця туги;
 Хоть бы 'мъ тя радѣ не кохати,
 20 Трудно серцю розказати!

—
 49.

(Вапц. изъ Олеська 310.)

Боже, зъ неба високого!
 Глянь на мене молодого!
 Дай ми долю, тебе прошу,
 Дай ми дѣвчину хорошу!

25 Збѣйшовъ мѣсяць, а не грѣе,
 До дѣвчины серце мѣѣе;
 Збѣйшовъ мѣсяць изъ полудня,
 Котру люблю, то облудна.

За водою за быстрою,
 Пізнавъ я ся зъ дѣвчиною;
 Надъ рѣчкою зъ береженька
 Пригортала до серденька.

8 «Ты, дѣвчино, житьє мое,
 Шо я виненъ ти такое?
 Шо за корысть съ того маєшь,
 Шо невѣрне мня кохаєшь?»

«Чоловѣче, бѣй ся Бога!
 10 Бо я дѣвчина убога;
 Не кохайся ты зо мною,
 Не поправишь долю свою!

Баламуте сего свѣта!
 Баламутишь мой лѣта:
 15 Хочешъ мене роскохати,
 А по тому перестати.

Свѣтъ великій, шукай собѣ,
 Котра буде до сподобы,
 Котра має много грошій,
 20 Чорній очи, станъ хорошій!

Въ мене нї грошій, нї вѣна,
 Тѣлько 'мъ хороша дѣвчина!»

50.

(Вацл. изъ Олеська 341.)

Звѣздивъ коника, звѣздивъ другого:
 «Скажи, серце, правду, чи буде що съ того?
 23 Чи буде що съ того, ой чи нѣ,
 Не вляи серденька у менѣ!» —

«Я тобѣ казала и твоему роду,
Шобы не було изъ нами заводу,
Бо тобѣ не кажуть ходити,
А менѣ тебе любити.

8 Я тобѣ казала и твоему роду,
Шобы намъ не було за посагъ розводу:
Въ мене посагу не буде,
Бо возьмутъ мене й такъ люде.» —

«Присягаю Богу и вѣрне до неба,
10 Шо менѣ посагу по тобѣ не треба,
Ты въ мене посагъ самая,
Якъ на небѣ зоря ясная.» —

«Ой ты теперъ кажешь, що «Зоронька ясна»,
А по тому скажешь: «Доленько несчасна!»
15 Хоть не ты скажешь, то мати:
«Було убогой не брати!» —

«Нащо менѣ мати мае споминати,
Коли я тя люблю и хочу тя взяти?
Чи жь я тя любити не любивъ,
20 Коли менѣ тебе Богъ судивъ?» —

«Молодый молодче, яка твоя мова?
Нащо тѣ посагу, коли я здорова;
А борони, Боже, недуги,
Будешъ позирати на другй.» —

25 «Шобы 'мъ не доѣхавъ до дому счасливе,
Коли я не кажу усе справедливе;
Скарай мене, Боже, на душй,
Коли я помышляю о иншій!

Скарай мене, Боже, й на тѣлѣ,
30 Коли я помышлю въ томъ дѣлѣ!
Скари мене, Боже, на гладкѣй дорозѣ,
Мавъ бы 'мъ подумати о другѣй небозѣ!»

51.

- «Ой у саду вишня, а за садомъ дѣв:
 Любивъ я дѣвчину не лѣто, не дѣв,
 Любивъ я ей три лѣтъ,
 Теперъ погибаю самъ въ свѣтъ.
 5 А на дворѣ хмурно, ажъ ся невидненько:
 Охъ выйди, дѣвчино, охъ выйди, серденько,
 Ахъ выйди, выйди, розмово,
 Та промовъ до мене хоть слово!» —
 «Ой вышла бы я, та не маю роду,
 10 Та й щобы не було та й зъ нами заводу:
 У мене посагъ не буде,
 Возьмутъ мене й такъ люде.» —
 «Дѣвчино, дѣвчино, не кажи жъ ми того!
 Я тобѣ за посагъ не кажу нічого!
 15 Ты у мене посагъ самая,
 Якъ на небѣ зоря ясная.» —
 «Теперъ менѣ кажешъ: «Зоре ясненькая!»
 А по тому скажешъ: «Доле нещасная!»
 А хоть не ты, то мати:
 20 «Лѣпше було бѣду не брати!» —
 «Скари мене, Боже, зъ високого неба,
 Якъ менѣ зъ тобою посагу треба!
 Скари мене, Боже, на дуци,
 Якъ я ся подивлю на другя!» —
 25 «Ой якъ станешъ на шлюбнѣмъ колерцѣ,
 То пѣде все на бѣкъ, що було на серцѣ:
 Звяжуть намъ руки стуюю, —
 Будемо жити зъ собою.»

52.

- Ей иду 2, пѣдъ оженко схилюся,
 30 Ей ввиджу 2, що робить моя Гануся.
 Моя Гануся 2, зъ иншимъ розмавляє,
 Мое сердейко 2, якъ ножикомъ покрыває.
 Тебѣ дорога 2, а менѣ поперечна,
 Ты менѣ не любий 2, а тобѣ не сердечна.

53.

- Въ зеленой гаинѣ, при низькой долині,
 Козакъ грае и співає о любой дівчині:
 «Ганулько, дівонько, красна голубонько!
 Взяла 'сь менѣ душу й тѣло, люби жь мня, серденько!
 5 Взяла 'сь менѣ тѣло, що ты полюбило,
 И до свого та й серденька милого тулило.
 Взяла 'сь менѣ душу, сказати тѣ мушу,
 Шо якъ тебе не зобачу, свое серце сушу.
 Чи я походжаю, чи встаю, лягаю,
 10 Ахъ за тобовъ, сердце мое, тяженько вздыгаю.
 Вѣтеръ повѣває, листъ зъ дуба спадає:
 Тяжко безъ тя, моя мила, серденько ся має.
 Вѣтеръ повѣває, дубъ ся погинає:
 Я несчастный, ахъ не знаю, де ся забавляє.
 15 Кобы я мавъ крыла до своего тѣла,
 Полетѣвъ бы 'мъ, шукаючи, де є моя мила.
 Покину я хату и рідную мати,
 А самъ поду въ лѣсы, горы милою шукати.
 Въ полю кирниченька, зелена травонька:
 20 Побѣжу я, шукаючи, де моя миленька?
 Якъ я ю зобачу, зъ радости заплачу,
 Буду туливъ до серденька, вже більше не втрачу.
 День оповѣдає, нѣчка потвѣрждає,
 Та нехай той изъ тымъ жіє, хто ся въ комъ кохає!

54.

(Вацл. изъ Олеська 303.)

- 25 А хто хоче Гандзю знати,
 Прошу менѣ запытати:
 Я вамъ скажу правду щирю,
 Только прошу, дайте вѣру!
 Така красна, яко рожа,
 30 Якъ тополя, така гожа,
 А въ румянцю така сила,
 Шо всѣ цвѣты погасила.

Зубы, яко перла чисти,
Цыццй твердй и паристй,
А все тѣло, якъ донь бѣле,
Куда глянешь, всюда миле.

5 Тамто Гандзя, тамто зухъ,
Тамто писѣ, якъ пампухъ,
Тамто бровы, тамто очи,
Цѣлуй, цѣлуй, ще ся хоче!

Якъ я Гандзю не обачу,
10 То я тужу, то я плачу:
Скоро Гандзя на мня гляне,
То вся туга перестане.

Якъ я зъ Гандзею зойдуся,
Тогды жъ то я утѣшуся;
15 Тамто бровы, тамто очи,
Цѣлуй, цѣлуй, ще ся хоче!

Ой най ся богачъ не хвалить,
Шо мене Гандзй позбавить:
Не возьме ми жадна сила,
20 Бо ми Гандзя, Бѣгме, мила!

55.

(Вацл. изъ Олеська 430.)

«Кобы менѣ зъ ранку
Горѣлочкы въ збанку,
И тютюну люлька,
Дѣвчина Ганулька!»

25 Горѣлочку пивъ бы 'мъ,
Тютюнець куривъ бы 'мъ,
Дѣвчину Ганульку
До себе туливъ бы 'мъ! —

30 «Кобы менѣ зъ ранку
Кавы филижанку,
Сухарця до того,
Хлопця молодого»

Кавоньку бы 'мъ пила,
 Сухарець бы 'мъ ѣла,
 Хлопця молодого
 До себе тулила!»

56.

(Вацл. нвѣ Олеська 404.)

5 Якъ я була молода,
 Була въ мене урода,
 А теперъ я уроду
 И въ зеркалѣ не знайду.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 10 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Пѣду фарбы накуплю,
 Лице собѣ побѣлю,
 Чи не знайду такого,
 Шо полюбить мня много.

15 Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Припну фартухъ дорогій,
 Золотіи береги,
 А сребная середина:

20 Чи не красна я дѣвчина?
 Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Возьму шубу зъ аксамиту,
 Соболями пѣдшту,
 25 Золотіи галоны,
 А сребніи запоны.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!!
 Чоббточки съ сафіяну,
 30 За сѣмъ золотыхъ дѣстану,
 И выкрешу голубца,
 Чи не зваблю молодця.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати! 7

О П Е Ч А Т К И

І-й Части.

Напечатано:

Читайте:

Стран. Строка.

5	15	сверху: 1734	1834
9	12	6	7
12	19	7	8
15	1	9	10
—	29	10	11
18	23	1596	1796
35	8	9	29
43	5	Бдай	Бодай
—	7	йода	Бодай
—	8	униачтко	унучатко
45	4	постѡль	постѣль
51	5	размовѣ	розмовѣ
56	4	сверху сѣвъанка	сѣвъанка
57	3	такъ	таку
—	16	Вточивъ	Втопивъ
61	5	побоецъ	побоець
68	12	бондарѡвну	бондарѡвно
75	7	свѣтъ	свѣсть
90	24	вылопила	выхопила
99	16	на	не
104	19	затхнувши	зѡтхнувши
110	1	45	22
—	25	43	23
111	13	23	24 до конца испр. цифры.
121	20	Самъ	Тамъ
123	3	длюба	дзюба
128	18	хоть въ чужинѣ нѣ дому	хоть и въ чужѡмъ дому
132	28	Вѡда	Вѡдъ
134	2 и 4	Сковидѡвскѡ	Сновидѡвскѡ
135	4	чорненькѡ	чорненькѡи очи
142	4	на	за
145	22	та й подивила	та й ся подивила
151	4	йверъ	гверъ
152	6	хлоцѡ	хлоцѡ
160	10	Байчуку	Бойчуку

II

Стран.	Строка.		
—	17	чорнй	горнй
—	18	до хаточки черезъ вѣконце	въ хату чрезъ вѣкно
162	4	вляницѣ	Вышницѣ
163	5	съ	е
183	26	высчеховала	высчеховзлася
186	9	въ огню	огню
187	13	дукаемъ	дунаемъ
189	28	обехъ	обохъ
195	31	пане	паде
201	6	Та	Ты
—	24	збавлють	позбавлють
218	8	насъня въ стернику	насъка въ стебнику
223	6	Чернѣвчяхъ	Чернѣвчяхъ
—	24	петрушку	фасольку
229	11	жовкововъ	шовкововъ
132	23	мешъ	мешъ
243	32	сыру	сыру
255	12	зривае	врывае
266	7	серій	сырой
267	30	туту	тоту
291	21	цувае	бувае
296	15	не	сонце
297	14	посконали	не сконали
304	28	бо мще, съ олоденькй	бо ще 'съ молоденькй
307	3	парекрою	перекрою
—	18	горшковн	горшковн
319	19	на	за
320	2	струны	строить
321	14	Ажъ допоки	Допоки
323	5	тебе	тобѣ
324	1	перевислая	перекислая
325	25	трочки	ножки
336	24	вовм	вовми
357	17	бозъ	безъ
—	31	журю	журюся
372	15	бо 'мъ	бо ми
—	19	бо 'мъ	бо ми
386	31	руманю	руманцѣ

A FINE IS INCURRED IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW.

CALL STUDY
CHARGE

WALL USE

JUL 9 1979

